

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

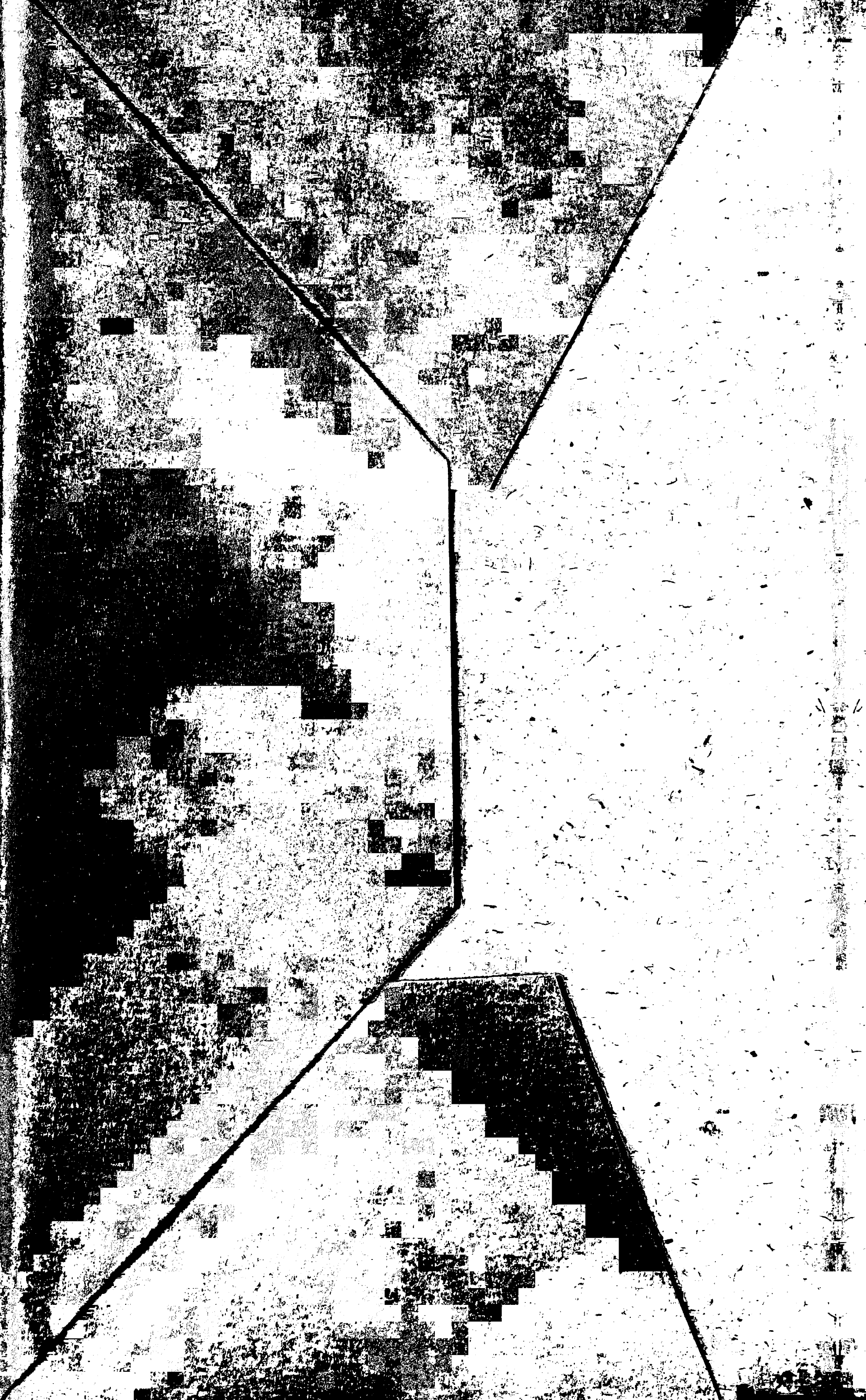

DET KGL. BIBLIOTEK

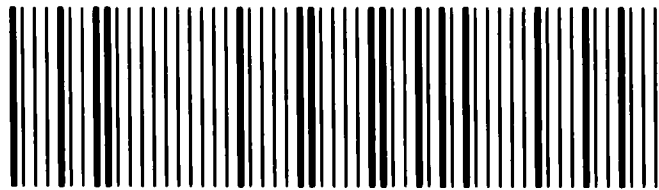
34³, -53, -8⁰ Eks. 1

Universitets- og
Skole-Annaler,

1812.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021865411

Universitets

og

Skole = Annaler

for

1812.

Udgivne

af

L. Engelstoft,

Justitsraad, Professor i Historie og Geographie ved Kjøbenhavn's Universitet, Assessor i Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler.

Kjøbenhavn.

Trykt hos og forlagt af Andreas Seidelin,

Store Kannikestræde No. 46.

1790

1790

1790

10

1790

1790

1790

1790

1790

Indhold.

Første Kvartal.

A. Afhandlinger.

	Side
I. Grækerne og Romernes Kunst, betragtet som et Dannelsesmiddel i Opdragelsen; af Ludv. Heiberg, Professor og Rector ved Odense Cathedralskole	1
II. Udsigt over de private Stiftelser og Legater ved Kiøbenhavns Universitet	17

B. Kiøbenhavns Universitet.

I. Academiske Examina	33
II. Presbeviisninger og Befordringer	44
III. Høitideligheder	45
IV. Legater	57
V. Fortegnelse over dem, som Communitetsstipendiet i Aaret 1811 er tillagt	63
VI. Fortsatte Efterretninger om det Moltkeske, Universitet tilhørende, Naturaliecabinet	65
VII. Veilighedskrifter	68
VIII. Blandede Efterretninger	76

C. Det norske Universitet.

Resultater af den for dets Anlæg og Indretning nedsatte Commissions Forhandlinger	80
---	----

D. De lærde Skoler.

I. Presbeviisninger, Befordringer og Afgang	93
II. Gaver og Legater	94
III. Necrolog	95
IV. Høitideligheder	98
V. Skolekrifter	118
VI. Blandede Efterretninger	125

E. Udenlandske Universiteter og Skoler.

Blandede Efterretninger fra Frankrig, Preussen, Sachsen, Westphalen, Bayern, Würtemberg, Baden, Rusland, Sverrig	128
--	-----

Indhold.

Andet Hæfte.

A. Afhandlinger.

	Side
I. Kort Udsigt over Lægevidenskabens Historie i Danmark fra det Kiøbenhavnſke Universitets Reform (1539); af Prof. N e r h o l d t	161
II. Udsigt over de private Stitelser og Legater ved Kiøbenhavnſke Universitet, som ere bestemte til Understøttning for Studerende eller anden Hensigt (fortsat og sluttet)	177
B. Kiøbenhavnſke Universitet.	
I. Forelæsninger i Sommer-Semestret 1812 og i Vinter-Semestret 1812 — 1813	236
II. Befordringer	243
III. Legater	—
IV. Academiske Examina	249
V. Privatinscriberede	306
VI. Promotion	—
VII. Fortællelse paa de Studiosi, som i Marts 1812 have erholdt Communitets-Stipendiet	307
VIII. Høitideligheder	308
IX. Academiske Veilighedsſkrifter og Disputationer	310
X. Studentervæbning	311
XI. Blandede Efterretninger	313
C. Universitetet i Norge.	
I. Nedsættelse af en Bygnings-Commission	322
II. Kongl. Gave af Gaarden Løyen med Tiliggende	325
III. Blandede Efterretninger	335
D. De lærde Skoler i Danmark og Norge.	
I. Medlæggelse af Kongsberg Middelskole	338
II. Befordringer og Afgang	343
III. Legater	345
IV. Høitideligheder	349
V. Gymnastik ved de lærde Skoler	356
VI. Necrolog	357
VII. Afhændelse af Skolegods	358
VIII. Veilighedsſkrifter	362
IX. Blandede Efterretninger	364
E. Udenlandske Universiteter og Skoler.	
Efterretninger fra Østerrig, Bayern, Franckerig, Westphalen, Preussen, Rusland, Engelland.	

A.

I. Grækerne og Romernes Musik,
betragtet som et Dannelsesmiddel i Op-
dragelsen, der fortjener at benyttes ogsaa
i vore offentlige lærde Skoler *). Af
Ludvig Heiberg, Professor og Rec-
tor ved Odense Cathedralsskole. Odense
1812. 14 S. 8.

Δυο Τεχνα εβου εγωγ' αυτινα Φαιην δεδωκε-
ναι τοις ανδρωποις, μουσικην τε και γυμνασι-
κην, επι το θυμοειδες και το φιλοσοφον ουκ
επι ψυχην και σωμα, ει μη ειη παρεργον, αλλ'
επ'εκεινο, οπως αν αλληλοιν ξυναρμοδιου,
επιτεινομενω και ανιεμενω μεχρι του προση-
κοντος.
PLATO.

Musiken har til alle Tider og iblandt alle ikke
aldeles raae og vilde Folkelag været agtet som

*) Udgivet som Indbydelsesskrift til Høitideligheden
paa Kongens Fodselsfest d. 28 Jan. 1812.

en Kunst, der havde den vigtigste Indflydelse paa Menneskets sædelige Karakter og Tankemaade. Vi behøve ikke her at gaae tilbage til det Arcaiske Hyrdeliv, eller til Apoll's og Marsyas's Veddekamp i Grækernes Fabellære, eller til Dionysius's muligen usikre Efterretning om, at Evander bragte med andre Konster og Videnskaber ogsaa Musikken med sig til Italien, eller til de Homeriske Sange, for at bevise, at Tonekonsten allerede i Kulturens Barndom har været kiendt og agtet af Europas sydlige Beboere, ligesom vist nok overalt, hvor den naturlige Følelse ikke ved Klima eller Raahed i Sæder var bleven kvalt og undertrykt; thi Plutarch's Fortælling om den Skythiske Konge Uteas, som foretrak sin Hestes Brincken for Fløitetonerne, som den berømte Ismenias frembragte paa sit Instrument, giver Ret til den Formodning, som vel endnu fra en anden Side kunde bestyrkes, at de nordlige Folk først sildigere have faaet Smag og Følelse for Instrumental-Musik. Paa dette Sted er det nok at pege hen paa det Værd, som Grækere og Romere, de to af Oldtidens os meest bekjendte Folkelag, have sat paa Tonekonsten, for deraf at gjøre videre Anvendelse.

Ordet Musik havde hos Grækerne adskillige Betydninger; i en vidtløftigere Mening modfattes det Gymnastik, og indbefattede foru-

den Tonekonsten tillige Digte og Talekonsten. Den skulde være et Middel til at danne Ungdommens Hjerter, og hørte altsaa ganske ind under Opdragelseskonsten. Foruden den Uagge, de gjorde sig for at danne Siælens og Legemets Anlæg og Kræfter, søgte de at give Ungdommens Karakter en Stemning, som udfordres til et virksomt, almæennyttigt og lykkeligt Liv, og alle de Midler, som ledede hertil, indbefattedes under det almindelige Navn: Musik. Kun i indskrænket Forstand betegnede Ordet den egentlige Tonekunst. Men da dette Folk var af Naturen slyngt, dets Nerver følsomme, Indbildningskraften levende, saa fulgte deraf, at Tonekonsten gjorde et stærkt Indtryk paa dem, og at den med Sikkerhed kunde anvendes for at dæmpe eller opvække deres Lidenstaber, for at indgyde Glæde, lette Besværligheder, lindre Sorg, virke Afholdenhed, opvække Krigerens Mod, indgyde Verbodighed for Religionen og Gudstiensens Høitideligheder. Hertil kom, at sproget var i høieste Grad modulerende og deklamerende, at Tonekonsten forbandtes med stærke Gestikulationer, brugtes ofte i høitidelige Optog, og at Graferen allerede forud var gennemtrængt af Tanken og begejstret af Forestillingen om Musikkens Indflydelse paa hans hele Livs Lykke eller Ulykke. Deres Sange vare derfor i de ældste

Lider ganske stemte efter Tidsalderens Mand, simple, høitidelige, intet andet end en Række af visse sammensatte Rhythmer og Cadenzer. Saa danne Kællens og Hjertets konstløse Mittringer vare de Orphiske Hymner, der vel ikke havde deres Navn af Orpheus, fordi man ansaae ham som Forfatter hertil, men snarere fordi de vare forfærdigede i Orpheus's og hans Skoles Mand og fuldkommen efterlignede samme. Sildigere, men som Kunstprodukter af en vilkaarlig Phantasi, vare de Homeriske Hymner; thi disse indeholde ikke blotte Prædikater om Guderne, men hele sammenhængende Historier, som ikke kunne være giennte i den blotte Hukommelse, men maatte fornemmelig skyldes Digterens Phantasi og Begeistring deres Opfindelse.

Aristoteles anseer Musikken for en Efterlignelse af de menneskelige Lidenstaber og Sæder, kraftig til at indgive Mennesket disse Lidenstaber og Sæder, som den efterligner. Den maatte altsaa rettes efter enhver Nations individuelle Tilbøieligheder; herfra opstode de fem Hovedtonearter hos Grækerne, hvis Antal dog med Tiden endnu meget formerede sig. Den doriske, æoliske, ioniske, lydiske og phrygiske Toneart havde hver sin egen Karakter, og anvendtes efter Stedets eller Materiens Bestaaffenhed. Saaledes brugtes f. Ex. den joniske ved

tragiske Forestillinger, fordi den havde noget høit, skönt, haardt og raat i sin Karakter; den lydskke ved Taffelmusik, fordi dens Toner vare milde og bløde; saaledes var den doriske Moltonen, den phrygiske Durtonen, og i disse Toner spillede ethvert Instrument den samme Melodie ikke tilsammen, men hver for sig i sin Toneart, Lyren nemlig i den doriske, Fløiten i den phrygiske, og saa fremdeles.

Sange ved høitidelige Leiligheder og i private Sammenkomster vare meget almindelige hos Grækerne. Allerede hos Homer finder man mange Steder Sange ved Kyrsternes Taster. Han siger Odysf. I, 152, at Sang og Dands vare en Forlystelse ved et Giestebud. I Odysf. I, 325. og følg. synger Phemios ved Bordet om Grækernes sorgelige Tilbagereise fra Troja, og i Odysf. 449. og følg. Demodokos efter Ulysses's Begiering om Trojas Erobring, den Trojanske Hest og Ulysses's og Menelaus's Strid ved Deiphobos's Huus, alt saa bevægeligt, at Ulysses selv maatte fælde Taarer derved. Paa Achilles's Skiold Iliad. I 8, 490. og følg. forestilledes den høitidelige Procession, naar Bruuden førtes hjem, ledsaget af Hymenæer; saa kaldtes disse Bryllupsfange, som dandsende unge Mennesker paa Veien isemte under Accompanement af Fløiten og Lyren. Sangere sattes

ved Hektors Lig i Troja, og Andromachés, Hekubas og Helenas Klagesange over Hektors Død findes i Iliad. 24, 726. og følg. Hymner bleve afsungne til Ære for Guderne, nu i deres Templer, nu ved festlige Høitideligheder, nu ved de offentlige Lege; hertil hørte Pæaner, Dithyramber. o. fl. I Dramatiske Arbejder spillede Chorene en vigtig Rolle; disses Inddeling i Strophen, Antistrophen og Epoden, og enhver af disses forskjellige Forretning, Grækernes Coryphæer og Athenens Chorager, de første som Forsangere, og de sidste som offentlige Embedsmænd, der skulde antage og paa Statens Beføstning lønne de til Fester og andre Høitideligheder fornødne Skuespillere, Dandsere og Tonekunstnere, vise tydelig nok, hvad Priis Grækerne satte paa Musik og Sang. Hvo kender endelig ikke Tyrtaeus's Krigssange, og Pindars Seiers-Hymner eller olympiske, pythiske, nemeiske- og isthmiske Oder? Agter man nu tillige, at ethvert lyrisk Digt var bestemt til at synges, at Instrumental-Musik ledsagede Sangen og at Deklamation og Mimik stode i uadskillelig Forbindelse hermed, saa vil man deraf nogenledes kunne slutte sig til Grækernes Enthusiasme for denne Konst.

Underviisningen i Musik begyndte hos Grækerne i den tidligste Alder, endog for den i Gym-

nassik. Til Privatlærere i Konsten, som kaldtes
 Citharøder, betroedes for største Delen Bar-
 ners og det unge Menneskes moralske Dannelse.
 Da Sang og Musik vare, som forhen er anført,
 forenede med Instrumental-Mimik, saa seer man
 heri Grunden til, hvorfor Plato i hans Skrift
 de republica ikke vil, at man forelægger Drenge
 saadanne Tonestykker, hvor Karakteren af Qvin-
 der, Slaver, Berusede eller Lasterfulde skulde es-
 terlignes, at ikke Esterlignelsen i denne deres
 unge Alder skulde gaae over til Natur. Det
 var derfor og kun visse Tonearter, f. Ex. den
 doriske og phrygiske, man ansaae som passende
 for Ungdommen, hiin, fordi den opflammede
 Borgeren til Mod i Krigen og til Standhaftig-
 hed i Modgang, denne, fordi den havde Hiertet
 til Andagt og Følelse for de stille huuslige Dy-
 der. Spartanerne benyttede Musikken i den
 første Toneart til at opflamme Tapperhed og
 Fædrenelandskierlighed; deres Sange skildrede
 derfor og deres lykkelige Lod, som faldt i Krig
 for Fædrenelandet og de Modløses eller Feiges
 ullykkelige Tilstand. Arkadierne, overensstem-
 mende med deres naturlige Karakter, der var
 Tungfindighed, yndede mere den milde og rolige
 phrygiske Toneart, da det var de blide Følelser,
 som de søgte at opvække, og passende til denne
 Hensigt var den hele musikalske Undervisning

endog ved offentlige Love indrettet. Fremfor alle græske Folkeslag udmærkede dette Folk sig ved sin Forkierlighed for Musik. Underviisningen heri strakte sig fra den tidligste Barndom til den mandige Alder. Deres Drenge lærte Pæaner og Hymner, som de paa Gudernes Fester, især paa Bachus's, assang under Dands og med Accompanement af musikalske Instrumenter, især Fløisten. Ogsaa hos Argiver og Messenier fandt Tonekonsten megen Opmuntring. Dette maa være nok for at vise, hvad Agtelse Tonekonsten fandt hos Grækerne, og hvorledes de indlemmede den i deres Opdragelses-System.

Uagtet Romerne saa ganske og aldeles dannede sig i alt, hvad der angik det Videnskabelige, efter Grækerne, saa synes det dog ikke, at Musikken nogensinde har været i den Anseelse hos dem, som hos hine, ligesom den heller ikke i Almindelighed var en Gjenstand for Romernes Opdragelsesvæsen. Man erindre sig Corn. Nepos; efterat han har fortalt om Epaminondas, at han i at spille, synge og dandse var bleven underviist af de berømteste Lærere, føier han til: "thi alt dette var fordum hos Grækerne ærefuldt, men efter Romernes Skikke er det ubetydeligt, ja endog uanstændigt. Ligeledes siger han i samme Mand's Liv og Levnet: "at Musikken efter Romerske Sæder ikke passede sig

paa en fornemme Mand., Tacitus falder det "en stændig Lyst,, at Nero sang og spillede paa Cithar ved Maaltidet; og Macrobius siger, at Sang var uanstændig for vel opdragne, endog private, Mænd iblandt Rømerne. Dog alt dette maa forstaaes med nogen Indskrænkning; deels kun om Rømernes ældste Tider, thi Philosophen Antonin og Alexander Severus bleve underviste i Musikken; deels synes Musik og Sang i Gudernes Templer ved særdeles høitidelige Anledninger at have været saa ædel en Forretning, at den ei vanærede enten den offentlige eller private Mand. Desuden da Rømerne ingen offentlige Skoler havde før Hadrians Tid, men meget almindelig betroede deres Børns Dannelse til Græske Pædagoger eller Huuslærere, saa har man temmelig god Grund til at slutte, at disse indførte af deres egen National-Opdragelse saa meget, som Rømernes Tænkemaade og Sæder ville tillade.

Kundskaben om Tonekonsten hos Rømerne, som et national Opdragelses Anliggende, grunder sig derfor mere paa Formodninger og Slutninger, udledede af andre borgerlige Indretninger, end paa nøiagtige historiske Efterretninger herom. Paa Theatret ansaae man den for uundværlig; al den theatraliske Declamation synes at have været accompagneret af Musik, ja endog de hele Stykker, saavel Komoedier som Tragoedier, at have været

fatte paa Noder, og at være declamerede efter disse Noder. Cicero siger derfor i hans Taler 55, "at Romerne have Vers, som man vanskeligt skulde erkjende derfor, hvis man ikke hørte dem declamerte med et Accompannement, og til Exempel herpaa anfører han et Vers af Ennius's Thyestes." Et mærkeligt Sted i denne Anledning findes og hos Cicero om Taleren 1, 60, hvor han siger: "Taleren kan og i mange Dele af sin Kunst danne sig efter den store Aktør, Roscius; denne siger, han vil, saasnart han føler sin Alderdom, declamere meget langsommere, og derved nøde saavel Sangerne, som Instrumentisterne til at gjøre Recitation og Takt langsommere. Thi naar en Aktør, der maa følge en fastsat Takt, kan komme sin Alder til Hielp ved Taktens langsommere Gang, saa kan en Taler vel endnu langt snarere gjøre det samme. Taleren er ikke allene Herre over Rhythmus, men han kan efter Behag tage saa mange Talemaader, som han vil; sammen i een Takt og forandre Udtalen efter Mandedrættet." Quintilian dadler et Sted de Talere, der declamerede for Retten, som om de vare paa Theatret, og siger: "dersom denne Brug skal indføres, saa bør vi Talere ogsaa lade vor Declamation understøtte af Lyren og Fløiten." Imidlertid veed man ogsaa af Cicero om Taleren 3, 60, at den store Taler Grachus be-

tjente sig af denne Maade for Retten, og lod en Musikus staa bag ved sig, som skulde angive ham Tonen for Declamationen, og erindre ham om Stemmens Stigen og Falden.

Heraf tør man vel allerede uden Tvang slutte, at ligesom Musikken brugtes hos Rometne til at opvække glade og behagelige Følelser ved offentlige og private Forlystelser, saa tjente den og lærde og dannede Mænd som et Middel til at give deres Stemme den rette Modulation og Bøielighed for at kunne giøre desto stærkere Indtryk ved Talen, og vel altsaa ikke har været aldeles udelukt fra de Midler, som i Opdragelsen tjente til Ungdommens videnskabelige og sædelige Dannelse.

Saaledes som hos Grækerne indlemmedes vel ikke i de nyere Tider iblandt Europas Folkelag Musikken i deres Opdragelses-System, uagtet man med hine vel erkjendte dens vigtige Indflydelse paa den menneskelige Aands Stemning. Det maatte i al Fald kun være hos Italienerne, hvor der gives Mennesker i de store Stæder, som under Tillob af en stor Mængde Tilhørere af Tjenestefolk, Haandværkere og andre paa de offentlige Pladse lade sig daglig høre for Penge, og snart synge Vers, snart declamere Historier eller Præfener under Accompanement af en Violin, Bas eller Citrinke, og ved Hielp

af Instrumentet angive Tonens Stigen og Falden samt Stemmens Indledning og Final.

Hos os har Vokal-Musikken vel for faa Aar siden været indført i den største Deel af vore lærde Skoler, men det var mere af Nødvendighed, fordi man brugte Disciplerne ved Sang-Opvartningen i Kirkerne, end fordi man erkjendte dens moralske Indflydelse paa den Unge's Hierte, eller ansaae den som et Dannelses-Middel i Opdragelsen. Snarere synes Tanken herom at have været en medvirkende Aarsag til, at den saabelsom nogen Instrumental Musik er i de sildigere Tider bleven en Underviisnings-Gjenstand i de paa forskjellige Steder i Provindserne anlagte Seminarier. Anledning hertil gav muligen Capelmester Schultz ved sin høist læseværdige Afhandling om Musikens Virkning paa et Folks Dannelse, og om dens Indførelse i Skolerne i de kongelige danske Stater, som findes indført i Februari Maaned's Minerva for 1790. Om denne Afhandling er, som han i Slutningen lover, og som den fortiente, siden af ham videre udført, er mig ubekjendt. "At Musikken, — siger Schultz i dette Stykke — "ved en hensigtsmæssig Udøvelse kan skaffe Ungdommen uendelig "store Fordele, og større end blot Morstab og "Tidsfordriv i ledige Timer, at den kan vække

"Kølelsen for Skionhed, fremme Hjertets Dan-
 "nelse, have Indflydelse paa gode Sæder, paa
 "Sielens Munterhed, med eet Ord: paa Men-
 "neshets moraliske Karakter og dets Lyksalighed,
 "derpaa har man i Skolerne endnu ikke tænkt,
 "og denne dens meest velgiørende Kraft" har,
 "ganske ubenyttet, ingen Opmærksomhed vundet.
 Og i den, i anden Henseende af Fædrelandet
 saa høit fortiente Oldings, Conference-Raad
 Ryges; Plan til et musikalsk Akademi
 hedder det: "Fædrelandet har endnu ingen
 "Musik, som det kan kalde sin egen; den største
 "Deel af den theatricalke er Fremmedes Arbejde.
 "Lærerne kiendes overalt til ingen Binding
 "hverken for Sprog eller Digtetekst. Den hel-
 "lige Musik er endnu mindre dyrket hos os; i
 "Hovedstaden selv skingre Templerne af misly-
 "dende Sange... Noget er maaskee vel siden den
 Tid udrettet til denne ædle Konstes Fremme,
 men meget var det at ønske, at Musikken som et
 medvirkende Bidrag til National-Opdragelsen
 maatte vinde deres Opmærksomhed, til hvem
 Overopsynet over de Indretninger, som ere be-
 stemte til Ungdommens hensigtsrette Dannelse,
 er betroet.

Jeg kan derfor efter hvad hidtil er anført
 ikke andet, end ansee det som en sand
 Binding for Ungdommens Dannelse, om

Musik-Underviisning Tid efter anden blev indført i vore offentlige lærde Skoler. Jeg veed vel, hvad Indvendinger man kan gjøre herimod; man siger f. Ex. Ungdommen har ikke Tid tilovers hertil, ingen Timer fra den videnskabelige og Sprogens Underviisning kan bortgives til Musik-Underviisning; den videnskabelige Forberedelse fordrer den Unge's hele Tid, ogsaa uden for Skoletimerne, Indvendingen er i mine Tanker kun halv sand. Den til Studeringer uoplagte har ikke Tid til noget, fordi han ikke engang kan fyldestgjøre de nærmeste Fordringer paa ham; det opvakte Hoved har Tid til meget mere end sine Studeringer og Musik, og Middelslagset af Hoveder kan vel besørge deres egentlige Skoleforretninger, og endda faae nogen Tid tilovers til Musik; naar man kun indskrænker Musik-Underviisningen til Mellemklasserne; thi al Begyndelse er vanskelig, og første Klasse er vist nok for Discipelen den vanskeligste, alt er her Nytt, og ofte mangler han de nødvendige Forfundskaber, som skulle lette ham Arbeidet. For Disciplerene af sidste, eller her i Skolen fjerde, Klasse formeere de videnskabelige Forretninger sig, jo nærmere de komme Maalet for deres Skolegang, og den mindre opvakte kan vist nok da behøve al sin Arbeidstid til sine Studeringer. For Mellemklasserne derimod gives vel Leilighed, og Underviisningstiden kunde altid passende bestemmes strax efter de

øvrige Skoletimer. Desuden maatte man agte, at kun de, som havde naturligt Anlæg til Musik, deeltog i Underviisningen, at det ikke var Hensigten at danne Virtuoser, men kun i denne Kunst, som i de øvrige Videnskaber, at lære dem Elementerne af Musikken, at synge rigtig og reent og at giøres bekiendte med de elementariske Haandgreb paa et eller andet Instrument. Ogsaa vilde det i mine Tanker være rigtigst, om Underviisningen tilbødes, ikke befaledes; den kunde da ikke tiene til Paaskud for Forsømmelse i de øvrige Skolearbejder og i andre Pligters Opfyldelse; ligesom heller ikke Evang synes at kunne stemme med den Frihed og Lyst, der maa besteele Konsternes Dyrkere, om deres Arbejder skulle nogensinde blive takkelige og behagelige.

En Indvending af Bekostningerne, som saadan en Indretning maatte medføre, troer jeg blot at burde nævne, den besvarer sig selv; thi erkienedes Musik for et virksomt Middel til Ungdommens moralske Dannelse, saa maatte Bekostningerne paa en Sag, der var at ansee som et National-Anliggende, vel kunne tilveiebringes, endog hvor Bankelighederne vare større, end de kunne være i dette Tilfælde.

Endnu kunde man maaskee ikke uden Grund indvende, at det ofte er Tilfældet, at hverken Rector eller nogen af de øvrige Lærere er musikkundig,

og at altsaa den Control, som der burde holdes med Underviisningen, rigtig Bedømmelse af dens Nytte og Disciplernes Fremgang, for en stor Deel maatte bortfalde. Vel tilstaaer jeg, at det er allerbedst, naar enten Rector selv eller i det mindste een af de øvrige faste Lærere kan som kyn- dig styre og til visse Tider selv deeltage i Øvelserne; men saa aldeles nødvendigt seer jeg dog ikke det er under visse Omstændigheder. Det vilde vel være for meget, om man antog, at alle vore Rectorer vare Mathematikere, det behøves heller ikke, at de ere det, og dog kan Videnskaben blive foredragen meget grundig og fuldstændig. Vel sandt, Universitets-Examens-Baandet gjør nogen Forskiel; men om dette Baand end ikke var, kan allerede Gørelse af Værelse og Pligt, Jær for Kunst eller Videnskab udrette det samme og endnu langt mere. Desuden lader et Tilsyn sig vel tænke, uden at Tilsynsmanden just skal besøge Læreren's Duellighed. Naar kun paa Stedet selv findes en dñelig Lærer, saa ville de foranførte Vanskeligheder let kunne hæves *).

*) Udgiv. bemærker historisk, at Underviisningen og saa i Instrumental-Musik allerede er indført i nogle lærde Skoler, s. Ex. i Roskilde, Nyckö- bing, Mafföv og Colding. Dens Udvidelse til flere var vistnok meget ønskelig.

II. Udsigt over de private Stiftelser og Legater ved Kiøbenhavns Universitet, som ere bestemte til Understøtning for Studerende eller anden Hensigt *).

A. De saakaldte Collegier.

I. Valkendorfs Collegium

stiftet 1595 af daværende Rigsraad og Rentemeister, siden Rigets Hofmester, Christoffer Valkendorf til Glorup, som skænkede en Bygning og en Capital til Bolig og Stipendium for 16 Studenter. Den af Stifteren skænkede

*) Vel Hayes ogsaa andensteds Efterretninger om disse Stiftelser og Legater, og mere omstændelige, end det her kan være Niemedet at levere, i Særdeleshed i Hofmans Fundatser 1 D.; i Jansons Beskrivelse over Universitetets Midler og Indkomster, og i Badens Universitets-Journal. Men da disse Skrifter ei ere i Manges Hænder, da de deri indeholde Efterretninger om private Legater ved Universitetet tildeels ei ere samlede paa eet Sted til beqvemt Oversyn, da de ei heller nu for Tiden ere i enhver Henseende at ansee som tilstrækkelig fuldstændige og nøiagtige; saa har Udg. troet, at en saadan Oversigt over private Stiftelser og Legater ved Kiøbenhavns Universitet, ledsaget med de mest fornødne Op-

Capital beløb sig kun til 6100 Rd., men er ved fremgaaende Oplæggelse og ved Tilvæxt af nogle le Privatlegater, nemlig det Rannestadske paa 439 Rd. *), det Holmske paa 228 Rd. **), det Stampeste paa 200 Rd. ***), det Obeliskske paa 200 Rd. †), og det Riisbrighske paa 600 Rd. ††), efterhaanden foreget til det nuværende Beløb: 22,851 Rd. 5 Mk. 8 S. †††). Af de 16 Pladser ere ved Kgl. Rescripter af 18 Decbr. 1761 og

Iyønlige om Bestemmelsen, nuværende Capital o. s. v., vilde ikke være disse Annal. Læsere uvelkommen. I øvrigt bemærkes, at det Capitalers og Renters Beløb, der af mig angives som nuværende, er det, der fandt Sted til 11 Jun. 1811, beregnet for det meeste til $3\frac{1}{2}$ pC. (S. disse Ann. 1810 i B. Ann. **).

*) Odens Univ. Journ. I. S. 116.

***) Sammeff. S. 117.

****) Sammeff. IV. S. 140.

†) S. disse Annal. 1809. i B. S. 40 og 232.

††) Sammeff. 230 ff. De af Rannestad, Holm og Riisbrigh frænkede Summer vare Refusion af det Beløb (med Renter), hvilket de som Alunier paa Walkendorfs Collegium i sin Tid havde oppebaaret.

†††) I Mæret 1787 var efter Janson S. 15 Capitalen kun 20,400 Rd.

10 Jun. 1763 tre blevne bestemte for Landmaaler-
Assistenter *). Fundatsen tillader Alumni at be-
holde Plads paa Collegiet i fem Aar; men i denne
Henseende er ved denne Stiftelse vedtaget samme
Regel, som ved Regentstipendiet, at det alene af
de Alumner, som have erholdt bedste Character
ved Examen philosophicum, nydes i fem Aar; af
dem, som ei have erholdt mere end næstbedste Cha-
racter, derimod kun i tre Aar. Enhver Alumnus
nyder aarlig 33 Rd., dog af de to næstældste en-
hver 43 Rd. 5 Mk. 4 B., og Inspector 64 Rd.
aarlig **). 82 Rd. 7½ B. deles mellem samtlige
Professores for deres Tilsyn; det Dørlige oplægges,
forsaavidt det ikke anvendes til Bygningens Vedli-
geholdelse og andre nødvendige Udgifter. Colle-
giet staaer under en af Professorernes (for nærvæ-
rende Tid Hr. Dr. Prof. P. E. Müllers) særskilte For-
valtning eller Ephorat ***). Stiftelsens' samtlige
Udgifter vare i Aaret 1810 — 11 749 Rd.
4 Mk.

B 2

*) Badens Univ. Journ. I. 118. VII. 138 f.

***) Jof. disse Annal. 1809 1 B. S. 41 og 232.

***) Fundatsen findes trykt hos Hofman I. S. 57 f.;
nogle Feil deri ere berigtigede i Badens Univ.
Journ. I. S. 111.

II. Borcks eller Borckens Collegium

stiftet 1689 af Assessor i Høiesteret og Professor Med. Oluf Borck, som skænkede til Bolig for 16 Studenter sin Gaard i store Kannikestræde til­ ligemed en Capital af 16000 Rd., foruden 5000 Rd., som skulde staae til Fremvejt, 1000 Rd. til Bygningens Vedligeholdelse, 1000 Rd., hvis Renter skulde uddeles mellem Professorerne, og 500 Rd., hvis Renter i Særdeleshed skulde kom­ me Ephorus tilgode; i alt 22,500 Rd. Alum­ nerne, som nyde Stipendiet i 5 Aar, skulle være 2 Medici, 1 Mathematicus, 3 Philologer og 10 Theologer, alle bekiendte som duelige og lærde Studerende. Den nuværende Capital er 54,000 Rd. *), og Rentens Beløb 1957 Rd. 3 Mk. Efter at Collegiets Bygning ved Bombardementet i Sept. 1807 er bleven ødelagt, ere ingen nye Stipendiater blevene antagne, og af de daværende er ingen tilbage, hvis Stipendie-Tid jo nu er omme **).

*) I Aaret 1787, efter Janson S. 13 fun 40,850 Rd. I denne Capital er indberegnet de 7023 Rd. 57 ff., som af Brandassurance-Cassen er udbetalt efter Bygningens Ødelæggelse ved Bombardementet 1807. Jvf. disse Annal. 1809 I B. S. 265.

***) Fundatsen findes hos Hofman I. S. 77 ff. Jvfr. Baden II. S. 9 ff.

Nuværende Ephorus er Hr. Statsraad Ridder A. Kall.

III. Eiersens Collegium

funderet 1691 af Jørgen Eiers, Statsraad og Assessor i Høiestret, ved en Capital af 29000 Rd., hvoraf 7000 Rd. skulde anvendes til at fise en Bygning, 16000 Rd. til Stipendium for 16 Alumni, 4000 Rd. til Capitalens Forøgelse, 1300 Rd. til samtlige Professores for deres Umage med Tilsyn, og 700 Rd. til Ephorus for hans specielle Forvaltning. I Forbindelse hermed skænkede han 3000 Rd., hvis Rente nydes til Udenlandsreise af en Studiosus, hvortil Familien præsenterer en duelig Person. Alumnerne skulle være 8 Theologer, 2 Jurister, 2 Medici, 2 Mathematikere og 2 Philologer. Stifterens Familie har Ret til at foreskille Candidaterne til de ledige Pladser (hvilken Rettighed for nærværende Tid udøves af Hr. Admiral Ridder Levensørn og Hr. Commandeur Ridder Sneedorf), og Consistorium vælger deraf dem, som det anseer for de værdigste. Stipendiet nydes i 5 Aar, og beløber sig for hver Alumnus til 40 Rd. aarlig, dog at Inspector desuden har en Løn af 30 Rd., og at Renten, c. 12 Rd., af det Uldalste Legat paa 300 Rd. *), nydes af den ældste

*) Waden II, S. 158 f.

Alumnus paa Elersens Collegium, som studerer Lovkyndighed, Politik eller Deconomie. Collegiets hele Capital udgør nu 32,850 Rd. *). Dets Udgifter beløbe i Aaret 1810 — 1811 1082 Rd. Nuværende Ephorus er Hr. Statsraad Ridder Bugge **).

B. Andre private Legater

(i alphabetisk Orden).

I. Anonymi Legat.

Det har sin Oprindelse fra Gaver, som i Christian den Siettes Tid bleve indsamlede, og forekommer hos Janson S. 25 under Navn af Doctor Keuss's og Hofpræst Bluhmes Stipendium, fordi den under 11 Apr. 1745 oprettede Fundats er af dem undertegnet ***). Capitalen er 300 Rd.,

*) I Aaret 1787 udgjorde den, efter Janson S. 14 kun 29000 Rd.

***) Fundatsen havez trykt hos Hofman I. S. 93 ff. og nviagtigere hos Baden II. S. 145 ff.

***) Denne Fundats er trykt i disse Annaler 1809 2 B. S. 70. Jvf. sammest. S. 81. 82.

hvis Rente nydes af tvende Alumner paa Regent-
sen i 3 Aar. Ephorus er altid Theologus 2dus;
for nærværende Tid uddeles det af Hr. Prof.
Müller.

II. Det Arne Magnæanske Legat

stiftet af Arne Magnúsen, en Islænder,
Professor i Historien og Fædrelandets Antiquiteter
ved Kiøbenhavns Universitet fra 1694 til 1730,
som ved Testament efterlod Universitetet alle sine
Manuskripter og Bøger, og en Capital, hvis Ren-
ter skulde anvendes til at udgive i Trykken, hvad
af hine kan tiene til at oplyse Fædrelandets Histo-
rie og Oldsager, samt til at lønne tvende island-
ske Studentere, der under Opsyn af tvende Ephori
skulde arbejde i dette Fag. Grundtatsen kom forme-
delt mangehaande Omstændigheder *) forst istand
1760 **), og Legatcapitalen som ved Skiftets
Slutning havde udgjort 11,989 Rd. 3 Mk. 4 S.,
var da steget til 13,356 Rd. 1 Mk. 6 S., hvilken i
Aaret 1773 var voxet til 16,885 Rd. 4 Mk. 12 S.
Med Ephoratet er siden 1772 forbundet en bestan-
dig Commission, der bestaaer af 4 Medlemmer.
Legatet voxer aarlig ved en til samme lagt Incre-

*) Jvf. Badens Univ. Journ. IV. S. 6 — 15.

***) Trykt hos Hofman i Appendix til Tom. I. IX. og X.
S. 1 — 10.

mentcapital af 2000 Rd. Den nu værende Capital er 21,300 Rd. *). De tvende Stipendiarii, hvilke for nærværende Tid ere Studiosi A. S. Stadfeldt og W. Thorarensen, nyde for Tiden hver 80 Rd. aarlig. Ephoratet bestaaer nu af d Hrr. Etatsraad Ridder A. Kall og Conferensraad Ridder J. F. W. Schlegel.

III. Dr. Bangs Legat

oprettet af Professor Theolog. Bang, som døde ugift 1764. Capitalen er 434 Rd. Den første Professor i det theologiske Facultet (for nærværende Tid Hr Dr. Ridder-Hornemann) denominerer tvende Alumni paa Regentsen til i tre Aar at nyde Renterne med 8 Rd. 13 β . aarlig **).

IV. Rasmus Bartholins Legater

stiftede af Etatsraad og Professor i Medicin og Mathematik, Rasmus Bartholin, som i sit Testament af 5 Decbr. 1696 gav:

*) Efter Janson S. 18 beløb den i Aaret 1787 17800 Rd.; efter Baden (Univ. Journ. IV. S. 15) i Aaret 1794 18500 Rd.

***) S. disse Annual. 1809 2 B. S. 82. Fundatsen er ikke trykt.

1) til Regentsen

en Capital paa 300 Rd. til Fld og Lys at underholde *). Renten oppebæres af tvende Alumni paa Regentsen. Denomination skeer af Consistorium, efter at den sidste af Familien, som dertil var berettiget, for nogle Aar siden er død. Legatets Ephorus (for nærværende Tid Hr. Etatsraad N. C. Kall) sender Renten til Communitetets Deconomus, som udbetaler samme til vedkommende Regentsalunner. Capitalen er for nærværende Tid 318 Rd. 4 Mk. 8 β. **),

2) til den botaniske Have
en Capital af 1200 Rd. ***).

V. Etatsraadinde Elise Magdalene Bartholins Legater

oprettede ved Testament af 12 Octob. 1762 af
Etsraad Thomas Bartholins Enke, som havde
været gift med den berømte Ole Romer i hendes
første Egteskab. De ere følgende:

*) Jvfr. Prof. Nyerups Efterretninger om Regentosen. Kiøbenhavn. 1809 S. 27 ff.

***) Om dette Legat jvfr. disse Annal. 1809 2 B. S. 82. Hofman I. S. 169.

****) Hofman I. S. 170 og 282. Forbigaaes af Janson. Fundatsen for Rasmus Bartholins Legater er ikke trykt.

1) til Universitetets Bibliothek den Sum 500 Rd., hvis Renter skulde anvendes til Bøger *).

2) til det astronomiske Taarn under Navn af Legatum Kömeriarum et Bartholinianum 1500 Rd., den aarlige Rente at anvendes til det astronomiske Studii-Nytte, saaledes, at Halvdelen bliver til astronomiske Instrumenter at bekoste, den anden Halvdeel til de Studenterne, som til Astronomiam og observationes coelestes paa Taarnet flittigen anvende deres Tid, saalænge som de ikke nyde noget andet Stipendium, Communitetet undtaget **).

*) Dette Legat nævnes af Janson S. 34 og af Nyerup i hans Univ. Annal. S. 341. Hvad det er for et Legatum Bartholini af 500 Rd. til Bibliotheket, som Hofman allerede i Aaret 1755 omtaler (Fundats. I. S. 279), er Udgiv. ubekendt. Maaaskee er det det samme, om hvis Givers Disposition han alt da kan have haft Kundskab.

***) Dette Legat nævnes af Janson S. 35. Fundatsen for Statsraadinde Bartholins Legater er ikke trykt; men det samme vedkommende Udtoag af hendes Testament, meddeelt Consistorium ved Skrivelse fra Conferenzraad A. Bartholin Eichel af 16 Jul. 1763, findes i Universitetets Copiebog for 1763 p. 469 sq.

VI. Bings Legater

stiftet af Statsraad og Doct. Medic. Jens Bing, som under 11 Mai 1749 testamenterede Universitetet i alt 26,000 Rd., deels at udbetale strax, deels efter visse Legatariers Død, nemlig

- 1) i Almindelighed til Universitetet 18,000 Rd.
- 2) til Studenterne paa Regentsen 4000 Rd.
- 3) til fattige og syge Studenterne 2000 Rd.
- 4) til Professorerne for deres Umage og Tilsyn 2000 Rd.

Hele Legat-Capitalen udgjør nu 39,800 Rd. *). Deraf er det, som Testator har bestemt til Understøttelse for Studenterne, nemlig den, som er anført under No. 2, voxet til 7466 Rd. 4 Mk., af hvis Renter nu 14 Alumner paa Regentsen nyde hver 20 Rd., saalænge de der ere Stipendiariet **). De under No. 3 anførte 2000 Rd. ere nu stegne til 5466 Rd. 4 Mk. Ephorus (for nærværende Tid Hr. Statsr. N. C. Kall) denominerer dertil saadanne, som allerede nyde Regentsstipendiet ***).

VII. Bircherods Legat

af Johan Jensen Bircherod, Professor i Philosophien ved Universitetet, som i Maret 1718

*) I Maret 1787, efter Janson S. 191 35780 Rd.

***) Jfr. disse Annal. 1809 2 B. S. 82.

****) Sundatsen trykt hos Hofman I. S. 230 ff.

ved Testament, der dog først 1729 blev bragt i Rigtighed, skænkede Universitetet den Capital 700 Rd. Croner. Capitalen er nu voxet til 6054 Rd. *). Af Renterne er det meste bestemt til Understøttelse for Trængende af Fundators Familie. Tvende fattige Studiosi Theolog. nyde hver 50 Rd. aarlig i 4 Aar. Ephorus (for nærværende Tid Hr. Etatsr. N. C. Kall) har Testator tillagt Renten af 100 Rd. **).

VIII. Bochenhofers Legat

Stifteren skal have været Universitetsbogtrykker i det syttende Aarhundrede. Capitalen, som oprindelig var 1000 Rd. i Croner, udgior nu 1062 Rd. 3 Mk. ***). Renterne deles imellem Professorerne †).

*) I Aaret 1787 var den, efter Janson S. 19 6000 Rd.

**). Af Testamentet findes et Udtog, saavidt dette Legat angaaer, hos Hofman I. S. 196.

***). Ligesaa efter Janson. S. 24.

†) Fundatsen er ingensteds trykt. Legatet omtales af Hofman I. S. 206. og Janson a. St.

IX. Biskop Brochmans Legat

stiftet 1641 af Dr. Jesp. Brochman, Biskop over Siellands Stift, som funderede en Capital af 2000 Rd. Species, hvis Renter aarligen i 4 Aar oppebæres af en Studios. Theolog. hjemme eller udenlands. Denne Grundcapital er i Aaret 1713 af Profes. Theol. Hans Steenbuch forøget med 508 Rd. 4 Mk. 12 S. Croner, saa at hele Capitalen udgjør i alt 2800 Rd. Fundators Paarende have fortrinlig Udgang. Udnævnelse skeer af det theologiske Facultet efter de fleste Stemmer. Nuværende Ephorus er Hr. Dr. Professor Ridder Hornemann *).

X. Biskop Brochmans Enkes Legater

stiftet af den forrige Enke, Sille Tønnesdatter, som

- 1) ved Fundats af 17 Jun. 1652 legerede 1000 Rd. Spec., for at Renten deraf aarligen skulde uddeles til tre fattige og skikkelige Professor-Enker. Capitalen er nu 1147 Rd. 3 Mk., hvis Renter anvendes efter Bestemmelsen. Ud-

*) Fundatsen læses hos Hofman I. S. 172 f., hvori ogsaa findes Efterretning om det Steenbuchske Increment. Jvfr. Janson S. 16.

nævnelser Reer. af Consistorio, og en af Consistoriales er Ephorus *).

2. under 6 Mai 1654 skænkede 500 Rd. Spec. til Vice-Bibliothekaren ved Universitetsbibliotheket for at have Opsyn med den Bogsamling, hendes afd. Mand dertil havde legeret **); men skulde Bibliotheca Brochmanniana ved Tidspaaade blive ødelagt (hvilket indtraf 1728), skulde Renten deraf komme 3 fattige Studenter tilgode. Capitalen er nu lidet over 500 Rd., hvis Rente, 20 Rd 4 Mk. 12 S., deles mellem 3 Studenter. Stipendiarii nyde det i 5 Aar, naar de efter Udfaldet af deres Examina dertil saalænge have Udgang; ellers kun i tre Aar. Nuværende Ephorus er Hr. Etatsr. N. C. Hall ***).

XI. Rasmus Enevoldsen Brochmans Legat.

Stifteren, Prof. Eloqvist. ved Kiøbenhavns Universitet, legerede 1654, med Hensyn til Farbroderens, Biskop Brochmans, Enkes foranførte Gave, til Vicebibliothecarii Løns Forbedring 500 Rd.

*) Fundatsen er ikke fuldstændig trykt. Efterretning om Legatet findes hos Hofman I. S. 174 og Janson S. 24.

***) Jof. Madens Univ. Journ. I. S. 34.

****) Jof. Hofman I. S. 265, hvor et Udtoa af Fundatsen findes; in extenso er den ikke trykt.

Spec.; men fulde Bibliotheca Brochmanniana ved Jidsbaade bleve ødelagt, da Legatet at anvendes til en fattig Professoris Enke *).

XII. Det Laurup = Buchwaldske Legat
oprettet 1744 af Statsraad Hans Christian Laurup og hans Hustru Anne Magdal. v. Buchwald. Det hele Legat var 4000 Rld., hvoraf de 3500 Rld. staae under Universitetets Bestyrelse. Heraf ere 2000 Rld. bestemte til Understøttelse for fattige Venner af Stifterens Villie; men findes ingen af Familien, skal en Professor = Enke, som kunde behøve det, og i Mangel deraf en anden af Universitetets Fattige nyde Renten. De øvrige 1500 Rld., hvoraf Renten deles i to Portioner, ere et Stipendium for fattige, skikkelige og flittige Studenter. Saadanne, som ere af Stifterens og Stifterindens Familie, skulle, uden Præferance være lige berettigede dertil, naar de kunne behøve det, og derhos ere flittige og skikkelige, og er der nogen saadan af Familien, hvis Trang maatte kræve det, og ingen lige nær Beslægtet findes i samme Omstændigheder, saa kunne begge Portionerne tillægges ham alene. Findes ingen behørig

*) Fundatsen haves ikke trykt. Efterretning om Legatet hos Hofman I. S. 261.

Competent af Familien, deles Kenterne saaledes mellem en Studiosus Theologiæ og en Studiosus Medicinæ, at hver tillægges en af de tvende Portioner, eller den halve Kente. Det oppebæres i 5 Aar, og uddeles eengang om Aaret, naar Kenten til 11 Jun. er indkommen, hver Portion med 27 Rd 10 S. *). Familien er forbeholdt jus præsentationis. Et af Consistorii Medlemmer har cura legatorum Laurupio - Buchwaldianorum. Nuværende Ephorus er Hr. Etatsraad Bang.

(Fortsættes).

*) Fundatsen findes trykt hos Baden VII. S. 20 — 26. Omtales af Janson S. 21.

B.

K i s b e n h a v n s U n i v e r s i t e t.

I. A c a d e m i s k e E x a m i n a.

I. T h e o l o g i s k E m b e d s E x a m e n

Den 10 Jan.

1. Joh. Christ. Lyngbye, fød 1782. En Søn af afg. Jens Michelsen, Degn i Bierding paa Brevskabet Lundenborg, blev Student 1802. — Laudabilis. Specimenscriptum egregia laude dignum.
2. Pet. Adolph Hilde, fød i Helsingør 1784. En Søn af Borger A. Hilde i Helsingør, blev Student 1806 — Haud illaudab.

3. Otto Casp. Valentin Wedel, fød i Eberdrup ved Næstved 1788, en Søn af afg. Sognepræst Wedel, blev Student 1807. — Non Contemnendus.

Den 13. Jan.

4. Fred. Pet. Jacob Dahl, fød 1788 i Slagelse, hvor hans Fader var Præst; blev Student 1804. — Laudabilis et quidem egregie.
5. Jørg. Lembigh Fog, fød i Sørbymagle ved Slagelse 1790. En Søn af Sognepræst Fog til Jdestrup paa Falster, blev Student 1806. — Laudabilis.
6. Immaturus.

Den 14 Jan.

7. Joh. Christ. Lund, fød i Kiøbenhavn 1788. En Søn af afg. Sognepræst Lund i Naksø, blev Student 1807. — Laudabilis.
8. Laur. Steen, fød paa Hedemarken 1784. En Søn af Proprietær Steen, blev Student 1804. — Haud illaudabilis. Specimen scriptum laude dignum.
9. Carl Christian Gierløff, fød 1787. En Søn af Sognepræst Gierløff til Hvidberg og Lyngsøe i Aalborg Stift, blev Student 1807. — Haud illaudab.

Den. 16 Jan.

10. Birg. Olsen, fød i Helsingør 1784. En Søn af Toldbetjent Ole Willumsen, blev Student 1801. — Haud illaudab.
11. Joh. Christ. Aldeweldt, fød 1789. En Søn af Sognepræst Aldeweldt i Nørre-Jernløse, blev Student 1807 — Haud illaudab.
12. Carl. Fred. Heidenreich, fød i Niggershaus Stift 1787. En Søn af Sognepræst Heidenreich i Kroegstad, blev Student 1804. — Haud illaudab.

2. Juridisk Embeds-Examen.

A. Theoretisk Prove.

a. Latinisk.

Den 13 Jan.

1. Christ. Tob. Platou. En Søn af Commandeur Platou, fød i Kiøbenhavn 1791, blev Student 1808. — Laudabilis.
2. Andr. Chr. Wedel. En Søn af Krigsraad Wedel, fød paa Kiersgaard i Fyen 1791, blev Student 1808. — Laudabilis.
3. Christ. Ditt. Hægh Nissen. En Søn af Statsraad og Professor J. N. Nissen, fød i Sorø 1790, blev Student 1808 — Laudabilis.

- Nielsen i Roskilde, fød 1783, blev Student 1803. — Haud illaudab.
19. Frid. Christ. Sprunck. En Son af Tradlateur Sprunck i Helsingør, fød 1784, blev Student 1803. — Haud illaudabilis.
20. abfiit

2. Danst.

Den 19 Jan.

1. Hans Schrade Ost. (s. disse Annal. 1811 2 B. S. 58) — Beqvem.
2. Ein. Mag. Soph. Kangel. En Son af Bogtrykker Kangel i Kiøbenh., fød 1785. — Beqvem.
3. Joh. Henr. Hein. Fød 1790. Faderen Fisker. Beqvem.
4. Nic. Fred. Heidenreich. En Son af Provst Heidenreich til Trøgstad i Smaalene i Norge, fød 1794. — Beqvem.

Den 22 Jan.

5. Jos. Ant. Ludv. Schiøtz (s. disse Ann. 1811 2 B. S. 58) — Beqvem.
6. Ove Christ. Dahlstrøm. En Son af Consumptions-Inspecteur Dahlstrøm i Skanderborg, fød i Kiøbenh. 1787. — Beqvem.

7. Andr. Trap. En Søn af afd. Kobbersmed
Trap i Saxkiøbing, fød 1786 — Bequem.
8. Hans Jac. Møller. En Søn af P. P.
Møller, Borger i Fridericia, fød 1789. —
Eiubequem.

Den 24 Jan.

9. Joost Dider. Magn. Schneider. En Søn
af afd. Etatsraad Schneider, fød i Kiøbenh.
1790. — Bequem.
10. Jac. Gregor. Graah Fabricius. En Søn
af Hofjuveleer Fabricius i Kiøbenh., fød 1789.
— Eiubequem.
11. — — afviist.
12. Niels Wolff. En Søn af Hestehandler
Wolff i Kiøbenh., fød 1794. — Bequem.

Den 25 Jan.

13. Niels Christ. Schmidt (s. disse Ann. 1810.
I B. S. 48). — Eiubequem.
14. — — afviist.
15. Gravers Baadsgaard Møller, fød 1789 i
Sonder-Drum i Viborg Amt. — Bequem.
16. Carl Gottlieb Aggerup. En Søn af afd.
Provst Aggerup i Schulleløv, fød 1793. —
Bequem.

Den 27 Jan.

17. Axel Herman Jantzen. En Søn af afg. Sognedegn Jantzen i Espe ved Odense, fød 1786. — Beqvem.
18. Christ. Møller, Søn af en Bonde i Kierbye ved Randers; fød 1786. — Ei ubeqvem.
19. — — afviist.
20. Pet. Dav. la Cour. En Søn af Cancellieraad og Postmester la Cour i Randers, fød 1788. — Beqvem.

Den 29 Jan.

21. Wilh. Marckmann. En Søn af Degnen Marckmann, fød 1788 i Vester-Mariæ Sogn paa Bornholm. — Beqvem.
22. Jens Jørgensen Walløe. En Søn af N. J. Walløe, Borger i Ringsted, fød 1790. — Beqvem.
23. Anders Børgensen. En Søn af Bogn Nielsen i Thyrsled Bye, Weile Amt, fød 1791. — Beqvem.
24. — — afviist.
25. Pet. Hofod Bohn. En Søn af Graver Bohn i Kiøbenhavn, fød 1793. — Beqvem.

B. Practisk Prove.

a. Candidati juris.

Den 8 Febr.

1. Heint. Møller (Exam. theor. d. 17 Junii 1808 Haud illaud.) — Haud illaudabilis.
2. Laurent. Fosb (Exam. theor. d. 6 April 1810 Laudab.) — Haud illaudabilis.
3. Carl Wilhelm Borch (Exam. theor. d. 4 Oct. 1811 Laudab.) — Laudabilis.
4. Joach. Fred. Schouw (Exam. theor. d. 4 Oct. 1811 Laudab.) — Laudabilis.
5. Wilh. Conr. Lorentz (Exam. theor. d. 5 Oct 1811 Laudab.) — Laudabilis.
6. Abrah. Borch Stenersen (Exam. theor. d. 8 Oct. 1811 Laudab.) — Laudabilis.
7. Jesp. Pet. With (Exam. theor. d. 10 Jan. 1812 Laudab.) — Laudabilis.
8. Nicol. Møller (Exam. theor. d. 11 Jan. 1812 Laudab.) — Laudabilis.
9. Johan. Frederik Carøe (Exam. theor. d. 13 Jan. 1812 Haud illaud.) — Laudabilis.
10. Math. Michel Hastrup (Exam. theor. d. 15 Jan. 1812 Laudab.) — Haud illaudabilis.

11. Pet. Benj. Hammerich (Exam. theor. d. 17 Jan. 1812 Laudab.) — Non contemnendus.
12. Jesø Fæster (Exam. theor. d. 15 Jun. 1811 Laudab) — Haud illaudabilis.
13. Owe Ferd. Frisch — Haud illaudabilis.

Herved maa endnu anføres:

14. Lieut. Thom. Sommer Norman, Candidat fra 19 Oct. 1808, som det ved allernaad. Resolut. af 29 Oct. 1811 blev tilladt at aflægge den juridisk-practiske Prøve i Norge saaledes, at han under Amtmand, Conferensraad Sommerhielm's Opsyn skulde udarbejde de Opgaver, som tilstilledes ham af det juridiske Facultet, og de forfærdigede Udarbejdelser derefter sendes Facultetet til Bedømmelse og Characters Bestemmelse. Da dette var skeet, blev ham af Facultetet tilkiendt Characteren — Haud illaudab.

b. Examinati juris.

1. Joh. Henr. Hein. — Temmelig vel.
2. afviist.
3. Ein. M. S. Kangel. — Vel.
4. Ove Chr. Dahlstrøm. — Vel.

5. Carl Gottl. Aggerup. — Temmelig vel.
6. Wilhelm Marckmann. — Temmelig vel.
7. afviist.
8. afviist.
9. afviist.
10. Søren Sørensen (Exam. theor. d. 19 Jun. 1811 Beqvem) — Vel.
11. Søren Nielsen (Exam. theoret. den 28 Jun. 1811 Ei ubeqvem) — Temmelig vel.
12. Andr. Trap — Temmelig vel.
13. Axel Hermann Jantzen — Temmelig vel.

Den 10 Febr.

14. Hans Schade Ost — Temmelig vel.
15. Jos. Ant. L. Schiøtz — Temmelig vel.
16. Niels Wolff — Temmelig vel.
17. Pet. Dav. la Cour — Temmelig vel.
18. Pet. Kofod Bohn — Temmelig vel.
19. afviist.
20. Benjam. Wolff (Exam. theoret. d. 13 Apr. 1811. Beqvem) — Temmelig vel.
21. Hans Lund (Exam. theoret. d. 19 Jun. 1811. Beqvem) — Temmelig vel.

22. Anders Wogensen — Temmelig vel.
23. afviist.

3. Medicinſſe Embeds Examen

Den 30 Jan.

- I. Jens Granbech Døderlein, fød i Christia-
nia 1787, blev Student 1804 — Lau-
dabilis.

Den 3 Febr.

2. Frank Gebhard Howitz, fød i Kiøbenh.
1789, blev Student 1807 — Laudabilis.

Den 5 Martz.

3. Jac. Vilh. Bloch, fød i Kiøbenh. 1789,
blev Student 1806 — Laudabilis.

II. Væſbeviisninger og Befordringer.

Den 28 Januar er Kongelig Historiograph
og Medlem af Directionen for Universiteterne
og de lærde Skoler, Conferentsraad Dve Mal-
ling, Storkors af Dannebrog, udnævnt til Ge-
heime-Conferentsraad.

D. 28 Jan. er Statsraad Professor juris, Dr. J. F. W. Schlegel, Ridder af Dannebrog, udnævnt til Conferentsraad.

D. 24 Febr. er Secretær ved det Kongelige Bibliothek og hidtilværende Adjunct ved Universitetet i Kiøbenhavn, Mag. Erich Christian Berlauff, beskikket til Professor ved bemeldte Universitet, for især at foredrage den nordiske Historie og Oldsager.

III. Høitideligheder.

Tirsdagen d. 4 Febr. blev Hs. Majestæt Kongens Fødselsdag høitideligholdt paa Universitetet ved en latinſk Tale.

Til Høitiden var indbudet ved et Program af Professor B. Thorlacius, som havde til Gienstand: Carl Abbeds, den store norske Kong Sverres Historiographs Levet og Fortienester *). Talen, som holdtes i Regentſkirken af Universitetets p. t. Rector, Dr. Prof. Ridder Hornemann, handlede om et fast og standhaftigt Mod som et udmærket Træk i Kongens ophøiede Character.

*) Af dette Program findes i nærværende Hæfte et Udtoq under Rubriken: Heiligheds-Skrifter.

Ved Talens Slutning bleve de Studerendes Navne bekiendtgjorte, som vedkommende Censorer havde tilkiendt Præmier for Besvarelser af de i Maret 1311 udsatte Priisoppgaver, hvorhos Censurerne over de indsendte Afhandlinger oplæstes.

Over det i Lovkyndigheden fremsatte Spørgsmaal:

”om og hvorvidt stridende Parter saavel efter almindelige Lovgivnings-Grundsætninger som efter den romerske og især den fædrelandske Rets Forskrifter ere forpligtede til at udlevere hinanden Documenter,“

var kun een paa Latin forfattet Afhandling indkommen. Det juridiske Facultets Dom derover var følgende:

Ordini jureconsultorum oblata est una modo commentatio, pertractans quæstionem de editione instrumentorum pristino anno propositam, tessera, ”*juvenile opus nonum premendum in annum,*“ insignita.

Quamquam illa argumento difficili non ab omni parte satisfecerit, placuit tamen lucidus ordo sermonisque puritas et perspicuitas, maturumque auctoris iudicium cum varia lectione conjunctum; hinc præmium ipsi decernere

non dubitavimus, ut hoc scilicet auctori sit incitamentum ad Themidis sacra eo intentius colendum.

Schlegel. Hurligkarl. Brorson. Bornemann.

Ved Seddelens Aabning^o befandtes Forfatteren at være Candid. juris (nu Secretair i Høiesteret) Christian Rothe *).

Over den medicinske Opgave

"at samle de Jagttagelser, som man har angaaende Krugtmoderens Exstirpation, med Bedømmelse om denne Operations Nytte og Maaden, hvorpaa den skal foretages, "

var indkommet eet Forsøg, skrevet paa Latin. Det medicinske Facultets Censur derover var saaledes affattet:

De medico themate, "quod anno superiore propositum erat, nempe: "colligere observationes, quæ exstant de uteri exstirpatione, adjecto judicio de hujus operationis instituendæ methodo, "unica nobis oblata est commentatio, eaqve latino idiomate conscripta. Hujus tessera est:

Ἰατρος γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀνταξίος ἄλλων.

*) Dimitteret fra det Schouboeske Institut 1807.

Commendat se auctor hujus speciminis solida argumenti cognitione et laudabili lectionis copia, nec non sano rectoque judicio. Ex artis enim thesauro præcipuas, quæ ad quæstionem spectant, observationes solerter collegit, eademque e ratione temporum dilucide tradidit, atque pretium extirpationis uteri, duce aliorum experientia, rite æstimavit. Minus prospere auctori successit ipsius extirpationis descriptio, quippe quæ justo brevior evasit, ideoque nec omnia momenta comprehendit, nec singula accurate compensat.

Nihilominus tamen præmium ei tribuendum esse existimamus.

Bang. Saxtorph. Mynster. Skjelderup. Herholdt.

Forsfatterens Navn blev ikke bekiendtgjort, efterdi det ved Seddelens foregaaende Aabning af Universitetsdirectionen var befundet, at han deels allerede stod i offentlig Embede, deels ikke var dette Universitets Medborger, hvorfor han efter den bestaaende Indretning ei kunde ansees berettiget til at concurrere.

Til Besvarelse af den matematiske Opgave:

"at forklare den astronomiske Parallaxis og dens forskjellige Arter og Egenskaber, saavel som den vigtigste Nytte af samme,."

bare infomne tvende Afhandlinger. Vedkommende Censurers Dom over disse lød saaledes:

Propositum anno superiore thema mathematicum pertractantes duas accepimus commentationes, quarum quidem altera inscripto notata symbolo: *Juvat ire per alta sidera etc.*, doctrinam de Parallaxi astronomica ita tradit, ut eandem præmio dignam censere non dubitarem, nisi obtigisset altera, fabulæ insignita loco: *Maanen er til en Stjerne* &c. *Erasm. Montan.*, quæ auctorem prodit subacti ingenii atque in arte analytica versatissimum, plenius etiam rem absolvit, curate diligenterque elaborata.

Qvare hoc illi palmam, nostro quidem iudicio, præripit, salva tamen illius auctori debita nec reticenda laude; licet is secundo hoc loco nominari detrectans, involucrum, quod nomen ipsius condit, aperiendum noluerit.

Bugge.

Woldike.

Wolff.

Ved Seddelens Aabning befandtes Forf. at være Studios. N. F. B. Schiern *).

*) Dimitteret fra Odense Cathedralsskole 1806. Vandt ogsaa i Aaret 1811 Prisen for den mathematiske Opgave. S. disse Ann. 1811. 1 B. S. 76.

Til Besvarelse af det historiske Spørgsmaal:

”at udvikle, hvilken og hvor megen Indflydelse Flaadens og Søværnets Tilstand har havt paa Danmarks Magt og paa dets Anseelse hos Fremmede, indtil Freden til Frederiksberg 1720,“

var eet Forsøg indkommet, affattet paa Dansk. Censorerens Dom derover lød saaledes:

Qvæstionem in historia anno superiori propositam:

”Explicetur, quid quantumque ponderis potentiae et apud exteros existimationi danicæ gentis danicæque nominis per varias temporum vicissitudines usque ad pacem Fredericoburgensem, 1720, addiderit classis rei que navalis status.“

unus commilitonum nostrorum solve aggressus est commentatione, quam vernacula lingua elaboratam hac insignivit epigraphe:

Lubrici sunt fortunæ gressus.

Auctor ut in adhibendis præcipuis, quæ ad consilium facerent, præsiidiis, et ampliorem eorundem, quatenus libris impressis continentur, cognitionem et gnavam probavit assiduitatem, ita in rebus præparandis, disponendis, ad propositum conferendis apteque ornandis ea arte eoque usus est iudicio, ut, quanquam sint quæ

vel resecari vel limari vellemus, scriptorumque auctoritatem, in commentationibus historicis nunquam negligendam, fere ubique desideraverimus, specimini, quod nobis oblatum est, justo titulo præmium decernamus.

N. Kall. Engelstoft.

Ved Seddelens Åbning befandtes Forfatteren at være Studios. Hans Peter Thriega*).

Over det i Æsthetiken fremsatte Spørgsmaal:

”I hvad Forhold staae Digte, og Talekunsten til hinanden? hvilke ere deres Grændser, deres Liighed og Forskiellighed, og hvilke Regler har Taleren at iagttage i Henseende til Digternes Brug?..

var indkommen een Afhandling, om hvilken vedkommende Censurers Dom var følgende:

Thema in Æstheticis anno superiore propositum: ”de nexu inter artem poeticam et oratoriam, deque regulis illius in hac usu,.. explicare unus aggressus est auctor, qui sententiam ex Quinciliano suæ commentationi inscripsit.

D 2

*) Dimitt. fra Roeskilde Skole 1809.

Duo priora hujus disquisitionis capita, quæ naturam mutuamque rationem utriusque artis exponunt, multa habent pulcre, et, (si nonnullam in quibusdam notionibus fluctuationem, nimiam in aliis assertis confidentiam demas,) recte commodeque observata, quæ auctoris ingenium et stilum haud parum commendant. In ultima parte opusculi, quæ regulas de poetice dotis in oratore usu sistit, minus satisfacit commentator, in his quippe nes sui satis iudicii, nec præcepta idoneis exemplis, ut par erat, illustrans.

Verum cum hæcce commentatio auctorem satis peritum et meliora in hoc genere præstaturum videatur promittere, cumque concertatorem habuerit neminem, præmium ei adjudicandum censemus.

B. Thorlacius. Ewerdrup. A. Dehlenschläger.

Med Seddelens Aabning befandtes Forfatteren at være Studiosus Bernh. Sev. Inge-
mann *), Alumnus paa Walchendorphs Col-
legium.

Over de i Theologien, Philosophien og Phi-

*) Dimitt. fra Slagelse Skole 1806.

Iologien *) udsatte Spørgsmaale vare ingen Afhandlinger indløbne.

*) De i disse Discipliner udsatte Priisopgaver vare:

I Theologien.

Efterat have forklaret Oprindelsen til og Beskaffenheden af den typologiske Fortolkningsmaade af det gamle Testamente, vises det og med Exempler oplyses, om og hvorvidt den i vore Tider, uden Skade for den sande grammatiske Fortolkning, kan beholdes og anbefales.

I Philosophien.

Alt forklare Overtroens Aarsager, saavel de indvortes som de udvortes, og det saaledes, at det tillige indses, hvorfor hverken Lærdom, ihvor udbredt den end maatte være, ei heller Philosophien selv betrygger mod denne Sindssygdом.

I Philologien.

Efterat have med Critik og Skionsomhed gienemlæst Plauti og Terentii Comoedier, udvikle man den comiske Kunsts Beskaffenhed hos Rømerne, især saaledes, at det oplyses, hvad der hos begge disse Skribenter er egent for det romerske Theater, og hvad der er taget af Grækernes dramatiske Kunst.

De for Aaret 1812 ifølge allerhøieste Resolution af 22 Jan. d. A. udfatte Priisopgaver ere følgende:

I. I Theologien.

Expositis præcipuis momentis historiæ litis inter veteres philosophos de finibus bonorum eiusdemque origine, ostendatur, quid valeat doctrina christiana de naturæ humanæ dignitate et præstantia ad hanc litem dirimendam.

Efterat have fremsat Hovedpuncterne i Historien af de gamle Philosophers Strid om det høieste Gode og sammes Oprindelse, at vise, hvad den christelige Lære om den menneskelige Naturs Værdighed og Uperlighed kan bidrage til denne Strids Afgjørelse.

2. I Jurisprudentien.

Quænam argumenta maxime commendant Jurisconsulto danico legum antiqvarum patriarum studium, et quomodo iis optime occurratur, qui harum legum usu interpreti codicis Christianei abstinendum esse contendunt? et quanam denique ratione hoc studium institendum est, ut sit maxime fructuosum atque fini proposito ab omni parte respondeat?

At hvilke Grunde er de gamle fædrelandſke Lovers Studium især at anbefale den danſke Lovkyndige, og paa hvad Maade giendrives bedſt de, ſom paaståae, at Fortolkeren af Christian den ſtes Lovbog maa afholde ſig fra at benytte dem? og hvorledes bør endelig dette Studium indrettes, for at det kan vorde ſaa frugtbart ſom mueligt, og i enhver Henseende ſvare til Diemedet?

3. I Medicinen.

Historia pharmaceutica et therapeutica hydrargyri, tanquam remedii antiveneri, explicetur.

At fremsætte den pharmaceutiske og therapeutiske Historie af Qvægsølvet, ſom antiveneriſk Lægemiddel.

4. I Philosophien.

Num in philosophia theoretica dantur principia synthetica, quorum veritas per se patet, et unde eruenda?

Gives der i Philosophien synthetiske Grundſætninger, hvis Sandhed er indlyſende ved ſig ſelv, og hvoraf maae de da udledes.

5. I Mathematiken.

Quibusnam artificiis angulum quemcunque

rectilineum hinc inde ab antiquiore ævo trise-
candum docuere Geometræ?

Med hvilke Midler have Geometrerne fra
ældre Tider af lært at dele enhver retliniet Win-
kel i tre lige store Dele?

6. I Historien.

Constitutis præcipuis monumentorum clas-
sibus, quibus historia mediæ ætatis continetur,
recte expendatur singularum indoles, eadem-
que commodis exemplis illustretur.

At angive de fornemste Arter af Kilderne
for Middeldalderens Historie, rigtigen at bestemme
enhver Arts Beskaffenhed, og oplyse samme med
passende Exempler.

7. I Philologien.

Illustretur ex Apollodoro, Hygino ceteris-
que, quos habemus, fontibus mythorum cyclus,
qui carminibus Heracleæarum nomine incriptis
tractabatur.

At Apollodorus, Hyginus og andre Kilder,
som havees, at oplyse den Cyklus af Myther,
som behandlees i de Digte, som kaldtes He-
racleæ.

8. I Æstheten.

At udvikle af Sagens Natur, saavel som af

ældre og nyere Skribentere, den philosophiske
Dialogs Bæsen og Egenheder.

IV. L e g a t e r.

Fundaz for det Buchwaldske Legat.

(Af Universitetets Copiebog).

§. 1.

I den hellige Trefoldigheds Navn gøres her
ved bekiendt til almindelig Efterretning, at nu
sal. Hr. Baltzer Johan von Buchwaldt *),
Prof. Med. her ved Universitetet, Decanus Colle-
gii og Facultatis medicæ, Medlem i Videnskaber-
nes Selskab, samt Statsraad ic., af en høi-
priselig Gævmildhed har i levende Live med
Istemmelse og Samtykke af hans da levende
høiædle og veibaarne Frue Johanne
Dorothea Holst skienket og legeret til
Hielp og Dymuntring for Studiosis Me-
dicinæ 4000 Rd., skriver fire tusinde Rigs-
daler, ved Testamente af 17 Januari 1763,
efter forhen erholdte allernaadigste
Facultas testandi af 24 Sept. 1762,
da Testamentets 3die Artiful, som denne
Sag allene vedkommer, udtrykker med
efterstaaende originale Ord:

*) Døde 1763. Om ham jvf. disse Ann. 1811. 2 B.
S. 188 f.

"I Henseende til den anden ommeldte Post
 "saavel som og til det Løfte, jeg haver giort min
 "naadigste Gud og Skabere, hvis store Forsyn og
 "Barmhiertighed jeg aldrig nok kan prise, ere vi
 "blevne eenige om, at af den hele Rente-Massa efter
 "vores dødelige Afgang maa tages 4000 Rd., skri-
 "ver fire tusinde Rigsdaler, som skal tiene fattige
 "og skikkelige Studiosis Medicinæ her ved Universi-
 "tetet deels til Underholdning deels og efter Be-
 "findende til et Reise-Stipendium, hvorimod de
 "mig, Statsraad Buchwaldt, Paarørende ingen
 "videre Paastand om Arv i denne vores faldes
 "Boe i nogen Maade maa foretage sig; dog skal
 "det være den længstlevende tilladt at skænke efter
 "sin Død 2 à 3 Aars Renter af ovenmældte Capi-
 "tal til een eller anden af sine Domestiquer, men
 "ei længere end i 3 Aar, da dette Legatum skal
 "henhøre under Rector Magnificus og de 2de Se-
 "niorum Facultatis medicæ Ephorie og curam
 "hvorom herefter en Foundation skal forfattes..

§. 2.

Saa som nu den høiberømte Testator ikke selv,
 førend han blev anfaldet af en langvarig og tilsidst
 dødelig Svaghed, havde efterladt sin yderligere
 Villie om dette Legati Indretning ved en ordent-
 lig Fundas, men paa hans Sygeseng af en særde-
 les Tillid overdraget til mig, Archiater Carl

Jenseniuss, at fortsætte og videre i Pennen at udføre en ordenlig Fundation over dette Legatum med hosføiede mundtlige Declaration, at hans Hensigt fornemmelig gif der ud til, at dette Legati Renter skulle tillægges vel skikkede og haabefulde Candidater baade til Hielp her ved Academiet under deres Studeringer, som og til Understøttelse paa udenlands Reiser, og anmodede mig i Overeensstemmelse af dette principio at opsætte en Fundation i den Form, som jeg eragtede beqvemmost til den nyttigste Anvendelse af dette Legato *).

§. 3.

Efterat Frue Etatsraadinde Buchwaldt siden ved en salig Død er bortfaldet, og efter at hun havde i Kraft af Testamentet disponeret over 3 Aars Renter efter sin Død, og Legati Capital 1782 er udbetalt i Qvæstura academica, for det med andre Universitetets Midler og Capitaler at blive administreret og besørget paa muligst beste Maade, saa have de 2de Herrer Seniores Facultatis medicæ, som de, der efter Testamentet tillige med Rectore Magnifico ere indsatte til Ephori og Curatores over Legatum og dets Uddelelse i Eftertiden, trædet tilsammen med mig, da vi ere blevne foreenede om følgende Artikler og Bestemmelser til denne Fundatses nærmere Forsatning.

*) Eftersætning mangler.

§. 4.

De, som maae antages til at nyde Frugterne af dette Legato, maa være danske eller norske fødte, have ordentlig studeret og aflagt den saa kaldte examen philosophicum, paa det man kan være saa meget vissere paa, at de kan giøre god Fremgang i Studio Medico, naar de ere bevandrede i andre Videnskaber. Dernæst maa de og i det mindste i eet Aar have lagt sig efter Medicinen og giort Fremgang i de theoretiske Dele, saa at heraf følger, at ingen forud maa indskrives til dette Stipendium eller derpaa erholde noget Løfte. Fattigdom maa vel efter Testators Død*) komme under Betragtning; men dog efter det, som den sal. Stifter yderligere har udladt sig med paa sin Sygeseng, maa det være under lige Wilkaar af Duelighed og udstøit Gliid, som allene maa bestemme Valget. Af denne Aarsag blive de ei udelukte, som have andre academiske Stipendia, dog ei flere end tvende, være sig af Collegier, legatis eller beneficia mensæ Regiæ. Ligeledes maa og de beskikkede Candidati Medicinæ ved Friderichs Hospital, som de, der kan have megen Forhaabning for sig til at blive gode clinici i Tiden, komme med paa Valget, dog uden Præference, men under lige censura med de øvrige Competenter.

*) Viit nok en Skrivefeil for: Testators Død.

§. 5.

De gangbare aarlige Renter af dette Legato, naar Valget er skeet af Ephoris, bliver til lige Andeel tillagte 2de Candidater, som for den Tid forbindes til at opholde sig her ved Academiet, og beholde de det i 3 paafølgende Aar, men ei længere, at andre vel artede Subjecta ogsaa derved kan fremhielpes. Dog overlades det til Ephoris, efter Grund og Anledning af Subjecter og Omstændigheder, allene at tildele de halve Renter i 3 Aar til en Candidat, og lade de andre halve Renter henstaae og opvoxe til 600 Rd., for at kunne give som en præmium diligentiae for en haabefuld Candidat til et Reifestipendium for 2 Aar, saa at han aarlig nyder 300 Rd., under Forpligtelse at opholde sig det sidste Aar ved det Academie, som Ephori opgive ham, hvor den beste Udgang findes til practiske Hosocomier. Og som alt nogle Renter ere oplagte siden Capitalens Udbetaling, saa eragter man det som en Pligt, til Stifterens værdige Ihukommelse at gjøre strax en Begyndelse med at udsætte et Reifestipendium, ved at lade de alt oplagte Renter, samt de halve aarlige, opvoxe til 600 Rd., for at udsætte til et Reifestipendium paa 2 Aar, saasnart Udgiften kan oversees og bestrides. Endvidere foretages det første Valg til 11 Decemb. 1785 af en Candidat, som fra den Tid oppebærer

Legati halve Renter her ved Academiet i et triennio. I saadan Progression fremfares uforrykket for hele Eftertiden, hvad enten Ephori maatte finde for tienligst at uddele Legati Renter til tvende i tre Aar her ved Academiet, eller de halve Renter allene til en her paa Stedet, og lade de andre halve henstaae til Fremvæxt for et Reifestipendium. Men saavel de, som have nydt godt af dette Legato paa Reiser eller her ved Academiet, maa indskrive deres skriftlige Revers i den Bog, som bør holdes af Ephoris over dette Legatum, og hvorudi Stipendiarii give deres Qvittering for det Oppebaarne, at de, efter den ædelmodige Stifters Hensigt med at bidrage til at Fædrelandet kunde forsynes med duelige Læger, vil vedblive den kliniske Medicin enten som Udøvere eller som Lærere; og ifald de i det mindste inden 10 Aar indgaae i nogen anden Bei eller Levebrød, da at tilbagebetale alt, hvad de have oppebaaret af denne Kilde, hvilket da kan henlægges til Legati Hovedstoel, eller forbeholdes som et Tilskud for Reifestipendium, saaledes som det forhen er bestemt.

§. 6.

Man slutter da denne i Korthed forfattede Foundation under Forventning af nærmere høifønelig Confirmation med det inderlige Ønske, at det i Tidernes vedblivende Følge maa geraade den høi-

fortiente Stifter til et varigt Efterminde, Fædres-
nelandet til Gavn, Videnskaberne til Forfremmel-
se og haabefulde Candidater til Fremtars og
Opmuntring.

Kjøbenhavn d. 3 Junij 1785.

Kratzenstein. Kottbøll. Jensenius.

Denne Fundats blev under 2 Aug. 1785 af Consistorio
indsendt til Cancelliet, for at fremlægges til aller-
naadigst Confirmation.

V. Fortegnelse over dem, som Commu-
nitets Stipendiet i Aaret 1811 er
tillagt.

Abøe, N. M., dimitteret fra Aarhus Skole.

Astehoug, H., Privatist fra Norge.

Bredsdorf, J. H., fra Nykjøbing Skole.

Bruun, S. B., fra Aarhus.

Bruun, J. C., Privatist fra Kjøbenhavn.

Brücker, G., fra Kjøbenhavns Cathedralsskole.

Carstensen, C. B., fra Herlufsholms Sk.

Christiansen, J. K., fra Husum.

Clausen, C. M., fra Herlufsholms Sk.

Clod, J. B., fra Odense Sk.

Colding, P., fra Christiania Sk.

Dahl, L. J., fra Randers Sk.

Erichsen, W. A., fra Kjøbenhavns Skole.

Estrup, C., fra Randers Sk.

- Find, J. C., fra Slagelse Sk.
 Fogtman, N., fra Ribe Sk.
 Friderichsen, M., Privatist fra Kjøbenhavn.
 Friman, C. H., fra Bergens Sk.
 Hansen, A. S., fra Aalborg Sk.
 Helm, H. B., fra Odense Sk.
 Holck, S. H., fra Herlufsholms Sk.
 Holm, H. S., fra Nyborgs Sk.
 Hobolt, H. H., fra Ribe Sk.
 Jacobsen, H. J., Privatist fra Kjøbenhavn.
 Jørgensen, P. L., fra Aarhus Sk.
 Kamstrup, H., fra Bergens Sk.
 Krüger, C. F., fra Schouboes Institut i Kjø-
 benhavn.
 Lassen, A. P., fra Christiania Sk.
 Lund, J. A., fra Slagelse Sk.
 Lind, G., fra Friderichsborg Sk.
 Müller, J. E., fra Randers Sk.
 Møller, U. W., fra Trondhjem Sk.
 Møller, H. H. N., fra Horsens Sk.
 Ottesen, D., fra Christiania Sk.
 Praem, H. J., fra Aalborg Sk.
 Raaskov, H., fra Colding Sk.
 Rosen, D., fra Nykjøbing Sk.
 Rudelbach, A. G., fra Kjøbenhavns Sk.
 Røder, N. D., fra Herlufsholms Sk.
 Salicath, P. G. H. L., fra Friderichsborgs Sk.
 Salicath, F., fra samme Skole.

Schultz, H. C., fra Golding Skole.

Schmidt, J., fra Bergens Sk.

Stephensen, J., fra Helsingør Sk.

Stybe, P. D., fra Nykjøbing Sk.

Wahl, O., fra Trondhjems Sk.

Wittusen, H. C., fra Slagelse Sk.

Wulf, A. N., fra Næstved Sk.

VI. Fortsatte Efterretninger om det
Moltkeske, Universitetet tilhørende
de, Naturaliecabinet.

I disse Annalers forrige Aargang 1 B. S. 78 ff. er det berettet, hvad i Henseende til det Moltkeske, Universitet tilhørende, Naturaliecabinet i Aaret 1810 var foranstaltet, ved hvilken ny betydelig Oposfrelse Hs. Excellence, Geheime-Conferensraad Greve og Ordenscantsler J. G. Moltke havde gjort sig fortient af det naturhistoriske Studium ved Universitetet, og hvad Hs. Majestæt i denne Anledning havde behaget, under 9 Febr. 1811 allernaadigst at resolve.

Medens der lagdes Haand paa Affattelsen af et fuldstændigt Catalog over den hele Nationalsamling, erholdt denne fra samme Belgiersers Haand en ny, saare vigtig, Forsøgelse. Hs. Excellence, Ordenscantsleren, underrettet om, at Cabinettet endnu manglede Forskielligt, især til Mineralogiers

Universitets og Skole-Annaler 1812. 1 B. C

henhørende, skænkede end videre til Universitetet tre andre Samlinger, som han havde tilforhandlet sig, den eene af Professor Schumacher, den anden af Professor Wad, den tredje af Bergmester Wønster, tilsammen for 13500 Rd. Ved denne, af Hs. Majestæt med allernaadigst Velbehag modtagne, nye Gave til Universitetets Naturaliecabinet blev den alt tilstædeværende Mineralsamling i væsentlige Henseender completeret. Ved Aarets Udgang vare af de forskellige Mineralsamlinger, som det Moltkeske Museum nu indbefattede, af Professor Wad bragte i systematisk Orden, numererede, videnskabelig bestemte og kortelig beskrevne 6089 Nummere, der udgiore af den første eller Jordclassen de fem Slægter: Diamant, Zirkon, Kiesel, Leer og Talk. Ligeledes var af Professor Rathke begyndt det befalede Catalog, for saavidt Cabinetts zoologiske Afdeling angaaer, og den første Deel, indeholdende de i Samlingen værende Zoophyter, i systematisk Orden, efter den nyeste af Gmelin besørgede Udgave af det Linnæiske System, var færdig, da Professoren blev tillagt allernaadigst Befaling, at foretage en Reise til Norge.

Forelæsninger til naturhistoriske Kundskabs almindeligere Udbredelse, saavel mineralogiske som Zoologiske, ere i begge Semestrene af det academiske Aar 1810 — 1811 blevne holdte ved

Naturaliecabinettet. Opsynt med Cabinetts zoologiske Afdeling i Professor Rathkes Graværelse har Professor Schumacher efter Directionens Anmodning paataget sig.

De 11000 Rd., som ifølge den i forrige Aar foretagne Taxation vare af Geheimeconferenzraad Grev Moltke under 28 Jan. 1811 til Directionen indbetalte, og som Hs. Majestæt Kongen ved aller-naadigst Resolution af 9 Febr. s. A. bestemte til en urokkelig Fond, hvis Renter skulle anvendes til Gavn for det naturhistoriske Studium ved Universitetet, ere giorte frugtbringende i Depositocassen. De 200 Rd., som Hs. Excellence Ordenscantstilleren efter Gavebrevets §. 4 i Aaret 1811 har indbetalt til Naturaliecabinettets Forøgelse, ere, for i sin Tid til dette Niemeed at anvendes, i særskilt Sum og under særskilt Conto ved Universitetet udsatte tilligemed de til samme Niemeed i Aaret 1810 indbetalte 300 Rd., og gøres imidlertid frugtbringende. De i Gavebrevets §. 5. omtalte 200 Rd. aarlig ere for Aaret 1811 modtagne og anvendte efter Bestemmelsen.

Endelig har Directionen benyttet en Leilighed, som tilbød sig, til at forskaffe Naturaliecabinettet en liden Samling af 46 Stykker Petrefacta og Dyreknofter, som havde tilhørt afg. Stadsphy-

licus Dr. Scheel, og som hans Enke vilde overlade for den af ham optegnede Indfødspris.

VII. Heiligheds Skrifter.

Om Carl Jonsen, den norske Kong Sverrers Historiograph; af Professor B. Thoriacius. Kiøbenhavn. 1812. 3 S. fol.

Denne paa Latin skrevne Afhandling er egentlig udgivet i Form af et Indbydelses-Skrift til Universitets-Høitideligheden d. 4 Febr. d. A. i Aaledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag *). Medens Forf. overlod sig til Tanken om, hvad Videnskaberne ogsaa i det forløbne Aar havde Kongen Frederiks Dunhu og Belvillie at takke for, og hvad Aarbøgerne i sin Tid ville fortælle om den nye Sverrers Høidaad, der bød et Tempel til Muses Lieneste at reise sig paa Norges Fielde, troede han det passende at fornye Erindringen om den store norske Konges, Sverrers, Historiograph, Carl Jonsen (Carolus Jonæ), og om ham at samle de hist og her adspredte Efterretninger, der dog i det Hele ere meget ufuldstændige. Sturlunga-Eaga, Annales Island., Flateyens. og

*) See ovenfor S. 45.

Regii, og Sverrers Saga vare Forfs. fornemmeste Kilder, hvorhos han ogsaa har benyttet Torfæus, Finnus Johannæus, Suhm og andre.

Naar Carl Jonsen er født, findes ingensteds angivet; men han blev i sin Ungdom opdraget i Klosteret Thingøre i Island's Nordre-Fierding. I sine Studeringer synes han især at have nydt Abbedens der paa Stedet, Asgrims eller Arngrims Veiledning, som Historieforfærerne berømme for hans udbredte Lærdom, og som Ole Tryggvesens Biographer tilstaae, at de skyldte meget. Asgrim døde efter Annal. Island. Reg. *) 1161. Det traf sig desuden saa heldig, at til samme Tid Klosteret i Thingøre eiede tvende Munke, Gunnlog og Oddur, som have gjort sig høistfortiente af Oluf Tryggvesens Historie; og det er ikke at tvivle paa, at jo disse tre Mænd have ved gjensidig Kappelyst opmuntret hinanden til desto ivrigere at dyrke Videnskaberne og udmærke sig paa Historieforfærers Bane. Vor Carl, som overgik de øvrige i Alder, Vid og Lærdom, blev i Aaret 1169 **) anseet værdig til den ved Asgrims Død ledigblevne Formands Plads; han valgtes og indviedes til Asgrims Ef-

*) Hos Langebek i Script. Rer. Dan. III. p. 60.

**) Saaledes Script. Reg. D. III. p. 62. og Annal. Island. p. 74 (i N. Kalls Udgave 4.).

terfølger som Abbed, og er derefter bestandig bleven kaldet med det Navn: Carl Abbed.

I Aaret 1181 frasagde han sig sit Embede som Abbed, og indtraadde igien i sin forrige Stilling som simpel Munk. Aarsagen omtaler Historien ikke; men Gruunden var formodentlig enten svageligt Helbred eller det islandiske Kirkevæsens urolige og forvirrede Tilstand paa den Tid. Efter en fire Aars Forlob synes Sverrers Lykke i Norge at have foranlediget Carl til, i Aaret 1185 at begive sig til hans Hof. Denne Reise beskrives udførligen i Sturlunga Saga. Sverrer, der snart mærkede, hvortil Carl kunde bruges, gjorde ham til sin Historiograph. Men da der ere forskellige Meninger om den Andeel, han har havt i at forfatte Sverrers Saga, maa man høre, hvad hans Historie selv derom beretter.

De to bedste Codices af Sverrers Historie ere: No. 325 i 4to i den Arnæmagnæanske Samling, og den saakaldte Cod. Flateyens. i det Kongl. Bibliothek. I den første og i tre andre Haandskrifter af samme Samling havees en Fortale, der melder saaledes: "Her begynder en Fortælling om Begivenheder, som have tildraget sig for ikke lang Tid siden og mens de kunne mindes, som have meddeelt de mundtlige Beretninger, hvorefter Nærværende er optegnet; nemlig Historien om Kong Sverrer, Søn af Kong Sigurd, Søn af Harald.

Den første Deel af Bærket er udskrevet af den Bog, som Carl Abbed, Jons Søn, først affattede i Kong Sverrers egen Overværelse og efter hans umiddelbare Meddelelse; hvilken Beretning fortæller i Korthed om nogle af hans Feldtslage; men imod Bogens Slutning voxer hans Magt saaledes, at just denne Tilvæxt lader formode vigtigere Ting; hvorfor man har kaldet denne Deel af Bærket *Gryla* (et Skrækkebillede). For den øvrige Deel af Bærket ligge de Forfattere til Grund, der, selv samtidige, have berettet det, hvortil de have været Dievidner. Nogle af disse have fulgt Kong Sverrers Fane og med ham bivaanet Feldtslage. Der ere ogsaa Begivenheder, hvorom der strax paa Stedet ere blevne affattede authentiske Beretninger, i hvilke siden ingen Forandring skulde være muelig." I Cod. Flat. indledes Historien saaledes: "Her begynder en Fortælling om de Begivenheder, som have tildraget sig i de Mænds egen Levetid, af hvilke denne Bog først er sammensat; hvilken Bog skriftligen blev affattet af Carl Abbed, Jons Søn, aldeles med Kong Sverrers Vidende og Billie, og saaledes som han selv-dicterede i Pennen Stof og Ord. Det er derfor ikke et ligegyldigt Spørgsmaal, om denne Historie, der støtter sig paa en saa urygkelig Hiemmel, skal ansees for meest troværdig, eller og

de Fortællinger, der have deres Oprindelse fra forskellige Forfattere, og som alene berette, hvad de have hørt af andre, hvilke man dog derfor ikke ligefrem bør nægte Tiltroe. . . . I den første Deel af Kong Sverrers Historie omtales nogle af hans Feldtslage; men som Børfket rykker frem, sees hans Magt at tiltage, saa at den kan siges at bebude de større Ting, som efter det guddommelige Raad siden hændtes ham. Den første Part deraf kaldte man derfor Gryla, med Hensyn til, at, medens Sverrers Modstandere, Erling og dens Son Magnus, endnu havde Overhaand og vare understøttede af et stort og mægtigt Tilhæng, Sverrer stod derimod saa at sige blottet for Hielp og Forbindelser, ung, eene, og ubekiendt paa Jorden, og maatte kæmpe med de skrækkeligste Manskeligheder. . . . Den anden Part af Bogen pleiede man at kalde den fuldfomne Styrke, da det er aabenbart, at Gud havde forlenet ham saadan Kraft, at han fuldkastede og tilintetgjorde ethvert i fordærveligt Partie, hvad enten det reiste sig med større eller ringere Magt. — I Henhold til disse tvende Haandskrifters Udsagn, synes man med Røie at kunne antage Følgende om Carl Abbed som Kong Sverrers Historiograph:

- a) Carl havde den Fortieneste af Sverrers Historie, at han var den første, som optegnede den skriftlig.

- b) Hvad Carl efter allerhaande Beretninger havde optegnet, det giennemgik Sverrer selv, rettede, forbedrede og forøgede det.
- c) Men ikkun den første Part af Værket, nemlig indtil Magnus Erlingsens Død 1184, har Carl til Forfatter. Det følgende Mars noget større Kølighed synes at have givet Leilighed til dette fredelige Arbeide. Denne Afdeling af Værket kaldtes Gryla formedelst de skrækkelige Banffeligheder, med hvilke Sverrer indtil den Tid havde havt at kæmpe; og den indbefattede omtrent den halve Deel af Historien, nemlig til Enden af det 96 Capitel.
- d) Den anden Part, som fortsætter Sverrer's Historie indtil hans Død 1202, er paa samme Maade som Oluf Tryggvesens Historie (s. den Skalholt. Udg. 4. p. 2. Cap. 108) forfattet efter mundtlige Fortællinger, og af en ubekendt Forfatter, men vistnok af samme Tidsalder, bragt i den Form, hvori den er kommen til os. Af den Helts udmærkede Tapperhed, hvis Bedrifter den beskrev, tillagde man den Navnet: den fuldkomne Styrke. Iøvrigt, for at Læseren ogsaa skulde være overtydet om Udskriftens Nsiagtighed, tilføier C. Flat. Efterretning om, af hvilke Mænd den første, og derefter den anden, her

brugte, Copie ere tagne, med den Bemærkning:
"saa at det, som her fortælles, aldeles ikke
ved mundtlig Forplantelse i mindste Maade
er blevet forvansket."

Omtrent i tvende Aar forblev Carl hos Sver-
rer. Men i Aaret 1186 eller 1187 synes han at
være reist tilbage til Island. Hvorfor han forlod
Kongen, meldes ikke udtrykkeligen. Maaskee blev
han i Anledning af de Kustungeske Uroligheder fied
af at være ved Hoffet i Tronhiem, hvilken Bye
ogsaa selv under disse Uroligheder blev indtaget af
Kustungernes Partie. Saa meget er vist, at han
i Aaret 1187 igien modtog sin Post som Abbed i
Klosteret Thingere, og tilbragte sin øvrige Levetid
med gudelige og videnskabelige Syssler, til hvilke
sidste ventelig ogsaa hørte en mere fuldendt Ud-
beidelse af Sverrers Historie. Den lærde Ginnus
Johannæus *) formoder, at Carl er Forfatter
baade til mange Saga'r og til en meget gammel
Genealogie, der er taget af en Pergaments-Codex,
som indeholdt Sverrers Levetid.

Carl Abbeds særdeles Gudsfrøgt tilskriver
Sturlunga-Saga **) den Opmærksomhed, hvor-
med han som Giest i sit Kloster modtog Gudmund,

*) Hist. eccl. Island. II. p. 646 not. IV. p. 124.

**) Lib. III. c. 36.

Are's Søn. Denne Gudmund havde i Narene
 1199 og 1200 draget om i Jstands Bestre-
 ding, og gjort saa mange Mirakler, at han derved
 havde erhvervet sig en meget stor Anseelse. Da
 han ved sin Tilbagekomst til den nordlige Deel
 nærmede sig Klosteret Thingøre, blev ham med en
 meget høitidelig Procession modtaget af Carl Ab-
 bed og Munken Gunnlog under Jstemmelse af disse
 Ord: "Vir iste in populo suo mitissimus appa-
 ruit." Men denne Høiagtelse for Gudmund vare-
 de ikke ret længe. Thi aldrig saasnart var han i
 Naret 1203 bleven viet til Biskop i Holum, før
 han aflagde Masken og viiste sig ligesaa herskesyg,
 som han forhen havde teet sig mild og blid. Det
 er heel rimeligt, at baade Carl og Gunnlog med
 Kirckhed satte sig imod saadan hans Herskesyge.
 Oddur var allerede død i Naret 1200. Gunnlog
 foragtede siden selv, og lærte Sine at foragte den
 Bandstraale, som Biskop Gudmund slyngede mod
 den hele Geistlighed i Holums Stift. Hvad Carl
 Abbed under disse Uroligheder gjorde, derom melde
 Aarssgerne intet bestemt. Men hans frie og dani-
 nede Aand, som udtaler sig i hele Sverrer's Histo-
 rie, lader formode, at han har anseet Biskoppens
 Overmod med billig Mishag og Foragt. "Nimi-
 rum, siger Forf., pectora literis bene præparata
 sub cæcæ imperiositatis arbitrium vocari nec
 amant nec sustinent." Aar 1207 nedlagde han

atter sit Embede som Abbed, paa Grund af Aldersdom, og døde i Aaret 1212 eller 1213.

VIII. Blandede Efterretninger.

Med allerhøieste Rescript af 24 Marts d. A. har Hs. Majestæt allernaadigst tillagt Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler Brugen af det Kongelige Seigl paa samme Maade, som dette er andre Collegier forundt.

Universitetsbibliothekets aarlige Indtægt, om trent 700 Rd. D. C., var under nærværende Tidsomstændigheder aldeles utilstrækkelig til dets Fornødenheder. Ikke engang Udgiften til Anskaffelse af de udkommende Continuationer af Værker kunde nu dermed bestrides. Under slige Omstændigheder behøvede dette for de academiske Studier faa vigtige Institut en overordentlig Hielp. Paa Directionens, ved Bibliothekcommissionens Andragende foranledigede, allerunderdanigst Forestilling har Hs. Majestæt under 20 Dec. 1811 allernaadigst bifaldt, at af Communitetets Indtægter i Species maae, for det første paa tre Aar, fra 1 Jan. 1811 at regne, til Bestridelse af Universitetsbibliothekets Udgifter udredes et overordentligt

Eilskud af 200 Rd. dansk-norsk Species-Courant
aarlig.

Regentsen havde hidtil kun haft Spildevan-
det fra det i Trinitatis Kirkes Præstebolig anbrag-
te Springvand *). Mere passende maatte det synes,
at dette Springvand forflyttedes til bemeldte Stif-
telse, i hvilken hundrede Studerende og tre Fami-
lier have Bolig, og som i paakommende Ildbrands
Tilfælde ei bør være udsat for at lide Mangel paa
Vand. Da nu for Tiden en betydelig Reparation
behøvedes paa dette Springvand, saa blev det af
det theologiske Facultet og Consistorium foreslaaet,
at det ved Trinitatis Kirkes Præstebolig værende
Springvand maatte afstaaes til Regentsen mod en
Godtgørelse af 600 Rd. een Gang for alle til Kir-
ken, og paa det Vilkaar, at Præsteboligen igjen fik
Spildevandet, samt at Kirken fritoges fra alle
derved foranledigede Omkostninger. Disse vare
efter Overflag beregnede til 2225 Rd. 10 Sk. Ef-
terat dette, hensigtsmæssigt befundne, Andragende
var af Directionen allerunderdanigst forelagt, har H. S.
Majestæt under 24 Febr. d. A. allernaadigst appro-
beret Forslaget og derhos bifaldt, at Riøbesummen,
600 Rd., saavel som Omkostningerne ved Spring-
vandets Forflyttelse, til Beløb efter Overflag

*) Jvfr. Prof. Mycrups Esterretninger om Regentsen
S. 11.

2225 Rd. 10 §., maae uddides af Communitetets Casse.

Efter foregaaende Brevvevling med Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, har det Kongl. Danske Cancellie, i Anledning af et slett Andragende, angaaende Synsforretninger over Universitetets Kirker fastsat følgende nærmere Bestemmelser:

1) Naar Amtsprovsten agter at holde Syn over en af Universitetets Kirker, bør Anmeldelse derom skee hos Consistorium 14 Dage, førend Synet holdes, hvorefter da i Consistorium maa treffes den Foranstaltning, at hvert Aars Rector, saasnart Anmeldelsen er kommen ham tilhænde, tilkiendegiver saadant for vedkommende Beneficiarii, saavel som for Inspectores Quæstura, forsaavidt de under Quæsturen inddragne Kirketiender angaaer.

2) Naar Syn er afholdt, bør Consistorium meddeles Udskrift af Synsforretningerne fra Amtsprovsten saa betimeligen, at det Paaankede endnu, medens Aarstiden tillader det, kan istandsættes. Fra Consistorium meddeles Udskriften til vedkommende Beneficiarius; men Udskriftsomkostningerne godtgøres fra Consistorium.

3) Da Resc. af 19 Nov. 1812 befaler, at Synsforretningerne skulle holdes i Junii Maaned,

ſaa, ifald en Synsforretning ei er afholdt til rette Tid, beſoier denne Omſtændighed Kirke-Eieren til at giøre Indſigelse mod den ei til rette Tid afholdte Forretning.

4) Kirke-Eieren er berettiget til at holde Overyn, fordi mueligen i Udfættelserne noget kunde være alt for vidt drevet; men da det er ønskeligt, at enhver Handling uden ufornodent Opſhold kan bringes til Endelighed, ſaa maa Overynet være afholdt inden een Maanedes Forløb, da i manglende Fald Kirke-Eieren er pligtig at holde ſig Synsforretningen eſterrettelig.

Om diſſe, Biſkoppen over Siellands Stift af Cancelliet meddeelte, Beſtemmelſer er Conſistorium fra Directionen bleven underrettet.

I Maret 1811 have taget theologisk Embedsexamen 29 (21 Laudab., 6 Haud illaud., 2 Non Contemn.); juridisk Embedsexamen, latinſk 33 (23 Laudab., 9 Haud illaud., 1 Non Contemn.); danſk 75 (59 Beqvem, 16 Ei ubeqvem); medicinsk Embedsexamen 2 (1 Haud illaud., 1 Non Contemn.); pharmaceutisk Exam. 20 (13 Laudab., 6 Haud illaud., 1 Non. Cont.).

C.

D e t n o r s k e U n i v e r s i t e t .

Resultater af den for dets Anlæg og
 Indretning nedsatte Commissions
 Forhandlinger.

Den af Hs. Majestæt under 29 Nov. f. A. nedsatte Commission for det norske Universitets Anlæg og Indretning *) samledes første Gang d. 6 Januar d. A., og, efterat have eenstemmigen valgt til Secretær Justitsraad Professor Engelstoft, Secretær og Bureauchef i Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, fortsatte sine Forhandlinger i Henhold til det kongelige Commissorium, hvorved det var den paalagt at tage under

*) S. forrige Aarg. 2 B. S. 243 ff.

Overveielse og til Hs. Majestæt at giøre allerunderdanigst Forslag til de tienligst eragtede Hovedbestemmelser for det norske Universitets Anlæg og Indretning saavel med Hensyn paa Stedets Valg til et Universitet og dets dermed i Forbindelse staaende oeconomicke Indretninger, som og med Hensyn paa dets egentlige academiske eller indre Organisation.

Da Afgiørelsen angaaende hvilket Sted maatte ansee for det beqvemteste til Sæde for det Universitet, som Hs. Majestæt havde besluttet at oprette i Sit Kongerige Norge, i nogle Henseender maatte faae Indflydelse paa visse af Commissionens videre allerunderdanigste Forslage, saa troede den, medens den fortsatte sine øvrige Forhandlinger, at burde først og foreløbigen udbede sig Hs. Majestæts allerhøieste Bestemmelse angaaende denne Punkt.

Ifkan betingelsesviis var i den allernaadigste Resolution af 2 Sept. 1811 taget Hensyn til Bergstaden Kongsberg *). Det kongelige Commissorium paalagde ny Overveielse om samme Sag. Commissionen, efterat have, med yderligere Oplysninger forsynet, nyie prøvet alle Grunde og Omstændigheder, fordristede sig ikke til, al-

*) S. disse Ann. 1811 1 B. S. 81.

lerunderdanigst at foreslaae bemeldte Bue til Universitetets Sæde. Derimod fandt den sig ved fortsatte Undersøgelser, Prøvelser og Sammenligninger, og efter at have overveiet alle Grunde og Modgrunde, foranlediget til, som Resultat af modent Overlæg, at ansee Byen Christiania som det Sted, hvor det var meest hensigtsmæssigt at anlægge det nye Universitet, og da eensstemmigen at foreslaae, "at Christiania maatte bestemmes til Sæde for det tilkommende Universitet i Norge," hvilket Forslag saaledes under 10 Febr. blev indstillet til allerhøieste Bedømmelse, og under 12 s. M. af hans Majestæt allernaadigst approberet *).

*) Christiania har et sundt Clima, og derhos saamildt, at det baade forøger Opholdets Behagelighed, og begunstiger de Universitetsindretninger, som under en haardere Himmelegn mindre vilde trives, f. Ex. oeconomisk- botanisk Anlæg. Den har en skøn, vel dyrket Omegn; et stort Opland; en beleilig Situation i Henseende til Søecommunication med Ind- og Udlandet. Den er en af de største og folkerigeste Stæder i Norge, og tilbyder de Fordele, som Leilighed til mangehaande Forbindelser, gjensidig Berørelse og Vexelvirkning forskaffe med Hensyn til Culturens Fremme og Ungdommens Dannelse. Den er den Bue i Norge, hvor det største Antal af kongelige Embedsmænd og andre dannede Mænd opholde sig. Den

Angaaende alle de øvrige, Universitetets Anlæg og saavel oeconomiske som literariske Indretning vedkommende, Gienstande, altsaa: om Universitetets dobbelte Bestemmelse (for Studerende og for Ustuderte, som ønske ved almeennyttige Kundskabers Erhvervelse at vinde practisk Dueslighed for det borgerlige Liv); om Hovedvidenskabsskagene, Lærepersonalet og dets Inddeling; om videnskabelige Apparater og Samlinger; om Pladser og Bygninger, saavel egentlige Universitetsbygninger som Boliger for Professorerne; om de aarlige Udgifter; om Indtægterne og deres Kilder; om Professorernes Stilling og Forhold til hverandre; om den academiske Borgerret; om Forelæsninger; om Universitetets Studierne og Examina; om Foranstaltninger til at opmuntre Flid og haandhave Orden og Sædelighed, og da om Beneficier, Øvelser, den academiske Disci-

§ 2

er Rigets Hovedstad, den høieste Dyrigheds Sæde og i flere Henseender at ansee som Landets Middelpunkt. Den har offentlige Indretninger, som kunne være Universitetet til betydelig Fordeel, især Hospitalerne og andre Medicinal-Anstalter. Som en større og mere folkerig Bys tilbyder den uformuende Studerende mere Veilighed til at erhverve ved Privatunderviisning. Dyrheden er der ikke større end andensteds i Norge.

plin &c.; om Ordenen, efter hvilken Planen for Universitetet iærskattes; om Friheder og Rettigheder for Universitetet m. v.; fortsattes Commissionens Forhandlinger uafbrudt, hvorved ogsaa over visse Punkter anstilledes, efter den i det Kongelige Commissorio givne Anledning og Bestyrelse, fælles Overlæg med det Kongelige danske Cancellie og det Kongelige Rentekammer. Efter 2½ Maanedes Forløb vare bemeldte Forhandlinger tilendebragte, saa at Commissionen under 15 Martii kunde for Hs. Majestæt allerunderdanigst nedlægge den Betænkning og de Forslage, som den efter Allerhøistfamnes Befaling havde havt at udarbejde.

Under 24 Martii paafulgte den Kongelige Resolution, hvorved Hs. Majestæt, ved allernaadigst at tilkiendegive, at Allerhøistfamme i Et og Alt skænkede Sit allerhøieste Bifald til den af Commissionen allerunderdanigst fremlagte Plan, tillige paa lagde Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler at fremskynde Udførelsen deraf med mueligste Anstrængelse. Hvad Hs. Majestæt allernaadigst havde behaget at resolvare angaaende de første Hovedbestemmelser, blev derefter paa en høitidelig Maade offentliggjort ved et under 10 April næstefter udstædt, saaledes affattet:

Kongeligt aabent Brev

angaaende et Universitets Anlæg
og Indretning i Kongeriget
Norge.

Vi Frederik den Siette *rc.* Ved
Vor Befaling af 2den Sept. *f. A.*, som i sin
Tid er bragt til offentlig Kundskab, have Vi
bestemt, at i Vort Kongerige Norge skulde op-
rettes et fuldstændigt Universitet, saaledes, at
ved samme ikke blot skulde foredrages academi-
ske Videnskaber for de egentlig Studerende,
som have til Hensigt at danne sig til Lærde og
videnskabelige Embedsmænd, men ogsaa gives
hensigtsvarende Underviisning i almecynyttige
Kundskaber for dem, hvis nærmeste Formaal
er, at vinde practisk Duelighed for det borger-
lige Liv. Ved samme Befaling have Vi
skænket visse Samlinger af Bøger og Natura-
lier til dette Universitet, og foreløbigen dertil
anviist Indtægter og Indtægtskilder, foruden
de frivillige Bidrag, som ere indkomne eller
maatte indkomme.

For at see denne Vor Befaling sat i Ud-
førelse, og for at forkorte de Omhandlinger,
som dertil maatte forberede, have Vi dernæst
overdraget til en af Os nedsat Commission, at
overlægge, og til Os at indgive allerunderda-
nigst Forslag om de tienligst eragtende Hoved-
bestemmelser for bemeldte Universitets Anlæg
og Indretning, med Hensyn saavel paa Stes-
dets Valg til Universitet, og dets dermed i For-
bindelse staaende oeconomiske Indretninger,
som og paa dets egentlige academiske eller in-
dre Organisation.

Efterat have modtaget Betænkninger og
Forslage fra denne Commission, og efterat
have nøie overveiet en saa vigtig Sag fra alle
Sider, have Vi angaaende de første Hovedbe-
stemmelser, som ansees nødvendige, besluttet,
og befale derom Følgende:

- 1) Universitetet i Norge skal oprettes i Chri-
stiania, naar de dertil fornødne og be-
quemme Bygningspladser der ere erholdte.
- 2) Det foreløbigen bestemte Antal af faste
Universitetslærere skal udvides til 25 Pro-
fessorer, foruden 2 Rectorer.

- 3) Universitetslærerne fordeles til 8 Hovedvidenskabsskoler, nemlig det theologiske, det juridiske, det medicinske, det philosophiske, det mathematiske, det naturvidenskabelige, det philologisk-historiske og det statsøconomiske.
- 4) Universitetslærernes Lønninger, ligesom og det, der udfordres til de øvrige væsentlige og staaende Udgifter ved Universitetet, skal, saasnart Tider og Omstændigheder det tillade, ansættes i Korn eller Kornværdie efter Capitelstart; men saalænge indtil dette kan skee, blive Embedslønningerne foreløbigen ansatte i dansk Courant med de Tillæg i Species, som for andre Bore i dansk Courant lønnede Embedsmænd ere bestemte.
- 5) Til at indrette og opretholde Universitetet have Vi i de Hielpeskilder, som i Vor Befaling af 2 Sept. f. A. ere nævnte, fundet, og derfra tillagt Universitetet saadanne Indtægter, som Vi til Niemedet have anseet tilstrækkelige, uden at derved det Fornødne og Hensigtsvarende skal savnes for andre offentlige Indretninger, som ved disse

Hjælpeskilder underholdes; og forsaavidt bemeldte Hjælpeskilder ikke i Begyndelsen kunne strax afgive alt det for Universitetet fornødne til dets aarlige Udgifter, have Vi bestemt, at det dertil manglende kan foreskendes af Vor Casse, saavidt behøves.

6) Planer til Bygninger for Universitetet ville Vi ved duedige og betroede Mænd, som dertil udsees, lade affatte, og til at drage Omsorg for Bygningsarbeidets Udførelse have Vi under Dags Dato udnævnt en Bygningscommission i Christiania, som strax træder i Virksomhed efter de Befalinger, Vi derom have tillagt den.

7) Medens Bygningsarbeidet, og de dermed forbundne oeconomiske Indretninger, under bemeldte Commissions Opsyn og locale Bestyrelse gaae frem, og medens de videnskabelige Samlinger af Bøger, Naturalier o. d. l. foranstaltes tilsendte, modtagne og opbevarede, ville Vi efterhaanden udnævne de Mænd, som Vi udsee til Læreroposterne ved Universitetet, saaledes, at de til en bestemt Tid sættes i Virksomhed.

8) For den videnskabelige Organisation have
Vi antaget trende Perioder.

I den første Periode ansættes 6 à 7
Universitetslærere. De udnævnes
saa betimeligen, at de kunne tiltræde
deres Embeder i det seeneſte inden
Mai Maaned 1813, paa det at Exa-
men Artium for de unge Studerens-
de, som i det Aar dimitteres fra de
lærde Skoler, kan holdes i Slutning-
gen af Junii Maaned, og disse Stu-
derende i det første academiske Aar,
som begynder med August Maaned
1813, høre Forelæſninger over de
forberedende Videnskaber.

I den anden Periode, som begy-
der med det andet academiske Aar i
1814, ſkulle tilkomme i det mindſte
endnu 4 Professoer, alle ſaa betim-
meligen udnævnte, at de kunne være
ankomne til Christiania i det ſeneſte
i Mai Maaned bemeldte Aar, paa
det at de Studerende, som have un-
derkaſtet ſig Examen Philosophicum,
kunne efter Slutningen af det første

academiske Har nu gaae over til at begynde deres Hovedstudier.

Den tredie Periode indtræder med 1ste August 1815, naar de øvrige Universitetslærere ere udnævnte og ankomne til Universitetet, og fra den Tid af maae det saaledes fuldstændige Universitet føre Navn af *Universitas Regia Fredericana*.

Skulde imod Forventning, formedelst uovervindelige Hindringer, nogen af de foranførte Perioder, især den tredie, ikke kunne indtræde til fornævnte Tid, da skal den dog paaskyndes saa meget, som efter Omstændighederne er mueligt.

- 9) Angaaende Universitetslærernes Stilling og Forhold til hinanden, den academiske Borgerrets Erhvervelse, Forelæsninger, Studier, Examina, Understøttelse for trængende Studerende og den academiske Disciplin m. v. ville Vi i sin Tid, naar Universitetet sættes i Virksomhed, lade det Fornødne bekiendtgjøre efter de Grundsatninger, som Vi desangaaende allerede

have bifaldt og og antaget; imidlertid bestemme Vi herved, at ogsaa Embedsexamina skulde holdes i Christiania som i Kiøbenhavn efter den Orden, som for samme nærmere vil blive foreskrevet, saa at det skal staae enhver Studerende frit for, at underkaste sig saadan Examen, i hvilket af Bore Riger han finder det sig beleiligst.

- 10) Universitetet i Norge skal i alle Maader have samme Friheder og Rettigheder som det i Kiøbenhavn.

Med saaledes at beslutte om Hovedbestemmelserne, have Vi tillige befaleet Vor Direction for Universitetet og de lærde Skoler, under hvilken ogsaa Universitetet i Norge er henslagt, at see Planen for samme saavel i det Hele som i dens enkelte Dele nøiagtigen iværksat, ligesom Vi og allernaadigst og paa det kraftigste have paalagt bemeldte Direction, at fremskynde Iværksættelsen og Udførelsen med mueligste Anstrængelse, paa det Vi desto før maae kunne nyde den Tilfredsstillelse, at see Frugterne af et Værk, som Vi med landsfaderlig Deeltagelse og Kongelig Omhu have grund-

lagt, og snike fuldført, til Gavn for Bore
troe og fiere Undersaatter i Almindelighed,
og dem i Bort Rige Norge i Særdeleshed.

Skrevet i Vor Kongelige Residensstad
Kjøbenhavn den 10de April 1812.

F r e d e r i k R.

Malling. Moldenhawer. Rothe. Treschow.

D.

De lærde Skoler.

I. Eresbeviisninger, Befordringer
og Afgang.

Den 28 Jan. d. N. ere Rector ved Nykøbing
Cathedralskole, Mag. S. N. J. Bloch, og Over-
lærer ved Christiania Cathedralskole S. Platon
udnævnte til Riddere af Dannebrog.

Den 2 Jan. 1811 er Rector ved den lærde
Skole i Frederiksborg, Mag. B. Bendtsen,
udnævnt til Professor med Rang i 6te Classe
No. 13 *).

Den 11 Jan. d. N. er Overlærer ved Christiania

*) Denne Befordrings Anmeldelse i disse Annaler er
i sin Tid bleven forglemt.

nia Cathedralsskole, P. Arnesen, efter Ansøgning i Raade entlediget fra dette Embede.

Den 10 Febr. f. N. er Overlærer C. U. Lund entlediget fra sit Lære-Embede ved Horsens lærde Skole.

II. S a v e r o g L e g a t e r.

Hentæggelse af 2000 Rd. aarlig fra det Ankerste Fideicommiss til Understøttelse for trængende Discipule i Christiania Cathedralsskole.

Under 24 Decbr. f. N. har det behaget Hs. Majestæt allernaadigst at bestemme, at 2000 Rd. D. C. aarligen maae udredes af det Bernt-Ankerste Fideicommisses Midler til Christiania latinske Skole til Understøttelse for de Discipule, hvis Underholdning disses Fædre eller Forsørgere maatte mangle Evne til, uden saadan Hiælp at bestride; ligesom at Uddelingen af bemeldte Sum skal bestemmes af et Medlem af Overtilsyns- og Forligelses-Commissionen og en af Administratorerne, samtlige af bemeldte Fideicommiss, samt et Medlem af Skoleraadet; og at ved det aarlige Regnskab fremlægges Specification over de Personer,

til hvilke disse Understøttelser ere blevne uddeelte, og hvormeget til Enhver især.

III. N e c r o l o g

(meddeelt).

Den 17 Januar 1812, døde Mag. Carl Frederik Schultz, Rector ved den lærde Skole i Roeskilde. Han var fød. d. 10 Novbr. 1763. Hans Fader, Christopher Schultz var Domprovst til Roeskilde Domkirke i en lang Række af Aar, og opnaaede en høi Alder: 83 Aar. Hans Moder Anne Marie Reimarus, en Datter af Superintendent Reimarus, døde for faa Aar siden, 77 Aar gammel. Vor Afdøde var den yngste af mange Søner. Han blev sat i Roeskilde Skoles nederste Lectie 1772, og erhvervede sig giennem hele sin Skolegang sine Læreres eenstemmige Roes for sine Anlæg, Klid og Sædelighed. Herom vidne de gamle Skoleprotokoller, hvor der ved hver fuldendt Examen i Skolen vedfoies af Rector et kort Vidnesbyrd om hver Discipel. Aar 1781 i Sept. blev han af daværende Rector, Magister (siden Justitsraad) Saxtorph dimitteret til Academiet med et særdeles hæderligt Testimonium, som, udflydt af denne retskafne, men yderst strænge Rectors Pen, har særdeles Vægt.

Iblandt andet findes disse mærkelige Ord: "brevi tempore læta futuri profectus omina habuit; eminebat enim jam tum in puero ardor discendi et honestatis studium, ut non solum litteras quam diligentissime coleret, sed et divino quodam instinctu improborum et male feriatorum consortium cane pejus et angve fugeret. Denne udmærkede Flid og Eædelighed bevarede han ved Hoiskolen. Efter velfuldendte foreløbige Examina, tog han allerede i Junio 1784 sin Skole Embeds-examen (den saa kaldte store philologiske), og erholdt Laudabilem. Efter sin forrige Rectors kierlige Indbydelse indtraadde han som 2den Lectie-Herer 1785 i den Skole, han nys havde forladt, og med inderlig Kierlighed til denne Skole har han i samfulde 26 Aar været dens utrættelige Lærer. Aar 1786 blev han 3die Lectie-Herer, og fra 1795 var han i Mag. Sevels Eægelighed Vicarius for Conrector. Aar 1797 fik han Prædicat som Subrector og 50 Rd. Tillæg som Godtgjørelse for Tabet af 5te Lectie-Horerens uviste Indtægter. 1799 overdroges ham efter fgl. Resolution. Underviisning i det Tydske Sprog i øverste Lectie, (hvilken allerede en Tidlang havde været indført) med 30 Rd. aarlig Løn. 1800 blev ham forundt et aarlig Tillæg af 150 Rd., med Hensyn til, at hans Embedsløn endnu ikke udgjorde mere end 300 Rd., at hans Vicariat intet

indbragte ham, og "fordi, saa lod den Kongl. Resolution, han stedse havde viist sig som en duelig og retskaffen Lærer." 1801 blev han virkelig Conrector med fast aarlig Løn 650 Rd., som siden blev forhøiet til 900 Rd. 1806 fik Skolen en forandret Indretning, og, istedet for at han forhen som Conrector havde deelt Ugen med Rector og underviist blot i den saa kaldte Mesterlectie, blev ham nu Underviisning i flere Classer til Deel. Men hans Embedsiver fordobledes, og den gjorde, at han med hierteligt Benskab antog sig de nye Lærere, ved hvis Hielp han haabede fornyet Held for sin Skole. 1808 blev han constitueret Rector, da Dr. og Prof. Tauber blev i Raade entlediget formedelst Alderdom; 1810 blev han udnævnt til Rector med 1200 Rd. aarlig Løn og 100 Rd. til Huusleie. 1811 forundtes ham et Tillæg af 300 Rd. Men han nød kun disse sine forbedrede Aar kort.

1798 havde han giftet sig med Ane Marie Hass, som fødte ham 4 Børn, hvoraf den ældste kun er 12 Aar.

Hans Skrifter

ere foruden hans Magister. Disputat: de disciplina veterum, cum ea, quæ apud nos viget, com-

Universitet og Skole-Annaler 1812. 1 B. G

posita. Hafniæ 1791, en Oversættelse af Cicero's Brutus, og nogle Skolekrifter.

Hans Medlærere og Disciple begræde hiertelig hans Tab; thi han var Lærernes fortroelige Ven og Disciplenes kjerlige Fader.

IV. H ø i t i d e l i g h e d e r.

I. Ved Odense Cathedralsskole.

(meddeelt).

Hø. Majestæts Fødselsdag, d. 28 Jan., blev, efter foregaaende Indbydelse ved et af Hr. Professor Rector Heiberg forfattet Indbydelseskrift om Grækernes og Romernes Musik*), samme Dag høitideligholdt paa Gymnasiet's store Høresal ved en Tale af Hr. Overlærer Bjørn, som handlede om, hvad saavel Oplysning i Almindelighed som Videnskaber i Særdeleshed kan bidrage til Folks Lyksalighed. Taleren gik ud fra den Sætning, at Folkets Vel er hver enkelt Borgers Vel; jo flere lykkelige Borgere en Stat tæller, desto lykkeligere er den; men Mennesket føler sig desto lykkeligere, jo flere, større og varigere de Glæder ere, som det nyder; disse Glæder inddeelte Taleren i de grovere sandfelige, de finere sandfelige, og de mentale. Først berørte han de grovere sandfelige, som de, der ere de første

*) Som er anført i dette Hefte S. 1 ff.

i, bort Liv, og viste, hvorledes disse affage i deres Værd, efter som Fornuften mere og mere opklares, og at deres Varighed kun er kort. Vel ere de den menneskelige Natur medfødte, men de udarte let til vilde Udsvævelser, naar Fornuften ikke styrer dem; ja selv endog om Fornuften styrer dem, have de dog den Ufuldkommenhed, at deres Nydelse allene indskrænker sig til os selv, og de opvække altsaa aldrig Almeenaand. Langt flere Fordele have derimod de finere sandfælige Glæder, da de ved den Flid og Anstrængelse, deres Nydelse koster Sjelen, sætte samme i Virksomhed, og bidrage derfor mere end hine til Sjæleevnernes Udvikling. De have ogsaa det Fortrin, at, da disse Glæder endog forøges ved Meddelelse, saa opvække de ikke Egoisme eller Egennytte. Men langt over begge disse Slags Glæder have sig de mentale; da de ere afhængige af Sjelen allene og ikke af udvortes Omstændigheder, saa kan den forskaffe sig dem, naar den vil, og saa ofte den vil. Ved Exempler viste Taleren, at Sjelen føler disse Glæder ved at beskue sine egne og andres Fuldkommenheder, og at de vare desto større, jo større de Fuldkommenheder vare, som den beskuede, hvorfor ogsaa de religiøse Glæder med Rette henregnes til de største blandt alle.

Efterat have giennemgaaet disse 3 Slags Glæder, viste Taleren, at alle de Gønder, som

Mange have fremstillet som Følger af Oplysning, langt fra ikke ere det, men snarere følge af Banfundighed, da den Uoplyste ei viner Forbindelsen imellem sit eget og andres Vel, men er blot egennyttig, saasom han ei kiender andre Glæder i Livet end de sandfelige. Vel har Hierarchiet engang sat Oplysningen i Band, men det var heller ikke Folkets Lyksalighed, men Egennytte og Herkesyge, den svævede Hierarchiets Øpperste for Dinene. Ligeledes anførtes flere berømte Mænd, som have anseet Oplysningen for at have en skadelig Indflydelse paa Staten; men Taleren viste, at saavel Fornuften som Erfaringen lærer Urigtigheden heraf; thi hos de raade Folkeslag ere store Forbrydelser ikke saa sjeldne, som hos de mere cultiverte.

Den Indvending, som Adskillige have fremfat, at almeen Oplysning er et Ideal, som vi seent eller maaskee aldrig naae, besvarede Taleren ved at henvise til Oplysningens langsomme Gang, og at man ei maae vente, i faa Aar at see et Folk gaae over fra uoplyst til oplyst, men, endskiøndt Maalet er langt borte, dog stræbe efter at nærme os til samme, om vi endog ei kunde naae dets yderste Grændser. Derfor viser Fædrelandets Ven sin Iver for sine Medborgeres Held ved af alle Kræfter at bidrage til Oplysningens Fremme; thi som hiin store atheniensiske

Statsmand Pericles siger: "jo mere cultiveret Mennesket er, jo flere Hjælpemidler har han til at indpræge i Hjertet de ædleste Følelser, til Dyden, til de rene Fornøielser, til den eneste sande Lyksalighed; jo mere cultiveret Folket er, jo mere kan det under heldige Omstændigheder uddannes baade til Forædling og borgerlig Lyksalighed."

Endnu viste Taleren i Korthed, den Indflydelse, Videnskaberne have paa Menneskets Lyksalighed, og det saavel ved at forfine og forædle de grovere sandfælsige Glæder, som især ved at forædle og opløse Sielen, og forskaffe deres Dyrkere utalige Sieleglæder.

Endelig efterat have viist, hvad Grund Fædrelandets varme Ven har til at fryde sig ved at vende Biet hen paa Tvillingriget og see, hvor levende den Grundfætning har i de sidste Decennier svævet Landsfaderen for Dinene: at hos den Unge skal nedlægges Epiren til den Cæd, som hos Borgeren skal bære moden Frugt, og efterat have ønsket Held og Betsignelse over Kongen og Folket, sluttedes Talen med dette Guldbærs Ønske:

Det Sande, det Gode, det Skønne
Du hylde som Barn og som Mand,
Og Himlen din Wandel skal lønne
Med Salighed over dit Land. —

Bryder alle Hierter ud:

Evagt er Etov; — o styrk ham Gud!

Den 7 Jan. blev Adjunct N. F. Mølleritz offentlig indsat i sit Embede som Lærer ved Odense Skole. Handlingen, som fandt Sted paa Gymnasiet's store Hørsal, bivaandedes efter Indbydelse i Byens Aviser af en talrig Mængde af Stedets og Egnens Honoratiores, Embedsmænd og Borgere. Indsættelsen selv skete af Hr. Rector Professor Heiberg ved en dansk Tale, hvori han søgte at vise, at Læreres indbyrdes Eenighed kan bidrage saare meget til at gjøre det offentlige Underviisningsarbejde gavnligere, lettere, behageligere. Derpaa holdt Hr. Adj. Mølleritz selv en Tiltrædelsestale, hvis Thema var: Nogle af de Gienstande, til hvis Opnaaelse Lærerne i broderlig Gendrægtighed kan samvirke, for at Diemedet med den lærde Underviisning kan werde opnaaet.

2. Ved Nyborg Skole.

Hs. Majestæts Kongens Fødselsdag blev d. 31 Jan. i Overværelse af en talrig Forsamling af Byens Embedsmænd og andre Indbudne høitideligholdt ved en Tale af Skolens Rector, Hr. C. Muntze, i hvilken han henledede Tilhørernes Opmærksomhed paa de Belgierninger, som Twilling-

riget i det henfarne Aar modtog af Frederiks
 veldædige Haand. "Har ei vor Konge — sagde
 Saleren blandt andet — rørt over Embedsmændes
 nes billige Klager, faderligen lindret deres Raar
 ved et overordentlig Tilskud? Ei retteligen søgt at
 sætte Ekranke for de hyppige Egtteskabsbrud og
 den umættelige Vindesyge? Ei alvorligen befalet
 Dannersprogets Dyrkelse i de Provindser, hvor
 vort Modersmaal var hidindtil deels ganske ube-
 kiendt, deels endog foragtet? Ei rigeligen under-
 støttet unge Studerende paa deres videnskabelige
 Reiser i og udenfor Landet? Ei viseligen besluttet,
 for at gjøre Kundskabøveien mindre besværlig og
 farlig for Norges Sønner, og end mere opvække
 Skappelysten blandt Musernes Dyrkere, hist at
 aabne et nyt Tempel for Minerva, der, glad over
 denne Hædersgave, vil sikkert velsigne Folket og
 Efterslægten med de herligste Frugter? Ja, har
 han ei menneskekierlig vendt sit Blik selv til hine
 Ekstrækkens og Jammerens skumle Boliger, hvor
 den Forsørte ei sielden vorder fordærvet, og den
 Fordærvede forhærdet? Ei naadig budt, i en høiti-
 delig Forsamling af Statens ypperste Mænd at
 løse deres Lænker, som gave utvetydige Tegne paa
 et forandret Levnet? Ei villig tilladt de Midler,
 hvorved Fængslerne maaskee engang kunde blive til
 det, som alle Gode længe have ønsket, til Forber-
 edning, ei til Fordærvelse; hvorved hine Ulykkelige

kunne ledes fra Mørke til Lys, fra Last til Dyd, fra Evang til Frihed, fra Jammer til Glæde?" Efter at have ledsaget denne Fremstilling med de Opmuntringer hvortil Dagen og Materien gav Anledning, og med passende Opfordringer til den forsamlede Skoleungdom, strøede Taleren en Mindeblomst paa Ynglingens, Hans Christian Sørensens Grav, hvilken haabefulde Discipel der i Skolen Døden nylig havde udrevet af en sm Moders, af elskende Læreres og Medbrødres Arme.

3. Ved Roeskilde Skole.

(meddeelt).

I Anledning af sal. Rector, Mag. C. F. Schultz's Død *) blev der foranstaltet en Sørgehoitid af hans Medlærere og Disciple paa Skolen i Roeskilde d. 24 Febr. 1812. Musiksalen i Skolens anden Etage var behængt med Festsøns af sorte Krandsse; overalt og for alle Binduer hang lange, sorte Gadiner. I Salens Baggrund var opreist et Stillads, sort malet og hvori var anbragt tre Transparenter. I det første læstes den Henfarnes Navn, Fødsels- og Dødsdag; i den

*) See ovenfor S. 95.

midterste og største var malet en Minerva med Hielm, fransende den Henfarnes Urne med en Egefrands, hvori der var flettet Forglemmigeier. Den anden Haand holdt Gudinden sørgende til Rinden. Hendes Spyd laae bag Mausoleet, og paa Foden sad hendes Ugle. Over Urnen svævede en Sommerfugl. I det nederste Transparent stod: Den Retfærdiges Ihukommelse er til Belsigneise. Paa hver Side og omkring Stilladset hang lange tykke Krandsse og Festsøns. Omkring Transparentet var Orchestret, som, nogle faa undtagne, der til Accompanimentet vare fornødne, bestod af Schultz's Medlærere, Disciple og Venner. Sørgemusiken var componeret af Skolens Cantor, Hr. Hartmann, og Texten af Hr. Adjunct Smith. Hr. Amtsprøvest Ridder Hertz, den franske Lærer Mr. de Clozier og Hr. Hartmann selv udførte de vanskeligste Sangpartier, og Chorene samt Choralerne bleve afhangne af Disciplene. Til Høitiden vare Byens og adskillige af Omegnens Honoratiøres, Embedsmænd, Præster, og den Afdodes Venner indbudte ved et Epicedium paa latinske Vers af Hr. Adjunct Ribiger, der, saavel som Hr. Adjunct Smith, havde dobbelt Grund til af Hiertet at begræde Skolens Tab, da de begge havde været den Saliges Disciple. Den sidste holdt Taleren frit staaende foran Transparentet — og de Tilhø-

deværende, henved 150, Tilhørere gave ved deres Lærere og den dybe Stilhed, der herskede i Salen under hele Festen, det tydeligste Vidnesbyrd paa deres hiertelige Deeltagelse i Skolens Sorg, deres Kierlighed for den Afdøde og deres Tilfredshed med Festen. Først da alle vare forsamlede i Læseværelserne, bleve de af en Lærer indbudne at træde op i Salen, hvor en anden Lærer rangerede dem paa deres Sæder. Hele Festen varede lidet over 2 Timer.

Hr. Adjunct Smith havde valgt sig til Motto for sin Tale de Ord, som stode paa det underste Transparent. Talen selv havde til Hovedindhold den Afdødes velfortiente Roes. Efter en Indledning, hvori han fremstillede den Trost, som den Dydiges herlige Minde indgjød det sorgende Hjerter, hvorledes det ansaae Ytringen af sin Erkiendtlighed for sin kæreste og helligste Pligt, skildrede han de Følelser, som maatte opfylde alle Schultz's Disciple, Embedsbrødre og Venner, i det de mødtes for at ihukomme den Afdøde paa det Sted, hvor han i samfulde 26 Aar saa hæderligen havde tilbragt sit Liv, hvor han havde selv som Barn lagt den Grundvold, paa hvilken hans dyderige Livsbygning var opført. I det Taleren nu fremstillede hans Levnetshistorie, havde han deels Leilighed til at udkaste hans Billede som Skolemand, Disciplenes faderlige, Lærernes fortrolige

Ven, som Huusfader, Statsborger og Omgangsvæn; deels til, ved at henvende sig særskilt til Disciplene, sine Medlærere og de Afdødes Venner, at vise, hvorledes den Rettskafnes Minde kunde være alle til Belsignelse, til Trøst og Efterligning. Talen endtes med Bøn til Gud. I Anledning af den Afdødes Skoleliv priste Taleren hans utrættelige Flid, hans Sagtmodighed, alvorlige Mildhed mod Disciplene, hans Fredsommelighed og Venfabelighed mod Lærerne, hans fældne Gave at forbinde den Anseelse, der tilkom ham som deres Foresatte, med en saa høi Grad af fordringsløs Bøstedenhed, at han vandt alles Hjærter, og udbredte den for en Skole saa vigtige, som fældne Kierligheds Aand mellem Disciple og Lærere indbyrdes og mod hinanden. I før pristes hans Orden, strænge Jagttagelse af sine Pligter, som udsprang af Kierlighed til Arbeidet, og ei af Egen nytte eller Frygt; thi i hans lange Embedstid havde han, trods den strengeste Sparksomhed, havt trange Kaar; de dyre Tider havde gjort hans i Dansk Courant fastsatte Løn efterhaanden utilstrækkelig, og, da hans Familie voksede, maatte han i de sidste Aar tage Elever i Huset, og saaledes uden Hvile arbeide ude og hjemme. Hans Embedsiver kunde intet rokke; men hans Helbred blev, uden at man ahuede det, undergravet ved denne alt for store Anstrængelse, der midt i hans ædle

Virksomhed bragte ham i Graven. Sine Medlærere opfordrede Taleren til at efterligne den Saliges Dyder, til at stræbe efter at bevare Sjælens Munterhed og inderlige Kierlighed til deres i for Fædrelandet saa vigtige og ei med lidet Moisommelighed forbundne Arbejde, men hvis herlige Løn de og som han kunde fortiene; en Løn, som uafhængig af Ære og Gods, boer i det stille Sind, der veed med sig selv at have røgtet sit Kald. Disciplene opfordredes til at bruge deres flygtige Dage og deres Evner saa vel, som han anvendte sin Ungdom, og saaledes leve værdisgen deres elskede Lærers Jhu Kommelse. Baade Lærere og Disciple ønskede Taleren, at den Gen- drægtigheds Mand, som den Afdsde udgiød over Skolens hele Samfund, maatte stadigen hvile over dem og arves paa deres Efterkommere.

Før Taleren blev sunget:

Lyd Smertens Sang! vor stille Graad
skal ved den Godes Minde flyde.
O Gud! det var dit vise Raad!
Dog — bittere Taarer vi udgyde.

Hvor glade gif vi ved hans Haand,
og tænkte længe saa at vandre!
Hvor kiert var os det milde Haand,
hvormed han bandt os til hverandre!

Og da han sank paa Lei et ned,
 Hvo haabed' ei, han skulde levet?
 Men knust er Haabet, Hiertet med;
 Af! Baandet er nu sonderrevet.

Han venlig stod nys blandt os her;
 nu har vi lagt ham kold i Jorden.
 Os vogtar ei hans Die meer,
 og uden Hyrde vanker Hiorden.

Vor elskte Schultz! Du borte er;
 din fromme Siel til Gud mon drage;
 men dine Venner, Lærlinger
 kun Minde har og Savn og Klage.

Af Hiertets Væld vi græde maae;
 det tunge Slag os alle rammer.
 Med arme, faderløse Smaae,
 med Enken blande vi vor Jammer.

Efter Talem:

Smertens Braadde fløves,
 høie Beeraab døves
 ved vor Tøn til Gud.
 Troe og Haab oprinder
 mildt, som Solen skinner
 giennem Skyens Brud.

O! Gud kun med din Villie
 nedfalder Spurven død.
 Du flædte Markens Lilie,
 som Stormen sønderbrød.
 Du raader vore Skiebner,
 har talt hvert Hovedhaar:
 den Troe vort Bryst bevæbner,
 at det i Kamp bestaaer.

Det Ord, Du til os taler:
 "Hos Gud er Salighed!"
 Det kraftig os hushaler,
 det dulmer Smerten ved.
 Du Enkes Qual vil lindre,
 fra Dig hun Kraft vil faae;
 Du naadig vil erindre
 de faderløse Smaae.

Vor Schultz! vi vil velsigne
 den Stund, Du vandred' her,
 og stræbe Dig at ligne
 i blid, retsindig Færd.
 Din Mand skal os omsvæve,
 vor Lærer og vor Ven!
 blandt os dit Minde leve
 her, hvor dit Liv svandt hen.

Fader! styrk os Svage,
 at de onde Dage
 maae som Fadertugt
 bære Livets Frugt!
 Os, som er tilbage,
 styrk, at vi kan drage
 trostlig, som vor Ven,
 til Dig, Fader! hen!

Det af Hr. Adjunct Fibiger som Indbydelses-
 skrift forfattede Epicedium var følgende:

Τίς ὀίδει, εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστὶ κατθανεῖν,
 τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν; — —
 Χωρεῖ δ' ὀπίσω τὰ μὲν ἐκ γαίας
 φυντ' εἰς γαίαν τα δ' ἀπ' αἰθερίου
 βλαστοῦντα γονῆς, εἰς οὐράνιον
 πόλον ἦλθε παλιν.

(Euripid. in Fragm.).

Quid moesto querulas effundo pectore voces,
 quid carum, tristi pectine, tento pius
 a leto revocare caput? si fletibus obstat,
 si fati nulla mobilis ordo prece est!
 Cur animi frustra sensus expromere conor,
 carmina vel fidibus nectere digna viro?
 si nec lingua valet justam cantare querelam,
 arsque mihi pariter si ingeniumque deest!—

At poscunt luctus, at poscit nos venerandi
 doctoris, patris sancta anima et merita,
 pectoris ut grati quid dicent sensa, tenella
 dicere tentemus voce; jubet pietas
 ferre tuo dona hæc busto, licet artificis non
 plexa manu sërta, heu! roscida sed lacrymis —
 heu madefacta oculis, vegetum te qui modo læti
 cernebant, merito semper amate pater!
 Nam vultu, verbis totum sensuque paterno
 hoc, memores, caro nomine te pueri
 adpellant cuncti, qui fletibus ante sepulcrum
 mittunt, æternum flende! tibi inferias. —
 Plangite! et in luctus animos date, liberi et uxor!
 et pueri et juvenes, atque senes gemite!
 Illius castum longo qui pectus habetis
 exploratum usu! Vos et amicitiae
 NOSTRO, et vos nodo conjuncti dulcis amoris,
 hamata tetigit quos dolor indomitus
 cuspide, dum socium, genitorem, dumque maritum
 tam fidum, ingenuum, sollicitumque pie
 ploratis! — vos et, placidus quos ille probusque
 vocibus et blandis, ac vigili studio,
 ad nitidos duxit fontes pulcrique bonique
 Palladies artes — illius ad tumulum
 plangite et in luctus animos date, plangite cuncti!
 et pueri, et juvenes, atque senes gemite! —
 Præcipiti penna nobis sic labitur hæcce
 vita, et quantula sint munera pulveræ

terræ, defuncti a busto nos ora monemur

tollendo ad regni lumina siderei. —

Dic, homines o tu, qui justo examine pendis,

tu, cui præstrinxit purpura nulla oculos,

pulchrrior illane sit, quæ in marmoreis monumentis,

arma canente tuba, Fama superba sedet,

quam cineres qui ornat civis recta usque secuti

flos speciem tenuis, splendidus at lacrymis. —

Quadrupedes diros freno flagroque fatigans

tartareo, belli sanguinolenta Soror,

scilicet herois lateri adstans, flectit habenas,

curribus hic Martis dum volat, arma tonans,

per terras, calido et late rigat arva cruore,

in validasque arces, ceu deus ignipotens,

fulmina contorquet, comites cui sunt rabida Ira,

Clamorque horrissonus, pallidus atque Timor.

Ecce triumphales surgunt portæ, ac redeunti

circum illustre caput laurus odora viret.

Scriptum aurum radiat narrans facta exitiosa,

nimirum, et fallet gloria tempus edax. —

At sapiens, recte at felix modo dicier ille

dignus erit, gratis tempora cui latebris

prætereunt, instar rivi, per florida prata

silvasque irriguis lene sonantis aqvis,

cujus ad umbrosas residens ripas procul audit

tranquillus pastor murmura sæva maris.

Illius ambitio demens non pectora vexat,
 sentibus haud implet tetra cor invidia;
 nec tamen aut hebetem, segnemve vocaris eundem;
 — nempe humilis casa est; pectus at alta capit!
 Pauperiemque pati callet durosque labores;
 armaque et is sumit, sola sed in vitia,
 is tacitis victor precibus procumbit ad aram,
 audit quæ Virtus, verus Honorque bonos. —

Ac non ultimus hasce quidem procedit ad aras;
 vix est, cui faveant numina justa magis,
 quam teneram pubem patriæ qui reddidit aptam,
 officium sancta religione colens.

Ignis de coelo repetiti luce Prometheus
 hicce animos alma suscitât atque fovet:
 hunc dulcis patriæ vere dicamus amantem,
 præmia qui temnens gloriolæ fragilis,
 contentus modico, mitis, frontemque modestus;
 ast idem et constans, propositique tenax,
 rebus in angustis virtutem passibus æquat: —
 adspicias illum luminibus placidis,
 cara parens! natum, cui tot lætissima debes
 artibus insignes muneribusque viros! —

Schultzius, heu! vixit, moesti quem plangitis omnes,
 vos, o, qui veram hanc noscitis esse viri
 effigiem — ad puri migrasti templa beatus
 ætheris, et patrem haud amplius excipiet

læta domus, natæ non oscula dulcia carpent,
 nec petet amplexus uxor amata tuos!
 labraqve compressit jam lamentabile fatum,
 e quibus est toties missa salutifera
 vox pueris, toties qui præcipientis ab ore
 pendebant — fletis! — clausa sed illa manent!
 Dexterâ pulvis erit, dextræ quam jungere amicis
 gaudebas, tibi enim par manus atqve fide
 pectus, — solaqve erunt sævi solatia casus
 ante domum gelidam stantibus hæcce tuam:
 quod retro in terram sidunt terra edita cuncta; —
 ast coelo orta polum sidereum repetunt. —

P. G. Fibiger,
 Adjunctus Scholæ.

V. Skole skrifter.

Gamle Efterretninger om Fuglse. Her-
 red i Laaland, af utrykte Haand-
 skrifter. Andet og sidste Heste, udgivet
 som et Indbydelseskrift til den offentlige
 Examen i Odense Cathedralsskole i Sept.
 1811, af T. Trojel, forhen Overlærer ved
 bemeldte Cathedralsskole, nu Rector ved Fri-
 dericia lærde Skole. Odense 1811. 30 S. 8.

Dette Program indeholder Fortsættelse af de
 Efterretninger, hvoraf Begyndelsen, med Dplys-

ning om sammes tvende Silder, var meddeelt i et foregaaende Indbydelseſkritt. Se disse Annaler 1811 2 B. S. 105 f. I dette Hæfte finder man vedkommende Præsters Efterretninger om 10 Sogne, alle meget korte, undtagen Beskrivelsen over Østøfte Sogn, der af 30 Sider indtager 14, og er forfattet af Præsten Jacob Jacobsen og undertegnet den 8 Dec. 1624. Anm. udhæver nogle Notizer. Den Lund paa Odden ved Stranden, hvoraf Nebbelund har sit Navn, var allerede 1624 aldeles afhugget og ødelagt. I Tirsted Kirke har Landets Geistlighed i Middelalderen holdt dens Landemoder og Forsamlinger, hvorpaa det yngre Manuscript anfører som Beviis følgende Documenter, betreffende Kubbelykkes Bortgivelse til Præstebolig:

Universis Christi fidelibus, ad quos præsens scriptum pervenerit, Johannes Hynderbergh, sacræ rector ecclesiæ Thorebye, officialis venerabilis in Christo Patris ac Domini, Domini Vol-demari, divina miseratione Episcopi Otthoniensis, per Lalandiam in spiritualibus generalis, salutem, crescentiam et orationes in Domino salutares! Cum illa, quæ inter contrahentes aguntur, ob labilitatem memoriæ hominum oblivionis defectum inciderent, nisi scripturæ testimonio longum servarentur in ævum, sicq. lucidius veritas, dum opus fuerit, in lucem redeat, ut

videatur ab omnibus, ne avaritiæ, victui, deservientes de sua malitiosa machinatione commodum possint diutius apportare, coram omnibus, quorum interest, seu interesse poterit in futurum, in verbo veritatis protestamur, quod Anno Dni MCCCLXXXII. tertia feria proxima post Dominicam Trinitatis synodo generali in Ecclesia Tyersted, præsentibus honorabilibus viris, Dnis Sacerdotibus universis et singulis Ecclesiarum Rectoribus dictæ terræ Lalandiæ, aliisque providis viris et famosis nobilibus laicis, qui pro tunc propter communè bonum universalis ecclesiæ terræ Lalandiæ pristinæ convenerant constituti discreti viri, æternæ suæ felicitatis memores, considerantes, mundi cursus breves et vagos fore, videlicet quidam Petrus Gallæ, Petrus Hertey, Jo. Hertey, Petrus Drumma, Petrus Jan..., Jo. Guldmundesen, Matthæus Wechæ, Jo. Lauridz, quædam Botild. Galles, Bo. Friis, parochiani Ecclesiæ Tyrsted præfatae, terras dictas Rubbelychæ sibi pertinentes ad mensam Sacerdotis Parochialis in Tyrsted sano animo et matura deliberatione cum omnibus et singulis adjacentiis, aquis, pratis, sylvis, pascuis, rubetis, humidis et siccis ad omnes fines camporum, nullis duntaxat exceptis, rite et rationabiliter in salutem animæ suæ contulerunt, et secundum canonicum jus scotaverunt, Dno Paulo medio tempore eius-

dem Ecclesiæ Rectore scotationem legitimam acceptante, jure perpetuo sine cuiuscunq. reclamatione veraciter possidendas. Ita quivis plebanus, quicunq. fuerit, dictas terras libere possideat, et in usus habitandi juxta velle disponat et disponere debeat, eisdemq. pacifice perpetuis temporibus fruatur, memoriamq. animarum suarum in missis, vigiliis, orationibus, prædicationibus ac aliis piis exercitiis divina stipendia reddens in perpetuum habeat, quæ facere sibi inspiraverit clementia Salvatoris. In cuius protestationis cautelam et ad dimovendam futuram calumniam sigillum nostri officii una cum sigillis honorabilium virorum Dominorum quorundam distincte audientium, videlicet Hermanni in Maxskov, Erenberti in Saxfispinge, Johannis in Rossted, Hermanni in Rothebye, Marquarti in Hildested, Lamberti in Gerindleue, Matthiæ in Dollefylde, Johannis in Bursoe, Olai in Arnin-ge, Petri in Herritz Kirke, et Michaelis in Sylse præsentibus sunt appensa. Datum et actum anno, die et loco supradicto.

Nu følger Biskoppens Confirmation saaledes:
 Voldemarus Dei gratia Episcopus Otthoni-ensis universis Christi fidelibus, ad quos præsens scriptum pervenerit, salutem et mutuam in Domino caritatem! Dudum, divina clementia in mentes fidelium provocante, terras quasdam dic-

tas Rubbelyche quidam Parochiani in Tyrsted terræ Lalandiæ nostræ Dioecesis ob salutem animæ suæ ad mensam sacerdotis in Tyrsted cum omnibus et singulis pertinentiis, prout scotatione legitima et jure canonico per literas officialis nostri de synodo generali sub fideli bonorum testimonio nobis porrectas sufficienter edocetur, contulerunt perpetuo sine omni reclamatione possidendas; Nos igitur sacro illorum desiderio admoniti, ne ipsi Sacerdotes Parochiales aliquas incurrant molestias, juxta dictorum fidelium voluntates, literas et acta discretorum promissorum in nomine Domini tenore præsentium roboramus et confirmamus, inhibentes sub pæna excommunicationis, ne aliquis, cujuscunq. conditionis aut status extiterit, plebanum prænominate Ecclesiæ Tiersted, quicumq. fuerit de cætero, de ipsis terris aliquo modo molestet seu infestet in futuro. Qvas terras in gremio sanctæ matris Ecclesiæ ad præsens recepimus a nobis et nostris Successoribus canonice defendendas. Datum anno Dni MCCCLXXXIII in profesto Sixti Papæ, et martyris nostro sub secreto præsentibus impenso. (Underkrifterne mangle.)

Tyrsted Præstegaard blev ødelagt, da de Lybste afbrændte Lolland, hvorefter Mensalgaarden, Rubeløkke, i Annexet Skjoring blev benyttet som Præstegaard. Østøste Sogn har sit Navn af,

at det er det østreste Sogn i Sønderherred. Det kaldtes fordam Skovbyer; men da den skovbegroede Strækning efterhaanden blev opryddet til dyrket Land eller Toster, gav man denne Navn af Østre-Toster. Kirken er under Pave Clemens 6 d. 4 Jul. 1345 af Erkebiskop Johannes og elleve andre Biskopper indviet til Apostelen Peder, ifølge et Pergamentsbrev med 12 Biskopers Navne og underhængende Seigl (hvilket altsaa Præsten Jacobsen formodentlig endnu i Aaret 1624 har havt for sig). Under Overkriften: *Habitus parochianorum* gives om den Tids Klædedragt der i Egnen følgende Underretning. "Hvis Sognefolkene Klædedragt vedkommer, haver den i gamle Dage været enfoldig og alsørlig. Mændene de bare Kiortler hængende midt neder paa Laaret; paa Ryggen sad 2 store Folder, og 2 over hver Albue for Styrkes Skyld. Den nederste Part af deres Klædedragt var Buxer og Hoser udi eet, hvilket de kaldte Broghoeser. Paa Hovedet havde Hver et lidet Bonnet, som var nopped, hvilket de kaldte Mophett og paa Fodderne Tuenge Skoe. — Kvinderne, naar de ginge til Kirke, brugte over dennem deres Skjorter af adskillige Farver, at de og paa andre Tider dennem kunde bruge at gaa: udi uden videre Beføstning. De og vel brugte til Prydelse blankt Sølv og forgyldt, at,

naar Saadant blev gammelt og forslidt, duede Stykkerne at giemme."

"Hus og Gaard var prydet med allehaande Bohav; Kammer og Kielder frydede dem med adskilligt Forraad. *Atas vertit omnia.* Nu skal man ei skille Bønder og Borgere fra hverandre i Klædedragt, eller Borgerster og Bønderqvinder, saa at mange af disse Bønderfolk have byttet med deres Forfædre mere Ganimedis; for Tarvelighed Hofart i Klæder, for velbygte Gaarde og god Formue tomme Huse og bedrøvet Fattigdom. *Omnia cedant in meliora!*" Angaaende en Jordlod, som er skænket til Østoste Præstegaard, fortæller Indberetningen følgende: "Til denne Præstegaard er givet af en S. Velbyrdig Jomfrue for mange Aar forleden et Rud i Skoven (som vi kalder) eller et lidet Enemærke og Skovhave med noget Ugerland, Engbund og Skov, som kaldes *Siberud*. Stedet haver sit Navn af Jomfruen. Hun hed Jomfru Sibilla, og derfor med gammelt Navn kaldes Haven efter hende *Sibils Rud*. Udi dette Rud ligge nogle store Stene sankede, og siges efter gammel Beretning, at denne Jomfrue lod lægge med Forsæt at ville lade der opbygge et Kapel. Men midlertid døde hun, og siges at ligge begravet strax Vesten Ruddet i en Høi omsat med Stene, som store ere, og kaldes *Sibils høi*. Og ligge

dette Rud strax ved Skillet mellem Østøfte-Sogn og Stockemarle-Sogn." Naarup Bye, bestaaende af 8 Gaarde og 5 Gadehuse, laae dengang til Sorø. Erichstorp Bye angives at have sit Navn af en Befæstning, som haver ligget Norden ved denne Bye, hvor endnu er til Siune en breed Vold eller Plads, med 2 Rundgrave, og imellem begg eGravene en Omgang, og en Korsgang igiennem Volden, saa Omgangen ikke kan sankes, hvilket kaldes Slottet Erichstorp. Ved Byen Langed hedder det: "Udi denne Bye ligger en breed Steen oplagt paa nogle andre Stene, hvilken Steen kaldes Altarsteen, og er en gammel Talehos Bymændene, at, før Østøfte Kirke blev opbyggt, da holdtes Messe og Gudstieneste hos denne Steen, og uddeeltes det hellige Sakramente, og efter gammel papistisk Viis paa denne Steen viedes deres Mad ic. Berettes og om denne Steen, at udi en Præst Tid for mange Aar siden, ved Navn Hr. Peders, Tid lod han sætte 6 Heste for en Sluffe, at age den til Præstegaarden, den at ville bruge, men der de kom uden Byen, blev Stenen saa tung, at de den ikke kunde drage, saa Hestene bleve fraspændte, og 2 Stude igien fraspændte, kunde hende til den forrige Sted lettelig drage. (Dette skete gierne in papatu, hvor mange selsomme Stykker skete)." I samme Bye laae 6 Gaarde, i Nærheden deraf et Enbygge med passe

lig Jord og skion Skov, kaldet Raalding, i Sierup Bye 5 Gaarde til den adelige Skole i Sorø. Saa historisk-statistisk mærkværdig som frimodig er følgende Hr. Jacobsens Beretning om Byen Haverlycke: "I Begyndelsen var denne Bye den bedste i Sognet, men nu med de ringeste, 5 store Gaarde afbrudte ere og lagte under Gaardens (Haverlyckegaards) Frihed, ikke udi den sal. Velbyrdig Mand's (Lars Buchs) Tid alene, men og udi denne W. Mand's Tid, som nu eier Gaarden, Velb. Erich Bilde til Niærsgaard i Byen, som ved Bøndernes Jord, formere Gaardens Eiendom. Stedet, hvor Herregaarden ligger, var oprindelig en Gaard, paabøedes af en Eiendomsbonde og laae under Kronen, men blev solgt til en Adelsmand. (Hvor lærerigt, om man havde saa detaillerede Efterretninger om alle Herregaardes Oprindelse og Tilvæxt!). Med Hensyn til Oldsager anmærker Hr. Jacobsen om samme Bye: "Midt i Byen ligger en stor Høi, omsat neden til med store Stene, som kaldes Korshevien, og udaf denne Høi ere udgravne Folkebeen og Menneskers Hovedpander. Berettis af Oldtale, at skulle have standet paa denne Høi et Kapel ved Sævn hellig Kors's Kapel. Om Byen Keenæs gives følgende Beskrivelse: "Denne Bye menis at have bekommet sit Navn udaf den Ort, som den er paabygt, som er et Næs

eller Odde, som udflyder sig i Stranden, og yderst paa Næsset ligger en Høi, kaldet Suæne-Høi, og holder Navnet deraf, at af Arilds Tid til denne Dag haver dette ganske Sogn holdt Vagt ved Vagt-Svende paa dette Sted, at Skibe i Feide-Tid ei skulle indkaste i Landet paa denne Plads Krigsfolk, og af denne Høi er vidt Udseende ud i Stranden. Denne Bye udi hvilovlig Konning Woldemars Tid haver ligget til Wordingborrigs Lehn, som Old efter anden veed af at sige, og var et frit Birk, saa at Tingestokkene endnu ere til Siune paa Gaden næsten midt udi Byen. — Hele Bannholm Bye (11 Gaarde i Gaardsfæde, 6 Gadehuse) hørte til den adelige Skole i Sorø *). "Midt imellem Keesnæs og Bannholm udi Skielled, ligger (S. 26) en Biig, som kaldes Svanevig, og skal have sit Navn deraf, naar Konning Woldemar seiled fra Wordingbore, kom Hs. Maj. med sin Jagt, Svanen, hvilken blev indlagt i denne Biig, og efter dens Navn siges Bigen eller Havnen at have Navnet Svans Biig. Der pleier udi stor Storm og Vinters Tvang udi denne Biig at forsamles levende Svaner. Om de gamle Forfædre deraf

*) Næmlig som en Deel af det forrige Mariboec Klosters Gods, som til bemeldte Skole var henlagt.

have givet denne Havn sit Navn, veed man ikke. Derne Femøe, Fæøe og Alføe ere de sidste Sogne, om hvilket Manuscriptet af 1624 medde-
 deler Efterretninger, men meget ufuldstændige.

VI. Blandede Efterretninger.

Til Slagelse lærde Skole er henlagt Kongetienden af Heininge Sogn i Sorø Amt, hvis Hartkorn er 147 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. 1 Alb, fordeelt paa 16 Gaardmænd, deels Eelveire, deels Fæstebønder. I Sommeren 1811 begierte saavel hine som disse Høsbønde, i Henhold til Forordningen af 8 Jan. 1810, alle 3 Tiender fastsatte til en bestemt bestandig Afgift. Ved Tiendecommissionens Fragtning af 22 Jun. 1811, med hvilken Kirke- og Præstetiendens Tiere have erklæret sig tilfreds, og i hvilken Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler derefter ogsaa paa Slagelse lærde Skoles Vegne har acquiesceret, forsaavidt bemeldte Sogns Kongetiende angaaer, er det bestemt, at af de 16 Jordbrugende skulle til nysnævnte lærde Skole svare aartigen

10 Gaardmænd, hver 7 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. Byg.

3 Gaardmænd, hver 6 Tdr. 4 Skp. 3 Fdk. Byg.

3 Gaardmænd, hver 5 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk. Byg.

i alt 114 Tdr. 2 Skp. Byg, som Bederlag for deres Kongetiende, Bygget at erlægge i Natura

inden ethvert Aars Udgang i Slagelse eller Cor-
 for efter Tiendetagerens Anviisning.

Med denne Bestemmelse erholder Skolen c.
 $6\frac{1}{4}$ Ekp. Byg pr. Tønde Hartkorn af hele Sogs-
 net. Total-Indtægten i Korn udgjør 50 Tønder
 Byg mere, end i de sidstforegaaende Aar af be-
 meldte Tiende var svaret.

Ifølge Kgl. Resolution af 21 Jan. d. A. er
 en Aarhus Cathedralskole tilhørende Jordlod
 paa Grønfeld Byes Mark i Agrie Sogn, Mols
 Herred, Randers Amt, af Hartkorn 1 Tønde og
 af Areal $8\frac{1}{4}\frac{1}{1000}$ Tønder Land geometrisk Maal,
 som er boniteret til omtrent $5\frac{1}{2}$ Ed. Land, overdraget
 Capt. Møller til Møllerup til Eiendom mod en
 aarlig Afgift i Korn, nemlig 1 Ed. Rug
 at betale med Penge efter Middeltallet af de
 sidste 10 Aars Capiteltaxter, hvilket forandres
 hvert 5te Aar, og en Kjøbesum af 125 Rd.
 eengang for alle. Den aarlige Afgift i Korn
 eller sammes Beløb i Penge hæfter stedse paa
 Jorden og gives deri første Prioritets Pant og
 Sikkerhed. Alle af Jorden gaaende Skatter og
 Afgifter eller andre Byrder, af hvad Navn næv-
 nes kan, udredes af Kjøberens uden mindste Ud-
 gift for Skolen.

I Leie af denne Jord havde Skolen i den sidste Tid havt 8 Rd. aarlig.

I Skoleaaret fra 1 Oct. 1811 til ult. Sept. 1812 er Beneficiaternes *) Antal ved de lærde Skoler i Danmark og Norge i alt 256. Deraf ere Gratister 72, Stipendiater 184. Beløbet af den Sum, der i samme Skoleaar efter de af Directionen approberede Stipendieforslage **) er tildeelt samtlige Stipendiater, udgjør 3770 Rd., hvoraf 1920 Rd. ere bestemte til strax at udbetales vedkommende Disciple, men de øvrige 1850 Rd. til for dem at oplægges, for siden ved deres Dimission og i Løbet af deres første academiske Aar at udbetales i tre Terminer paa den i Skoleforordn. §. 81 foreskrevne Maade.

*) Beneficiater kaldes de, som nyde Beneficium enten af fri Underviisning eller tillige af Pengestipendium. Det første Slags Beneficiater kaldes Gratister, det andet Slags Stipendiater.

**) Disse Forslage indsendes af Rectorerne ved ethvert nyt Skoleaars Begyndelse. Fdn. 7 Nov. 1809 §. 82.

E.

Udenlandske Universiteter og Skoler.

I. Frankrig.

Under 15 Novemb. 1811 er udkommet et nyt keiserligt Decret, angaaende Universitetet *) i 193 Artikler og 5 Capitler. De vigtigste Bestemmelser deri ere følgende:

I. Capitler.

1. Tit.

Om Lyceer.

Art. 1. Lyceernes Antal i hele Riget skulle forøges til 100; de 80 skulle i det mindste være i

*) Jvf. de keiserlige Decreter af 17 Mart. 1808 (diffe Ann. 1808 1 B. S. 128 ff.) og af 17 Sept. s. A. (diffe Ann. 1808 2 B. S. 296 ff.).

Virksomhed i Løbet af Marts 1812, og de 20 andre inden Udgangen af 1813.

2. Stormesteren skal inden 1 Mart. indlevere sit Forslag, angaaende hvilke Collegier der skulle ophøies til Lyceer; de skulle vælges af dem, som befinde sig i de bedst beliggende Byer, der tillige tilbyde de beqvemste Localer og have viist meest Iver for at fremme Underviisningsvæsenet.

3. De Communer, hvis Collegier oprettes til Lyceer, skulle vedblive at udrede Beføiningerne til den første Indretning og til Localernes Vedligeholdelse, forsaavidt de betydeligste Reparationer angaaer.

4. De allerede værende Lyceers Localer skulle i Marts Løb sættes istand til, saavidt muligt, at rumme 300 Elever. Beføiningerne, saavidt maatte behøves, udredes efter foregaaende Artikel.

5. De ny oprettede Lyceers Localer maae kunne rumme i det mindste 200 Elever.

6. De fornævnte Planer og Overslag blive at forelægge Ministeren for det Indre til Approbation.

7. De allerede udfærdte Reglementer skulle iagttages i alle Lyceer.

8. Der maa kun være eet Lyceer i een og samme Bye.

9. I Paris skulde oprettes fire nye Lyceer, og de tvende Lyceer, som ingen Pensionærer have, skulde sættes i stand til at modtage saadanne i Løbet af Aaret 1812.

2. Tit.

Om Collegier.

10. Collegierne deles i tvende Classer efter Omfanget af den Underviisning, som i enhver er autoriseret.

11. Bestyrernes og Lærernes Lønninger bestemmes af Keiseren selv, og sættes paa Listen af Byernes faste Udgifter.

12. De Summer, som de respective Communer have at udrede til deres Collegier, fastsættes hvert Aar af Keiseren i Communerens Budget.

13. Regnskabet over disse Udgifter skal revideres af en Commission, bestaaende af Mairen, Præsidenten, et Medlem af Academiets Raad, to Medlemmer af Departements, og to af Municipal-Raadet.

14. Fra 1 Jan. 1812 bære Collegiernes Elever en blaa Uniform, som nærmere bestemmes af Stormesteren.

Om Instituter og Pensionnater.

15. De Instituter, som ere i Byer, der hverken have Lyceer eller Collegier, kunne ikke gaae videre end til Humaniora; de som befinde sig i Byer, der have et Lycee eller et Collegium, kunne ikkun give Underviisning i de første Elementer, der ikke udgiøre Deel af den Underviisning, som meddeles i Lyceerne eller Collegierne, og repetere Collegiets eller Lyceets Underviisning for deres egne Disciple, som maae besøge Lyceet eller Collegiet og følge Classerne i samme.

16. De Pensionnater, som befinde sig i Byer, hvor der hverken er Lycee eller Collegium, kunne ikke gaae videre i Underviisningen end til Grammatikens Classer og Elementerne af Arithmetiken og Geometrien. De maae sende deres Elever til Lyceet eller Collegiet.

17. Fra 1 Nov. 1812 maae Forstanderne for Instituter eller Pensionnater ikke have Pensionnærer i deres Huus over en Alder af 9 Aar, uden forsaavidt det Lycee eller det Collegium, der ligger i samme Bye, har det fulde Antal, det kan tage imod.

18. Til den Ende skal Antallet af de Pensionærer, som Lyceet eller Collegiet kan modtage, opgives af Præfecten.

19. En saadan Beviislighed maa derfor den Eleve medbringe, som, over 9 Aar, skal kunne optages i et Institut eller Pensionnat.

20. Disse Artikler skulle være anvendelige paa de nye Lyceer fra Begyndelsen af det næste Skoleaar efter deres Oprettelse.

21. Fra næste Skoleaars Begyndelse skulle alle Instituternes og Pensionaternes Elever bære Lyceernes Uniform, under Straf af Anstaltens Ukkelse. Inspecteurerne skulle anstille de fornødne Visitationer for at forvise sig om Jagttagelsen af denne Disciplinarforordning.

22. I de Byer, hvor der er et Lyceum eller et Collegium, skulle Instituternes eller Pensionaternes Elever, som ere over 10 Aar, ledsages af en Lærer til Lyceernes eller Collegiernes Classer.

23. De Studerende, som indstille sig for at tage Grader i Litteraturen eller Videnskaberne, ere forbundne til at fremvise et Vidnesbyrd om deres Studier i en Skole i samme Bye, med mindre de beviisliggjøre, at de ere bleve opdragne af en Privatlærer, af deres Fader, Farbroder, Morbroder eller Broder.

4. Tit.

Om de Skoler, som i Særdeleshed ere bestemte til de Elevers Underviisning, der opofre sig til den geistlige Stand.

24. De Skoler, som i Særdeleshed ere til Underviisning for de Lærlinge, der bestemme sig til den geistlige Stand, ere de, hvori Eleverne undervises i Litteratüren og Videnskaberne i Overensstemmelse med det keiserlige Decret af 9 Apr. 1809 *).

25. Alle disse Skoler bestyres af Universitetet og kunne ikke organiseres uden af det, og Underviisning deri kan ikke gives uden af Universitets-Medlemmer, som staae til Stormesterens Raadighed.

26. Regulativerne for disse Skoler redigeres af Universitetsraadet, paa Stormesterens Forslag.

27. Der kan kun være een geistlig Secundærskole i hvert Departement; Stormesteren foreslaaer inden næste 15 Decb., hvilke der bør vedligeholdes; alle de andre skulle lukkes fra 1 Jan.

28. Fra 1 Jul. 1812 skulle alle geistlige Secundærskoler, som ikke befunde sig i de Byer, hvor der gives Lyceé eller Collegium, lukkes.

*) Jvf. disse Annaler 1809 1 B. S. 514.

29. Ingen geistlig Secundærskole maa befindes sig paa Landet.

30. Alle Huse og Meubler i de geistlige Skoler, som ikke vedblive, tages i Besiddelse af Universitetet, for at anvendes i offentlige Underviisningsanstalter.

31. Til Iværksættelsen af disse Artikler skulde General-Procureurerne være behjælpelige.

32. Allevegne, hvor geistlige Skoler findes, skulde Eleverne i disse Skoler bringes til Lyceet eller Collegiet, for der at følge Classerne.

Eleverne i de geistlige Secundærskoler bære den geistlige Dragt; alle Dvelferne skee efter Klokkelyd.

5. Tit.

Om det administrative Opsyn over de Anstalter, som bestyres af det keiserlige Universitet.

33. Ved de foregaaende Artikler indskrænkes ikke Præfecternes Ret og Pligt, at føre Opsyn med de offentlige Underviisningsanstalter i deres respective Departementer.

34. De have især at undersøge, om Anordningerne efterleves nøiagtigen; om for Elever-

nes Sædelighed og Sundhed havees tilbørlig Omhu.

35. De visiterer desaaarsag fra Tid til anden Lyceerne, Collegierne, Institutterne og Pensionnaaterne i deres Departementer.

36. I deres Sted kunne de sende Underpræfecterne til at visiterer de Lyceer og Collegier, som ligge uden for Hovedstedet.

37. Præfecterne kunne paa deres Visitationer lade sig ledsage af Byens Maire.

38. Provisorerne og Forstanderne for de forskjellige Anstalter ere forbundne til at meddele dem alle fornødne Oplysninger.

39. De kunne modtage, i fornødent Fald forbre Professorernes, Lærernes og Betientenes samt Familiefædrenes Oplysninger.

40. Præfecterne kunne selv intet forandre eller foreskrive i Henseende til Lyceernes og Collegiernes administrative Orden, men ere forbundne til at indsende til Ministeren for det Indre de Underretninger, de have indsamlet, og at ledsage dem med deres Bemærkninger.

II. C a p i t e l.

Om Universitetets Disciplin og Jurisdiction.

(Dette Capitel indeholder 7 Titres og 124 Artikler og forbigaaes her, da dets juridiske Indhold har mindre almindelig Interesse).

III. C a p i t e l.

Om Rectorernes og de academiske
Corpsers Rang.

165. Academiets Corps, bestaaende af Rectoren, Inspecteurerne, det academiske Raad og Faculteterne, tager Rang umiddelbar efter Municipals Corpset.

166. Naar et Facultet residerer i et Departements Hovedbys, som ikke tillige er Academiets Hovedsæde, tager det samme Rang. Decanus gaaer i Facultetets Spidse.

167. Provisorerne ved Lyceerne skulde bivaare de offentlige Ceremonier og gaae med Academiet eller Facultetet efter deres Rang ved Universitetet.

IV. C a p i t e l.

I Tit.

Om de Dotationer og Fonds, som have deres Oprindelse fra Universiteterne, Academierne og Collegierne, saavel i Rigets gamle som nye Territorium, og nu ere tillagte det keiserlige Universitet.

168. Efter Decret. af 11 Dec. 1808 skal Universitetet uopholdelig sættes i Besiddelse af dem

blandt foransførte Fonds, som ei endnu ere til det afleverede.

169. Stormesten skal forelægge en Status af de blandt de allerede modtagne Fonds, som ei endnu ere henlagte til Stipendier (Bourses), og maatte formedelst deres Besskaffenhed være Universitetet mere til Byrde end Gavn, for at han derefter kan blive bemyndiget til at afhænde dem til Universitetets Fordeel.

170. Alle de Foundationer og Dotationer, som have været oprettede til Understøttelse for den studerende Ungdom i de gamle, nu ophævede, Universiteter, Academier og Collegier saavel i de gamle som nye Provindsler, og som ei endnu ere inddragne under nogen anden offentlig Casse, og som fra dette Decrets Datum maatte opdages, skulle tilhøre det keiserlige Universitet.

171. Stormesteren skal modtage Indberetningerne om saadanne Dotationers Existence, til videre Foranstaltning.

172. Have Stifterne forbeholdt sig selv Udnævnelsen til vedkommende Stipendier eller forordnet, at deres Familie dertil skulde have fortrinlig Rettighed, blive disse Dispositioner i Kraft.

173. Ere Legaterne bestemte alene for Børn, som ere fødte i en vis Bye eller Provinds, maae

ingen andre deraf nyde godt, undtagen i Tilfælde af Mangel paa saadanne Subjecter, som i Legaterne bestemmes.

174. Naar Stipendier ere vacante, som ikke ere henlagte til Børn fra en vis Bys eller Provinds, eller hvis Stiftere ikke have forbeholdt sig Udnævnelser, eller ikke efterladt sig Arvinger til at udøve deres Rettighed, udnævner Keiseren selv Stipendiater, hvilke fortrinsviis vælges af Stifternes Familie.

2. Tit.

Om de Dotationer og Stiftelser, som gøres i Fremtiden.

175. Stormesteren er bemyndiget til at modtage alle Legater, som skee til Universitetet, naar derved iagttages, hvad der er foreskrevet i Henseende til Antagelsen af Legater til Communer og Hospitaller.

176. Stifterne af saadanne Legater kunne dermed forbinde alle de Vilkaar, som ikke ere stridende mod Forskrifterne i Decretet af 17 Martii 1808, Universitetets Politie eller de almindelige Netsregler.

177. 178. Gavebrevene bør indeholde en nøiagtig Fortegnelse paa det, som derved skæn-

tes. Originalerne afgives til Universitetets Archiv.

179. Dersom Stifteren har indnævnt særskilte Bestyrere af det legerede Gods, skal denne Bestyrelse staae under Opsyn af det Academiets Rector, i hvis District Legatets Hensigt skal opfyldes, og han kan aarlig derfor lade sig giøre Regnskab.

180. Bestemmelserne i den 172. 173 og 174 Artif. blive at anvende paa Legater, som stiftes i Fremtiden.

181. Givernes og Stifternes Navne skulle indskrives i en særskilt Protokol i Universitetets Archiv; de skulle proclameres ved den almindelige Uddeling af Præmier i det Lycee eller det Collegium, hvortil Legatet er stiftet. De, og efter dem deres Hovedarving, skulle have en udmærket Plads ved Præmierne's Uddeling, ved offentlige Dveller og ved de Høitider og Ceremonier, som maatte finde Sted ved Lyceet eller Collegiet *).

*) Indholdet af denne §. har Liighed med §. 65 i den for Organisationen af det offentlige Opdræelsesvæsen i Kongeriget Italien i Aaret 1802 givne Lov (i disse Ann. 1807 1 B. S. 329). Man skulde ved offentlige Underviisningsinstituter ikke forsømme, ved passende Leiligheder paa en høitidelig Maade at fornye de Privates Minde, som vare slige

182. De Communer, som, foruden dem, der ere indbefattede i Decretet af 10 Mai 1808 *) angaaende Stipendiers Oprettelse ved Lyceerne, ville stifte særskilte Stipendier ved Lyceerne for Elever af deres Collegium eller for Børn, som ere fødte i Communen, kunne tilstædes at oprette saadanne, efter foregaaende Indstilling igiennem Præfecten, Universitetsraadet, Stormesteren og Ministeren for det Indre.

183. 184. Forslaget maa være affattet med Noiagtighed og Fuldstændighed. Gavebrevet kan ikke formeligen udstædes, forinden det af Keiseren er confirmeret.

Stiftelses Belgiore. Ei blot vilde saadant bevise en vist nok meget aagværdigere Tankemaade end den modsatte Ligegyldighed, men ogsaa Exemplet af taknemmelig Erindring om fortiente Forfædre virke gavnligen paa den Ungdom, der ikke nok kan indpræntes Agtelse for patriotiske Grundsatninger og Handlinger. Den vilde derhos blive en ny Opmuntring og Opfordring for Nulevende, ved lignende Godgjorenhed 'at erhverve sig Udkomst til berømmelig Estermæle. Paa en Tid, da den private Godgjorenhed mod offentlige Undervisningsanstalter er taget af næsten i samme Forhold, som Velstand og Rigdom har tiltaget, finder Udgiv. dobbelt Anledning til at gientage de i hans Skrift om Nationalopdragelsen S. 298 ff. ogsaa herom fremsatte Meningsynttringer.

*) Jvf. disse Ann. 1808 2 B. S. 154.

185. Vedkommende Communer kunne forbeholde sig Denominationsret til de af dem oprettede Stipendier; i Mangel deraf skeer Udnævnelser paa den i 3 Art. af Decret. af 2 Mai 1811 foreskrevne Maade.

186. Communerne's Udnævnelser skee efter Municipalitetets Overveielse og efter Approbation af Departementets Præfect.

V. C a p i t e l.

Almindelige Bestemmelser.

187. Universitetsraadet skal giøre Forslag angaaende, hvilke Professioner det kunde være passende at paalægge den Forpligtelse, at tage Grader i de forskjellige Faculteter.

188. Universitetsraadet skal indkomme med Forslag til et Decret for at regulere Lægers, Chirurgers og Apothekeres Underviisning og Antagelse.

189. Stormesteren skal i den mueligst korte Tid aflægge Beretning om de juridiske Faculteters Stilling i de forskjellige Stæder og om den Fremgang, som de have gjort siden deres Forening med Universitetet.

190. Ligeledes om Forholdsbregler, som i Henseende til Primærunderviisningen ere tagne for

at bringe den 107 og 108 Art. i Universitetets Statuter af 17 Martii 1808 i Udøvelse, og om Resultaterne deraf.

191. Ministeren for det Indre skal gjøre en Indberetning angaaende, hvorledes et nærmere Op-
syn kan have med Skolemestere og Lærere i Primærskoler.

192. Indtil videre skulle Præfecterne og Underpræfecterne vedblive at have Opsigt med Primærskolerne. Academie-Inspecteurerne skulle vaa-
ge over, at Lærerne ikke udstrække deres Underviis-
ning over Læsning, Skrivning og Regning, og i øvrigt iagttage Reglementerne.

193. Ministrene, hver forsaavidt ham ved-
kommer, have at fuldbyrde dette Decret, som ind-
rykkes i Lovbulletinen.

(Af Moniteuren).

Brüssel.

Rector ved det keiserlige Universitets Aca-
demie her, v. Hulthen, har i Febr. Maaned d.
N. udstædt følgende Bekjendtgjørelse:

”Det Brüsselske Academies Rector, Medlem
af Æreslegionen, i Betragtning af, at det læ-
tinske Sprog Studium er en af Hovedgjen-
standene for Underviisningen i Lyceer og Col-

legier, og at grundig Kiendskab til alle dets Rigdomme blot erhverves ved stadig Læsning af de classiske Skribenter og ved en bestandig og næsten daglig Øvelse; og i det Ønske at fremme dette Sprogs Studium og at vække Kappelyst hos dets Dyrkere; efter at have hørt det academiske provisoriske Raad; beslutter:

1) Professorerne i Rhetoriken ved Lyceerne og Collegierne skulle aarligen ved den høitidelige Præmieuddeling holde en latinisk Tale over en bestemt Materie.

2) For indeværende Aar skal denne Tale handle om Nyttens af Kundskab i det latiniske Sprog.

3) Rector skal udnævne en Commission af fem Medlemmer, der bedømmer alle Talerne og den af dem, som erkiendes for den bedste, belønnes med en Guldmedaille af 400 Frankers Værdie.

4. En Laurbærkrands skal tilkiendes Forfatteren af det bedste Digt paa latiniske Hexametre om Studeringernes Gienopreislning ved det keiserlige Universitets Stiftelse.

5) En Guldmedaille af 300 Frankers Værdie skal tildeles Forfatteren af den bedste Dialog, skrevet paa Latin, om Midlerne til at bringe Smagen for den latiniske Literatur i

Opførelse og erhverve en grundig Kundskab i dette Sprog.

(Af offentl. Blade).

2. Kongeriget Preussen.

Breslau.

Bort Universitet er i en blomstrende Vægnelse, og hvis endnu ikke Alt er i Orden, saa ligger Skylden derfor alene i Kortheden af den Tid, i hvilken det Hele skulde være indrettet. Vi have fem Faculteter, da det theologiske er inddeelt i det protestantisk, og catholisk, theologiske, hvoraf det første har Forrangen i nærværende, det andet i tilkommende Aar, og saaledes afvekslende. Det protestantisk, theologiske har 6 Professorer, det catholisk, theologiske ligesaa mange, det juridiske 4, det medicinske 5, det philosophiske 18. Grev Haugwitz er Curator. Faculteterne bestaae af de ordentlige Professorer, det academiske Senat af 18 Medlemmer, af hvilke Rector, Exrector, de 5 Decani og de 5 Exdecanier ere bestandige Medlemmer; de øvrige 6 vælges aarlig ved Stemmesleerhed ud af Faculteterne, nemlig af det philosophiske Facultet 2, af hvert af de øvrige 1. I Universitetsbygningen holdes

kun Forelæsninger for Studentere; andre Tilhørere kunne blot med Curatoriets specielle Tilladelse have Adgang dertil, ligesom en Professor ogsaa maa forskaffe sig en særdeles Tilladelse, hvis han vil læse for Studentere uden for Universitetsbygningen. Denne — det forrige Insuiter-Collegium — er saavel i Henseende til dens Skionhed som indvortes Indretning fortreffelig. Den indeholder 1) en herlig stor Promotions Sal (den saakaldte aula Leopoldina), 2) to Forsamlingsale, 3) ti store og fire mindre Auditorier, 4) fire Sale for de naturhistoriske, physiske og chemiske Samlinger, 5) et ypperligt Observatorium, 6) Boliger for ti ugifte Professorer, 7) Universitets-Apotheket, 8) to Bæreller, hvori Professorerne kunne aftræde imellem deres Forelæsninger, 9) adskillige endnu ikke udbyggede Partier, hvoriblandt en Sal ligesaa stor som Promotionsalen, 10) det hele Partierre, som indeholder Boliger for Castellanen, for tvende Pedeller, og en Mængde Leiligheder til allehaande Brug. Indtil 28 Oct. vare 192 Studentere indskrevne. Til den botaniske Haves Fornødenhed er bestemt et Terræn, 20 Morgen stor, hørende til de forrige Fæstningsværker.

(Af et Brev fra Breslau af 30 Oct. 1811 i Hall. allg. Lit. Zeit. 1811 No. 32).

Med Universitetet her gaaer det saa godt, som man med Billighed tør vente af en nysgrundet Universitets og Skole-Annaler 1812 I B. A

Anstalt. Blandt de Studerende hersker en anstændig Tone. Den første offentlige Disputations-Actus holdtes d. 15 Febr., da Hr. Reichsteig, en Schlesiër, forsvarede pro facultate legendi sin Disputation: De nostræ ætatis indole et conditione rerum rusticarum et de optimo agricolationem rationalem propagandi modo. Medføiet er en lærd Excurs de aratro Hesiodico et Virgiliano, som ikke lidet forandrer og berigtiger de hidtidige Forestillinger om de Gamles Ploug.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812. Intell. Bl. No. 76.)

3. Kongeriget Sachsen.

Wittenberg.

Ved et allerhøieste Rescript af 16 Oct. 1811 er Universitetet her til Godtgjørelse for de til militær Brug indrømmede Universitetsbygninger af Hielpcassen anvist en Sum af 2500 Rd., hvorhos det er bestemt, at af denne Summe fisco fundationis først skal tilbagebetales de til bemeldte Bygningers Restitution giorte Forskudde.

Et høieste Rescr. af 21 Oct. indeholder følgende Bestemmelse: "Det er blevet bemærket, at de fleste Studerende ved begge Vore Universiteter

indskrænke til meget snevne Grændser Omfanget af det, hvormed de ved deres videnskabelige Studier gjøre sig bekiendte, og alene lægge sig efter det Alleruundværligste af den Hovedvidenskab, til hvilken de opofre sig, derimod forsømme Hielpvidenskaberne. Men da Vi saa meget mueligen ville have en saadan skadelig Forsømmelse af Hielpvidenskaberne forebygget; saa eragte vi tienligt, at det gøres de juridiske og medicinske Faculteter til Pligt, ved de Prøver, som af dem anstilles, ikke blot at indskrænke sig til Examinandens Hovedvidenskab, men ogsaa at undersøge, om han har erhvervet sig Kundskab i de med samme beslagtede Hielpvidenskaber.

Universitetet bestod ved Slutningen af Aaret 1811 af 4 Professorer i Theologien, 5 i Jurisprudentsen, 4 i Medicinen, 11 i det philosophiske Facultet. Doctorværdigheden i Jurisprudentsen erholdt 2, i Medicinen 10; det philosophiske Facultet creerede 42 Lærde til Doctorer i Philosophien og Magistre i de frie Kunster.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812 No. 39. Intell. Bl.).

Warschau.

I de første Maaneder af Aaret 1810 udnævnedes Over-Oppdragelses- og Skole Collegiet i Hertugdømmet Warschau et Udskud af de meest erfarne

Hædagoger for at bedømme og forfatte Elementarværker for det hele Land. Hr. Linde, Rector ved Lyceet i Warschau, er Præsident i dette Selskab.

(Af Hall. allg. Lit. Zeit. 1811 No. 183).

4. Kongeriget Westphalen.

Marburg.

Universitetet her tæller for nærværende Tid 250 Studerende. Kongen er saa gavmild imod det, som et nytopstaaet Riges Forholde nogenlunde tillade. Endnu for kort Tid siden har han skienket et Huus til Hospitalet, et større Locale til den botaniske Have, det Corvey'ske Bibliothek til Udvalg af det meest Brugbare, og sin Bûste. Men den til samme Tid decreterte Udvidelse af Bibliotheksbygningen og det Observatorium, som paa samme skal opføres, er endnu ikke begyndt; man veed ikke, hvorfor. Bibliotheket er blevet meget forøget. For kort Tid siden er ogsaa en stor Sidebygning ved Bibliotheket, i hvilken forhen Stipendiaterne boede og nøde fri Kost, en ældgammel mørk Bygning, nedreven, hvorved en skion Plads er bundet foran Bibliotheket, der skal prydes med Poppeltræer og et Springvand.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812. Intell. Bl. No. 76).

Kongen har gjort Universitetet en Foræring af det Corvey'ske Bibliothek. Bibliothekarerne have af det tilsendte Catalog udvalgt de Bøger, som de ansaae Transporten værd, omtrent 5000 Bind, og deriblandt udmærker sig en meget anseelig Samling af Palæotypa og et betydeligt Forraad af historiske Skrifter, Skolastiker og vigtige catholiske Theologer.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. 1812. Intell. Bl. No. 72).

5. Kongeriget Bayern.

München.

Til de academiske Senater i Landshut og Erlangen er under 24 Febr. 1811 udstædt en Forordning, som har til Diemed at forebygge, at de Studerende ikke ile til Specialstudierne, forinden de tilstrækkeligen ere forberedede ved de almindelige Videnskaber's Studium.

(Efter Jen. allg. Lit. Zeit. Octbr. 1811 Intellig. Bl. No. 657).

6. Kongeriget Würtemberg.

Tübingen.

For kort Tid siden blev af den Würtemberg'ske Regiering nedsat en Commission, for at udfaste

en ny, til Tiderne svarende, Forsatning for Universitetet her. Denne er kommen istand. Over Indtægten føres nu Regnskabet af en Kongl. Cameral-Embedsmand; dog skal Overskuddet alene anvendes til Universitetets Bedste. Ogsaa Jurister og Medicinere blive ved deres Antagelse prøvede strengt i Philologien, og alle fire Faculteter slutte det halvaarige Cursus med en Prøvelse af Tilhørerne. Til Glidens Opmuntring udsættes Præmier af 15 Ducater. Til Bibliothek og øvrige Indretninger anvises aarlig de fornødne Summer.

(Af Hall. allg. Lit. Zeit. 1811 No. 308).

7. Storhertugdømmet Baden. Freiburg.

Storhertugen af Baden har ved Universitetet oprettet en ny Læreplads for Architecturen.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. Oct. 1811, Intell. Bl. No. 68).

8. Rusland. Kasan.

(Af Breve fra Kasan af 25 Sept. 1811).

Endskjønt allerede i Midten af Sept. 1810 efter Oplysnings-Ministerens Befaling en Rector,

Decani, Secretærer ic. ere blevne valgte, for at Universitetet her kunde erholde sin fuldkomne Organisation, ere dog disse Valg ikke endnu confirmerede og Universitetet ikke formeligen aabnet.

Universitetslærernes Personale er blevet forøget med tvende Professorer fra Tyskland. Den eene af dem har, foruden et Tillæg til de bevilgede Rejsepenge, endnu erhholdet en Godtgørelse af 2927 Rubler til hans Bøgers og Samlingers Transport.

Academiske Programmata, Disertationer og Taler har Universitetet endnu ikke at opvise. Nogle Taler ere vel holdte, men have ikke kunnet blive trykte af Mangel paa latinske Typer, da her endnu ikkun er et russisk Trykkerie. Desuden er Mangel paa de fornødne literære Subsidiar en anden Hindring for den lærde Glids Frembringelser.

Iblandt de Studerende, som meest underholdes paa Kronens Bekostning, have nogle saaledes udmærket sig, at de allerede have kunnet forfremmes til Candidater og Magistre. Især er Mathematiken den Videnskab, unge Russere med Iver lægge sig efter. Sprog derimod finde her, som næsten overalt, ikke mange Benner. Den classiske Litteratur tæller taa, den orientalske endnu færre, udmærkede Dyrkere, hvilket dog tildeels kan have sin Grund i den hidtilværende Mangel paa Hielpemidler. — For Astronomien

haves endnu kun faa brugbare Instrumenter; men 4300 Rubler ere allerede bestemte til Anskaffelse af nogle af de meest fornødne. Ogsaa skal der oprettes et Interims, eller privat Observatorium.

(Est. Jen. allg. Lit. Zeit. Dec. 1811. Intell. Bl. No. 80).

I forrige Sommer bleve i det store Gymnasium i Kasan de offentlige Prøver afholdte i Overværelse af Stadens Gouverneur og adskillige Personer af første Rang. Der blev ved denne Leilighed holdte Taler i 8 Sprog, i det Russiske, Franske, Tydske, Latinske, Græske, Engelske, Italienske og Tatariske Sprog. Disciplene af Russisk, Tatarisk og Tydsk Nation ere nu 188. Keiser Paul I. forøgede dette Gymnasiums desuden anseelige Fonds endnu med 300000 Rubler, Halvdelen i Guld og Halvdelen i Banknoter.

I adskillige Gouvernementer oprettes stedse flere Kreds-skoler. Blandt andre er ved vældig Understøttelse en saadan bleven indrettet i Nertschenk paa den chinesiske Grændse.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812. Intell. Bl. No. 71).

Dorpat.

"Dorpats Beskaffenhed og Forholde have siden Deres Afreise herfra saa meget forandret sig, at

De nu ikke mere vilde gienkiende Byen. Af den forrige Domkirke staaer endnu kun en ubetydelig Levning, der skal forvandles til en Universitetskirke. Det hele Dombierg, ellers en skaldet Høi, er nu ziret med de skionneste Bygninger, som høre til Universitetet. . . Den store Universitetsbygning, opført paa Nicolai Kirkens Grund, er et sandt Palæ. Deri befindes Auditorierne, og tillige det physiske, mathematiske, chemiske, techniske, militære og Naturalcabinet, ligesom og Museet for Malerier, Landforter, Kobberstykker, Antiquiteter og Kunstfager. Alt er yderlig fuldstændigt og smagfuldt; kun Museet og Bibliotheket behøve endnu større Fuldstændighed, hvori vi meget hindres ved den nuværende Crisis og den lave Pengecourg.

Faculteterne ere alle besatte paa Professoratet i Chirurgien nær. . . . Antallet af de Studerende er for nuværende Tid mellem 250 og 300; de fleste ere Medicinere; Jurister omtrent 40 og Theologer 40 — 50; men just den nuværende Generation synes ikke at være den bedste. Under Forelæserne opføre Studenterne sig i øvrigt meget fædeligt; men desto værre kiender man ogsaa her allerede saa meget fra fremmede Universiteter overbragt, som man gierne onskede bort. Ogsaa her ligge allerede nogle Martyrer for den falske academiske Point d'honneur begravede.

I det Hele behager det de udenlandske Lærere her meget vel; ifkun tage vore officielle Forretninger og for megen Tid bort, og mere end en Lærd vel kan undvære. Saaledes er f. Ex. Hofraad.... Medlem af det academiske Conseil, af Appellationsretten, af Skolecommissionen og desuden endnu Director for det Dorpatiske Gymnasium og alle herværende Skoleanstalter. — — Meget kunde afskaffes og lettes, og da vi ifølge Universitetets Statuter have Ret til, hver 10de Aar at forandre for at forbedre, og nu 10 Aar næsten ere forløbne, saa haabe vi alle paa bedre Tider, siden vort Salarium ogsaa behøver en stor Forbedring. Thi da Universitetet for 10 Aar siden blev stiftet, svarede 2500 Rd. i Bankasignationer til 2000 Rubler i Søl, men nu udgiøre de formedelst Papiirpenge, nes flette Cours neppe 600 Rubler. Vi ville derfor søge, igien at sætte os paa den gamle Fod — i det mindste maae vi faae et betydeligt Tillæg, eller der er at befrygte, at Alt igien ophører. Adskillige Udlændinge ere desaaarsag allerede udvandrede, om ikke herfra, saa dog fra andre russiske Universiteter, f. Ex. fra Charkov, hvor Dyrheden endnu er større end her, og det har stedse været meget vanskeligt, igien at besætte Vacancerne med duelige Mænd. Mange herværende Lærere ere ogsaa alene under den Betingelse gangne herhid, at Salariet i næste Aar betydeligen bliver forhøiet.

For nogen Tid siden hedte det, at den bekendte Doctor Fessler, som var kaldet til Moskau, var bleven myrdet imellem Twer og Moskau; men det befandtss siden efter, at det ei var ham, men en udenlandsk Doctor Medicinæ, som vilde reise til Moskau, en saadan Ulykke var hændet.

(Efter et Udtog af Breve fra Dorpat i Leipzigs Lit. Zeit. 1812 No. 51. Intell. Bl.)

9. S v e r r i g.

Upsala Stift.

Bed sidste Rigsdag i Örebro foreslog Overhofprædikanter Dr. Lillienvalldh som værdigt Mindemærke for den smit savnede Kronprinds, Carl August, Opførelse paa Statens Bekostning af et nyt Skolehuus for Trivialskolen i Stockholm. Trangen til et saadant funde, efter hans Paastand, ikke nægtes af Noget, der havde seet den endnu kun med Nød til sit Diemed anvendte, brostfældige Bygning, som i det mindste i de sidste 30 Aar ikke havde faaet nogen Reparation af Betydenhed. Under saadanne Omstændigheder vilde det, meente han, være en Nationen ikke uværdig Tanke, at forsyne sin Hovedstad med et Skolehuus, som kunde blive Ungdommen til Gavn, og som Fremmede og Udlændinge kunde bese, uden at man behøvede at redme ved den Mistanke om Koldblodighed mod

et af Fædrelandets Hovedanliggender, som Husets nuværende Udseende ei kan andet end opvække. En med Smag og Sands forfattet Inscription skulde forevige det dobbelte Diemeed, som den nye Bygning havde at takke for sin Tilværelse, og naar Disciplenes Antal, som uagtet udmærkede Lærere nu Nar for Nar var aftaget, igien tiltog, naar disse der dannedes til ædle Mennesker og duedige Medborgere, skulde derved et uforgiængeligt Minde reises den begrædte Fyrste, og Fædrelandets Sønner, opfoirede saa at sige ved hans Urne, føle sig dobbelt opmuntrede til saadanne Bestræbelser, hvorved det Almeenvel kunde fremmes, som vilde være blevet hans Bærf. Men paa dette Forslag blev intet videre Hensyn taget.

Uden Sammenhæng dermed paalagde Kongen under 28 Sept. 1810 Magistraten i Stockholm, paa et mere frit og tienligt Sted end det usunde og upassende, hvori Stor skolens forfaldne Huus nu er beliggende, at indkøbe nogen Leilighed, som tilfulde maatte svare til denne Indretnings Behov, og derom skyndsomst at indkomme med Forslag. Denne Kongens Skrivelse, som var foranlediget ved en Forestilling fra Cancelliet, fastsætter ogsaa, at Skolelærerne, der siden 1798, da de flyttede ud af deres Baaningsleiligheder i det forfaldne Skolehuus, ikke havde kunnet erholde nogen skielig Huusleie, fra 1 Apr. 1809, og saa længe

de søvne fri Bolig; skulle i aarlig Huusleie nyde Rectoren 66 Rd. 32 Sk., Conrectoren 50 Rd., Apologisten, de 3 Colleger og Skole Adjuncter hver 33 Rd. 16 Sk. Cancelliet havde ogsaa andraget om Godtgjærelse til Huusleie for de foregaaende 11 Aar, men derom forbeholdt Kongen sig, nærmere at afgive Resolution, naar visse Oplysninger først vare indhentede.

(Af C. U. Broocmans Magasin for Førelærere og Lærere 1810, andra Hæftet S. 189 ff.).

Hernø sands Stift.

I Hernø sand er nyligen stiftet en Indretning under Navn af Stiftshus, som har til Hensigt, at forsyne den studerende Ungdom med Bolig for en taaleligere Leie end hos Byens Borgere. Indretningen er bleven grundlagt ved Biskop Nordins Gæmildhed samt Geistlighedens Overenskomst om, dertil at anvende nogle af de under Consistorii Varetægt staaende Cassamidler. Men Stiftelsen er endnu i sin Begyndelse og Huset ikke engang fuldkommen indrettet, saa at endnu kun faa af Ungdommen have kunnet flytte derind.

(Sammeft. S. 196).

Wisby Stift.

Sognepræsten J. P. Laurin fra Gulland indgav under sidste Rigsdag til Præstestanden et Memorial angaaende Nødvendigheden af en Gymnastii-Indretning paa fornævnte De, som hidtil blot har haft en Trivialskole i Wisby. Standen ansaae Forslaget at fortjene Opmærksomhed; men nogle Medlemmer troede, at en Cathedral-skole var mere overensstemmende med det lille Wisby Stifts Lær- end et Gymnasium. Resultatet blev, at i Standens Navn afgik under 14 Sept. til Kongen en underdanig Skrivelse, hvori anholdtes om Udvidelse og Forbedring af den eeneste videnskabelige Underviisningsanstalt, som hidtil fandtes paa Gulland. Kongen har siden remitteret dette Andragende til Wisby Consistorium.

(Sammet. S. 192).

Göteborg.

I Göteborg er i senere Aar blevet opbygget og indrettet et saa kaldet Contubernium, som nu er i fuldkommen Orden. Dets første Diemed er, at afhielpe den formedelst Stadens Jdebrand 1804 opkomne Bauskelighed i Henseende til Logis for den Ungdom, der ankommer til Göteborg for at studere ved Underviisningsanstalterne sammesteds, i Særdeleshed ved Gymnasiet, og saaledes

at forekomme, at de fattigere Studerende ei skulle have behov at tilfætte paa en dyr Huusleie; hvad de uomgiængeligt behøve til Bøger og Ophold; og endda at boe i saadanne ringe Leiligheder, der, foruden Skaden for deres Helbred, ogsaa kunde formedelt den Omgang med mindre vel dannede Mennesker, hvortil de gave Anledning, faae ufordeelig Indflydelse paa deres Sæder. I saadant Niemed har Kongen tilladt Consistoriet i Gøteborg, ved Rentebesparelser og Laan af visse Skolers Stipendiecasser samt for de Gaver, hvormed veldædige Mennesker efter Consistorii Opfordring komme til Hielp, at opføre et grundmuret Steenhuus paa en dertil indkøbt og i Nærheden af Gymnasiet og Trivialskolen beliggende Tomt, hvori 14 Værelser, hvert af 40 Quadratalens Indhold, kunde uden Leie indrømmes den mere uformuende Ungdom, paa den Maade, at tvende Ynglinge behoe hvert Kammer og der forsynes med Varme og fornødent Inventarium, bestaaende af Bord, Stole, Boghylder, Sengeklæder og et Sengested til hver Yngling særskilt.

Denne Indretnings anden Hensigt er, at forskaffe Lærerne en nærmere Leilighed, end hidtil i en vidtløftig Sted var muelig, til at vaage over en fra Forældre og Paarørende skilt Ungdoms Sæder hiemme, i hvilket Niemed ei alene Gymnasti-Adjuncten og Notarius bør have Bolig i Contubernii-Huset, men ogsaa jevnlige Besøg der anstilles af Biskoppen, Gymnasiets Rector og de øvrige Lærere. Contubernii tredie Formaal er at aabne for den saa vel i som uden for Indretningen boende Gymnasti-Ungdom en hidtil savnet Leilighed til gymnastiske Øvelser.

Det er Hr. Rector J. Hellberg, som Vren tilkommer for at have først gjort Forslag til denne nyttige Anstalt, og i Særdeleshed befordret dens

Indretning. Hans, Biskop Wengårds og Lectorernes Midkiærhed overbandt alle Vanskeligheder. I alle Stifter skete Collecter, og inden Januar 1807 indkom henved 4000 Rd.; Kongen bevilgede Understøttelse og Laan af visse Stipendii-Midler, en bekvemtliggende Tomt indkøbtes, og et Steenhuus blev færdigt 1808.

Et i Göteborg 1809 særskilt udfommet Skrift, med Titel: "Handlingar rörande en Contubernie-Inrättning för medellösa Studerande i Göteborg," giver udførlig Underretning om denne Stiftelses Anlæg og Bessaffenhed, og viser, hvorledes tænkende Mænd forstaae, endog at anvende Ulykken til varigt Gavn for det Almene, og gien- nem vedholdende Midkiærhed at seire over alle Hindringer og vinde deres Maal.

I en Skrivelse fra Göteborg af 12 Sept. 1810 hedder det: "Indretningen gaar sin jevne Gang og ansees af Stiftet som en Velgierning. De Studerendes Antal i Gymnasiet har i de sidste Aar tiltaget, ventelig for denne Indretnings Skyld. 28 af dem ere indlogerede i Contubernium, og alle tage Deel i den gymnastiske Underviisning, hvortil Apparatet er bragt i Orden ved Føgtmester Ling i Lund. Ogsaa et Par af dem, som have gjort meest Fremgang i de gymnastiske Øvelser, undervise nu heri de Nyre og Nyankomne, hvorfor Rectoren ved Stipendie-Uddelingen opmuntret dem med noget Extra-Tilskud."

(Sammet. S. 194 ff.).

A.

I. Kort Udsigt over Lægevidenskabens Historie i Danmark fra det Kiøbenhavnſke Universitets Reform (1539).

(Udtog af Hr. Prof. Joh. Dan. Herholdts Program i Anledning af den aarlige Reformationſfeſt ved Universitetet den 11 den Nov. 1812).

Lægevidenskabens Historie i Fædrelandet ſtaaer i nær Forbindelse med Universitetets Historie, forſaa- vidt den Kiøbenhavnſke Høiſkole, iſær ogſaa fra dens ved Reformationen foranledigede Forbedring og Udvidelse i Aaret 1539, har haft en vigtig Indflydelse paa de mediciniſke Studier, deels ſom Læreanſtalt, deels ſom en nærmere Anledning til at oplive didhørende videnskabelig Virksomhed. Mærkværdigt er det, at juſt til ſamme Tid, da Luther begyndte at ryste den pavelige Auctoritet, havde

Universitets og Skole-Annaler 1812.

Ⓔ

ogsaa en større Tænkefrihed begyndt at yttre sig i de medicinske Videnskaber, i hvilken Henseende den navnfundige Paracelsus paa en vis Maade gav Toven an *). I sliq Tingenes Sammenstød er meer end Tilfælde; det guddommelige Forsyns Styrelse lader sig heri ikke miskiende.

De medicinske Videnskabers Historie i Danmark fra 1539 oversees bedst ved at betragte hver Hovedgreen deraf for sig.

I. Den medicinske Klinik. Den er i vort Fædreland som andenstedes ældre end Videnskaben selv. Hvad Under da, at den først aabnedes vore Fædre den Bane, paa hvilken de kunde forsøge deres Kræfter? At dette ogsaa har været Tilfældet, bestyrke Lectionscatalogerne fra hine Tider tilfulde. Thi disse vise, at fra Aaret 1539 indtil den Dag idag er har denne vigtige Green af Medicinen endnu aldrig været forsømt, men er fra hiin gamle Finke af hvert Aar bleven foredraget. De, som denne Green har været overdraget, have næsten alle, og med Rette, afholdt sig fra Theorier, og mere forladt sig paa deres daglig voxende Erfaring. Først Hovedstaden blev for-

*) Det medicinske Studiums Tilstand i Europa paa den Tid, da Reformationen begyndte, er af Hr. Professor Herholdt udførligen fremstillet i samme Program.

synet med Hospitaller eller practiske Skoler, kunde Clinikens Læresætninger, skjønt de stedse her i Landet bleve foredragne, dog ikke være tilstrækkelige for den studerende Ungdom, som derfor udenlands maatte søge den nødvendige Øvelse, Erfaring og Bekjendtskab med det Practiske. Da endelig Hospitaller ogsaa her vare indrettede, i Særdeleshed ogsaa Frederiks Hospital 1756 stiftet, savnede de Studerende ei heller her hjemme ønskelig Veilighed til med Held at danne sig practisk.

II. *Pharmacologia* eller *Materia medica*, ligesom det Kustkammer, hvorfra Lægen henter de Waaben, med hvilke han bekriger Sygdommene, holdt næsten lige Skridt med Cliniken. Men da Læren om Medicamenterne sildigere blev uddannet og bragt i videnskabelig Form, saa lode Professorerne sig i Begyndelsen nøie med, af Dioscorides, Plinius og andre at forskrive Lægemidler for enhver Sygdom. Dette viser den første Medicinaltaxt, som blev udgivet i Kiøbenhavn 1619, klarligen, da den ei grunder sig paa nogen *Pharmacopoea* *). Endelig fremtraadde de store Mænd Helv. Dietherich, Tomas Bartholin, Nic. Steno, Jørg. Fiuren, Otto Sperling,

*) Den berømte Chemiker, Joh. Hartmann, er den første i Europa, der nævnes som Professor

Pet. Th. Payngk og Son Ahasph. Payngk, og Simon Pauli, ved hvis Indsigter og Bestræbelse (imellem Aarene 1638 og 1658) Botaniken og (ved Hielp af Chemien) Pharmaci- en gjorde saadan Fremgang i Danmark, at den danske Lægekunst fik sit eget Dispensatorium (1653). Derefter blev Pharmacologien særskilt foredraget, Aar 1660, af Rasm. Bartholin ("de proportionibus medicamentorum,"); 1664 af Ostenfeldt ("de remediis popularibus,"); 1671 af Ole Borch ("de pharmaceuticis præparationibus,"); 1686 holdt den sidste Forelæsninger over "Chemiæ pharmaceuticæ elementa, *). Begge

i Chemien, nemlig ved Universitetet i Marburg 1609. Hans Apophthgma var:

Dogmata non juro in Paracelsi aut scita
Galenii,

Vera utriusque placent, falsa utriusque
jacént.

Den første Apotheker-Taxt i Europa udkom 1538. (Om Apothekerkonstens og Medicinaltaxtens Historie i Danmark fortæner i øvrigt at eftersees Forfatterens interessante Afhandling i det Skandinaviske Litter. Selsk. Skrifter 1811 S. 137 — 264. Udg. Anm.).

*) Herved fortæner at bringes i Erindring det Chemiske Laboratorium, som Ole Borch lod indrette for Alumnene paa det af ham stiftede Collegium (i. Badens Universitets-Journ. 1794 S. 14).

tabiliske Midler, vrangeligen kaldte Galenske) vare i Begyndelsen meest i Brug; siden kom chemiske Midler (under Navnet Sphagyrice) i Mode. Hvordan i øvrigt Tidens Aand var, og hvor stor Indgang Adepternes Drømmerier havde fundet endog hos Apothekerne, dette sees noksom af Tite- len paa et Skrift, som havees i det kongelige Bibliothek *).

III. Anatomien. Denne Green af Læge- kunsten, hvis Fremgang den romerske Paves Myndighed og Concilierne engang modsatte sig, blev i vort Fædreland meget sildigere dyrket end Clini- ken og Pharmacologien. Men ligesom Anatomis- ens Lys i vort Fædreland sildigere opgik for Me- dicinen, saaledes bleve vore Landsmænd, da de

*) "Tractatus de lapide philosophorum admirabi- li, sive Tractatus was vom lapide philosopho- rum admirabili zu halten, und wo derselbe mit der heiligen Schrift als dem wahren Eckstein Christo Jesu, sowohl auch dem grossen Welt Buch der Natur concordire, entgegengesetzt allen denen, so denselben ex rebus seu materiis vulga- ribus und nicht antimonio magico seu chao universali zu erlangen sich unternehmen wollen. (Auctore Benedicto Campero Pharmacopola Fri- dericiæ anno 1664, sub inscriptione: Loquente veritate taceat discedatque mendacium.,,

først havde begyndt at lægge sig derefter, heri Fremmedes og Efterslægtens Lærer. Paa den Tid, da Kiøbenhavns Universitet blev stiftet, beherskedes Norden endnu alt for meget af Overtroe til at nogen, hvor oplyst han endog ellers var, vovede at lægge Haand paa et menneskeligt Cadaver. De første Professorer ved Kiøbenhavns Universitet bleve hentede udenlandsfra, og havde hos Fremmede forskaffet sig den Kundskab, de havde i Anatomien. Johann. Franciscus maatte mellem Aarene 1560 og 1584 saa godt som uden al Demonstration foredrage Osteologien efter Galens Skrifter. Andreas Christianus, som kom efter Franciscus og var Professor indtil 1601, havde, da han først forsøgte offentligen at anstille Dissectioner, omtrent samme Skiebne som forud Democrit hos Abderiterne. Før Aaret 1628 eiede Kiøbenhavns Universitet ei engang et Skelet, og det første, som H. Arnisæus i dette Aar forærede Universitetet, udstillede Professorerne med en Spade i Haanden, i det Niemeed, at den almindelige Mand skulde vænne sig til Synet deraf som et Sindbillede paa Døden. Endnu gaves der i Kiøbenhavn ingen Hospitaller, hvorfra Lægerne kunde faae Menneske-Cadavera; ei heller var der før 1644 noget anatomisk Huus opbygget. Disse Omstændigheder tilsammen vise, at Lægekunstens

Dyrkere dengang endnu ei have haft Leilighed ti noget videre end Zootomie *).

For Casp. Bartholin's (Faderens) Tid, som var født 1585 og døde 1629, var der i vort Fædreland ingen, som synderligen fremhialp det anatomiske Studium. Denne sidste 7' efter at have udenlands benyttet sig af de ypperste Mænds Veiledning og erhvervet sig en stor Færdighed, udgav i Maret 1611 sine institutiones anatomicae, hvilke alligevel ikke bleve optagne med forønsket Bisald. Men det var saa langt fra, at han derved lod sig afskrække fra dette Studium, at han meget mere, saavidt Tidernes Leilighed tillod det, iøvrigen anførte sine Tilhørere til at dyrke samme, hvilket hans i Goslar 1631 udfomne Controversiæ anatomicae tydeligen vise. I det Anatomiske var imidlertid Henning Arnisæus (fra 1620 Kong Christian den fjerdes Livlæge) næsten mere bevandret end C. Bartholin. Af Kunsthistorien erfarer man ogsaa, at H. Arnisæus er den, som anatomerede og præparerede de Menneske Cadavera, som den berømte Maler, Christ. Balthus, efter den

*) S. Professor M. Skielderups Program om Anatomiens Historie i Danmark, hvoraf en forfattet Oversættelse findes i disse Amaal. 1811 2 B. S. 161 ff.

brunsvigſke Hertugs Henrich Julius's Befaling, betiente ſig af ved ſine Malerier, hvilke Conring rofer ſom mageløſe.

Umiddelbar efter Arnisæus og næſten paa ſamme Tid fremſtaaede de tvende Mænd Simon Pauli og Thomas Bartholin, der hos os bragte Anatomien til dens høieſte Glands. Simon Pauli forklarede forſt offentligen, Aar 1641, Galenus om Venene, efter det Univerſitet tilhørende Skelet, ſom Ole Worm havde forfærdiget i Aaret 1628. Han udviklede ogſaa i en egen Afhandling Anatomiens Oprindelse, Fortrin og Nytte *), og holdt, da et anatomisk Huus i Aaret 1644 var indrettet, offentligen anatomiske Demonſtrationer paa Menneske-Cadavera. Th. Bartholin blev iſær berømt ved ſin Anatomie **), hvis Anſeelse bedſt ſkønnes af de mange Overſættelſer, ſom deraf udkom næſten i alle cultiverede europæiſke Sprog, og ved ſin paa den Tid nye Lære om vasa lactea og lymphatica, foruden ved utallige andre Skrifter, ſom han i ſaa Aar

*) Syntagma. Hafn. 1643.

***) Dens forſkiellige Udgaver vare: Lugd. Bat. 1641, 1645, 1651, 1669; Hagæ Comit. 1655, 1660, 1663, 1669.

udarbejdede *). Aldrig og ingensteds blomstrede det menneskelige Legemes Anatomie i en høiere Grad end under disse tvende udødelige Mænd.

IV. Chirurgien. Denne havde fra sin Oprindelse af næsten samme Skæbne som Cliniken. Støttende sig fordom næsten allene paa Erfaringer, blev den længe med Tillsid udøvet, inden den hævede sig til Videnskabs Rang. Saa længe Anatomien endnu var i sin Barndom, maatte Chirurgiens Hielp være meget mislig. Thi hvilket større Vovestykke end at foretage chirurgiske Operationer paa det menneskelige Legeme, uden at kiende i det mindste dets fornemteste Organer. Chirurgiens Historie i vort Fædreland er endnu alt for lidet oplyst. Vi vide ikke, om Egypters, Grækers, Arabers og Middelalderens haandskrevne Bærker i dette Fag ere komne til Norden tidligere end Bogtrykkerkunstens Opfindelse, og ligesaa lidet, i saa Fald hvilke? Ei mindre uvist er det, om Chirurgerne til den Tid have været lærde nok for at forstaae Skrifter i disse Sprog. Studerede Chirurgers Antal var endnu i det 16de Aarhundrede endog i Frankrig saare lidet. I vort Fædreland synes al klinisk Lægekunst, saavel den chirurgiske som medicinske, fra de ældste Tider af

*) Mere herom i Professor Skielderups foranførte Program.

at have været overladt i Fruentimmernes Hænder *). I det 11te Aarhundrede tales der først om Mænd, som udøvede begge Grene af Lægekunsten **). Fra den Tid af og indtil Universitetets Reform finder man ikke Spor til, at den danske Chirurgie har gjort noget betydeligt Skridt fremad; ei heller havde Chirurgerne før Simon Pauli's Tid (1639) nogen Leilighed til at faae Underviisning i det menneskelige Legems Anatomie, dette for Chirurgien saa uundværlige Hielpemiddel. Ligesaa manglede Hospitater, der, som praktiske Skoler, kunde aabne Adgang til dens Udvælselse ***). Endelig veed man ikke, naar Danmark først har haft nogen Kunstner, som forstod at forfærdige chirurgiske Instrumenter. Heraf kan man slutte, hvor liden Kyndighed de Chirurger maac have haft, for hvis Skyld Kong Frederik 2 allerede 1577 stiftede et chirurgisk Collegium. Forsaavidt de forstode noget, have de vist

*) M. Sætorph om Gudsels Hospit. Stift. i Nye Samling af Vidensk. Selsk. Skrifter. 2 B. 1783. S. 112. Sætedorfs samlede Skrifter 1 B. S. 59.

***) Nyerup Udsigt over Tædrenel. Literat. i Middelald. 1804. S. 5.

****) Waden om Lægevidenskabens Forsatning i Oldtiden og Middelalderen. 1801.

not været fremmede. Riegels, hvis store Tver for det chirurgiske Studium fortjener Efterverdens Tak, laster uden Grund de Professorer i Medicinen, som vare Caspar Bartholins Forgængere, for at de maaskee ikke have foredraget Anatomien uden efter Bøger og maaskee ikke givet sig af med Chirurgien, og derfor manglet Velvillie mod Chirurgerne *). Men dersom Chirurgiens Tilstand var saaledes, som foranfört, hvad kunde da disse lærde Mænd udrette meer? Chirurgerne selv hentede næsten al deres Wijsdom af Albucasis og især af von der Stytle's Skrifter. Saa bød Nødvendigheden og Tidens Beskaffenhed **). Efter Simon Pauli's og Thomas Bartholins Tid havde man upaatvivlelig her i Landet ikke faa i

*) De fatis chirurg. p. 358.

***) I Christ. 4 Kirke-Ordinanz af 2 Jul. 1607 tales vel om Hospitaler, hvori Spedalske og Syge kunde indtages, men hverken om Læger eller Chirurger, som skulde have Omförg för disse Syge. Paa Diæt og Baden sættes al Haab om Helbredelse. Ikkun skulde Lægerne udi Kiøbstæderne giøre deres Bedste til, at de Sygdomme, som lægelige vare, kunde læges, og tage en billig Løn for deres Arbeid og Omkostning, at de fattige maatte ei alene opholdes, men ogsaa hielpes til Førlighed, saavidt mueligt var.

Anatomien vel oplærte Chirurger, og det anatomiske Studiums Fremgang synes tillige at være bleven en Aaledning til, at Chirurgerne nu bortlagde de ufaldkomne Skrifter, der hidtil havde be-
 tient sig af. Men til Bøvelse for den studerende Ungdom savnedes endnu Hospitaller eller practiske Skoler. De academiske Lærere miskiendte imidlertid ikke Chirurgiens Vigtighed, meget mere lode de sig dens Tarv være meget magtpaaliggende, hvilket man blandt andet ogsaa seer af D. Worms Brev til Andreas Coxotius i Aaret 1616 *).

V. Fødselsvidenskab. Da sammes Historie hos os for saa Aar siden udførligen og nøiagtigen er fremstillet af vor berømte Matth. Sætorp (**), saa bemærkes her allene, at før Fødselsstiftelsens Oprettelse var denne Kunst ikkun lidet dyrket. Et Bidrag til dens Tilstand i det 17de Aarhundrede afgiver Christian 4des Kirke-Ordinanz af 2 Jul. 1607, hvor iblandt andet foreskrives: "Saadanne Jordemødre skal man have, som ere ærlige og gudsfrygtige, som forstaae sig noget paa sit Embede. — Prædicanterne skulle undervise disse Jordemødre, hvorledes de sig skulle

*) Wormii Epistol. I. 4.

**) Om Fødsels-Hosp. Stiftelse i Nye Saml. af Vidensk. Selsk. Skrift. 2 D. 1783.

have, baade med Barsel-Qvinder og med Fosteret. De kunne trøste Qvinderne med, at Gud er selv nærværende tilstæde, giørendes selv det beste, dersom han paafaldes. Dersom Barnet er i Livsfare, efter det er fød, da skal Jordemoderen med andre gudfrygtige Danne-Qvinder, som hos ere, strax befale det Gud med disse eller flige Ord: O Herre Jesu, dette Barn ofre vi dig, efter dit eget Ord, og beder dig, at du annammer det, og lader det blive en Christen.. Fødselsvidenskaben blev ikke ved Kiøbenhavns Universitet ordentligen lært, enten for Giordemødre eller Studerende, for 1739, da B. J. de Buchwald først gjorde sig bekiendt.

VI. Physiologie. Philosopherne sysselatte sig tidligere med at undersøge den menneskelige Siels Evner og Korretninger, end af Legemets Bygning at forklare Livets Phænomena. Psychologien blev derfor tidligere bearbejdet end Physiologien. Ja den Mening er meget rimelig, at Physiologien skylder Læren om den menneskelige Siels Evner og Sygdomme sin Oprindelse. Hippocrates var den første, som opmuntrede til den egentlige Physiologies Studium, i det han lærte: stræb at vorde en Naturkyndig. Fra den Tid af vare de største Læger og alle Secter stedse eenige deri, at Lægekunsten er høist ufuldstændig og skrøbelig, hvis den ikke er bygget paa sikre physiologiske Grundsetninger. Men da Physiologien især

henter sine Principer fra Anatomien, Chemien, Physiken og Mathematiken, ligesom samlede under eet, saa blev det uundgaaeligt, at hvad i disse forskellige Videnskabsfag enten manglede eller var ufornuftigt, maatte faae Indflydelse paa Physiologien. Det langsomme i hines Fremgang sinkede derfor ogsaa dennes. Hvad i denne vanskelige Lære er udrettet indtil Midten af det 16de Aarhundrede, sees af den store Fernellii *) Skrifter. Her anmærkes kun, at Physiologien før Harwey's og Thom. Bartholin's Tid var kun dyrket stykvis og fuld af Bilsfarelser. Det er derfor ei at undre over, at Bellius Saceridis (1612 — 1613) efter Tidernes Smag lagde Ph. Melanctons Bog om Sielen til Grund for de Forelæsninger, han holdt for Physiologiens Dyrkere. Ligesaa lidet bør det være os paafaldende, i Casp. Bartholin's (1708) og de Frankenau's (1712) physiologiske Forelæsninger at finde saadanne Urigtigheder, som vi siden have lært at forfaste. Nemlig om Blodets Omløb var dengang endnu intet bragt til Bished; Veien til Næringsfastens Indgang i Blodet var ei endnu opdaget; Leveren tillagde man Blodets Tilberedelse; om Lungernes Forretning vare Lægerne endnu ei eenige med sig selv. Smidlertid begik mange, forre-

*) Physiolog. Lib. VII.

sten endog ypperlige, Læger de største Feil formedelt Anatomien, Chemien &c. ufuldfornne Tilstand, fordi de byggede Physiologiens Grundsetninger ikke paa dem alle foreenede, men paa en eller anden enkelt deraf særskilt. Heraf opkom efterhaanden forskjellige physiologiske, deels eensidige deels paa blotte Hypotheser opførte Systemer. Dog tilkommer Physiologerne især den Roes, at de aldrig have ophørt at være en for Medicinen saare gavnlig Tver, og at de altid have bragt Lægevidenskaben til Live igien, naar den var falden i en vis Afmagt.

VII. Den tinglige Medicin (Medicina forensis, Lægekunsten i Forbindelse med Justiz og Politie). Denne høistvigtige Deel af Lægekunsten, uden hvilke saa mange Tilfælde i det daglige og borgerlige Liv ikke rigtigen kunne bedømmes, maatte formedelt den Kundskab i de medicinske Videnskaber's hele Omfang, som den forudsætter, langsomt udvikle sig. Uvidenhed, religiøse Fordomme og Geistlighedens Herksesyge havde i Middelalderen indført en Mængde af ligesaa usikre som tildeels grusomme Midler til Sandhedens Opdagelse ved Justitz- og Politiesagers Behandling, blandt hvilke de saa kaldte Gudsdomme ere noksom bekiendte. Dette var Kilden til mangfoldige Uretfærdigheder og Ulykker. Først mod det 16de Aarhundrede be-

gyndte denne Videnskab, medicina forensis, at grundes, og Carl 5tes i Aaret 1532 udfomne Hals- Gerichtsordnung gjorde først Epoche i Henseende til Lægekunstens Forbindelse med Justiz- og Politievaesenet *), hvorfor den tinglige Medicins Oprindelse med Rette herfra udledes; men den første Lærde, der som Forfatter lagde Grunden til samme, var, mod Slutningen af det 16de Aarhundrede, den Sicilianske Læge Fortunatus Fidelis **), i hvis Spor siden Pave Innocenz den 10des Livlæge, Paul Zacchias ***) , og efter ham mangfoldige andre traadde. Carl den 5tes Halsretsordning affskaffede de saakaldte Gudsdomme og hemmelige Retter. Religionens Reformation ved Luther og Medicinens ved Paracelsus og Helmont udbredte Tænke- og Skrivefrihed. Torturen blev endelig til Lægernes store Glæde affskaffet, hos os dog først ved Edt. 30 Dec. 1771. Hvilken Tortur maa den Læge troes selv at have udholdt, som befaledes at over-

*) Geschichte der peinlichen Gerichtsordnung Kaiser Carl des Fünften. Nürnberg. 1784. 4.

***) Som skrev 16 Bøger de relationibus medicorum Panorm. 1598. Palermo 1602. 4. Venet. 2617. 4. Lips. 1674. 4.

***) Quæstiones medico-legal. Rom. 1621. 4. Francof 1666. 1686.

være flige piinlige Forhør? Imidlertid havde man fra Paræus indtil Harwey og Thomas Bartholin gjort stor Fremgang i Chirurgie, Siordemoderkunst, Anatomie og Physiologie. Mange Urimeligheder og megen Overtroe *), som var kommen ind i Medicinen, adspredtes af Fornuftens Lys, og gave Plads for det Sikkrere og Paalideligere.

*) Nogle Exempler paa de Urimeligheder, som fandt Sted i Norden, ere følgende, tagne af de norske Love: "End om Kone døer med Barnet i Barnsnod, da skal man begrave hende i Kirkegaarden, som andre Mænd, og ikke skære Barnet fra hende. (Kong Magni Gule-Tings Lov CXV. p. 218)... Det er nu dernæst, at ethvert Barn, som bliver fød, skal udi vort Land opfoedes, med mindre det er fød med den Skavank, at Ansigtet vender did, hvor Nakken skulle vende, eller Tærne did hen, hvor Hæl skulle være, da skal det Barn føres til Kirken og døbes, men siden maa man legge det ned i Kirken, og lade det der døe. (Kong Hagen Adelssteens Gule-Tings Lov Cap. 20 pag. 29). Bliver nogen overbevist at have beblandet sig med Ho:Tx, da skal han gildes, og skal saadan udædiffe Mand fare af vor Konges Land:Egn, og aldrig mere komme tilbage. De Nyrigheds=Personer, som der ere satte baade paa Kongens og Biskoppens Beane, skulde lade den Mand gilde (samme Lov C. 29 p. 44).

Derved vandt den tinglige Medicin uendelig. Blandt Læger i vort Fædreland, som i dette Tidrum udmærkede sig ved Fortienester i denne Henseende, bør især nævnes Henric. Arnisæus *) og Jorg. Frank. de Frankenu **), Hoflæge og Pfalzgreve. Forresten var det Consistorium overdraget, at løse og bedømme tvivlsomme Spørgsmaale i dette Fag ***). Saa vidt man kan see af Lections-Catalogerne, var Det harding den første, som offentlig foredrog den tinglige Medicin (1738). Saa sildig finde vi dette Videnskabsfag dyrket i vort Fædreland; at det ikke desto mindre dengang var meget usuldfkommen, kan man slutte deraf, at Chemien før Slutningen af det 17de Aarhundrede endnu kun havde gjort ringe Fremskridt.

*) De partus humani legitimi terminis. Francof. 1642.

***) Han udgav Zacchiæ Qvæstiones 1636 og auct. 1688.

****) See Thom. Bartholini Cista Medica LXLIX. pag. 399 og 522 a. Responsum in causa inquisitæ, quæ peperisse judicatur. quod in mammis lac inventum est; b. an lac in mammis arguat partum præcedentem.

II. Udsigt over de private Stiftelser og Legater ved Kjöbenhavn's Universitet, som ere bestemte til Understötning for Studerende eller anden Hensigt.

(Fortsat fra forrige Hæfte S. 32).

XIII. Det Buchwaldtske Legat

stiftet af Prof. Med. Etatsr. Baltzer Johan von Buchwaldt *), som ved Testament af 17 Jan. 1763 legerede til Hielp og Opmuntring for Studiosi Medicinæ 4000 Rd. Ordentlig Fundats blev først affattet og confirmeret en Tidlang efter hans Död, nemlig i Året 1785. Efter denne skulle Legatets Renter deles mellem tvende dvelige Studiosi Medicinæ, som beholde samme i tre Åar; dog at det overlades til Ephori, som ere Rector Magnificus med de tvende ældste Medlemmer af det medicinske Facultet, efter Omstændighederne allene at lade een Candidat i tre Åar nyde godt af de halve Renter, men at oplægge den anden Halvdeel af Renterne, indtil de opvoxe til 600 Rd., for deraf at udrede et Reifestipendium paa to Åar, nemlig 300 Rd. aarlig, til en haabesfuld medicinsk Candidat. Man har sædvanlig giort Brug af

M 2

*) Om ham jvf. disse Ann. 1811 2 B. S. 128 f.

denne sidste Tilladelse, saa at Legatet deſaarsag inddeles i Stipendium majus og minus; det større er Reifestipendiet, eller 300 Rd. aarlig; det mindre er den Deel af den aarlige Rente, som tillægges en Studiosus Medicinæ hiemme. Capitalen er nu 6126 Rd. $30\frac{1}{2}$ ſ. *); Renten var til 11 Jun. 1811 222 Rd. $7\frac{1}{2}$ ſ. Stipendium minus blev oppebaaret med 75 Rd. **).

XIV. Legatum Cosmianum

stiftet af Studios. Theolog. Cosmus Budolph Mortensen, som døde 13 Jul. 1712, og paa sin Sygeseng testamenterede Universitetet 300 Glettedaler med Wilkaar, at Renten deraf hver 11 Jul. maatte gives en fattig skikkelig Studioso, som hans nærmeste Venner maatte præsentere, i tre Aar, fra det første han civitatem academicam erlanger, og indtil han udi sit triennio haver afsløveret alle pensa academica efter leges et statuta. Capitalen udgjorde til 11 Jun. 1811, med Increment, 212 Rd. og Renten 8 Rd. 4 Mk. 15 ſ.

*) I Aaret 1805 5237 Rd. I den nuværende Capital er ogsaa indbefattet det til Reifestipendium Oplagte, som i sidste Tid ei er blevet uddeelt.

***) Grundtæsen er trykt i disse Annal. 1812 1 Hæfte S. 57 — 63. Legatet omtales af Janson S. 21.

Det uddeles for nærværende Tid af Hr. Statsraad Ridder Treschow, som Medlem af Consistorium, og Hr. Generalauditeur Ridder Bornemann, som nærmest af Familien *).

XV. Dalgaard's Legat

Stifteren er Studiosus Niels Dalgaard, siden Klokker til Budolphi Kirke i Alborg, som først 1687 skænkede 100 Slettedaler i Croner, og siden i Maret 1710 paa ny 65 Rd. 4 Mk. Croner. Capitalen med en endnu tilkommen Incrementsumt udgjør for Tiden 265 Rd. 60 Sk., hvis Renter nydes af en skikkelig Student, helst fra Alborg eller Herlufsholm Skoler, med 9 Rd. 5 Mk. 8 Sk. Rector og Professorer disponere over Stipendiet, og dets nuværende Ephorus er Hr. Statsraad Ridder Treschow **).

*) Om dette Legat s. Hofman I. S. 186. Janson S. 25. Badens Univ. Journ. I. 132. Fundatsen, som er dateret 11 Jul. 1715 og underskrevet af Stifterens Stiffader, Biskop Franz Thestrup i Alborg og hans Moder Magdalene Bornemann, er ikke trykt in extenso. I Udtog findes den hos Hofman a. St.

***) Fundatsen, som er af 12 Nov. 1687, er hidtil ikke fuldstændigen trykt. Efterretninger om samme findes hos Hofman I. S. 184. Janson S. 26. Baden I. 122.

XVI. Legatum decollatæ virginis *)

(Den halshuggede Jomfrues Legat).

saaledes kaldet af en adelig Jomfrue, som var bleven henrettet, og som formenes at være en Christence Kruchov **). Capitalen, 500 Rd. Species, blev 1623 indbetalt til Universitetet, og udgør nu i alt 531 Rd. 24 β . Renten, 19 Rd. 24 β , uddeles aarlig til tre fattige Studenter, saa at enhver nyder 6 Rd. 40 β . Nuværende Ephorus er Hr. Prof. P. E. Müller. Fundats synes aldrig at have eksisteret ***).

XVII. Stipendium domus regiæ.

Dette Legat er opstaaet af tvende Legatsummer, nemlig:

*) Dets oprindelige Benævnelse er Legatum nobilis virginis, supplicio affectæ.

***) Nye Danske Magaz. I. S. 379.

***) Jysk. Hofman I. 141, hvor mere kan læses om Afvevlinger i Capitalens Stikbue; Janson S. 25 og Myerup Esterretninger om Regentsen S. 41. Af de tvende sidste erfares, at Legatets Renter uddeles til tre paa Regentsen boende Studiosi, som forberede sig til Missionærer, naar saadanne ere. Denne Foranstaltning grunder sig paa Kgl. Resolut. af 8 Mart, 1737.

1) af 1200 Rbd. som i Aaret 1766 bleve af Communitetets Midler, istedet for at anvendes til en Ereport, med allerhøieste Samtykke henlagte til et eget Stipendium for to Alumni paa Regentzen under Navn af Stipendium Carolino-Mechildianum.

2) af 1000 Rbd., som Kongehuset i Aaret 1777 skænkede til et Haandbibliotheks Oprettelse paa Regentzen, og hvoraf de 400 Rbd. strax anvendtes til Bøgers Indkjøb (som nu udgjøre en Deel af Communitetsbibliotheket), men de 600 Rbd. udsattes paa Rente til samme Brug.

Disse 600 Rbd. sammensmeltedes nu med hine 1200, og begge Summer samtede erholdt det fælles Navn af Stipendium domus regie, dog saaledes at enhver af begge Capitalerne beholdt sit særegne Anvendelse. Saaledes uddedes Renterne af de 1200 Rbd. til tvende Alumni paa Regentzen, som hver nyde herved 24 Rbd. aarlig i tre Aar. Men Renten af de 600 Rbd. eller ligesaa meget aarlig, kommer Communitetsbibliotheket tilgode. Legatet staaer under det theologiske Facultets Bestyrelse, og Ephorus for det Stipendium, som uddedes til tvende Alumni paa Regentzen, er Prof. Theol. primarius, for nærværende Tid Hr. Dr. Prof. Ridder Hornemann *).

*) Om dette Legat findes intet hos Janson eller Baden noget i Nycrup's Efterretninger om Ke-

XVIII. Det Finckiske Legat.

Det er oprettet af Professor i Medicinen ved Kjøbenhavn's Universitet, Dr. Thomas Fincke (rettere Finck), som ved Fundats af 6 Jan. 1619 skænkede en Capital af 2000 Rd., hvis Renter især skulde anvendes til Reifestipendium for en Studiosus Medicinæ. Ved en ny Gave forøgede Descendenterne i Maret 1681 Capitalen til 3000 Rd. Spec., og skulde da Renten af de 2000 Rd. være et Reifestipendium for en, som studerer Medicin og Philosophie, at nyde i fem Aar, og hvad de øvrige 1000 Rd. angaaer, Renten af de 700 Rd. aarligen uddeles til 6 stikkelige Studiosi, at nyde i det høieste i fem Aar, og Renten af de 300 Rd. distribueres til tvende Professores Medicinæ, Senior i det philosophiske Facultet og Decanus i samme, dog at 2 Rd. blive til dens Disposition, som har cistam medicam i Gjemme, til smaa Udgifter. Capitalen er for nærværende Lid 5182 Rd. $3\frac{1}{2}$ β . *), Renterne

genten S. 24 ff. Fundatserne for begge de Capitaler, hvoraf det bestaaer, ere trykte i disse *Annal.* 1809 2. B. S. 213 - 224.

*) I Maret 1755 var Capitalen 3400 Rd.; i Maret 1787 var den steget til 3450 Rd.; i Maret 1800 til 4213 Rd.; og i Maret 1805 til 4608 Rd.

udgiøre i alt 187 Rd. 81 β., og den Deel deraf, som er bestemt for Stipendiarii, deles i Stipendium majus og minus; det første er Reifestipendium for en Studiosus Medicinæ (86 Rd. 6 β.), det andet oppebæres af 5 *) fattige Studenter, saa at hver nyder 5 Rd. aarlig i 5 Aar. Til begge Medici ordinarii i Facultetet, til Senior i det philosophiske Facultet og Decanus i samme Facultet udredes til hver 3 Rd. 2 Mk. 8 β., og til cista medica 2 Rd. 1 Mk. 15 β. Det medicinske Facultet udnævner Stipendiarii. Nuværende Ephorus er Hr. Etatsraad Bang **).

XIX. Dr. Henrich Fuirens Legater.

Dr. Med. Henr. Fuiren, som døde 1659, har skænket til Universtitetet:

1) en Capital af 500 Rd. til dets Naturalmuseum og Anatomiehuus ***). Denne Capital er

*) Fundatsen taler om sex.

***) Om dette Legat sef. Hofman I. S. 155 ff. Janson S. 16. Begge Fundatserne af 1619 og 1682 ere trykte i Badens Univ. Journ. VII. S. 73 ff., hvor ogsaa findes videre Efterretninger om Capitalens Tilværet.

****) Hofman I. 281. Baden VII. S. 78 f. Fundatsen af 18 Dec. 1660 er endnu ikke trykt.

bleven sammensmeltet med Thomas Fuirens Legat, som nedenfor skal omtales.

- 2) en Capital af 500 Rd. Spec., hvis Renter skal nydes af tre fattige og skikkelige Studenter. Denne Capital udgjør nu 573 Rd. 72 S., og Renten, 20 Rd. 77 S., deles mellem tvende *) Stipendiarii. Familien foreslaaer. Consistorium udnævner. Nuværende Ephyorns er Hr. Etatsr. Ridder Treschow.
- 3) en Capital af 300 Rd., hvoraf Subbibliothecarius ved Universitetsbibliotheket skal nyde Renten til sin Løns Forbedring **).

XX. Diedrich Fuirens Legat.

Stifteren, en Brodersøn af den forrige, Baron, Eier af Bindingegaard og Syndervang, skænkede 1674:

- 1) til Natural-Museets Vedligeholdelse 500 Rd. ***). Denne Capital er siden bleven sammen-

*) Fundatsen nævner tre. Den findes trykt i disse Annal. 1806 1 B. S. 250 f. Jvf. Hofman I. 189.

***) Hofm. I. S. 266. Fundatsen, underskrevet af Testators Arvinger 18 Dec. 1660, er endnu ikke trykt.

***) Hofm. I. S. 281 Baden VII S. 78.

smeltet med Thomas Fuirens Legat, som anføres under næste No.

2) til Universitetsbibliotheket 500 Rd. til at vedligeholde Bogskabenes Laase, Vindver og Døre, samt, forsaavidt Renten ei dertil maatte være fornøden, til physiske og mathematiske Forsøg *).

XXI. Thomas Fuirens Legat.

Stifteren var Dr. Med, T. h. F u i r e n, som i Aaret 1658 skænkede til Universitetet en Capital af 2000 Rd., Renten at nydes i fem Aar af en Studiosus Medicinæ eller Philolog., hjemme eller som Reisesstipendium. Stipendiarius udnævnes af Decani i det medicinske og philosophiske Facultet, og nyder Renten af c. 2300 Rd., hvortil Legatcapitalen er opvoxet **).

Med denne Capital ere sammensmeltede de tvende Fuirenske Legater, hver paa 500 Rd., som

*) Hofm. I. S. 267. Begge Legater ere stiftede ved Fundats af 14 Jun. 1674, hvilken ikke er trykt.

***) Gavebrevet, udfærdiget efter hans Død under 14 Jun. 1674, findes hos Baden VII S. 79 f.; i Udtog hos Hofman I. S. 190 f. Det omtales af Janson S. 16, men uden fornøden Oplysning i Henseende til de flere Capitalers Sammensmeltning.

ere anførte under XIX. 1. og XX. 1., hvilke tilfammen ere forøgede til noget over 1100 Rd., saa at Thomas Fuirens Legat i Forening med disse tvende Legater udgior nu i alt en Capital af 3459 Rd. 43 β . *). Renten af hine 2300 Rd. udgiore det Fuirenske Reifestipendium, og Renten af det øvrige anvises til de under XIX. 1. og XX. 1. ommeldte Legaters Bestemmelse **).

XXII. Det Fosfiske Legat

oprettet 1701 af Lauritz Fosb, Assessor i Cancellie-Collegio, som stiftede en Capital af 2000 Rd., hvis Rente nydes af en skikkelig Student i 4 Aar, men hver femte Aar oplægges Renten til Capitalens Forøgelse. Stipendiarius maa ikke nyde Renten af mere end 6000 Rd. Det aarlige Overskud oplægges da saa længe, indtil atter en Capital af 6000 Rd. er opnaaet, af hvis Renter da en ny Stipendiarius skal nyde godt;

*) I Aaret 1787, efter Janson, 3400 Rd.

**.) Jvfr. Baden a. St. Thomas Fuirens Legat i Forbindelse med de tvende andre, hvis Capitaler dermed ere sammensmeltede, kaldes ogsaa Legatum Fuirenianum majus til Forskiel fra det under XIX. 2. anførte, som da benevnes Legatum Fuirenianum minus.

og saaledes fortares i det Uendelige, saa at Stipendiariernes Antal foroges med en ny, hver Gang Capitalen er forogt med 6000 Rd. Legatet er egentligen alene bestemt for den Fossiske Families Descendentere, dog at en Professors Søn ved hver fjerde Omgang maa nyde samme, indtil Capitalen er steget til 24000 Rd., fra hvilken Tid af en Professors Søn altid skal nyde Renten af 6000 Rd. lige med Familien. Under visse Omstændigheder kan Stipendiet med Denominators Samtykke deles mellem flere. Den ældste af den Fossiske Familie har Nominationsret. Ephorus er en af Consistorii Medlemmer. Capitalen beløber nu 13464 Rd. 5 Mk. 3 β. *) og Renten var til 11 Jun. 1811 486 Rd. 4 Mk. 10 β. Deraf nøde i bemeldte Aar 6 Studerende hver et Stipendium af 75 Rd. Jus denominandi udøves for nærværende Tid af Hr. Kammerherre v. Foss, og Ephorus er Hr. Etatsr. Woldike **).

*) Efter Ildebranden 1728 udgjorde Capitalen 3440 Rd. 5 Mk. 8 β. i Croner; 1755 var den opvoxt til 5000 Rd., 1787 til 9,600 Rd., 1794. til 11,024 Rd. 6 β., 1800 til 12410 Rd.

***) Fundatsen læses hos Hofman I. 194. Om Capitalen Skiebne og Renternes Anvendelse mere hos Barden II. 109 ff. og V. 30. Legatet omtales hos Janson S. 17.

XXIII. De Frisers Legat

først stiftet af Cantzler Johan Friis til Høf-
 selager, som kort før sin Død (1570) skænkede
 Universitetet en Capital af 3500 Rd. til fattig-
 ge Studenteres Underholdning. Hans Broder,
 sønner Niels, Frederich og Christiern Friis op-
 rettede derover 1584 en Fundats *), ved hvil-
 ken bestemtes, at Renten skulde oppebæres af 6
 fattige Studenter, saa at enhver i 3 Aar ny-
 der Renten af 500 Rd. Ved samme Fundats
 forøgedes Legatcapitalen med 500 Rd. til den
 Professor, der skulde have Opsyn med Stipendi-
 arierne. Frederich Friis til Høfselager lagde
 til hiin Capital af 3500 Rd. endnu, til 4 fat-
 tige Studenteres Underholdning, 2000 Rd.
 Spec. **), saa at bemeldte Capital nu blev 5500
 Rd., og Stipendiariernes Antal 10. I Aaret
 1671, da Capitalen var voxet til 6000 Rd.
 Spec., blev Stipendiariernes Antal fastsat til
 11. Den ældste paa Stjoldsiden af de Friser af
 Høfselager har Denominationsret. Til Ephorus
 eller Distributor af Legatet har Fundatsen indsat
 Rector eller Professor Pædagogus, der svarer til
 nuværende yngste Professor i Consistorium. Le-

*) Denne findes trykt hos Hofman I. 39 ff.

***) Hofm. I. 47. Fundatsen selv ikke trykt.

gatets Capital udgiør for nærværende Tid 7458 Rd. 72 β., af hvis Rente, som udgiør 270 Rd. 36 β., 11 Stipendiariet, nyde hver 22 Rd. 52 β. Efterat de Frisers Familie paa Skiold- siden med Generalmajor D. Juel er uddød, udsøbes Denominationsretten af Consistorium *). Nuværende Ephorus er Hr. Professor B. Thorlacius.

XXIV. Det Gludiske Legat

stiftet 1755, af Klokker Niels Glud, som skænkede 666 Rd. 4 Mk., for at Renten skulde uddeles til 2 Alumni paa Regentseu, især saadanne, som have devoneret fra Horsens Skole. Stipendiet oppebæres de, saa længe de ligge paa Regentseu, enhver med 6 Rd. 24 β. aarlig. Ephorus er altid Professor Theologiæ primarius, for nærværende Tid Hr. Professor Dr. Ridder Hornemann **).

*) G. Baden V. 19 — 22.

***) Fundatsen, som er af 15 Mai 1755, læses hos Hofman I. 389 — 392. Legatet omtales af Janson G. 23. Jvf. Baden I. 19. Nyerup Efterretn. om Regentseu G. 30.

XXV. Det Griisfke Legat

oprettet af Etatsr. Nicol. Griis, dansk Envoyé i Holland, som døde 1746. Den af Etatsr. Gram opsatte Fundats er af 19 Febr. 1748 *). Ifølge samme legeredes til Universitetet 4000 Rd., saaledes, at Renten af de 3000 Rd. skulde anvendes til en vis Legatarii Underholdning, saa længe han levede, og, for saavidt noget blev tilovers, dette at komme Ephoro og hans Haandsriver til gode; dog, dersom denne Sum skulde gaae over 20 Rd., da at gives til en sengeliggende Student. Men efter vedkommende Legatarii Død skulde Renten af bemeldte 3000 Rd. være til Stipendie-Understøttelse paa 2 Aar for 4 skikkelige og fattige Studiosi, som især lægge sig efter den gamle Philologie. Af de 1000 Rd. af Grundcapitalen skulde Professorerne nyde Renten for deres Møie med Legatets Administration. Ephorus skal altid være en Professor i Philologien. Nu anvendes Renten af de 3000 Rd. saaledes, at fire efter Fundatsen kvalificerede Studenter nyde hver i to Aar c. 21 Rd. 4 Mk. 8 S. eller c. 87 Rd. aarlig, c. 10 Rd. aarlig uddeles til syge Studenter i Portioner

*) Den er trykt hos Hofman I. 219 ff. Jvfr. Barden V. 68 ff. Legatet anføres ogsaa af Janson S. 19.

af 2, 3 eller 5 Rd. efter Syge-Attester, og hvad derfra bliver tilovers, oppebæres af Ephorus som Godtgjørelse for hans specielle Umage. Legat-Capitalen staaer som de øvrige under Consistorii almindelige Administration. Nuværende Ephorus er Hr. Professor Thorlacius.

XXVI. Det Grønbeck'ske Legat

stiftet 1720 af Mag. Anders Grønbeck, Rector i Kjöge, som ved sit Testamente forordnede, at, naar nogle andre Legata vare udredede af hans Sterboe, skulde de øvrige Midler leveres til Universitetet, og af Renterne 4 skikkelige Studenter, tvende fra Kjöbenhavns og tvende fra Helsingørs Skole, nyde aarlig hver 20 Rd. i Croner. Capitalen er nu 2491 Rd. 49 $\frac{1}{2}$ Sk. *). Af Renten, 90 Rd. 1 Sk., nyde 4 Studenter hver 16 Rd. i fire Aar. Nuværende Ephorus er Hr. Etatsr. Woldike **).

*) I Aaret 1731 var den 2105 Rd. 3 Mk. 8 $\frac{1}{2}$ Sk.; 1775 var den vokst til 2200 Rd.; 1787 til 2350 Rd.; 1800 til 2439 Rd. 64 $\frac{1}{2}$ Sk.

***) Udtoget af Fundatsen findes hos Hofman I. 195. Legatet omtales af Janson S. 17. Jof. Baden III. S. 103 f.

XXVII. Det Havenske Legat

stiftet 1778 af Mag. v. H a v e n, Sognepræst i Vester-Belling i Jylland, som har skænket til Universitetet en Capital af 922 Rd., hvis Rente, naar den var opvoget til 1000 Rd., skulde nydes i tre à fem Aar af en Student, helst af Fundators Familie. Stipendiarius udnævnes af Consistorium. Capitalen blev først indbetalt 1790. Nuværende Ephorus er Hr. Prof. Ridder Hornemann*).

D e t H e r s l e b s k e L e g a t

paa 400 Rd., givne 1755 af Biskop P. H e r s l e b til Understøttelse for en fattig Student fra Trondhjem; nævnes her historisk som et til Bedste for en trængende Studerende ved Universitetet bestemt Legat, men uden i øvrigt at gives Plads blant Stiftelser ved Universitetet, da hverken Capitalen administreres eller Renten uddeles af Universitetet, men af Sjællands Biskop*).

*) Fundats haves ikke.

***) Marsagen, hvorfor denne Legatcapital ikke, som de øvrige af lignende Bestemmelse, er kommet under Universitetets Administration eller nogen Universitets-Professors Ephorat, kan eftersees hos Baden II. S. 138 ff. Spørgsmaal, om ikke dette Legat nu burde gaae over til det norske Universitet?

XXVIII. Det Holbergſke Legat.

(til Jomfruers Udſtyr)

Med Teſtament af 28 Dec. 1753 legerede Baron Ludvig Holberg 16000 Rd. Croner til fornemme, ſkikkelige og uformuende Jomfruers Udſtyr. Hvert andet Aar udſtyres en ſaadan Jomfrue med to Aars Renter af dette Legat, med Fra- drag af Renten af 1000 Rd., hvilken Rector og Profefſores, under hvis Adminiſtration Capitalen er ſat, nyde til Deling. Til dem er det ogſaa overladt at udnævne og indſkrive til bemeldte Udſtyr, hvilket for nærværende Tid beløber noget over 1500 Rd. Hele Capitalen udgør nu 20187 Rd. 3 Mk. *).

XXIX. Det Holmſke Legat

ſtiftet af Dr. Theol. og Profefſor ved Kiøbenhavnſ Universitet, Peder Holm, ſom ved Gavebrev af 10 Oct. 1766 ſkiænkede 400 Rd., hvis Renter nydes i tre Aar af tvende Studiosi Theologiae, ſom ere Alumni paa Regentſen. Ephorus er altid Pro-

R 2

*) Fundatten findes hos Hofman I. 244 ff. Jvfr. Baden II. 29 ff. Janson S. 22.

fessor Theologiæ primarius, for nærværende Tid
 Hr. Professor Ridder Hornemann *).

XXX. Det Hopnerske Legat

stiftet af Johan Hopner, Licent. jur., som
 i Aaret 1676 testamenterede **) til Universitetet,
 foruden sit Bibliothek ***) og sin Gaard, 5000
 Rd. til et Reifestipendium for en Studiosus Phi-
 lologiæ og Theologiæ, at nyde i fire Aar; 1000 Rd.
 til syge og sengeliggende Studiosi, og, hvis noget
 overblev, til andre fattige Syge og Sengeliggende;
 og 1500 Rd., af hvis Renter deels Bibliothekets
 Conservation skulde bestrides, deels 50 Rd. aarli-
 gen til Bibliothecarius for Umage og Tilsyn ud-
 redes. Ved den skænkede Gaards Salg forøgedes

*) Janson S. 23. Baden I. S. 19. Nyerup Ef-
 terretninger om Regentsen S. 31. Grundtatsen er
 endnu ikke trykt. Et andet Legat af samme Dr.
 Holm til Walkendorphs Collegium er omtalt
 i forrige Hæfte S. 18.

**) Testamentet er med adskillige Oplysninger trykt
 hos Baden VI. S. 12 — 18. Udtog deraf hos
 Hofman I. 191 f. Legatet omtales af Janson
 S. 17.

***) Dette opbrændte i Kiøbenhavns Ildbrand 1728
 tilligemed alle over Legatet holdte Protocoller.

Capitalen med 6000 Rd. Croner. En af Professorene har under Navn af Mandatarius Hopnerianus den specielle Forvaltning af dette Legat og vælger selv sin Eftermand. Renten af de 6000 Rd., hvorfor Gaarden blev solgt, anvendes som et Bidrag til Huusleie for nogle af de Professorer, der ei endnu have fri Bolig *), det øvrige saaledes: Renten af 5000 Rd. til Reifestipendium; af 1000 Rd. til fattige, syge og sengeliggende Studenter; af 2000 Rd **) til Huusarme; af 600 Rd. til Universitetets Bibliothek, af 200 Rd. til Famulus ved bemeldte Bibliothek og af 1000 Rd. til Honorarium for Mandatarius eller Ephorus ***). Capitalen er nu 16787 Rd. 3 Mk., og nuværende Ephorus er Hr. Etatsr. N. C. Kall.

*) Om den seneste Indretning heraf s. disse Annal. 1810 1 B. S. 201 ff.

**) Disse 2000 Rd. vare en senere Gave af Testator ved Codicil af 26 Jul. 1675. Baden VI. S. 17.

***) Alt dette ifølge den Underretning, som findes hos Baden a. St., sammenlignet med en af Consistorio i Aaret 1800 til Cancelliet indgivet Beretning. Ved Testamentet er intet tillagt Mandatarius for hans Umage. De første Mandatarier havde, for at bøde paa Fundators Glemsomhed i denne Henseende, gjort sig selv til Bibliothekarer

XXXI. Dronning Juliane Mariæ Legat

oprettet af Enkedronning Juliane Marie, som i Aaret 1787 har ved at skænke en Capital af 10000 Rd. stiftet en Løn af 400 Rd. aarlig for en Professor artis obstetriciæ, imod at denne skal give fri Undervisning i Siordemoderkunsten ved den paa hendes Bekostning oprettede Fødselsstiftelse *). Denne Løn nydes for Tiden, af Hr. Professor Saxtorph.

for det Hopnerffe Bibliothek, og i denne Egen- skab selv oppebaaret den Rente (af 1000 Rd.), som Bibliothekaren skulde nyde. Da Bibliotheket 1725 var opbrændt, og Bibliothekarens Embede saaledes var ophørt med Bibliotheket, foresloges i Consistorio, at Mandatarius Hopnerianus maatte til Erstatning for det tabte Emolument for bestandig tillægges 20 Rd. aarlig procura, hvilket ved Stemmesflerhed blev vedtaget. Hvad der siden kan have givet Anledning til at forhøje Mandatarii Løn til Renten af 1000 Rd. eller det Dobbelte; var Baden (a. St. S. 18) ubekjendt.

*) Fundats have, saavidt Udg. bekjendt, ikke trykt. Om Legatet er Consistorium blevet underrettet ved Cancellieskrivelse af 23 Febr. 1787. Historisk erindres det hos Baden IV. S. 184, hvor Høitideligheden ved Universitetet i Anledning af Hds. Majest. Dod omtales. Jvf. Janson S. 12.

XXXII. Julii og Deichmans Legat.

Dette saakaldte Legatum Julianum eller Julio-Deichmannianum er stiftet 1728 ved Testament af Anders Julius, Præst i Steenmagle i Siælland, og hans Hustrue Margrethe Deichman, som legerede en Capital af 200 Rd. til fattige paa Regentsen liggende Studentere. I den Tid, da Regentsen efter Ildbranden 1728 endnu ei var opbygget, forøgedes Capitalen ved Opsparelse til 300 Rd., som nu ser dens Beløb. Den aarlige Rente oppebæres af tvende Studentere paa Regentsen. Ephorus er den anden Professor i Theologien, og for nærværende Tid Hr. Dr. Professor P. E. Müller *).

XXXIII. Jens Justsøns Legat.

Dette Legat, som pleier at kaldes Justinum, er stiftet 1683 af Sognepræst til Trinitatis Kirke i

*) Fundatsen er med tilføjet Efterretning om Capitalens Korogelse trykt i disse Annal. 1809 2 B. S. 58 ff. I øvrigt anføres det af Hofman I. 207. Janson S. 25, og i Nyerups Efterretninger om Regentsen S. 32. At den anden Professor i Theologien skal være Ephorus, omtales ikke i Fundatsen. Dette maa altsaa beroe paa en Vedtægt.

Kiøbenhavn, Jens Justson, som først havde været Provst paa Regentsen. Den legerede Capital var 1000 Slettedaler i Croner, hvis Renter skulde nydes af fattige Studentere. Den udgjør nu 708 Rd. 2 Mk., og den aarlige Rente, 25 Rd. 65 ß., deles i Henhold til Kgl. Resol. af 8 Mart. 1737 mellem tre Alumni paa Regentsen, som ere Seminarister for den grønlandske Mission, for saavidt saadanne Seminarister der findes. Legatet horer under Theologi 2di Ephorie. Rubricerede Ephorus er Hr. Dr. Prof. P. E. Müller *).

XXXIV. Det Kratzensteinske Legat

stiftet af Prof. i Physik og Medicin ved Kiøbenhavns Universitet, Christ. Gottl. Kratzenstein († 1795), som ved Testament af 30 Jan. 1789 har til Universitetet legeret, foruden sit physiske Apparat og den største Deel af af sit Bibliothek **), en Capital af 12000 Rd. til Experimentalphysikens Bedste, dog at Renten deraf oppebares af hans Enke, saa længe hun le-

*) Gavebrevet af 11 Dec. 1683 er trykt i disse Annal. 1809 2 B. S. 64 ff. Legatet anfores af Hofman I. S. 183. Janson S. 25. Myerup a. Et. S. 39 f.

***) Disse Samlinger ødelagdes ved Kiøbenhavns Ildbrand 1795.

ver *). Eften hendes Død skal bemeldte Rente, i alt 480 Rd. aarlig, anvendes saaledes, at Læren i Experimentalphysiken erholder deraf som aarlig Løn 400 Rd., saa længe han ingen Løn nyder af Universitetet selv, og de 80 Rd. til nye Instrumenter og Bøger; men naar han opnaar Løn ved Universitetet, da saaledes, at de 240 Rd. nydes af ham som Tillæg til denne Løn, og de øvrige 240 Rd. bestemmes til det physiske Apparats Forsøgelse og Forbedring **).

XXXV. De Lassonske Legater.

Justitsraad Peder Lassen, Assessor og Justitiarius i Høiesteret. († 1681), har, ifølge Fundation af 16 Jan. 1713 ***), oprettet af Arvingerne efter hans Død, legeret til Gavn for Universitetets Studerende:

1) en Capital af 12333 Rd. 2 Mk. Croner, hvoraf to eller flere skikkelige Studiosi af god For-

*) Hun lever endnu.

***) Fundatsen er trykt hos Baden III. S. 196 ff.

****) Confirmeret under 19 Mart. 1714. Den findes trykt i P. Lassons Fundationer udgivne af Lutho de Hofman. Kiøbenhavn 1753. 4. Udtog findes i Hofman's Fundatser I. 204. Det omtales ikke af Janson.

haabning skulle nyde Stipendium til Udenlandsreise i tre Aar. Fundators Paarsørende have nærmest Adgang; dernæst de, som ere fødte i Randers. Overdirector skal være den af Familien, som har høieste Grad fra Academiet; i Mangel af en saadan Paarsørende, Biskoppen i Siælland og den æverste Borgemeester i Kiøbenhavn. Overdirectoren nævner og præsenterer de Personer, som maae nyde dette Stipendium. Professorerne ved Kiøbenhavns Universitet have Inspection med Legatet og bedømme de udnævnte Stipendiariers Qualification. Overdirectoren eller Ephorus har selv Legatcapitalen under sin Forvaltning, men tilstiller Consistorium Extract af sine Regnskaber *). Capitalen er nu 15,052 Rd. 3 Mk., og ethvert af de tvende Reifestipendier, hvortil Renten anvendes, udgior lidet over 300 Rd. Nuværende Overdirector er Hr. Dr. jur. Secret. Hammeleff.

2) en Capital af 340 Croner, hvis Renter aarlig skulle komme en fattig Person tilgode, som fra Randers Skole dimitteres til Universitetet, og ved Deposits dygtig erkiendes. De, som ere af Familien, have Fortrin, saafremt de behøve dette

*) Om Capitalens Skabne og Forvaltningens Historie have udførlig Underretning hos Waden II. S. 68 — 79.

Stipendium *). Capitalen udgiør for nærværende Tid 1059 Rd. 78 β.; Renten altsaa omtrent 42 Rd. I Henseende til Overdirection og Inspection forholdes som med den førsinævnte Legatcapital.

XXXVI. Det Liliendahl'ske Legat

oprettet af dansk Consul i Bordeaux, Frederich Hansen de Liliendahl, som ved Testament af 23 Sept. 1773 legerede en Capital af 36000 Rd., der skulde staae under det Kiøbenhavnske Universitets Forvaltning, hvilken Capital til sidst blev bestemt til 20000 Rd., hvis Renter ifølge bemeldte testamentariske Desposition af 23 Sept. 1773, samt Codicil af 7 Nov. 1774, og seener Kongelig Resolution af 28 Febr. 1781, anvendes saaledes, at Professorens Consistoriales nyde Renten af 4000 Rd. for Legatets Administration; at Renten af 4000 Rd. falder til Helsingørs Hospital, og af de øvrige 12000 Rd. gives til at udstyre Bønder, som begive sig i Egtteskab, og som ere frie (ikke hoveriegiørende), hver med 60 Rd., saaledes at Bønderne i Siælland dertil have Fortrinnsret.

*) Fundatsen er trykt i det omtalte Værk af Tycho de Hofman, og i disse Annal. 1810 2 B. S. 105 — III. I øvrigt jvfr. Baden a. St.

Capitalens Beløb er nu 25,684 Rd. 3 Mk. 4 Sk.
Nuværende Ephorus er Hr. Etatør. N. C. Kall *).

XXXVII. Det Longomontanske Legat

stiftet af den berømte Professor i Mathematiken ved Kiøbenhavns Universitet, Christian Longomontanus eller Christen Sørensen Langberg († 1647), som i Aaret 1643 *) funderede ved Universitetet en Capital af 300 Rd. Spec., for at Renten deraf skulde oppebæres af en Person fra Lemvig Skole i Jylland, — frem for andre af Fundators egen Slægt, som efter de første i Lemvig Skole lagte Fundamenter forsendtes til Kiøbenhavns Skole, for der at fortsætte sine Studier, saaledes, at han først, imedens han frekventerede sidstnævnte Skole, skulde nyde samme i tre Aar, og siden, efter at være bleven Student, ved Universitetet i to Aar. Efterat den latinske

*) Om dette Legats Historie findes en udførlig Underretning hos Baden IV. S. 96 — 117 og 148 — 162, hvilken ogsaa er ledsaget med alle dertil hørende Aetsnykker. Det anføres af Janson S. 22. Da var Capitalen 20000 Rd.; i Aaret 1800 var den vokret til 25,109 Rd. 53½ Sk.

**) Udtog af Fundatsen findes hos Hofman I. S. 177 f.

Skole i Lemvig var nedlagt, blev dette Stipendium henlagt til en Discipel i Kiøbenhavns latinſke Skole, ſom Legatets Ephorus ſkulde vælge af tre, hvilke Skolens Rector foreſlaaer *). Capitalen, ſom i Aaret 1714 var voxet til 400 Rd. Spec., udgør nu 459 Rd. Nuværende Ephorus er Hr. Etatsr. Ridder Treschow.

XXXVIII. Det Lûrdorphſke Legat.

I Anledning af Geheimeraad Lûrdorphs Teſtament tilfaldt Communitetsbibliotheket en Capital af 400 Rd. Renterne deraf anvendes til bemeldte Bibliotheks Forøgelse **). Ephorus er det theologiske Facultet.

*) S. Baden I. S. 122. Legatet omtales af Janſon S. 24.

***) Der exiſterer intet Gavebrev eller Fundats, og Gaven ſelv findes, ſaavidt Udg. bekiendt, hidtil ikke nogenſteds omtalt. I Teſtamentet, ſom er af Aaret 1783 og beroer i Hof- og Stadsrettens Archiv, hedder det, at, eſterat alle øvrige nævnte Summer vare udbetalte, ſkulde, hvis noget endda blev tilbage, Executores betænke Communitetsbibliotheket. Da dette er da Oprindelsen til det Lûrdorphſke Legat.

XXXIX. Det Masio-Rostgaardſke Legat.

Det har ſin Oprindelse af en Capital, 533 Rd., ſom fra den i Maret 1709 afgangne Hofprædikant Hect. Gottfr. Maſi Steroboe blev af hans Svigerdatter Conradine Sophie, en Datter af den lærde Roſtgaard, udbetalt til Univerſitetet, for at anvendes ſom et Stipendium for trængende Studerende. Paa denne Capital er under 12 Jan. 1736 oprettet en Foundation*), iſølge hvilken Renten er beſtemt til fire Studenter paa Regentſen, hvoraf enhver nyder det i tre Aar. Ephorus er Profeſſor Theologiæ primarius, for Tiden Hr. Dr. Ridder Hornemann. Capitalen udgior nu 533 Rd. 2 Mk., og hver Stipendiat nyder c. 5 Rd.

XXXIX. Det Medeaſke Legat

ſtiftet 1663 af Mette Winſtrup, Enke efter Prof. Theol. Dr. Niels Pedersen. Hun ſkænkede til Univerſitetet 400 Rd., hvoraf Renten aarligen ſkulde uddeles til tvende flittige og ſtikkelige Stu-

*) Denne er ikke trykt. Efterretninger om Legatet ſ. hos Hofman I. 208. Janson S. 23. Baden I. 19. Myerup a. St. S. 32.

dentere. Stifterindens Naarørende have fortrinlig Udgang, og den, som er nærmest af Familien, foreslaaer Stipendiarii. Capitalen udgior for nærværende Tid 459 Rd. Nuværende Denominator er Hr. Mag. v. Haven, og Ephorus Hr. Statsraad Ridder Treschow *)

XL. Legatum Mentzianum

oprettet af Mentz Christophersen, Pastor primarius til Domkirken i Trondhiem, som i Aaret 1651 funderede ved Universitetet en Capital af 600 Rd. Spec., og bestemte, at en Fierdedeel af Renten skulde nydes af Professorerne for deres Umage med at administrere Capitalen, de tre øvrige Dele, i 3 Aar efter hinanden, komme tvende Studerende fra Trondhiems Bye eller Lehn tilgode, dog, at Stifterens Descendentere have Fortrinet. Capitalen udgior nu 688 Rd. 3 Mk., og Ephorerne ere, af Familien Pastor Rynning til Binger

*) Fundatsen, som er undertegnet af Vitus Bering d. 11 Jun. 1663, findes trykt i disse Annal. 1806 I B. S. 252 ff. Udtog deraf hos Hofman I. S. 179 ff. hvor ogsaa adskillige Efterretninger havees om Legatcapitalens Skæbne. Jvfr. Væden I. 121. Janson S. 25.

og Pastor Angel i Trondhiem, af Consistorium Hr. Statsraad Ridder Treschow *).

XLI. Det Moltkeske Legat

oprettet af Hs. Excellence, Geheime-Conferensraad og Ordenscantzler, Greve Joachim Godske, Moltke, som i Følge af sit under 28 Jan. 1810 udstædte Gavebrev **) har, foruden den ham tilhørende Samling af Naturalier med samme Tilbehør og foruden flere lignende siden anskaffede Samlinger ***), skænket en Capital af 11000 Rd., hvis Renter skulle anvendes til Gavn for det naturhistoriske Studium ved Universitetet, og desuden henlagt 200 Rd. aarlig fra Grevskaabets Bregentved til aarlig Forøgelse af det Moltkeske, Universitetet skænkede, Naturaliecabinet. Hine 11000 Rd. vare ved Renteres Oplæggelse og desuden ved

*) Udtog af Fundatsen, som hidtil ikke er trykt in extenso, findes hos Hofman I. 182. Jvfr. Wadden I. 122. Janson S. 24 og disse Annal. 1811 2 B. S. 254. Dette Legat gaaer nu ifølge den Kongl. Resolut. af 2 Sept. 1811 over til det norske Universitet.

**) Indført i disse Annal. 1810 1 B. S. 224 ff. Jfr. 1811 1 B. S. 79 f.

***) S. disse Ann. 1812 1 B. S. 66.

Silvert af opsparede 500 Rd. i Slutningen af indværende Aar forøgede til noget over 12,400 Rd.

XLIII. Det Møllerske Legat.

Hans Jørgensen Mølle, Assessor i Høiesteret og Kammer-Collegio samt Deconomus for Communitetet i Kjøbenhavn, har ved Testament af 18 Aug. 1669 skænket til Universitetet, foruden sit Bibliothek, 500 Rd. Species, af hvis Renter Halvdelen skulde anvendes til Bibliothekets Forøgelse, Halvdelen til Løn for Sub-Bibliothecarius *) . Denne Capital er sammensmeltet med adskillige andre, tildeels forhen anførte, Legatcapitaler, f. Ex. de Brochmanske og Quirenske, hvis Bestemmelse er til Fordeel for Bibliotheket eller dets Personale.

XLIV. Det Müllerske Legat

stiftet 1785 af Conferenzzr. Otto Frederich Müller, som, foruden sit physiske Bibliothek, hvilket han skænkede Universitetet, har legeret en

*) Testamentet læses hos Hofman I. 261 ff. Genere er under 20 Jul. 1670 oprettet en separat Fundats, som hidtil ikke er trykt. Infr. Baden I. 21. 34. Janson S. 21.

Capital af 200 Rd., hvis Rente skal komme en Studerende paa Regentsen tilgode. Stipendiarius udnævnes af det theologiske Facultet *). Nuværende Ephorus er Hr. Professor P. E. Müller.

XLV. Det Mannedstadske Legat

oprettet 1744 af forhenværende Provst paa Regentsen, da Biskop i Aarhus Stift, S. Manned, som til Bedste for tvende fattige og flittige norske Studenter fra Aagershuus Stift skienkede den Capital 200 Rd. Renten oppebæres af tvende Stipendiarius. Ephorus er Theologus 2dus; for Tiden Hr. Professor P. E. Müller **).

*) Dette Legat omtales af Baden I. S. 19, 34, 94. Janson S. 26 og i Nyerups Esterretninger om Regentsen S. 33 — 35.

***) Fundatsen er trykt i disse Annal. 1809 2 Bind S. 67 ff. Legatet omtales af Hofman I. 208. Janson S. 28. Baden I. 18: Nyerup a. St. S. 35 f. Dette Legat skal nu ifølge Kongl. Resolut. af 2 Sept. 1811 gaar over til det norske Universitet. S. disse Annal. 1811 2 B. S. 255. — Et andet Legat af samme Biskop Mannedstads til Walfendorphs Collegium er omtalt i forrige Hæfte S. 18., hvorefter Gavebrevet m. v. hos Baden K. 115 ff.

XLVI. Det Noldiske Legat

stiftet af Dr. Christian Noldius, som var Professor ved Kiøbenhavn's Universitet, og døde 1683. Han legerede til samme 600 Rd. i Cro-
ner. Renten deraf er bestemt til Brænde for
Regentsen *). Capitalen udgør nu 637 Rd. 3 Mk.

XLVII. Det Obelitziske Legat

bestaaer i 200 Rd., som afg. Professor juris ved
Kiøbenhavn's Universitet, Conferensraad Baltha-
sar Gebhard von Obelitz, ved Gavebrev af
13 Febr. 1797 har legeret til Walkendorph's
Collegium. Renten deraf kommer den ældste
Alumnus paa Collegiet tilgode **).

XLVIII. Legatet: Pro comparandis
libris

er funderet 1810 ved Beløbet af det, som ind-
kom ved Salget af en i Aaret 1808 af Udgiver.

D 2

*) Disse ufuldstændige Esterretninger om dette Legat
meddeles efter Hofman I. 206. Janson S. 26.
Baden I. 19. Nyerup S. 45. Ann. Fundatsen
er, saavidt Udgiv. bekiendt, ikke trykt.

***) See disse Annal. 1809 1 B. S. 40 f. 232 f.
1812 1 Hæft. S. 18.

ren holdt academisk Tale. Capitalen er 600 Rd. Renten er bestemt til Understøttelse for en trængende og værdig Student, som, efterat have overstaaet de præliminære Examina, begynder sine Embedsstudier, saaledes, at den anvendes til Indkøb af Bøger, som for disse hans Studier især kunne ansees nyttige. For at kunne have Udgang dertil, maa Vedkommende være dimitteret fra en offentlig Skole, og der have været enten Stipendiat eller Gratist. Stipendiarius udnævnes aarligen af det philosophiske Facultet efter Stemmeafgørelse *).

XLVIX. Det Resenske eller Winstrup, Resenske Legat.

Dette er dannet af tre forskellige Donationer, nemlig:

1) af en Capital 1000 Rd. Species, som Biskop over Siellands Stift og Prof. Theologiæ Peter Johann. Winstrup i Aaret 1613 skænkede til Universitetet i det Diemed, at Renten deraf skulde i 4 Aar efter hinanden gives til en fattig Studiosus Theologiæ **).

*) Fundatsen, som er af Hs. Majestæt confirmeret under 1 Jun. 1810, findes indrykket i disse Annal. 1810 I B. S. 231 — 237.

***) Udtog af Fundatsen hos Hofman I. 146.

2) af Capital 1000 Rd., hvormed Biskop Hans Poulsen Resen i Maret 1634 forbedrede nybnævnte sin Formands Legat, saaledes at den Studiosus, som oppebar det Winstrupske Stipendium, tillige skulde nyde dette Resenske, dog at Stipendiariens aarlig holdt en latinsk Oration over et theologisk Emne *).

3) af Capital 1000 Rd. Specie, som Statsraad, Professor juris og Præsident i Kjøbenhavn, ved Gavebrev af 10 Nov. 1685 har skænket, for derved at forbedre forberemte tvende Legata, med Vilkaar, at en Studiosus Theologiæ skulde nyde alle tre Legater som Reifestipendium. Stipendiarius skal, før han udreiser, holde en Oration og have taget theologisk Embedsexamen med bedste Character. Kommer han siden i verdslig Stand, skal han refundere det Oppebaarne **). Capitalen udgjør for nærværende Tid 3800 Rd. ***). Stipendiarius udnævnes af det theologiske Facultet og Biskoppen over Siellands

*) Fundatsen i Udtog hos Hofman I. 150, hvor ogsaa gives nærmere Efterretning om Capitalen.

***) Fundatsens Indhold udtogsvis hos Hofman I. 154. Det Winstrup-Resenske Legat omtales hos Janson S. 15.

***) 1787 var den efter Janson 3500 Rd.

Stift. Nuværende Ephorus er Hr. Professor Ridder Hornemann.

L. Det Riisbrighske Legat

stiftet af Etatsraad Børge Riisbrigh, Professor i Philosophien ved Kiøbenhavns Universitet, som ved Gavebrev af 18 Nov. 1805 skænkede 600 Rd. til Walkendorphs Collegium. Renten deles lige imellem de to Alumner, som næst Inspector ere de ældste paa Collegiet *).

LI. Det Rosborgske Legat

oprettet 1761 af Anne Cathrine de Woss, afg. Jacob Rosborgs Enke, som legerede til Universitetet den Capital 5000 Rd. Renterne deraf ere bestemte til at uddeles mellem 8 fattige og flittige Studiosi Theologiæ, saaledes at enhver nyder dette Stipendium i tre Aar. Stipendiarii udnævnes af det theologiske Facultet, men ingen antages, som er over 22 Aar gammel *). Ephorus er altid Professor Theologiæ

*) Gavebrevet er trykt i disse Annal. 1809 I B. S. 230 f. Jvfr. 1812 I H. S. 18.

*) Fundatsen, som er af 29 Jun. 1761, confirmeret under 3 Aug. s. A., findes trykt i disse Annal. 1810 I B. S. 59 ff. Det omtales af Janson S. 20.

primarius, for nærværende Tid Hr. Prof. Ridder Hornemann. Capitalen udgiør nu 5450 Rd. *).

LII. Det Rosenfrantziske Legat

først stiftet af Rigsraad Holger Rosenfrantz til Rosenholm, som i Maret 1622 funderede til en Person i sin Studering at underholde Capital 2500 Rd. Spec., saaledes, at Renten af de 2000 Rd. skulde i 4 Aar nydes som Reifestipendium af en duelig Studerende, men Renten af de 500 Rd. enten gives til den samme Person, naar han var kommen tilbage eller i andre Maader ufor-
 forget, eller samles til Increment. Directionen over Legatet forbeholdt Stifteren den ældste af sine Descendentere paa Sværd siden **). Capitalen blev først i Maret 1675 indbetalt til Universitetet. I Maret 1711 var, især ved Oplæg-
 gelse af Renten af de 500 Rd., Capitalen saaledes voxet, at der kunde oprettes et nyt Rosenfrantzisk Stipendium lige saa stort som det første

*) Denne Tilvæxt af 450 Rd. har sin Grund i nogle Aars indeholdne Renter. Janson S. 30.

***) Udtog af Fundatsen, som er af 3 Jul. 1622, hos Hofman I. 126 f. Udførligere Underretning om Legatet har Baden meddeelt i sine Univers. Ann. III. S. 97 — 103.

(nemlig paa 120 Rd.), og en ny Stipendiarius antages. I Aaret 1751 oprettedes endnu en tredie Rosenkrantzisk Stipendieportion lige saa stor som enhver af de forrige, saaledes at der for nærværende Tid ere tre Portioner af dette Legat, hver til 120 Rd. Den hele Capital udgjor nu 10,050 Rd. *). Director er for Tiden Hr. Kammerherre Rosenkrantz til Rosenholm, og Ephorus Hr. Prof. Ridder Hornemann.

LIII. Det Klostgaardske Legat

stiftet af den berømte danske Lærde, Conferenzraad Frederich Klostgaard, som ved Gavebrev af 18 Jun. 1736 har skænket Universitetet, foruden sit Bibliothek **), den Capital 4000 Rd., hvilken dog først skulde udbetales efter hans og Hustrues Dod. Renten deraf skal bestandig oplægges saa længe, indtil Capitalen er voxet til 31,046 Rd., deri ikke indbegrebne de første fem Aars Renter eller 1105 Rd., hvoraf skulde dannes en egen Capital, hvis Renter skulde som Honorar for Umage

*) I Aaret 1787 var den efter Janson voxet til 9500 Rd.; i Aaret 1800 var den end videre forøget til 9958 Rd.

***) Baden I. 18.

med Administrationen aarligen deles mellem Professores Consistoriales. Naar Hovedstolen er forøget til 31,046 Rd., skal, efterat Kongelig Samtykke dertil er erholdet,

1) et Professorat i Fædrelandets Historie, Sprog og Antiquiteter oprettes ved Universitetet, og til hans Løn og Underholdning bestemmes Renten af 22000 Rd. (altsaa à 4 pCt. 880 Rd.).

2) til Bolig for samme Professor anvises Renten af 4000 Rd.

3) til bestandig Tilvæxt af de Universitetet skænkede Bøger Renten af 1000 Rd., dog saaledes, at de 5 Rd. gives til Underbibliothekarius.

4) Professorerne for deres Umage tilfalde Renten af 1046 Rd. (foruden Renten af de foranførte 1105 Rd.).

5) til Stipendium for tvende lærde Studenter paa Regentsen, som udnævnes af det theologiske Facultet, henlægges Renten af 640 Rd., dog med Vilkaar, at de vekselsviis hvert Aar offentlig disputere i Regentsens Auditorium.

6) Renten af 1000 Rd. henlægges til at forøge en eller anden af ovennævnte Foundationer, men den anden halve Deel til Hovedcapitalens stedsevarende Forøgelse.

7) Renten af de øvrige, endnu tilbageværen-

de 500 Rbd. tilfalde samtlige Professores, som et tredje Honorar *).

Da Conferenzraadinde Klostgaard først døde 1770, saa traadde Universitetet ei for Aaret 1771 i Besiddelse af den legerede Capital. Testator havde gjort Regning paa, at den tilsigtede Sum af 31,046 Rbd. skulde være opnaaet efter 47 Aars Forløb. Nu ere 41 Aar forløbne, siden den oprindelige Capital begyndte at gøres frugtbringende til Universitetets Fordeel. Den er nu ved Renter og Renters Rente opvoxet til 15,096 Rbd. 7 S. **).

LIV. Det Skeelske Legat

stiftet af Rigsraad Christen Skeel til Fu-

*) Høvd Fundator har tiltænkt Professores pro cura, er følgelig i alt Renten af 2651 Rbd.

**) I Aaret 1787 var Legatecapitalen endnu kun voxet til 6500 Rbd., og 1791 til 8397 Rbd. Af hvilke Aarsager Legatet endnu ikke dengang havde naaet den Høide, det burde have naaet, derom meddeier Baden VI. S. 41 nogle Forklaringer, hvoraf den ene er, at Universitetets Dvæstor, Geheimeraad Stampe, havde undslaaet sig for at sørge for dets Tilvæxt. I øvrigt findes den fuldstændige Fundats paa Latin og Dansk med videre Underretning hos Baden VI. S. 29 — 41. Jvfr. Hofman I. S. 216 f. Janson S. 18.

tingøe, som ved Fundats af 12 Jun. 1647 *)
gav

1) 7500 Rd. Spec. til Hielp for Studentere
og Skolebørn, saaledes, at

a) Renten af 4500 Rd. hver Paaske uddeles
til 10 Studentere, som dertil af de Sceeler ere
indskrevne;

b) Renten af 2000 Rd. staaer til Fremvegt,
indtil atter 1000 Rd. ere oplagte;

c) Renten af 1000 Rd. halvt nydes af den
Professor, som har Inspection med de 10 Studen-
tere; halvt gives til Studentere, som derfor skulle
disputere.

2) 1500 til sengeliggende og hielpeløse Huus-
arme. I Aaret 1705 var Legatet saaledes voxet,
at Capitalen til 11 Jun. s. A. befandtes at være
18400 Rd. Spec. Dette gav Anledning til, at
med Patronens Samtykke Alumnernes Antal blev
forøget til 20, og Distributsen overhoved forhøiet
efter følgende Repartition:

*) Fundatsen fuldstændigen aftrykt hos Baden II.
S. 117 — 121, med adskillige tilføiede Dplysning-
ger. Josef. Hofman I. S. 156 — 140. Janson
S. 15, berigtiget i noget af Baden a. St. S.
117.

8000 Rd. Spec. til 20 Alumni ordinarii
 4000 Rd. Spec. til Sengeliggende og Huusarme
 3000 Rd. Spec. til Capitalens Fremvært
 1100 Rd. Spec. til Disputantes og Ephorus;
 hvad ellers blev tilovers, skulde kunne forundes
 Alumni extraordinarii.

Efter den Tid vare der bestandig 20 Alumni ordinarii, som hver aarlig i 4 Kvartaler oppebare 20 Rd. 4 Mk. i en Tid af 4-Aar, efter i Forveien dertil at være indskrevne af Legatets Patron. Da i Aaret 1801 Legatcapitalen var steget til over 34000 Rd. Cour., gav Patronen, Etatsr. Scheel, sit Samtykke til, at de ordentlige Alumniers Antal maatte forøges til 30, hvorefter endda vilde blive omtrent 200 Rd. tilovers til extraordinært Stipendium. Lillige foreslog Legatets daværende Patron, at det, der skulde anvendes til Disputantes, maatte gives til den Studiosus, som skrev den bedste Afhandling i det theologiske eller philosophiske Fag paa Latin, og, ifald samme fandtes saavel skrevet, at den fortiente at trykkes, Omkostningerne maatte udredes af de Scheelske Stipendiærs Fonds Kenter, om end de extraordinære Stipendiæters Antal derved skulde indskrænktes. Imidlertid er de ordentlige Stipendiæters Antal for Tiden kun 22 — 25; de extraordinæres, hvilke sædvan-

*) Baden IX. 135.

lig nyde 5 à 10 Rd., har derimod stundum været indtil 40. Legatets Patron er stedse den ældste af Fundatoris Descendentere paa Sværd siden, for nærværende Tid Hr. Kammerherre Scheel i Slagelse. Ephoratet besørges af et af Consistorii Medlemmer. Nuværende Ephorus er Hr. Professor Thorlacius. Capitalen udgør nu 35,200 Rd., og Renten heraf, undtagen af de 3000 Rd., som staae til Fremvejt, altsaa for Tiden omtrent 1280 Rd., anvendes efter Fundatsen og de senere Bestemmelser. De 22 ordentlige Stipendiariier nyde hver aarlig i 4 Mar 20 Rd. 4 Mk., som udbetales kvartalsviis af Ephorus, der ogsaa holder Protocol over de Indskrevne efter den Designation, som af Legatets Patron meddeles ham.

LV. Det Smithske Legat

stiftet af Professor Ridder Jens Smith, som ved Gavebrev af 6 Sept. 1812 *) har skænket til

*) Dette Gavebrev tilligemed den kongelige Confirmation findes indrykt i nærværende Binds anden Afdeling under Rubriken: Legater. I forrige Hæfte kunde dette Legat ikke omtales med de øvrige til Valkendorphs Collegium skænkede, S. 18 anførte, Capitaler, fordi det dengang endnu ei eksisterede.

Wassendorphs Collegium 400 Rbd. D. C. med den Bestemmelse, at Renten deraf maatte tillægges en Studiosus eller Candidatus Medicinæ paa bemeldte Collegium; i Mangel deraf en Alumnus paa Collegiet, som studerer Physik, Chemie og Mathematic, og, hvis ingen saadan er, da den blandt de øvrige Alumner, som Consistorium anseer meest værdig.

LVI. De Stampiske Legater.

Statsminister Geheimeraad Henrik Stampes Enke, Magrethe Elizabeth Grøn, har efter hans Død og i Henhold til hans yttrede Ønske og Villie legeret til Universitetet:

1) ved et under 30 Jul. 1790 allernaadigst confirmeret Gavebrev *) den Summa 3000 Rbd. til et Reifestipendium, samt 200 Rbd., hvis Rente oppebæres af den Professor, som udnævnes til at være Ephorus. Stipendiarius, som skal have taget den juridiske Embedsexamen med bedste Character, oppebærer Renten, medens han er udenlands, med 120 Rbd. aarlig i 3 paa hinanden følgende Aar. Han udnævnes af den ældste af Testators Familie. Capitalen, som ved Oplag og en

*) Aftrykt hos Baden IV. S. 140 f.

senere Gave af Geheimeraadinde Stampe *) paa 400 Rd. er forøget, udgør nu 5403 Rd. 83 S. **). Nuværende Denominator er Hr. Baron Kammerherre Stampe til Nysøe, og Ephorus Hr. Conferensraad Ridder Schlegel.

2) ved Codicil af 24 Sept. 1798 ***) 5000 Rd. til et Stipendium for tvende fattige Studenter. Capitalen er for nærværende Tid 5303 Rd. 34 S., og enhver af de tvende Stipendiarii nyder for Tiden 90 Rd. 72 S. Denominator og Ephorus ere de foranførte †).

3) ved Gavebrev af 7 Aug. 1790 til Walfendorphs Collegium 200 Rd., hvis Renter nydes af den Alumnus, som er Collegiets Inspector, medens han forestaer Inspectoratet ††). Hertil kommer :

*) Baden a. St. S. 183.

***) I Maret 1800 4351 Rd. 21 S.

***) Udskrift af vedkommende Artikel i denne Codicil hos Baden VII. S. 85.

†) Særskilt Fundats og nærmere Bestemmelser i Henseende til bemeldte Legat ere, saavidt Udgiv. bekendt, ikke affattede.

††) Gavebrevet trykt hos Baden IV. S. 140. Jvfr. disse Annal. forrige Hæfte S. 18.

4) en Capital af 800 Rd., som i Anledning af Geheimeraad Stampes Testamente blev i Aaret 1800 af Arvingerne udbetalt til Professorernes Enkefasse *).

LVII. Det Steenbuchske Legat

hvis egentlige Navn er Legatum ad pauperes Studiosos Nidrosienses. Det er stiftet af Professor Theolog. H. Steenbuch († 1740), som legerede 1000 Rd. Croner til et Stipendium for fire fattige Studerende fra Trondhiems Bye eller Stift, dimitterede fra Trondhiems Skole, at oppebære i tre Aar. Skulde findes Mangel paa Nidrosienses, antages først Bergenses, dernæst Christian-sandenses, siden Christianienses **). Capitalen udgjør for nærværende Tid 1062 Rd. 3 Mk., og nuværende Ephorus er Hr. Prof. P. E. Müller ***).

*) Waden VIII. S. 42 f.

***) Fundatsen er trykt i disse Annual. 1809 2 B. S. 62 ff. Legatet omtales hos Hofman I. S. 207. Janson S. 25, og i Nyerups Efterretninger om Regentsen S. 36.

****) Dette Legat er et af de tre, som ifølge den Kgl. Resolution af 2 Sept. 1811 nu gaae over til det norske Universitet. S. disse Annual. 1811 2 B. S. 254 f.

LVIII. De Thottske Legater.

Statsminister Grev Otto Thott har ved Testament af 4 Jul. 1783 og Codiciller af 22 og 30 Jul. s. A., samt af 28 Oct. 1784 skænket til Universitetet, foruden 5000 Rd., hvorfor Bøger skulde paa hans Auction kjøbes til Universitets-Bibliotheket *).

1) 10,000 Rd., hvoraf Renten skal anvendes som Reifestipendium for tvende Studerende, som hver nyde det i tre Aar, for paa Udenlandsreiser at lægge sig efter de physiske og oeconomiske Videnskaber. Stipendiarii udnævnes af Consistorium, fornemmelig efter Professorum Matheseos og Physices Vidnesbyrd **). Nuværende Ephorus er Hr. Statsraad Ridder Bugge.

*) Dette Bete ogsaa, og de saaledes kjøbte Bøger beløb sig omtrent 6500 Bind. Baden I. S. 35.

***) Udskrift af Testamentet og Codicillerne, forsaavidt disse Legater angaaer, hos Baden IV. 182 f. For Reifestipendiet er først i Aaret 1804 af Consistorium affattet en formelig Fundation, hvilken under 24 Febr. s. A. er af Hs. Majestæt confirmeret. Denne Fundats er aftrykt i disse Annaler 1807 2 B. S. 97 — 100. Ved en Trykfeil staaer S. 100 1803 for 1804. Jof. Janson S. 22 f.

2. 2500 Rd. til Forbedring af Bibliothecarii Løn ved Universitetets Bibliothek, saa at han nyder den aarlige Rente, 100 Rd.

3) 1250 Rd. til Underbibliothecarii Løns Forbedring ved den aarlige Rente, 50 Rd. Det hele Beløb af disse Legatcapitaler udgjør for nærværende Tid, 13,750 Rd. 83 ß. Hertil kommer

4) 950 Rd., som udbragtes ved Salget af Catalogerne over det Thøttſke Bibliothek, og 1792 af Hr. Kammerherre Keetz Thott bleve skænkede til Universitetet med Bestemmelse, at Renten deraf aarlig skulde gives som Understøttelse til en gammel fattig Student *). Stipendiarius udnævnes af Consistorium.

LIX. Det Tonboeske Legat

stiftet af Dorte Hansdatter Lotterup, afg. Anders Tonboes Enke i Horsens, som ved Testamente af 10 May 1710 blandt andet har legeret til Universitetet 400 Rd., hvis Rente aarlig gives til een eller tvende trængende og værdige Studiosi. Ephorus er ethvert Aars Rector Mag

*) Fundats for dette Legat findes, saavidt Udg. bekendt, ikke trykt.

nificus. Capitalen er endnu den oprindelige, 400 Rd. *).

LX. Det Trelundske Legat

stiftet af Johannes Trelund, Biskop i Bisborg († 1735), som skænkede til Universitetsbibliotheket 6000 Rd., hvoraf den aarlige Rente skulde anvendes til Indkøb af gode theologiske, philologiske og historiske Bøger. Capitalen, hvis Renter anvendes efter Bestemmelsen, staaer under Quæsturens Bestyrelse **).

LXI. Det Uldahlske Legat.

Justiterraad og Høiesterets-Advocat Uldahl har ved Gavebrev af 16 Jul. 1791 skænket til Elerssens Collegium 300 Rd., hvis aarlige Rente skal komme Stiftelsens ældste Alumnus, som studerer Lovkyndighed, Politisk eller Deconomie, tilgode ***).

¶ 2 .

*) Fundatsen findes hos Hofman II. S. 312 ff. Legatet omtales af Hofman I. S. 207. Janson S. 24.

***) Fundatsen er aftrykt hos Hofman I. S. 277. ff. Legatet omtales af Janson S. 34. Baden I. S. 34.

***). Gavebrevet er trykt hos Baden II. 158. Jvf. disse Annal. forrige Hæfte S. 21 f.

LXII. Det Windingſke Legat

oprettet af Professor Poul Winding, ſom ved Gavebrev af 27 Mart. 1694 ſkænkede en Capital 400 Rd., af hvis Renter tvende Alumni paa Regentſen ſkulde nyde godt. Capitalens Beløb er for nærværende Tid kun 283 Rd. 2 Mk., og af de tvende Stipendiariet, hvilke det theologiske Facultet udnævner, erholdes enhver i tre Aar c. 10 Rd. 20 Sk. aarlig *).

LXIII. Det Wiſſingſke Legat.

Hans Wiſſing, Eier af Herregaarden Odden i Bønsyssel, havde i ſit Testamente af 18 Januar 1762 beſtemt til Underſtøttelse for Studentere af Familien 2500 Rd., angaaende hvilken Capital er under 13 Jun. 1763 af Professor Peder Roſenſtand Goiſke affattet en Fundats **). Stipendiarii ſkulle iſølge ſamme være af Fundators Descen-

*) Gavebrevet er trykt i diſſe Annaler 1807 2 S. S. 101 f. Jof. Myerups Eſterretninger om Regentſen S. 37 ff. Legatet omtales af Hofman I. S. 206. Janson S. 26. Waden S. 18.

***) Denne Fundats er trykt med adſkillige Oplyſninger i Badens Univerſ. Journ. III. S. 11 — 17. Legatet omtales af Janson I. S. 20.

dentere, og kunne ikke nyde det længere end 4 Aar. Hver femte Aar indeholdes Renterne for at opsamles til Increment. Naar en Fond paa 500 Rd. er paa denne Maade tilveiebragt, skal Renten deraf komme Ephorus tilgode. Naar atter en Fond af 1000 Rd. er samlet, nyder en filius Professoris Renten af disse 1000 Rd. Naar atter 1000 Rd. ere oplagte, skal funderes et nyt Wißsingß Legat. Stipendiarii kunne vælge hvilket Studium de ville, men skulle hvert Aar med Attester bevise deres academiske Glid. Ephorus er ethvert Aars Rector Magnificus. Capitalen udgior for nærværende Tid 3773 Rd. 36 ß. *). Evende Stipendiarii nyde hver 45 Rd. 30 ß., og Ephorus 18 Rd. 12 ß.

Foruden fornævnte Legater, hvis Capitaler Universitetet er i Besiddelse af, blive her endnu at anføre

a) nogle, som ere undergaaede; nemlig:

LXIV. Legatum Bartscherianum.

Det nævnes af Hofman **) efter Thura, og formodes at være stiftet enten af Dr. Joh. Dide-

*) 1787 efter Janson 3050 Rd.

**) I. S. 211 f.

richsen Bartscher, som først var Rector ved Herlufsholms Skole, siden Hofprædikant og endelig Biskop i Viborg († 1661), eller af hans Fader, Diderich Bartscher, Raadmand i Kjøbenhavn. Hofman tilføier, at man om dette Legat intet havde kunnet erfare, og at til hans Tid intet Legat af dette Navn havde været bekiendt ved Universitetet.

LXV. Legatum Petreum

stiftet af Peter Petersen, Provst til Billands Herred og Præst til Nahuus i Skaane, som 1643 skænkede en Capital af 200 Rd. Spec. til fattige Studenter. Denne Capital stod paa Rente hos Jacob Grubbe til Røgle, men tabtes ved Debtors Ufsterrettelighed eller Fallit efter den svenske Krig i Aarene 1658 ff. *).

LXVI. Det Stougaardske Legat

oprettet af Christian Stougaard, Doct. Medic. og Prof. Eloqvnt. ved Kjøbenhavns Universitet, som kort før sin Død († 1645) testamenterede 300 Rd. Spec., hvoraf Renten aarlig skulde gives til en fattig skikkelig Student, fornemmes

*) Hofman I. S. 211 f.

sig af hans egne Naarørende. Capitalen, som af Arvingerne blev indbetalt 1648, tabtes, ligesom den forrige, ganske hos den ovenmeldte Jacob Grubbe til Røgle *).

Endskjønt disse tre Legaters Capitaler saaledes ere forkomne, bør deres Stifteres gode Hensigt ikke mindre paastionnes og deres Navne ikke forbigaaes, hvor Talen er om dem, som ved private Stiftelser til den studerende Ungdoms Bedste have givet hæderlige Beviser paa deres Gavnelyst, deres Agtelse for Videnskabelighed og deres Erkiendtlighed mod den Høiskole, som de skyldte saavel deres lærde Dannelse som de udbortes Fordele, hvortil de ne havde banet dem Veien.

b) et, som mueligen engang kan tilfalde Universitetet, nemlig:

LXVII. Det Londeman - Rosenkroneske Legat.

Edward Londeman, i nogle Aar Professor ved Kiøbenhavns Universitet, siden Lector Theologiæ i Bergen med Biskops Character, adlet med Tilnavn af Rosenkrone, fik i Aaret 1749 Kongl. Tilladelse til at oprette den adelige Sædegaard, Rosendal, i Bergens Stift, som allerede havde Privi-

*) Hofman I. S. 209 — 212.

legier af et Baronie, til et Stamhuus for sine ægte Børn og Descendenter. I Erectionsacten af 9 Sept. 1749 er det i §. 15 bestemt, at, hvis den første Stamherres ægte Afkom skulde aldeles uddøe, skal hele Stamhuset med alle dets Eiendomme, Herligheder og Rettigheder tilfalde Kiøbenhavns Universitet, og af sammes visse Indkomster samles en Fond, hvoraf skal funderes og i fuldkommen Stand sættes et Collegium, som skal føre Navn af de Rosenkroners Collegium academicum *). Bemeldte Stamhuus Rosendal er nu, efterat Geheime-Conferenzraad Greve M. G. de Rosenkrone i Aaret 1811 ved Døden er afgaaet, ved Arv tilfaldet dennes Søstersøn Major, Baron H. Christ. Hoff de Rosenkrone.

Jøvrigt bemærkes, at ved Universitetet endnu have nogle andre Legatcapitaler, som i det Foregaaende ei ere ommeldte, fordi de efter deres Bestemmelse ikke egentlig komme Universitetet selv tilgode eller have nogen umiddelbar Forbindelse med dets Diemed og Instituter, s. Ex. Dr. Caspar Bartholins Legat, deels til fattige Disciplei Frue Skole, deels til Huusarme i Kiø-

*) Udførligere Underretning om denne Disposition samt om Fundators Descendenter findes hos Bänden II. S. 159 — 162.

benhavn, Statsraad Kasinus Bartholinus
til Huusarme ic.

Kaster man nu et Blik paa samtlige de for-
anførte, til trængende Studerendes Understøttelse
eller andet academisk Diemed bestemte, Donatio-
ner, saa tilbyde sig adskillige ikke uinteressante
Bemærkninger.

Først er det ikke lidet paafaldende, at i en
Række af over 270 Aar, som ere forløbne siden
Universitetets Reform i Aaret 1539, saa meget
saa af de gamle adelige Familier, som især i det
sextende og syttende Aarhundrede besadde saa
store Rigdomme, kunne nævnes som Univer-
sitets Belgiorere. Desto taknemmeligere skulle dets
Aarbøger opbevare Navnene Friis, Griis,
Moltke, Rosenkrantz, Skeel, Thott,
Walfendorph.

For det andet giver Forholdet imellem
deres Antal, som af enhver Borgerklasse *) have
attraaet, ved academiske Legaters Stiftelse at
fremme Universitetets Diemed og for saavidt Fæ-
drelandets Lær, Anledning til en Sammenligo

*) Den Kongelige Families Legater altsaa ikke heri
indbefattede.

ning, som indeholder Stof til adskillige Betragtninger. Dette Forhold er følgende:

Professorer ved Kiøbenhavns					
Universitet eller deres Enker	•	•	• 26		
Civile Embedsmænd, høiere					
og lavere	•	•	• 17		
Geistlige Embedsmænd					
a) Biskopper og deres Enker	6	}	14		
b) Præster	•			•	• 6
c) Klokkere	•			•	• 2
Private Lærde og Videnskabsyndere	•		7		
Proprietærer	•	•	• 3*)		
Kiøbmænd	•	•	• 1**).		

For det tredie. I det sextende Aarhundrede findes kun eet Legat at være af Private stiftet ved Universitetet, nemlig det Frisiske. I det syttende Aarhundrede tæller man derimod 27, og der ere visse Familier, f. Ex. den Brochmanske, Guirenske og Bartholiniske, der ligesom fappedes med hinanden om, paa saadan Maade at vise deres Velvillie mod Universitetet. Beløbet af de Summer, som i dette Aarhundrede flere academiske Lærere saae sig istand til, ved

*) Nemlig J. Rosborg (Eier af Haraldslund i Jylland), D. Tonboe og H. Wißing; Biskop Kondemans eventuelle Legat er her ikke iberegnet.

***) Og denne eene dog boende udenrigs.

deres testamentariske Dispositioner at skænke Universitetet, opvække en behagelig Forestilling om det Velhavende i deres oeconomiske Forfatning. I det attende Aarhundrede oprettedes ved Universitetet 38 nye Legater, og det nittende Aarhundrede har allerede forskaffet det 4, af hvilke det Moltkeske er det vigtigste.

Samtlige academiske Legater, saa forskjellige endog deres særegne Bestemmelser maatte findes at være, alt efter Tidernes og Fundatorernes Smag, Synsmaade og specielle Hensigt, vidne ei blot om Stifternes Taknemmelighed eller Velvillie mod Universitetet, men ogsaa, hvilket giver denne Velvillie et forøget Værd, om deres Agtelse for Høiskolens store og velgørende Diemeed.

B.

København's Universitet.

I. Forelæsninger i Sommer, Semestret 1812 og i Winter, Semestret 1812 — 1813 *).

I. I det theologiske Facultet.

C. F. Horneman, Theol. D. og Prof. P. D. — G. Sammenhængen mellem Christi og Pauli Læresætninger; Forklaring af Matthæi og Marci Evangelier i Forbindelse med hinanden. — B. Christi Taler og de deri indeholdte Læresomme; den historiske Deel af Evangelierne.

*) Bogstavet G. betyder Sommer- og Bogstavet B. Winter-Forelæsningerne. For Kortheds Skyld ere blot Gienstandene for Forelæsningerne nævnte uden Form af fuldstændige Sætninger.

Freder. Münter, Theol. D. og Prof.
P. D. — B. Den Theologiske Encyclopædie og
den mosaiske Archæologie.

P. E. Müller; Theol. og Phil. Dr. P.
P. D. — S. Brevet til Hebræerne; Dogmatis-
ken; den christelige Moral. — B. Christelig
Apologetik; Dogmatik; christelig Moral.

M. B. Thorlacius, Prof. Lingv. Lat.
Ord. — S. Pauli Brev til Rømerne. — B.
De catholske Breve og Johannis Aabenbaring.

J. Møller, P. P. E. — S. Middela-
derens Kirkehistorie; Salomons Sentenzer; Skri-
ve- og Disputere-Oveller. — B. Kirkehistorien
fra Reformationen efter Münscher; den første
Bog af Psalmerne; Indledning til det N. T.

2. I det juridiske Facultet.

J. F. W. Schlegel, J. U. D. og P. P.
D. — S. Den dansk-norske Criminalrets Grund-
sætninger i Sammenligning med den almindelige
Lovgivnings Fordringer; den romerske Personer-
nes Ret; Skriveoveller. — B. Den dansk-nor-
ske Criminalret; Naturretten; skriftlige Oveller.

F. Th. Hurligtarl, J. U. P. P. D. —
S. Den romerske Ret til Tingen og Criminal-

ret; den overordentlige Dansk-norske Proces. —
 B. Den romerske og den Dansk-norske Personer-
 nes Ret.

Christ. Brorson, J. U. P. P. C. —
 C. Den Dansk-norske Personernes Ret og Ret
 til Ting. B. Den Dansk-norske Ret i Tin-
 gen og Processen efter Fædrelandets Love.

Matth. Hastrup Bornemann, J. U.
 P. P. C. — C. Wisse Dele af Naturretten;
 den Dansk-norske Ret i Ting. — B. Den al-
 mindelige Statsret; den Dansk-norske Ret til
 Ting.

C. J. Møller, Høiesterets-Secretær og Ad-
 junct ved det juridiske Facultet. C. Udvalgte
 Titler af Vandecterne den absolute, hypothetiske
 og Europæiske Folkeret; Politievæsenet. — B.
 Udvalgte Capitler af den Dansk-norske Retklære;
 juridisk Encyclopædie; den Europæiske practiske
 Folkeret. Skrive- og Disputeres-Ovelser.

3. I det medicinske Facultet.

Kr. L. Bang, Pr. Med. P. D. — C.
 Den almindelige Therapie. — B. Den specielle
 Therapie.

Joh. Sylv. Sætorph, M. Dr. og P.
 P. D. i Chirurgie og Giordemoderkunst. — C.
 Byldenes Chirurgie; Operationer paa Phanto-

met. — B. De chirurgiske Operationer; Fodfælselæren; Haandgreb ved Operationerne paa Phantomet.

Ol. Hier. Mynster, M. D. og P. P. E. — S. Practisk Medicin ved de Syges Senge; Udsigt over de fornemteste Systemer i den practiske Medicin. — B. Practisk Medicin ved de Syges Senge; Pharmacologie.

J. D. Herholdt, M. D. og P. P. E. — S. Den tinglige Medicin. — B. Udvalgte Capitler af Sæe-Medicinalvæsenet.

Mich. Skjelderup, M. D. og P. P. E. — S. Osteologie og Physiologie. — B. Synesmologie, Myologie, Neurologie; det dyriske Livs Physiologie.

4. I det philosophiske Facultet.

M. Abrah. Kall, Prof. Hist. P. D. — S. Hovedmomenterne af det forhen saakaldte Romersk-tydske Riges Historie fra Carl den Stores Tid af. — B. Danmarks og Norges Tilstand under Hedenkabet; Fædrelandets Historie fra Knud den Store indtil Christian 4 Regierings Tiltrædelse.

Thom. Bugge, Math. og Astron. P. P. D. — S. Optik, Catoptrik og Dioptrik; sphærisk og theoretisk Astronomie og mathematisk Geo-

graphie. — B. Statik og Hydrostatik; den sphæriske og theoretiske Astronomie og den mathematisk Geographie.

M. N. C. Kall, LL. DD. P. P. D. — S. Det arabiske Sprog; Amos's, Obadia og Jonas's Spaadomme. — B. Det arabiske Sprog; Michæ, Nahum's og Habakuk's Prophetier.

M. J. Wøldike, Math. P. P. D. — S. Begyndelsesgrundene af Algebra; den rene Mathematik efter Kästner. — B. Ligesaa.

J. Wolf, Math. P. P. D. — S. Arithmetiken og Begyndelsesgrundene af Algebra; den theoretiske Geometrie og den plane Trigonometrie efter Karstens. — B. Ligesaa.

Greg. Wad, Hist. Nat. Prof. P. D. — S. Den theoretiske Dryctognosie efter Werners System; Geognosie. — B. Forberedende Dryctognosie, Geognosie.

Dr. Nic. Treschow, Phil. P. P. D. — S. Empirisk Psychologie og Metaphysik; Begyndelsesgrundene af Naturretten. — B. Kirkeret og almindelig Encyclopædie.

M. B. Thorslacius, Prof. Lingv. Lat. D. — S. Romersk Statsforfatning; Lucretius Carus om Tingenes Natur. — B. Lucretius Carus fortsat. Latinke Skrive- og Taleøvelser.

M. Nic. Schow, Prof. Archæol. P. E. —
 S. Hygins Fabler; den nyere Kunsthistorie —
 B. Hesiodi Theogonie; Archæologien.

M. N. Nyerup, Prof. Hist. Lit. og Univ.
 Bibliothekar — S. De første Linier af Videns-
 skaberne's Encyclopædie — B. Videnskabernes
 Fremskridt under Christ. 7.

L. C. Sander — S. Declamationsøvel-
 ser; tydsk Grammatik. — B. Declamations-
 øvelser; tydske Skrive- og Taleøvelser.

M. Greg. Begtrup, Decon. P. E. — S.
 Handelsplanternes Cultur; Landoeconomien —
 B. Dvægavlen; Foderurternes Cultur; Landoe-
 conomien.

Lh. Bruun, Prof. L. Angl. — S. Det
 Engellske Sprog og Skrivelsesøvelser i samme — B.
 Forklaring af Miltons tabte Paradis; Oversæt-
 telses-Øvelser.

M. L. Engelstoft, Hist. & Geogr. Prof.
 P. E. — S. Den gamle romerske Historie paa
 Latin; Fædrelandets Statistik — B. Nyere Eu-
 ropæisk Statshistorie efter Heeren; den Romerske
 Histories Kilder og disses rigtige Brug, paa Latin;
 Fædrelandets Statistik.

P. R. Müller, Philos. & Theol. Dr.
 Prof. Theol. P. D. — S. Den philosophiske
 Moral. — B. Ligesaa.

G. Sverdrup, Lingv. Græc. P. P. E. —
 S. Sophoclis Electra; Plato's Phædrus — B.
 Æschyli Coephora; Plato's Phædo.

M. J. C. Ørsted, Phys. P. P. E., var
 med Kongl. Tilladelse fraværende; hans Lærefor-
 retninger ere imidlertid besørgede af Oberlærer
 ved Kbhavns Cathedralsskole, J. Krum, som har
 foredraget — S. Experimentalphysik — B.
 Den samme.

M. N. Puerari, Lingv. & Lit. Gall. P. P.
 E. — S. Fransk Grammatik; Voltaires Alzi-
 re — B. Franske Tale, og Skrive-Dvælseser; nogle
 af Molières Comoedier.

J. Rathke, Zoolog *). P. P. E., var fravæ-
 rende paa en efter allerhøieste Befaling til Norge
 foretaget Reise.

A. Dehlenschläger, Æsthet. P. P. E.
 — B. Æsthetikens Grundsætninger.

M. Er. Ch. Werlauff, Hist. & Antiquit.
 Patr. Prof. P. E. — S. Den danske Historie
 fra Calmar-Unionen — B. Fædrelandets Histo-
 rie fra Christian 4.

*) Den under 15 August 1810 til Professor extraor-
 dinarius i Astronomien ved Kiøbenhavn's Univer-
 sitet udnævnte Dr. H. C. Schumacher havde end-
 nu ei tiltraadt sit Embede.

F. C. Dahlmann, Dr. Philos. — G.
Over den første Bog af Thucydids Historie paa
Latin.

Jer. Müller, Dr. Philos. — G. Deit
græske Kunsthistorie; Cicero's Taler de Signis et
Suppliciiis.

II. Befordringer.

Den 27 August d. A. er hidtilværende Secre-
tær og Bureauchef under Directionen for Universite-
terne og de lærde Skoler, Justitsraad Professor
L. Engelstoft, udnævnt til Assessor med Sæde
og Stemme i bemeldte Direction, og Cancellist i
Generalauditeurens Contor, Auditeur Christian
Lund i hans Sted beskikket til Secretær og Bu-
reauchef under samme Direction.

III. Legater.

1) Professor Jens Smiths Gave til
Walkendorphs Collegium.

Practiserende Medicus, Professor Jens
Smith, Ridder af Dannebrog, har ved Gave-
brev af 6 Sept. 1812, som under 29 Decbr. næst-
efter er af Hs. Majestæt allernaadigst stadfæstet,

stænket til Walkendorphs Collegium den Capital 400 Rd. D. C. *). Den igiennem Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler derpaa udfærdigede allernaadigste Confirmation, hvori Gavebrevet selv er indført, lyder saaledes:

Vi Frederik den Siette *rc. rc.* Gjør vitterligt: at eftersom hos Os allerunderdanigst er ansøgt og begiært Vores allernaadigste Stadfæstelse paa et af Os elskelig Professor J. Smith, Ridder af Dannebrogen, under 6te Sept. d. N. affattet Udkast til et Gavebrev, saaledes lydende:

"Allerede i en meget ung Alder blev det
 "min Lod, deels ved mine Forældres Uformu-
 "enhed, deels endnu mere ved deres tidlige
 "Død at sørge for mit eget Ophold og min
 "Fremtids Skiebne. Ved de forskjellige Veie,
 "jeg dertil fandt Leilighed at vælge, lykkedes
 "det mig, uden Byrde for andre at erhverve
 "for endeel Aar det fornødne. Men da min
 "Hovedtilbøielighed hæftede sig til Videnska-
 "berne, og jeg derefter blev academisk Bor-
 "ger, skulde jeg have fundet store Hindringer
 "for en heldig Fremgang paa denne Bane,

*) Dette Legat er allerede anført iblandt de øvrige academiske Legater ovenfor S. 221 ff.

"dersom jeg ikke havde havt det med Taknem-
 "melighed paastionnede Held, at finde deels
 "tagende Belyndere, og at nyde Deel i den
 "Understøttelse, som de Studerende efter
 "aflagt Prøve have Udgang til. Dog kunde
 "jeg ikke efter det Begreb, jeg stedse var vant
 "til at gjøre mig om Menneskets egne Kræf-
 "ter og dets Forpligtelser, betragte eller mod-
 "tage nogen sliq Belgierning anderledes end
 "et Laan, hvilket jeg følede det inderlige
 "Ønske, engang at kunne, ligesom min For-
 "pligtelse til, ved bedre Kaar at burde tilba-
 "gebetale, forsaavidt det lader sig tænke, at
 "Belgierninger kunne betales. Ligesom jeg
 "ingensinde lod dette Maal af Sigte, saa
 "ere mine Bestræbelser ved Forsynets Bi-
 "stand saaledes blevne understøttede, at jeg,
 "da jeg under 16 Junii sidst havde den For-
 "ngielse at tilstille det Kongl. Consistorium i
 "Kiøbenhavn 400 Rd., der omtrent kunde
 "være Beløbet af den Hielp, som af Univerfi-
 "tetet, og deriblandt Valkendorfs Collegium,
 "har været mig tildeelt, torde glæde mig
 "ved at troe, derved at afdrage den sidste
 "Gield af dette Slags, som mig bevidst end-
 "nu hviler paa mig.

"Da velbemeldte Consistorium ogsaa ved
 "at underrette mig om ovenmeldte Summe

"Modtagelse og foranstaltede Udsættelse ikke
 "har fundet noget at erindre imod den Anven-
 "delse af sammens Renter, som jeg tillod mig
 "at ønske, saa har jeg som svagt Beviis paa
 "den Erkiendtlighed, jeg følede mig at skyldte
 "det Kiøbenhavnste Univerfitet, villet skienke
 "og give, ligesom jeg ved nærværende Gaves
 "brev og Disposition skienker og bortgiver,
 "til nogen Hielp for en ved bemeldte Kiøben-
 "havns Univerfitet duelig Studerende den til
 "Consistorium allerede indsendte Summa,
 "400 Rd. Dansk Courant, hvilke ønskes ud-
 "satte blandt Walkendorfs Collegii Capitaler,
 "og de aarlige Renter at maatte tillægges en
 "Studiosus eller Candidatus Medicinæ paa
 "bemeldte Collegium, saalænge han har Plads
 "i samme, og findes med Flid at fortsætte
 "sine academiske Studier.

"Hvis ingen medicinsk Studerende for et
 "eller flere Aar skulde have Plads paa Colle-
 "giet, tillægges for saadan Tid bemeldte Ren-
 "ter en paa Collegiet værende Alumnus, som
 "studerer Physik, Chymie og Mathematik,
 "især om han gjør samme til sit Brødstudium
 "Saalænge heller ikke saadanne Studerende
 "skulde findes paa Collegiet, overdrages det til
 "Consistorium, at tildele den meest Værdig-
 "blandt de øvrige Alumner samme Renter

"hvilke han da kan vedblive at nyde, indtil
 "han efter sin Anciennitet kan opstige til de
 "extraordinaire Stipendier, som af andre alle-
 "rede ere blevne de ældre Alumner tillagte,
 "hvis ikke nogen af de forhen værende mere
 "Berettigede imidlertid skulde optages i Colle-
 "giet, i hvilket Fald han efter det løbende
 "Aars Nydelse maa fratræde samme til disse.

"Jkkun udbeder jeg mig Tilladelse til, saa
 "længe jeg lever, af de Alumni, som Consisto-
 "riet ved hver Vacance behager at foreslaae,
 "at nominere den ene, paa det at jeg, om jeg
 "ved nøiere Bekiendtskab skulde finde ham sær-
 "deles værdig og trængende, mueligen kunde,
 "enten i hans Studeringer eller paa nogen
 "anden Måde, have den Fornøielse at være
 "ham til nogen videre Nytte. Hvorimod
 "Balget efter min Død overlades til Consisto-
 "rii beste Skiønnende i Henhold til de oven-
 "anførte Bestemmelser.

Kjøbenhavn den 6te Septbr. 1812.

J. Smith,

practiserende Medicus, Professor og
 Ridder af Dannebrog.

Da ville Vi allernaadigst have bekræftet og stadfæstet, ligesom Vi og herved bekræfte og stadfæste forbemeldte Gavebrev i alle dets Ord og Puncter, saaledes som det af ham er affattet og her indført. Forbydende alle og enhver, imod det, som foreskrevet staaer, Hinder at gjøre.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kiøbenshavn den 29de December 1812.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

2. Anvendelse af et Overskud af det Bingiske Legat.

Blandt de Capitaler, som Dr. Med. Etatsraad Jens Bing ved Testament af 11 Mai 1749 lagde under Universitetets Bestyrelse *), var ogsaa en paa 4000 Rd., for hvilken efter hans Huusholderstes Død skulde kjøbes 6 Senge i Wartow Hospital, og Resten af Capitalen blive staaende paa Rente til flere Senges Oprettelse i Fremtiden.

*) De af disse Capitaler, som komme Universitetet og de Studerende tilgode, ere anførte i forrige Hæfte S. 27.

I Aaret 1771 bleve de sex Senge i Wartow kjøbte. Et lidet Overskud, som da blev tilbage, og som siden forøgedes ved en af General Plessens skienket usikker Giøldsfordring, hvorfra dog noget efterhaanden erholdtes, er nu voxet til en Capital af 4800 Rd., under Benævnelse af: det Bingiske Legats eget Overskud.

Ephorus for bemeldte Legat, Hr. Statsraad N. C. Kall, har nu foreslaet, at den overskydende Rente heraf maatte, som passende til nærværende Omstændigheder og overensstemmende med Testators gode Hensigter, for Fremtiden anvendes paa den Maade, at de, som ligge paa Testators Senge i Wartow, forundtes et ugentligt Tillæg af 1 Mk. 8 ß. à 2 Mk. til de 3 Mk. ugentlig, de hidtil have haft.

Dette Forslag er af Directionen under 30 Oct. d. A. approberet.

IV. A c a d e m i s k e E x a m i n a.

1. Examen Artium.

a. Overordentlig Examen Artium i April Maaned.

Ved allernaadigst Resolution af 26 Febr. blev Directionen bemyndiget til at foranstalte en over

ordentlig Examen Artium ved Universitetet afholdt i April Maaned. Efter derom fæst Bekiendtgjærelse meldte sig 8 Dimittender, hvis skriftlige og mundtlige Prøvelse overdroges en Examenſdeputation, bestaaende af p. t. Decanus i det philosophiske Facultet Hr. Statsraad N. C. Kall, Hr. Statsraad Ridder N. Kall, Hr. Statsraad Wolf og Hr. Justitsraad Schow. Udfaldet af bemeldte Examen viser Bilag I.

Af dem, som havde meldt sig, vare tvende dimitterede fra Kiøbenhavns Skole, een fra Husum Skole, sex af Institutbestyrere eller private Lærere.

Ved samme Examen indstillede sig 6 Candidater, for i Overensstemmelse med Fdn. af 22 Martii 1805 §. 20 at underkaste sig nye Prøver i visse Fag, og erholdt da

1. H. H. Aschehoug *) ved ny Prøvelse i Geographie. Characteren temm. godt; i Historien Characteren temm. godt.
2. Ole Berg **), i Hebraisk, temm. godt; i Geographie, temm. godt; i Historie ligesaa temm. godt.

*) S. disse Min. 1811 2 B. S. 206 Vil. III. U. 2.

**) samment. Vil. III. U. 5.

E x a m e n A r t i u m

ved Kiøbenhavn's Universitet i April 1812.

Examensdeputation.

Statsraad Ridder Abr. Kall.

Statsraad Nic. Christ. Kall.

Statsraad Wolf.

Justitsraad Schow.

E x a m e n s C h a r a c t e r e r :

Examinander.	Hvorfra og af hvem dimitterede.	Examens Characterer:													
		Dansk Stil.	Latin.	Latin Stil.	Græsk.	Hebraisk.	Tydsk.		Fransk.		Religion.	Geographie.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.
							Oversættelse af Dansk paa Tydsk.	Oversættelse af Tydsk paa Dansk.	Oversættelse af Dansk paa Fransk.	Oversættelse af Fransk paa Dansk.					
1. Bang, Andreas	Kiøbenhavns Cathedralsskole	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	— —	godt.	— —	godt.	— —	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.
2. Brandis, Julius Ferdinand Frid.	Privatist fra Kiøbenhavn, dimitteret af Statsraad Brandis	godt.	godt.	tem. godt.	godt.	— —	godt.	— —	maadelig.	— —	godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.
3. Clafen, Ernst Heinrich	Brendstrup's og v. Westens Institut	godt.	meg. godt.	godt.	tem. godt.	— —	godt.	— —	godt.	— —	tem. godt.	godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.
4. Dreyer, Joachim Lund	Privatist fra Christiania, dimitteret af Stud. J. Hansteen	godt.	meg. godt.	tem. godt.	meg. godt.	— —	tem. godt.	— —	maadelig.	— —	meg. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	godt.
5. Fuglede, Philip Christian	Brendstrup's og v. Westens Institut	meg. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	— —	tem. godt.	— —	godt.	— —	godt.	udm. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.
6. Haring, Martin	Fra Husum Skole	tem. godt.	godt.	tem. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	— —	maadelig.	— —	tem. godt.	godt.	tem. godt.	maadelig.	maadelig.
7. Moldenhawer, Carl Edvard	Privatist fra Kiøbenhavn, dimitteret af Consejlsraad Moldenhawer	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	— —	godt.	— —	godt.	— —	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.
8. Winønes, Poul	Privatist fra Kiøbenhavn, dimitteret af Stud. Theol. P. C. Boye	meg. godt.	udm. godt.	tem. godt.	udm. godt.	meg. godt.	tem. godt.	— —	maadelig.	— —	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	tem. godt.	godt.

I Overensstemmelse med Forordningen af 22de Martii 1805 §. 20. indstillede sig til nye Prøve:

1. Aschehoug, Hans Hammond	Stud. Theol. Halvor Aschehoug	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	tem. godt.	tem. godt.	— —	— —
2. Berg, Ole	Studios. Theol. P. C. Boye	— —	— —	— —	— —	— —	tem. godt.	— —	— —	— —	— —	tem. godt.	tem. godt.	— —	— —
3. Blicher, Jens	Studiofus J. G. Adler	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	meg. godt.	— —	— —	— —
4. Johansen, Carl Gustav	Borgerdyds Skolen	— —	— —	— —	— —	— —	tem. godt.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
5. Preus, Hans Henrich	Christiansands Cathedralsskole	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	tem. godt.	— —	— —
6. Svendsen, Christian	Stud. Theol. J. M. Hansteen	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	meg. godt.	— —	— —	— —

1. 1. 1.

1. 1. 1.

- 1. 1. 1.
- 2. 1. 1.
- 3. 1. 1.
- 4. 1. 1.
- 5. 1. 1.
- 6. 1. 1.
- 7. 1. 1.
- 8. 1. 1.

- 1. 1. 1.
- 2. 1. 1.
- 3. 1. 1.
- 4. 1. 1.
- 5. 1. 1.
- 6. 1. 1.

3. J. Blicher *), i Geographie Characteren meget godt.
4. C. G. Johnsen **), i Hebraisk Characteren temm. godt.
5. H. H. Preus ***) i Historie Characteren temmelig godt.
6. Christ. Svendsen †), i Geographie Characteren meget godt. Tvende andre, som vare forpligtede til ligeledes at aflægge ny Prøve (s. disse Annal. 1811. 2 B. S. 211), udebleve.

b. Ordentlig Examen Artium i Octob. Maaned.

Til denne Examen vare deels fra offentlige Skoler, deels fra private Instituter og private Lærere anmeldte 100; men deraf indfandt sig kun 98. Af disse vare 57 dimitterede fra offentlige Skoler i begge Riger, nemlig 52 fra dem i Danmark og 5 fra dem i Norge. Privatdimitterede vare 41; hvoriblandt een fra det Elesvigste.

*) S. disse Annal. 1811. 2 B. S. 206 Bil. III. N. 6. **) sammest. Bil. I. B. 7. ***) sammesteds Bil. I. N. 21. †) sammest. Bil. I. B. 21.

Forholdet imellem de enkelte Skolers Dimissioner var følgende:

Danmark.

Fra Kjøbenhavn's Skole dimitteredes	•	•	•	•	9
— Roskilde	•	•	•	•	7
— Frederiksborg	•	•	•	•	7
— Herlufsholm	•	•	•	•	7
— Nykøbing	•	•	•	•	7
— Odense	•	•	•	•	4
— Nyborg	•	•	•	•	1
— Ribe	•	•	•	•	1
— Aarhus	•	•	•	•	4
— Randers	•	•	•	•	3
— Aalborg	•	•	•	•	2

(fra Helsingør's, Slagelse, Ebeltoft, Fredericia, Horsens og Viborg Skoler vare ingen dimitterede).

Norge.

Fra Christiania Skole	•	•	•	•	3
— Bergen	•	•	•	•	1
— Trondhiem	•	•	•	•	1

(Fra Christiansands Skole var ingen dimitteret).

I Henseende til Formen af denne Examen var fort iforveien ved allerhøieste Resolution af 9 Oct., paa Directionens derom giorte allerunderdanigste Forestilling, allernaadigst bifaldt, at den

maatte afholdes med følgende Forandringer i Fdn. af 22 Martii 1805:

- 1) at istedet for, at enhver Examensdeputation hidtil havde bestaaet af een Examinator i de gamle Sprog, een i Religionslæren, een i Historien og een i Mathematiken, samtlige Examinanders Prøver i Sprog og Videnskaber kun skulle bedømmes af de Professorer, til hvis academiske Lærefag enhver Prøve henhører, altsaa een Deputation at bestaae af Philologiske, een af theologiske, een af mathematiske Professorer, een af Lærere i de nyere Sprog.
- 2) at den anordnede Prøve i det tydske og franske Sprog, hvilken hidtil har bestaaet i Oversættelse fra Dansk i Fransk og Tydsk, indskrænkes til Oversættelser fra disse tvende Sprog i Dansk, og overhoved Antallet af de skriftlige Udarbejdelser saaledes formindkes, at istedet for tvende Opgaver i Religionen og Bibelhistorien kun tvende, og istedet for fire Opgaver saavel af Historiens som af Arithmetikens og Geometriens Omfang ifkun halvt saa mange skriftligen besvares af Examinanderne, hvorimod nu ogsaa i nyere Sprog og Mathematik mundtlig Prøvelse kommer til.

3) at der gives Hovedcharacterer, som uddrages af de speciellere Censurer over de af hver Candidat i hver Sprog- og Videnskabs-Rubrik skriftlig og mundtlig aflagte Prover, hvorhos af Hs. Majestæt var befaleet, at Allerhøist-samme derefter skulde forelægges allerunderdanigst Beretning om den med saadanne Modificationer i Formen afholdte Examens Udfald til nærmere allerhøieste Bestemmelse for Fremtiden.

Til Iværksættelse af den tredie Punkt bleve de i Examen Artium deeltagende Professorer af Directionen anmodede om at sammentræde for at overlægge de Grundsætninger, efter hvilke en Hovedcharacter burde uddrages af de specielle Characterer. Pluraliteten var af den Formening, at, saa længe i Henseende til de specielle Characterers Benævnelse ingen Afvigelse fra Forordningen kan være tilladelig og Hovedcharacterens Benævnelse altsaa maae rette sig efter hiin, ville følgende Regler provisorisk kunne ansees at være de antageligste.

1) Udmærkelse bestemmes efter 24de §. og tilkændes gives ved Udmærket af 1ste, 2den og 3die Klasse.

2) I Analogie med Forordningens Bydende i 20de §. og den Bigtighed, som er givet Religionslæren, Geographie o. s. v., formenes, at en Candidat, som i nogen af de benævnte Rubriker har faaet 1 Stet eller 4

maadelig, bør nøies med Hovedcharacter maadelig, og den Fremgang, som efter de specielle Characterer i disse Fag endnu befindes stætere, eller tillige er stemplet med ligesaa flette Characterer i nogen af Rubrikerne: Geometrie, Arithmetik eller nyere Sprog, bør virke Rejection. Dog synes dette sidste ei strax denne Gang at burde iværksættes, da saa stræng en Forholdsregel ikke betimeligen har været Bedkommende bekiendt. Videre synes den, som har udi de ovenmældte i Forordningen nævnede Fag erholdt 1 à 3 maadelig, ei at burde have høiere Character, end t e m m. g o d t.

- 3) Da Forordningen i samme §§ Begyndelse med Føie har lagt særdeles Vægt paa de 3 første Rubrikers Fag, formenes ogsaa, at en ringe Character i et eller andet af disse bør have nogen særdeles Indflydelse paa Hovedcharacteren. DeSaarsag bør den, som i en af bemældte Rubriker har faaet t. godt, ikke kunde faae høiere Character, end godt; den, som i 2de har faaet t. godt, eller og i den latinske Stil maadelig, bør lade sig nøie med Characteren t. godt, og den, som har faaet 3 t. godt, eller 1 t. godt og 1 maadelig for latinsk Stil, bør nøies med Hovedcharacteren maadelig.

4) Til at afgjøre Mellemcharactererne imellem de høieste og ringeste Grader bør, hvor ingen af forannævnte Tilfælde bestemmer Characteren, denne afgjøres efter Pluraliteten, og hvor denne er fuldkommen lige, og Spørgsmaalet bliver om at vælge imellem 2 nær paa hinanden følgende Characterer, da vælges den ringeste. Altsaa naar f. Ex. 6 have stemmet for g o d t og 6 for t. g o d t, bliver Hovedcharacteren t. g o d t; har derimod 1 stemmet for m. g o d t, 5 for g o d t, 6 for t. g o d t, erhølder Dimittenden godt for den Overvægts Skyld, som 1 m. g o d t giver. Er derimod Spørgsmaalet om Valg ved 2 fra hinanden afstaaende Characterer, f. Ex. 6 have stemmet for m. g o d t og 6 for t. g o d t, bliver Hovedcharacteren den midterste imellem begge, altsaa g o d t.

Dette saaledes til Prøve Vedtagne blev af Directionen provisorisk samtykt, forinden det efter Indberetning om Examen's Udfald nærmere kom under Overveielse, hvorvidt det for Fremtiden derved kunde forblive, eller nogen Modification maatte være fornøden. Ligeledes bifaldt Directionen, at Examinatorernes Forsamling overdrog til en Committee, bestaaende af et Medlem af hver Klasse, saavel at opgive Thema til dansk Udarbeidelse, som ogsaa at bedømme de udarbeidede danske Prøver.

Examen tog sin Begyndelse dēt 20 Oct. De
 til skriftlig Besvarelse eller Oversættelse forelagte
 Thematā og Pensa vare følgende:

I. I Modersmaalet

Man udvikle Tanken af den Sætning hos Horaz:

Quid prosunt leges, sine moribus vanæ?
 Hvad gavne Love, kraftløse uden Sædelighed.

2. Oversættelse af Latin paa Dansk

(af Jul. Cæsar. Bell. Alexand. c. 33).

Julius Cæsar, cum Ægypto atque Alexan-
 dria potitus erat, reges constituit, quos Ptolomæus testamento scripserat, atque obtestatus erat
 q̄ populum Romanum, ne mutarentur. Nam ma-
 jore ex duobus pueris rege amisso, minori trans-
 didit *) regnum, majorique ex duabus filiis **),
 Cleopatræ, quæ manserat in ejus fide, minorem
 Arsinoën, cujus nomine Ganymedes diu impo-
 tenter ***) regnaverat, deducere ex regno sta-
 tuit; nequa rursus nova dissensio, priusquam
 diuturnitate confirmarentur regia imperia, per

*) Transdo d. e. trado. **) filiis, Døttre. ***) im-
 potenter, despotisk.

homines seditiosos nasceretur. Multas ibi legiones reliquit, quo firmitus esset eorum imperium, qui neque amorem suorum habere poterant, quod fideliter permanserant in Cæsaris amicitia, neque vetustatis auctoritatem *), paucis diebus reges constituti. Simul ad imperii Romani dignitatem utilitatemque publicam pertinere existimabat, si permanerent in fide reges, præsiidiis eos Romanis esse tutos: et hos, si essent ingrati, posse iisdem præsiidiis coërceri.

3. Oversættelse af Dansk paa Latin.

Om Digterne Pacuvius og Accius fortælles følgende Historie: Da Pacuvius blev gammel og svagelig, drog han fra Rom til Tarent, for her at opholde sig. Accius, som da var i sin blomstrende Alder, gjorde hændelsesviis paa den Tid en Reise til Asien, og vilde nu aflægge et Besøg hos **) den navnkundige Olding. Han blev venstabeligen modtaget, og opholdt sig hos Pacuvius nogle Dage. Engang oplæste han for sin Bert, efter dennes Begiering, sit Sørgeespil Atreus. Pacuvius bemærkede, at Digtet røbede Kraft og

*) vetustatis auctoritatem, d. e. auctoritatem ex vetustate. **) aflægge Besøg hos, divertere ad.

Høihed *), men forekom ham tillige noget raat og upyntet. Accius modtog Oldingens Dom med Bæfedenhed og Opmærksomhed, og tilføiede blot, at han haabede, hans følgende Arbeider vilde blive bedre. "Med Genierne, sagde han, gaaer det som med Frugterne; disse, naar de i Begyndelsen ere haarde og bittre, blive siden des modnere og behageligere; men ere de strax i Forstningen bløde og vandige **), saa vorde de siden ikke modne, men raadne. Saaledes maa hos det sande Genie noget overlades Tiden og Alderen at affile ***).

4. 5. Oversættelse af Tydsk og af Fransk paa Dansk.

Dertil vare tvende passende Stykker opgivne †).

6. I Religionen.

- 1) Hvad kan Religionen lære os om vor Bestemmelse paa Jorden?
- 2) Hvilke velgiørende Følger har Jesu Opstandelse havt?

R 2

*) Høihed, grandor (grandoris).
avidus.

**) vandig,

***) affile, limare.

†) De forbigaaes her for Northeds Skyld.

7. I Historien.

1. Exponatur origo, instituta atque fata coloniarum græcarum in Asia minori.
- 2) Hvorvidt strakte Keiser Carl den femtes Herredømme sig, og hvilke ere de vigtigste Begivenheder, der vedkomme hans Regiering?

8. I Arithmetik og Geometrie.

- 1) At forklare, hvad den geometriske Proportion er, og at bevise de vigtigste Læresætninger, denne Proportion vedkommende.
- 2) At bevise, at i en retvinklet Triangel er Quadraten paa Hypothenusen saa stort som Summen af Quadraterne paa begge Cathederne; og af dette Theorem at opløse følgende tvende Problemer:
 - a) at lægge tvende givne Quadrater sammen.
 - b) fra en given større Quadrat at drage en given mindre.

Under de skriftlige Prøver forlode tvende Dimisser Examen, og tre andre funde, formedelst Udfaldet af Censuren over deres skriftlige Udarbejdelser og Oversættelser, ei stædes til den mundtlige Examen. Til denne indstillede sig derfor i alt 93, af hvilke, saaledes som Bil. III — V vise,

Første Liste over Dimittenderne til Examen Artium i October Maaned 1812.

Dimittendernes Navne.	Hvorfra og af hvem dimitterede.	De specielle Characterer i de enkelte Rubriker.											Hoved-Character.	
		Udarbeidelse i Modersmaal.	Latin.	Latin Skil.	Græsk.	Hebraisk.	Tydsk.	Fransk.	Religion.	Geographie.	Historie.	Arithmetik.		Geometrie.
Arends, Christopher	Kiøbenhavn's Cathedralsskole	udm. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	— —	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Meget godt.
Bach, Thomas	Randers Skole	tem. godt.	godt.	tem. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.	godt.	godt.	Zemmelig godt.
Barner, Helm Gotthard	Dim. af K. S. Groth, Undercancellist	tem. godt.	godt.	maadelig.	meg. godt.	— —	godt.	godt.	maadelig.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	Maadelig.
Dichmann, Gustav	Kiøbenhavn's Cathedralsskole	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	— —	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Gliemann, Johan Georg Theodor	Dim. af Cand. Theol. M. N. Møller	godt.	meg. godt.	tem. godt.	godt.	— —	meg. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	tem. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Godt.
Hammerich, Peter Carl Christ.	Dimitteret af samme	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	— —	meg. godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	Maadelig.
Hvass, Erik Christ. Andreas	Randers Skole	godt.	meg. godt.	tem. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.	godt.	Godt.
Jessen, Georg	Christiania Cathedralsskole	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	— —	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Leuning, Søren Johan	Kiøbenhavn's Cathedralsskole	godt.	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Levy, Lazarus Michael	Samme Skole	udm. godt.	tem. godt.	godt.	meg. godt.	— —	meg. godt.	udm. godt.	— —	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Godt.
Merenst, Emil Jørgen	Samme Skole	godt.	meg. godt.	tem. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Godt.
Nielsen, Palle	Ribe Cathedralsskole	meg. godt.	godt.	tem. godt.	godt.	— —	godt.	udm. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Ponsaing, Carl Georg Anton	Kiøbenhavn's Cathedralsskole	udm. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Reister, Aug. Ludv. Wilh.	Borgerdyds Skole	meg. godt.	meg. godt.	godt.	tem. godt.	— —	udm. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Meget godt.
Roed, Jens Diderich	Randers Skole	tem. godt.	godt.	maadelig.	meg. godt.	— —	tem. godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	maadelig.	maadelig.	Maadelig.
Schumacher, Andreas Christ.	Dim. af K. S. Groth, Undercancellist	godt.	meg. godt.	tem. godt.	udm. godt.	— —	meg. godt.	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Schwach, Conrad Nicol.	Christiania Cathedralsskole	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	— —	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Siewers, Carl	Samme Skole	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Stiernholm, Rasmus de	Dimitteret af Bogholder Thomsen	meg. godt.	meg. godt.	tem. godt.	godt.	— —	godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Godt.
Sørensen, Søren Anton Wilh.	Dimitt. af Faderen Biskop Sørensen	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	— —	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Thaning, Jørgen Severin	Kiøbenhavn's Cathedralsskole	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Thurah, Christ. Erik	Samme Skole	udm. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Weidemann, Poul Friderich	Samme Skole	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	Godt.
Wichmann, Carl Frid.	Borgerdyds Skole	meg. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	— —	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	tem. godt.	godt.	Meget godt.

Saaledes affattet i Censur-Forsamlingen den fjerde November 1812 bevidne

N. C. Kall,
p. t. Dec. fac. philos.

B. Thorlacius.

P. E. Müller.

A. Kall.

J. Wolf.

Bruun.

Fra Skoleraadet i Christiania er indberettet, at Dimittenderne derfra ved afholdt Skole-Examen have erholdt følgende Characterer:

	Physik.	Anthropologie.	Naturhistorie.	Engelsk.
Siewers	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	godt.
Jessen	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.
Schwach	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.

Anden Liste over Dimittenderne til Examen Artium i October Maaned 1812.

Dimittendernes Navne.	Hvorfra og af hvem dimitterede.	De specielle Characterer i de enkelte Rubriker.											Hoved-Character.	
		Udarbeidelse i Modersmaal.	Latin.	Latin Skil.	Græsk.	Hebraisk.	Endsk.	Franck.	Religion.	Geographie.	Historie.	Arithmetik.		Geometrie.
Arch, Jens Nicolai	Herlufsholm Skole	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	— —	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Asmussen, Peter Christ.	Narhuus Cathedralsskole	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	godt.	Meget godt.
Bang, Claus	Borgerdyds Skole	godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	— —	godt.	tem. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	Godt.
Bødtker, Ludvig Adolph	Samme Skole	godt.	godt.	godt.	maadelig.	— —	meg. godt.	tem. godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.	meg. godt.	Zemmelig godt.
Carstensen, Hemming Christoph.	Nyekiøbing Cathedralsskole	godt.	godt.	tem. godt.	meg. godt.	— —	godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Crone, Christian	Herlufsholm Skole	meg. godt.	godt.	tem. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Godt.
Clemmensen, Gomme Graae	Dimitteret af Stud. R. Lampe	godt.	tem. godt.	maadelig.	godt.	godt.	godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.	godt.	tem. godt.	godt.	Maadelig.
Flindt, Friderich Wilhelm	Borgerdyds Skole	godt.	meg. godt.	meg. godt.	tem. godt.	— —	meg. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Meget godt.
Friis, Friderich	Nyekiøbing Cathedralsskole	meg. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	— —	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Gude, Niels Høegh	Dim. af C. N. Thoring, Lærer ved Søcadetternes	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	— —	tem. godt.	udm. godt.	godt.	godt.	godt.	godt.	godt.	Maadelig.
Hoppe, Peder Fjeldsted	Dimitteret af Cand. Theol. Basse	godt.	godt.	godt.	godt.	— —	godt.	udm. godt.	godt.	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Kaasund, Laurik Peder	Narhuus Cathedralsskole	godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	tem. godt.	godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.	meg. godt.	Maadelig.
Kabel, Laurik Westergaard	Samme Skole	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.	godt.	tem. godt.	udm. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.	Zemmelig godt.
Klemke, Alexander Ferdinand	Borgerdyds Skole	godt.	meg. godt.	godt.	tem. godt.	— —	meg. godt.	godt.	godt.	tem. godt.	maadelig.	godt.	godt.	Meget godt.
Krarup, Niels Bygom	Narhuus Cathedralsskole	meg. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	tem. godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Meget godt.
Leth, Johan Friderich	Nyekiøbing Cathedralsskole	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Mansa, Friderich Wilhelm	Herlufsholm Skole	udm. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	— —	godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Mürer, Thomas Christopher	Nyekiøbing Cathedralsskole	meg. godt.	meg. godt.	tem. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Møller, Poul Martin	Samme Skole	godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Narelius, Marcus Hegge	Dimitt. af Stud. Halvor Aschehoug	tem. godt.	maadelig.	maadelig	tem. godt.	godt.	maadelig.	godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	maadelig.	godt.	Maadelig.
Petersen, Jens Christian	Dimitteret af Stud. J. Hansteen	meg. godt.	godt.	godt	godt.	godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Stampe, Thyge Rothe	Nyekiøbing Cathedralsskole	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	— —	godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Stybe, Claus Winholt	Samme Skole	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Wulff, Johan Christ.	Herlufsholm Skole	tem. godt.	maadelig.	godt.	tem. godt.	— —	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	Maadelig.

N. C. Kall,
p. t. Dec. fac. philos.

Saaledes affattet i Censur Forsamlingen den fjerde November 1812 bevidne
B. Thorlacius P. C. Müller.

N. Kall.

J. Wolf.

Bruun.

Tredie Liste over Dimittenderne til Examen Artium i October Maaned 1812.

Dimittendernes Navne.	Hvorfra og af hvem dimitterede.	De specielle Characterer i de enkelte Rubriker.											Hoved-Character.
		Udarbeidelse i Moders-maal.	Latin.	Latin Skrift.	Græsk.	Hebraisk.	Tydske.	Fransk.	Religion.	Geographie.	Historie.	Arithmetik.	
Abslund, Carl	Herlufsholm Skole	meg. godt.	meg. godt.	godt.	tem. godt.	—	meg. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Colding, Hans Erich	Odense Cathedral-skole	godt.	godt.	tem. godt.	meg. godt.	tem. godt.	meg. godt.	udm. godt.	tem. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Gamborg, Immanuel	Roskilde Skole	tem. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	tem. godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	meg. godt.	Godt.
Herg, Christ. Ehlers	Samme Skole	tem. godt.	meg. godt.	tem. godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	udm. godt.	Temmelig godt.
Jacobsen, Jacob Friderich	Schouboeske Institut	tem. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	—	godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Godt.
Kall, Johan Christian	Roskilde Skole	godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Knudsen, Philip Julius	Herlufsholm Skole	meg. godt.	udm. godt.	tem. godt.	tem. godt.	—	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Godt.
Krag, Mouris Gotthold	Ryborg Skole	meg. godt.	godt.	godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Lange, Thomas Herman	Dimitteret af Stud. P. C. Boye	tem. godt.	godt.	tem. godt.	meg. godt.	—	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Temmelig godt.
Leth, Jorgen	Odense Cathedral-skole	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Meget godt.
Lindegaard, Otto	Samme Skole	tem. godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	—	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	maadelig.	Temmelig godt.
Lüttichau, Hans Helmuth	Schouboeske Institut	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	—	godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	godt.	Godt.
Monrad, Georg Herman	Dimitteret af Stud. P. C. Boye	godt.	godt.	tem. godt.	meg. godt.	—	tem. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Godt.
Riis, Johan Andreas	Schouboeske Institut	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Rode, Gottfried Reimer	Samme Institut	tem. godt.	meg. godt.	tem. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	Temmelig godt.
Rosenkrans, Niels Preben	Roskilde Skole	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	—	godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	Meget godt.
Sommer, Mogens	Samme Skole	tem. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	udm. godt.	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Staffeldt, Carl Friderich	Schouboeske Institut	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	—	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Meget godt.
Tauber, Johan Henrich	Roskilde Skole	tem. godt.	tem. godt.	maadelig.	tem. godt.	—	tem. godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	meg. godt.	Maadelig.
Urne, Friderich	Herlufsholm Skole	godt.	udm. godt.	tem. godt.	udm. godt.	—	godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Godt.
Westengaard, Lars Christ. Ditlev	Roskilde Skole	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Wilsler, August Carl	Schouboeske Institut	godt.	udm. godt.	godt.	udm. godt.	—	meg. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.

N. C. Kall.
R. t. Dec. fac. philos.

Saaledes affattet i Censur-Forsamlingen den fjerde November 1812 bevidne
B. Thorlacius.

P. C. Müller.

N. Kall.

J. Wolf.

Bruun.

Fjerde Liste over Dimittenderne til Examen Artium i October Maaned 1812.

Dimittendernes Navne.	Hvorfra og af hvem dimitterede.	De specielle Characterer i de enkelte Rubriker.										Hoved-Character.		
		Udarbejdelse i Modersmaal.	Latin.	Latin Skil.	Græsk.	Hebraisk.	Lydsk.	Fransk.	Religion.	Geographie.	Historie.		Arithmetik.	Geometrie.
Abel, Leonard	Kriderichsborg Skole	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Meget godt.
Amdisen, Jens Christian	Dimitteret af Stud. A. J. Stadfeldt	tem. godt.	tem. godt.	maadelig.	godt.	—	godt.	meg. godt.	tem. godt.	godt.	tem. godt.	maadelig.	tem. godt.	Maadelig.
Arctander, Wilhelm August	Kriderichsborg Skole	godt.	tem. godt.	maadelig.	godt.	tem. godt.	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Maadelig.
Bendtsen, Poul	Samme Skole	godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	tem. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Cappelen, Christ. Dorph v.	Dimitteret af Stud. J. M. Hansteen	meg. godt.	meg. godt.	godt.	—	—	udm. godt.	meg. godt.	tem. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Colban, Nathanael Angel	Tronhiems Cathedralsskole	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	Meget godt.
Fangel, Holger	Kriderichsborg Skole	tem. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	—	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	godt.	Godt.
Fasting, Christian Ditlev	Samme Skole	godt.	meg. godt.	tem. godt.	godt.	tem. godt.	godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Fogh, Hector Frid. Jansen	Naalborg Cathedralsskole	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Friis, Friderich Ferdinand	Dimitteret af Stud. J. Hansteen	tem. godt.	godt.	tem. godt.	godt.	—	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	meg. godt.	Zemmelig godt.
Fons, Hans Jorgen Ring	Dimitteret af Dr. Philos. J. Müller	meg. godt.	godt.	maadelig.	godt.	—	godt.	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Zemmelig godt.
Starved, Jens	Dimitteret af Stud. J. Hansteen	meg. godt.	tem. godt.	godt.	meg. godt.	—	tem. godt.	godt.	meg. godt.	tem. godt.	godt.	godt.	godt.	Godt.
Sünthelberg, Christ. Carl Herm. Frid.	Dimitteret af samme	tem. godt.	tem. godt.	maadelig.	—	—	godt.	udm. godt.	godt.	tem. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	Maadelig.
Hemsen, Johan Lychsen	Dimitteret af Pastor Wsmussen	tem. godt.	udm. godt.	godt.	udm. godt.	tem. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	tem. godt.	godt.	maadelig.	godt.	Godt.
Holm, Ole Rein	Dimitteret af Stud. J. Hansteen	meg. godt.	meg. godt.	godt.	—	—	godt.	meg. godt.	meg. godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.	meg. godt.	Godt.
Kierulf, Jorgen	Dimitteret af Pastor A. C. Kierulf	tem. godt.	godt.	maadelig.	meg. godt.	—	tem. godt.	godt.	godt.	tem. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	Maadelig.
Scavenius, Peter Brønnum	Dimitteret af Stud. P. Lemming	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	—	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	Meget godt.
Sommer, Jorgen Gottberg	Kriderichsborg Skole	godt.	meg. godt.	godt.	udm. godt.	meg. godt.	tem. godt.	udm. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	Meget godt.
Thura, Christ. Gerh Boss	Dimitteret af Faderen Pastor Thura	godt.	godt.	tem. godt.	meg. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	meg. godt.	Godt.
Thurman, Jacob Schielderup	Dimitteret af Cand. Theol. J. Brix	meg. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.	meg. godt.	maadelig.	meg. godt.	godt.	godt.	tem. godt.	godt.	Godt.
Wadum, Iver Hansen	Naalborg Cathedralsskole	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	Meget godt.
Wimh, Peter Lassen	Dimitteret af Secretair Keder	godt.	udm. godt.	godt.	godt.	—	godt.	meg. godt.	godt.	meg. godt.	meg. godt.	meg. godt.	tem. godt.	Godt.
Woxen, Ole	Dimitteret af Stud. A. J. Stadfeldt	tem. godt.	godt.	godt.	meg. godt.	—	godt.	meg. godt.	godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	Godt.

N. C. Kall.
p. t. Dec. fac. philos.

Saaledes affattet i Censur, Forsamlingen den fjerde November 1812 bevidne
B. Thorlacius. P. C. Müller.

A. Kall.

J. Wolf.

Bruun.

39 erholdt Hovedcharacteren *M e g e t g o d t*

30 " " " " " *G o d t*

10 " " " " " *T e m m. g o d t*

14 " " " " " *M a a d e l i g*

sd bestemt efter de i det Foregaaende ommeldte provisoriske Regler, ved hvilke var taget særdeles Hensyn til den afgjørende Bægt, som Forordningen af 22 Martii. 1805 tillægger de tre første Rubriker. Udmærkelse blev ingen af Examinanderne tildeelt. Af de admitterede 93 Candidater havde 3 ikke angivet Græsk, 51 ikke Hebraisk. Til næste April at underkaste sig ny Probe i visse Rubriker efter Fdn. §. 20 forpligtedes tvende.

Da Examen allerede var tilendebragt, ankom hertil fra Island John F i n s e n, dimitteret af forhenværende Lector ved Islands lærdeskole, nu Sognepræst til Odde, Steingrim Johansen. Efterat med ham en særskilt Prosessuvelse var foranstaltet, tilkiendtes ham Hovedcharacteren *M e g e t g o d t*.

De i indeværende Aar efter offentlig Examen optagne academiske Borgeres Antal udgiar saaledes i alt 102. I Henseende til Fødsel var Forholdet mellem disse 102 Candidater saaledes:

Sønner af civile Embedsmænd	• • •	39
— — militære Embedsmænd	• • •	7
— — geistlige Embedsmænd	• • •	24
— — Riobmænd og Handlende	• • •	9

Sønner af Proprietærer, Forpagtere

	og Jordegodsforvaltere	=	.	.	.	12
—	— Borgere og Haandværkere		.	.		8
—	— Bønder.		.	.	.	3

3. Philologisk-Philosophisk Examen.

A. i April.

a. Philologisk Prøve.

Den 2 April.

1. Balthas. Mûnter. — Laudab.
2. Joh. Th. Neergaard. — Laudab.
3. Jørg. Holger Waage. — Laudab.
4. Kr. Sev. Lorentzen. — Laudab.
5. Christ. Henr. Wûrtzen. — Laudab.
6. Ped. Salicath. — Laudab.
7. Joh. Henr. Preus. — Haud illaudab.
8. Laur. Smith. — Laudab.
9. Jac. Alb. Gad. Danæus. — Haud il-
laudab.
10. Joh. Christ. Riise. — Laudab.
11. Pet. Laur. Ingerslev. — Haud il-
laudab.
12. Fred. Bekker. — Laudab.

Den 3, April.

1. Poul Egede Sporon. — Laudab.
2. Carl Christ. Kroyer. — Laudab.
3. Joh. Stein Hoffmann. — Laudab.
4. Jan. Laur. Arup. — Laudab.
5. Pet. Did. Jbsen. — Laudab.
6. Sev. Christ. Petersen. — Laudab.
7. Christ. Lemvig. — Laudab.
8. Ved. Jørgensen Estrup. — Laudab.
9. Frid. Uld. Andr. Eberlin. — Haud
illaudab.
10. udeblev
11. udholdt ei Examen
12. Jens Georg Lind. — Laudab.

Den 4 April.

1. Aug. Kreidahl. — Haud illaud.
2. Gebh. Helm. — Laudab.
3. udholdt ei Examen
4. Jens Bang Frigast. — Laudab.
5. Joh. Bunkeslød. — Haud illaudab.
6. Sev. Georg Aug. Wedel. — Haud il-
laudab.
7. udholdt ei Examen
8. Ott. Did. Lütken. — Laudab.

9. Joh. Christ. Rütken. — Laudab.
10. Jørg. Pet. Rasch. — Laudab.

Den 6 April.

1. Christ. Mejer Lund — Laudab.
2. Mads Schou. — Laudab.
3. Ped. Galthen. — Laudab.
4. Fr. Wilh. Gamborg. — Laudab.
5. Frid. Bierulf. — Haud illaudab.
6. Jens Andr. Garde. — Non Contemn.
7. Carl Fred. Ehlers. — Haud illaudab.
8. Carl Ludv. Sæborg. — Laudab.
9. Sev. Clemens Langbe. — Laudab.
10. Jens Blicher. — Haud illaudab.
11. Carl Gust. Johnsen. — Laudab.
12. udeblev

Den 7 April.

1. Thyge Schow. — Laudab.
2. Adam Christoph. Holsteen. — Laudab.
3. Brod. Christ. Brorson. — Laudab.
4. Pet. Hiort. — Laudab.
5. udeblev
6. Theod. Høggild. — Laudab.
7. Er. Pet. Rosendahl. — Laudab.
8. Christ. Leth. — Laudab.

9. Ludv. Ferd. Rømer. — Laudab.
10. Knud Pet. Kierulf. — Laudab.
11. Jens Lund. — Laudab.
12. Jac. Nic. Wilhelm. — Haud illaud.

Den 10 April.

1. Ol. Joh. Freuchen. — Laudab.
2. Carl Ferdin. Mourier. — Laudab.
3. Nic. Willemoes. — Haud illaudab.
4. Imman. Wallich. — Laudab.
5. Alb. Pet. Scharling. — Haud illaud.
6. Laur. Pet. Winding Grøner. — Haud illaudab.
7. Sev. Christ. Sommerfeld. — Laudab.
8. Sam. Leop. Heyse. — Haud. illaudab.
9. Sil. Andr. Rongsted. — Non Con-
temnendus.
10. Thor. Joh. Bentzen. — Haud illaud.

Den 13 April.

1. Carl Ludv. Kirstein. — Laudab.
2. Christ. Frid. Zeuthen. — Laudab.
3. Andr. Orbech. — Haud illaudab.
4. Joh. Emm. Grove. — Laudab.
5. Joh. Pet. Bøye Hertz. — Laudab.
6. Christ. Frid. Heerfordt. — Laudab.

7. Joh. Asehehoug. — Laudab.
8. Wilh. Aug. Honum. — Laudab.
9. Kield Pet. Hagenstrom. — Laud illa
laudab.
10. Mr. Wilh. Møller. — Laudab.
11. D. H. Keyser. — Laud illaudab.
12. Gulb. Thesen. — Laudab.

Den 14 April.

1. Joh. Georg Dibbelt. — Non Contem
nendus.
2. Christ. Friis. — Laudab.
3. udeblev
4. Gerh. Ad. Gradman. — Laud illaud.
5. Fred. Christ. Hillerup. — Non Con
temnendus
6. Christ. Ehrh. Jantzen. — Laud illa
laudab.
7. Pet. Abrah. Kruuse. — Laud illaud.
8. Helle Laur. Matthiesen. — Laudab.
9. Gust. Michaelsen. — Laud illaudab.
10. Carl Frid. Nagel. — Laud illaudab.
11. Georg Thisted. — Laudab.
12. God. Matth. Pflugmacher. — Laud
illaudab.

Den 15 April.

1. Henning Gotfr. Lindberg. — Laudab.
2. Nic. Fred. Lassen. — Laudab.
3. Clem. Fog Nic. Dahl. — Haud illaudab.
4. Wilh. Rich. Dahl. — Laudab.
5. Joh. Hammond. Afschehoug. — Haud illaudab.
6. Nic. Bierfreund Sætofte. — Laudab.
7. Ol. Wahl. — Laudab.
8. Nic. Andr. Thrap. — Laudab.
9. Er. Svitzer. — Laudab.
10. Thom. Bruun. — Laudab.

Den 16 April.

1. Nic. Conr. Marnestad. — Laudab.
2. Jens. Dav. Osten. — Haud illaudab.
3. Joh. Christ. Osten. — Haud illaudab.
4. Christian Svendsen. — Haud illaudab.
5. udeblev
6. Joh. Wilh. Dop Mandahl. — Laudab.
7. udeblev
8. Fred. Ferd. Hansen. — Haud illaudab.
9. Frants Wilh. Strøm. — Laudab.

Den 17 April.

1. Christ. Alb. Bluhme. — Laudab.
2. udeblev
3. Jv. Christ. Walling. — Laudab.
4. Fr. Siegf. Krag Juel Wind Arenfeld.
— Laudab.
5. Andr. Frisch Hanne. — Haud illaud.
6. Fr. Wilh. Bentzon. — Haud illaudab.
7. J. Ant. Westergaard. — Laudab.
8. Chr. Sveistrup Kislbye. — Laudab.
9. Jørg. Erichsen. — Laudab.
10. Holg. Nic. Nyholm. — Laudab.
11. Wigfus Erichsen. — Laudab.
12. udeblev.

b. Philosophisk Prøve.

Den 9 April.

1. Andr. Pet. Knudsen. — Haud illaud.
2. Andr. Daae. — Haud illaud.
3. Henr. Lysholm. — Laudab.
4. Pet. Raabøl. — Haud illaud.
5. Christ. Saxild. — Laudab.
6. Jens Gotfr. Christensen. — Haud il
laudab.
7. Joh. Hielm. — Haud illaudab.
8. Mich. Bull. — Laudab.

9. Matth. Wille Rørboe. — Haud illaudab.
10. Ad. Joc. Petersen. — Laudab.

Den 11 April.

1. Henn. God. Lindberg. — Laudab.
2. udeblev
3. Joh. Christ. Knudsen. — Laudab.
4. Jens Pet. Karmark. — Laudab.
5. Jensen. Sommer. — Haud illaudab.
6. Christ. Carl Langhorn. — Laudab.
7. Ol. Rynsberg. — Haud illaudab.
8. udholdt ikke Examen.

Antallet af dem, som havde indstillet sig til den philosophiske Prøve, var 17, af hvilke 8 erkiendtes Laudabiles, 8 Haud illaudabiles og 1 udholdt ikke Examen. Antallet af dem, som havde indstillet sig til den philologiske Prøve, var 116, af hvilke 75 erkiendtes Laudabiles, 33 Haud illaudabiles, 4 Non Contemnen di og 4 udholdt ikke Examen.

B. i October.

a. Philologisk Prøve.

Den 7 October.

1. Carl Edv. Moldenhawer. — Laudab.

2. And. Pet. Knudsen. — Haud illaud.
3. Povet Winsnes. — Laudab.
4. Jens Pet. Karmark. — Laudab.
5. Mart. Haring. — Laudab.
6. Phil. Christ. Fuglede. — Haud illaud.
7. Ernst Christ. Claesen. — Laudab.
8. N. Daae. — Haud illaudab.
9. Mich. Bull. — Haud illaudab.
10. Henr. Lysholm. — Laudab.
11. Ole Berg. — Haud illaudab.

Den 14 October.

1. Andr. Pet. Høst. — Laudab.
2. Joh. Abel Hielm. — Haud illaudab.
3. Casp. Fred. Westergaard. — Haud illaudab.
4. Matth. Bille Risboe. — Laudab.
5. Conr. Christ. Kielschow. — Non Contemnendus
6. Joh. Thorbiørnsen. — Haud illaudabilis
7. Joch. Lund Drejer. — Laudab.
8. Ole Rynsberg. — Laudab.
9. Christ. Saxild. — Haud illaudab.
10. Joc. Hornemann Bindebøll. — Laudabilis.
11. Laur. Holst. — Non Contemnendus

b. Philosophisk Prøve.

Den 1 October.

1. Ad. Christ. Holsteen. — Laudab.
2. Brod. Sever. Brorson. — Laudab.
3. Ole Wahl. — Laudab.
4. Gebh. Helm. — Laudab.
5. Fr. Sev. Lorentzen. — Haud illaud.
6. Knud Pet. Kierulf. — Laudab.
7. Joh. Aschehoug. — Laudab.
8. Joh. Ham. Aschehoug. — Haud illaud.
9. Joh. Ant. Westergaard. — Laudab.
10. Sev. Christ. Sommerfeld. — Laudab.
11. Christ. Leth. — Laudab.
12. Jens Bang Frigast. — Laudab.

Den 2 October.

1. Poul Egede Sporon. — Laudab.
2. Pet. Hiort. — Laudab.
3. Jerg. Holg. Waage. — Laudab.
4. Pet. Did. Jbsen. — Laudab.
5. Joh. Thom. Neergaard. — Laudab.
6. Andr. Orbech. — Laudab.
7. Jac. Alb. Danæus. — Haud illaudab.
8. Laur. Pet. Grüner. — Laudab.
9. Sev. Christ. Petersen. — Laudab.

10. Fr. Christ. Bekker. — Haud illaudab.
 11. Christian Lemvig. — Laudab.

Den 5 October.

1. Joh. Emman. Grove. — Laudab.
 2. Carl Ferd. Mourier. — Laudab.
 3. Pet. Galthen. — Laudab.
 4. Mads Schow. — Laudab.
 5. Jens Lund. — Haud illaudab.
 6. Christ. Henr. Würtzen. — Laudab.
 7. Wilh. Buchh. Dahl. — Haud illaudab.
 8. Ludv. Ferdin. Rømer. — Haud illaud.
 9. Nic. And. Trap. — Laudab.
 10. Holg. Wilh. Nyholm. — Laudab.

Den 5 October.

1. Carl. Ludv. Kirstein. — Laudab.
 2. Balthas. Münter. — Laudab.
 3. Joh. Pet. Boye Hertz. — Laudab.
 4. Ol. Joh. Freuchen. — Laudab.
 5. Er. Pet. Rosendahl. — Laudab.
 6. Pet. Salicath. — Laudab.
 7. Christ. Lütken. — Laudab.
 8. Otto Lütken. — Laudab.
 9. Jørg. Erichsen. — Haud illaudab.
 10. Carl Gust. Johnsen. — Laudab.
 11. Joh. Christ. Riise. — Haud illaudab.

Den 6. October.

1. Christ. Fred. Heerfordt. — Haud illaudab.
2. Nic. Willemoes. — Haud illaudab.
3. Ove Henr. Keyser. — Haud illaudab.
4. Carl Fred. Ehlers. — Haud illaudab.
5. Eil. Andr. Kongsted. — Haud illaudab.
6. Joh. Bunkeslod. — Haud illaudab.
7. Joh. Georg Dibbelt. — Laudab.
8. Nic. Bierfreund Sætoft. — Laudab.
9. Fr. Ferdin. Hansen. — Haud illaudab.
10. udholdt ei Examen.

Den 8. October.

1. Christ. Fr. Zeuthen. — Laudab.
2. Christ. Ehrgott Jantzen. — Haud illaud.
3. Rield Pet. Hagenstrom. — Haud illaudab.
4. August Krejdahl. — Laudab.
5. Christ. Sveistrup Riethye. — Laudab.
6. Georg Pet. Rasch. — Laudab.
7. Carl Ludv. Sæborg. — Laudab.
8. Nic. Fog Dahl. — Laudab.
9. Thom. Thomsen Bruun. — Laudab.
10. Jens Georg Lind. — Laudab.

11. Fred. Bierulf. — Haud illaudab.
 12. Fr. Utr. Andr. Eberlin. — Haud illaudab.

Den 9 October.

<p>1. Christ. Alb. Cold. —
2. Gust. Michaelsen. —</p>	}	kunde ingen Character gives, forinden de havde aflagt de endnu tilbagestaaende Prover fra Examen Art.
3. Carl Fred. Nagel. — Haud illaudab.
 4. Joh. Christ. Osten — Haud illaudab.
 5. Nic. Fr. Lassen. — Laudab.
 6. Jac. Nic. Wilhelm. — Laudab.
 7. With. Aug. Honum. — Haud illaudab.
 8. Jan. Andr. Garde. — Non Contemnendus
 9. Thor Joh. Bentzen. — Laudab.
 10. Pet. Alex. Clausen. — Non Contemnendus
 11. Jens Blicher. — Laudab.

Den 10 October.

- I. Carl Christ. Krøyer. — Haud illaudab.

2. Christ. Meyer Lund. — Haud illaudab.
3. Mr. Wilh. Møller. — Laudab.
4. Nic. Conr. Mannestad. — Haud illaudab.
5. Guldbr. Thesen. — Laudab.
6. Imman. Wallich. — Laudab.
7. Sev. Clem. Langøe. — Haud illaudab.
8. udeblev
9. ligesaa

Den 12 October.

1. Jens Dav. Osten. — Haud illaudab.
2. Pet. Abr. Kruse. — Haud illaudab.
3. Ol. Berg. — Non Contemnendus
4. Fr. Christ. Hellerup. — Non Contemnendus
5. Christ. Magn. Høm. — Haud illaudab.
6. Joh. Mandall. — Haud illaudab.
7. Gerh. Ad. Gradman. — Haud illaudab.
8. Sal. Hertz. — Haud illaudab.
9. Christ. Svendsen. — Laudab.

Den 13 October.

1. Sigfr. R. Juel Arenfeld. — Laudab.
2. Fr. Wilh. Gamborg. — Laudab.

3. Sev. Henr. Aug. Wedel. — Laudab.
4. Fr. Svitzer. — Haud illaudab.
5. Andr. Frisch Honne. — Laudab.
6. Pet. Jørgensen. — Haud illaudab.
7. Joh. Henr. Preus. — Haud illaudab.
8. Wigfus Erichsen. — Laudab.
9. Laur. Smith. — Laudab.
10. Joh. Cast. Thorbjørnsen. — Laudab.
11. Fr. Wilh. Strøm. — Laudab.

Til den philologiske Prøve havde fremstillet sig 22 Candidater, af hvilke 11 erholdt Characteren Laudabilis, 9 Haud illaudabilis, 2 Non Contemnendus; til den philosophiske 105, af hvilke 63 tilkiendtes Characteren Laudabilis, 35 Haud illaudabilis, 4 Non Contemnendus, 1 udholdt ikke Examen; tvende kunde ingen Character gives, forinden de havde aflagt de endnu tilbagestaaende Prøver i Examen artium.

Iblandt dem, som havde fuldendt begge Prøverne, befandtes følgende værdige til offentlig Berømmelse, hvilken dem ved Censuren d. 17 Oct. af Decanus offentlig blev tilkiendegivet: 1) Georg Holg. Waage. 2) Poul Egede Sporon. 3) Joh. Thom. Neergaard. 4) Ad. Christoph. Holsteen. 5) Broder Sever. Brorson. 6) Pet. Hiorth. 7) Sever. Christ. Petersen.

8) Jens Pet. Karmark. 9) S. Christ.
Sommerfeld. 10) J. Bang Frigast. 11)
Carl Fred. Mourier. 12) Christ. Fr. Zeuthen.

Med denne Leilighed tilføies, at Udgiv. er
giort opmærksom paa nogle Trykfeil, som ere
indløbne i disse Annal. Aargang 1811, 3 Qv.
S. 159, hvor de for E. C. Guldberg, Joh.
N. Lund og J. J. D. Praem ansatte Charac-
terer blive saaledes at rette, at for enhver af dem
anføres Characteren: *Haud illaudabilis*.
Det Navn, som Anmeld. af hine Trykfeilsavner ved
den philologiske Exam. i April 1811, hører til No.
5 af de under 6 April anførte. "Blandt dem,
hedder det i Facultetets Protocol, som regnedes
for ei at have udholdt Examen, er J. M. H.....,
som, skjønt han for Decanus havde anmeldt at an-
give Hebraisk og som saadan var opslaaet, dog ude-
blev fra den hebraiske Examen.."

3. Theologisk Embedsexamen.

a. i April

Den 17 April.

1. Jac. Samuel Hertel. En Søn af Pastor

- C. W. Hertel i Ofter-Torsløv i Aarhus Stift, fød 1791, blev Student 1801. — Laudabilis et quidem egregie.
2. Pet. Jo. Holm. En Søn af Provst L. Holm, Sognepræst til Sindal i Aalborg Stift, fød 1788, blev Student 1804. — Laudab.
3. Joh. Slotzheim. En Søn af Silkeværer C. Slotzheim, fød 1779, blev Student 1799. — Laudab.

Den 20 April.

4. Joh. Pet. Barfoed. En Søn af Riismand Barfoed i Nakskov, fød 1786, blev Student 1804. — Laudab.
5. Sever. Bugge Schelven. En Søn af Sognepræst J. Schelven i Mandal, fød 1790, blev Student 1808. — Laudab.

Den 21 April.

6. Rasmus Rasmussen. En Søn af Proprietær J. Rasmussen, fød paa Krabbesholm i Jylland 1787, blev Student 1808. — Laudab.
7. Henr. Göttsche. En Søn af Sognepræst C. Göttsche i Orsted i Aarhus Stift, fød

1788, blev Student 1808. — Haud illaudab.

8. Lorenz Ditlev Monrad. En Søn af Sognepræst D. Monrad i Østervelling i Viborg Stift, fød 1788, blev Student 1806. — Haud illaudab.

Den 25 April.

9. Jac. Joh: Laurberg. En Søn af Toldcasserer L. Laurberg i Svendborg, fød 1787, blev Student 1805. — Haud illaudab.
10. Jac. Joh. Braem Galskist. En Søn af Th. M. B. Galskist, Sognepræst i Hyllested i Sieland, fød 1788, blev Student 1805. — Non Contemnendus.

b. i Julii.

Den 20 Julii.

1. Jac. Thune. En Søn af afg. J. Thune, Sognepræst til Birnese i Lolland, fød 1791, blev Student 1807. — Laudab. et quidem egregie.
2. Ludv. Fred. Holm. En Søn af Sognepræst B. Holm i Nakskov, fød 1782, blev Student 1800. — Haud illaudab.

Den 21 Julii.

3. Niels Clausen Bagge. En Søn af afd. Sognepræst P. C. Clausen i Blud i Aarhus Stift, fød 1788, blev Student 1808. — Laudab. Specimen scriptum egregia laude dignum
4. Joh. Seest Holm. En Søn af afd. Capitain P. Holm, fød i Odense 1786, blev Student 1805. — Laudab.
5. Frederik Bagger Tauber. En Søn af Dr. Professor J. H. Tauber, fød i Odense 1786, blev Student 1805. — Laudab.
6. Fred. Sigfr. Selmer. En Søn af Sognepræst M. Selmer i Gamtofte i Kven, fød 1787, blev Student 1805 — Laudab.
7. Jens Gade, fød i Kiøbenhavn 1774, blev Student 1794. — Non Contemnendus.

c. i October.

Den 16 October.

1. Laur. Pet. Haubroe. En Søn af H. L. Haubroe, Borger i Kiøbenhavn, fød 1791, blev Student 1807. — Laudab.
2. Nic. Christian Bierregaard. En Søn af J. Bierregaard, Borger i Kiøbenhavn,

fød 1784, blev Student 1803 — Haud illaudab.

Den 17 October.

3. Poul Matthias Bildsøe. En Søn af afd. N. Ch. Bildsøe, forhen Sognepræst til Læsning og Korning i Marhuus Stift; fød 1790, blev Student 1808. — Laudab.
4. Salve Salvesen. En Søn af Riismand N. Salvesen i Mandal; fød 1788, blev Student 1808. — Haud illaudab.
5. Joh. Henr. Bondo. En Søn af Forpagter P. C. Bondo; fød paa Hølkenshavn i Fyen 1786, blev Student 1805. — Haud illaudab.

Den 19 October.

6. Daniel Luplau. En Søn af Porcellænsfabrik-Inspector N. C. Luplau, fød i Kjøbenhavn 1789, blev Student 1808. — Laudab.
7. Ludvig Daae. En Søn af Provst og Sognepræst til Leganger i Bergens Stift, N. Daae, fød 1786, blev Student 1809 — Haud illaudab.

4. Juridisk Embedsexamen.

a. i April.

A. Theoretisk Prøve.

a. Latinisk.

Den 6 April.

1. Joh. Hansteen (see disse Annal. 1811 I B. S. 223). — Haud illaudab.
2. Sever. Jbsen. En Søn af Proprietær N. Jbsen til Raakilde i Aalborg Stift, fød 1790, blev Student 1807. — Laudab.
3. Bernh. Henr. Carl Wilkens. En Søn af Justitsraad B. C. Wilkens, fød i Kiøbenhavn 1789, blev Student 1808. — Haud illaudab.

Den 8 April.

4. Ole Mich. Schmidt. En Søn af Kiøbmand C. Schmidt i Tronhiem, fød 1784, blev Student 1801. — Laudab.
5. Pet. Nic. Hansteen. En Søn af afd. Soldinspecteur J. N. Hansteen, fød i Christiania 1786, blev Student 1804. — Laudab.

Den 10 April.

6. Joh. Dittl. Fr. Linstow. En Søn af Geheim-Conferensraad C. H. Linstow, fød 1787, blev Student 1806. — Laudab.
7. Joh. Rybroe Jessen. En Søn af Riobmand Jessen, fød i Kiøbenhavn 1790, blev Student 1807. — Laudab.

b. Danst.

Den 11 April.

1. Børge Christ. Petersen. En Søn af B. Petersen, residerende Capellan til Stavanger Menighed, fød 1787. — Beqvem
2. Ole Nic. Møldrup. En Søn af afd. Gartner Møldrup, fød paa Rosenlund i Sieland 1788. — Beqvem
3. Andr. Lannig. En Søn af Toldeasserer Lannig i Moss, fød 1790. — Beqvem.
4. Laur. Hee Lutzhøst. En Søn af Møller N. Lutzhøst, fød paa Cathrinebjerg i Sieland 1791. — Beqvem

Den 13 April.

5. Carl Ludv. Paulsen. En Søn af General-

- major P. Paulsen, fød i Horsens 1791. —
Beqvem
6. Niels Ntter (s. disse Annal. 1811 2 B. S. 228)
— Beqvem
7. Christoph. Pet. Willumsen. En Søn af
Kiobmand N. Willumsen i Assens, fød 1787.
— E ubeqvem
8. Joh. Carl Wenne Nielsen (s. disse Annal.
1811. 2 B. S. 230) — Beqvem

Den 15 April.

9. Fred. Dan. Timme, Premierlieutenant og
Ridder af Dannebrog. En Søn af afg.
Landfoged F. D. Timme, fød i Norge 1789.
— Beqvem
10. Christ. Christensen (s. disse Annal. 1811.
2 B. S. 227) — Beqvem
11. Conr. Gust. Schmitz (s. disse Ann. 1811.
2 B. S. 228) — Beqvem
12. Christ. Rasmussen. En Søn af Selveier-
bonde Rasmus Jensen i Nalsstrup Bye, Aar-
huus Amt, fød 1783. — Beqvem

Den 17 April.

13. Fred. Bruenech. En Søn af Soldinspec

teur Bruenech i Laurvig, fød i Kiøbenhavn
1787. — Ei ubeqvem

14. Niels Hansen Gierding. En Søn af Post-
mester og Forligelses-Commissar H. N. Gier-
ding, fød i Nysted i Lolland 1781. — Ei
ubeqvem

15. Gunder Naas. En Søn af L. Gundersen,
fød paa Gaarden Nyaaas ved Tronhiem 1785.
Beqvem

16. Hans Vilh. Bloch. En Søn af Klokker
Bloch i Nykiøbing paa Falster, fød 1788. —
Beqvem.

Den 18 April.

17. Hans Bagger M o m m e. (s. disse Ann. 1811.
2 B. S. 229). — Beqvem

18. Fr. Ludv. Fabricius. En Søn af Com-
maodeur, Capitain Midder-Fabricius, fød
1793. — Beqvem

19. Ole Stampe Fosø. En Søn af Landsover-
rets-Procurator Holger Fosø, fød paa Nebøls-
legaard paa Falster 1789. — Beqvem.

20. Anders Andersen. En Søn af Sognefogd
Anders Kasnussen i Skråbeløvs paa Lange-
land, fød 1788. — Beqvem.

B. Practisk Prove.

a. Candidati juris.

1. Hans Holtermann (Ex. theor. d. 21 Junii 1809, Haud illaud). — Laudabilis
2. Kammerjunker Andreas Nicolai Hauch (Ex. theor. d. 10 Oct. 1810, Laudab.) — Laudabilis
3. Christian Ditlev Høgh Nissen (Ex. theor. d. 8 Jan. 1812, Laudab). — Haud illaudab.
4. Lieutenant Johan Henrik Nye (Ex. theor. d. 10 Jan. 1812, Laudab.) — Laudabilis
5. Kammerjunker Christian Ludv. Stemann (Ex. theor. d. 11 Jan. 1812, Laudab.). — Haud illaudab.
6. Ole Michael Schmidt. — Laudab.
7. Peter Nicol. Hansteen. — Laudab.
8. Johann. Ditlew Franciscus Linstow. — Haud illaudab.

b. Examinati juris.

1. Capitain Magn. Synnestvedt (Ex. theor. d. 20 Jan. 1806, Beqvem). — Vel
2. Hans Schlytter (Ex. theor. d. 14 Oct. 1811, Beqvem). — Vel

3. Børge Christ. Petersen. — Temmelig Vel
4. Ole Nic. Møldrup. — Temmelig Vel
5. And. Lannig. — Vel
6. Niels Vtter. — Vel
7. Lieutenant Fred. Dan. Timmer. — Temmelig Vel
8. afviist
9. Conr. Gustab Schmidt. — Temmelig Vel
10. Christen Rasmussen. — Vel
11. Gunder Nag. — Vel.
12. Hans Vilh. Bloch. — Temmelig Vel
13. Hans Bagger Momme. — Vel
14. Ole Stampe Fosb. — Vel
15. Anders Andersen. — Temmelig Vel

b. I Junii og Jultii.

A. — Theoretisk Prøve.

a. Latinisk.

Den 15 Junii

1. Lieutenant Jac. Dan. Wesenberg. En Søn af Amtsforvalter J. K. Wesenberg, fød i Randers 1787, blev Student 1805. — Laudab.

2. Lieutenant Chr. Mr. Em. Reimuth. En
Søn af Sognepræst P. Reimuth paa Den
11. 18. 18, født 1787, blev Student 1807. —
Laudab.

3. Carl Luno. En Søn af afg. Tolder Luno;
født i Mariager 1784, blev Student 1801.
— Haud illaudab.

Den 18 Junii.

4. Lieutenant Samuel Fred. Kindgreen. En
Søn af afg. Bildthugger C. F. Kindgren,
født i Kiøbenhavn 1788, blev Student 1804.
— Laudab.

5. Laur. Christ. Amberg. En Søn af J. P.
Amberg, Bogholder ved det Kongel. Tallo-
terie, født i Kiøbenhavn 1791, blev Student
1808. — Laudab.

6. Carl Adolph Mühle. En Søn af Forpag-
ter M. Mühle, født paa Skougaard i Fyen
1786, blev Student 1803. — Laudab.

Den 19 Junii.

7. Joh. Billeschou Jansen (s. disse Annal.
1812. 2 B. S. 127). — Haud illaudab.

8. Nic. Ditt. Am. Kæder. En Søn af afg.
Oberstlieut. J. G. Kæder, født i Molde 1790,
blev Student 1809. — Haud. illaudab.

Den 20 Junii.

9. Lieutenant Marc. Sab. Wilh. Greve af Sponneck. En Søn af afg. Greve af Sponneck, fød 1788, blev Student 1805. — Laudab.
10. Lieutenant Joh. Jac. Jacobsen. En Søn af Provst Jacobsen i Dreslette i Kjøbenhavn, fød 1788, blev Student 1805. — Haud illaudab.
11. Joh. Christ. Dyrhauge. Fød i Kjøbenhavn 1788, blev Student 1806. — Haud illaudab.

Den 22 Junii.

12. Hofjunker Jac. Wilh. de Munthe af Morgenstjerne. En Søn af afg. Stiftamtmand C. B. de Munthe af Morgenstjerne, fød i Holland 1788, blev Student 1806. — Laudab.
13. Andr. Møller. En Søn af Landmand P. Møller i Nørre-Jylland, fød 1787, blev Student 1806. Laudab.
14. Freder. Emil Fridsch. En Søn af Justitsraad Fridsch i Kjøbenhavn, fød 1790, blev Student 1809. — Laudab.

b. Danske.

Den 24 Junii.

1. Fuldmægtig Johan Hansen. En Søn af H. Christophersen, fød i Kiøbenhavn 1791. — Beqvem
2. Jens Hoff. En Søn af afd. J. P. Hoff, Borger i Colding, fød 1792. — Beqvem.
3. Gerhard Rhein. En Søn af Handelsmand F. Rhein, fød paa St. Thomas 1785. — Beqvem
4. Jac. Fred. Tillge. En Søn af afd. Læreredshandler Tillge, fød i Kiøbenhavn 1792. — Beqvem

Den 26 Junii.

5. Hans Malling. En Søn af Kiøbmand Hans Malling, fød i Kiøbenhavn 1791. — Beqvem
6. Ludv. Jacobsen. En Søn af Arvefæster Engelbr. Jacobsen, fød 1794 i Alsted-Glinsterup Bye under Sorø Amt. — Beqvem
7. Carl Sever. Pontoppidan. En Søn af Justitsraad og Raadmand Pontoppidan, fød i Kiøbenhavn 1795. — Beqvem
8. Joh. Dav. Christ. Brorson. En Søn af

Professor Ridder Brorson, fød 1795. —
Ei ubeqvem

Den 27 Junii.

9. Christ. Østrup Uøler. En Søn af Berg-
mester Uøler, fød paa Kongsberg 1786. —
Ei ubeqvem
10. Joh. Pedersen Hviid. En Søn af Gart-
ner P. Hviid paa Stamhuset Lønborggaard
ved Ringløbing, fød 1788. — Ei ubeqvem
11. Berth. Nic. Mørch. En Søn af Sogne-
præst Mørch i Ferslev i Viborg Stift, fød 1789.
— Beqvem
12. Christ. Rasmus Otterstrøm. En Søn af
Skomagermester Otterstrøm, fød i Kiøben-
havn 1795. — Beqvem

Den 29 Junii

13. Lieutenant Søren Juel. En Søn af Han-
delsmand J. Juel, fød i Kiøbenhavn 1788.
— Beqvem
14. Morten Müller. En Søn af T. Müller,
Sognepræst i Borre Præstegield i Grevska-
bet Jarlsberg, fød 1790. — Beqvem
15. Christian Henning Reisz. En Søn af

Hoffkandestober Reisz, fød i Kiøbenhavn 1794.
— Beqvem

16. Christen Christensen. En Søn af Lær-
redshandler G. Christensen, fød i Kiøben-
havn 1794. — Beqvem

Den 1 Julii.

17. Jost Dider. Magn. Schneider. En Søn
af afd. Etatsraad Alb. Schneider, fød i Kiø-
benhavn 1790. — Eiubeqvem

18. Jørgen Fogh. En Søn af afd. Landmand
J. Fogh i Nørre-Jylland, fød 1780. — Ei-
ubeqvem

19. Rasmus Rasmussen. En Søn af Land-
inspecteur Rasmussen, fød i Fyen 1792. —
Beqvem

Den 2 Julii.

20. Hent. Guntelberg Ploug. En Søn af
afg. Kiøbmand Ploug i Stavanger, fød 1790.
— Beqvem

21. Christian Ottesen. En Søn af Handels-
mand Ole Ottesen, fød i Kiøbenhavn 1793.
— Beqvem

22. Christian Beengard. En Søn af Sold-

betient J. C. Seengard, fød i Kiøbenhavn 1794. — Beqvem

B. Practisk Prove.

a. Candidati juris.

1. Lieutenant Jac. Claud. Pingel. (Ex. theor. d. 17 Jan. 1806, Haud illaud.). — Haud illaudabilis
2. Cancellist Carl Owe Voigt. (Ex. theor. d. 13 Jan. 1810, Haud illaud.). — Haud illaudabilis
3. Jens Sam. Bronlund. (Ex. theor. d. 16 Junii 1810, Laudab.). — Laudabilis
4. Jes. Fæster. (Ex. theor. d. 15 Junii 1811, Laudab.). — Laudabilis
5. Jens Lange. (Ex. theor. d. 12 Junii 1811, Laudab.). — Laudabilis
6. Hans Koefod. (Ex. theor. d. 14 Junii 1811, Haud illaud.) — Laudabilis
7. And. Dahl. (Ex. theor. d. 13 Jan. 1812, Laudab.) — Laudabilis
8. Kammerjunfer v. Bülow. (Ex. theor. d. 7 Oct. 1811, Laudab.). — Laudabilis
9. Kammerjunfer G. H. v. Moltke. (Ex. theor. d. 11 Jan. 1812, Laudab.). — Laudabilis

10. Lieutenant Christian Ulr. Reimuth. —
Laudabilis.
11. Lieutenant Sam. Fred. Rindgreen. —
Haud illaudab.
12. Laurent. Christian Amberg. — Haud ille
laudab.
13. Carl Adolph Muhle. — Laudab.
14. Fred. Emil Fridsch. — Laudab.

b. Examinati juris.

1. Hans Ramm. (Ex. d. 21 Junii 1811, Be-
quem). — Temm. Vel.
2. Anders Andersen. (Ex. theor. d. 18 April
1812, Bequem). — Temm. Vel.
3. Gerh. Rhein. — Vel.
4. Jac. Fred. Tillge. — Vel.
5. Jens Hoff. — Temm. Vel.
6. Niels Carl Andrup. (Ex. theor. d. 28
Junii 1811, Bequem). — Temm. Vel.
7. Carl Ludv. Poulsen. (Ex. theor. d. 13
April 1812, Bequem). — Temm. Vel.
8. Christ. Henn. Reisz. — Temm. Vel.
9. Morten Møller. — Vel.
10. Joost Dider. Magn. Schneider. — Temm.
melig Vel.
11. Rasmus Rasmussen. — Temm. Vel.
12. Christian Beengard. — Temm. Vel.

c. 1 October.

A. Theoretisk Prøve.

a. Latinisk.

Den 12 October.

1. Fr. Wilh. Cass. Benzon, Hofjunker. En Søn af Kammerherre L. Benzon, blev Student 1809. — Laudab.
2. Christ. Th. Carl Wormskiold. En Søn af Conferensraad og Deputeret i det Kongl. Rentekammer, P. Wormskiold, fød i Kiøbenhavn 1790, blev Student 1807. — Laudab.
3. Christ. Wilh. Haagen. En Søn af Generalauditeur J. Haagen, fød i Kiøbenhavn 1792, blev Student 1809. — Laudabilis.

Den 13 October.

4. Marc. v. Schmidtten. En Søn af Generalkrigscommissair U. C. v. Schmidtten, fød paa Urup i Jylland 1791, blev Student 1809. — Laudab.
5. Joh. Georg Holm. En Søn af Etatsraad D. P. Holm, fød i Kiøbenhavn 1792, blev Student 1809. — Laudab.

6. N. C. Bendz. En Søn af Overauditor N. B. Bendz, fød i Laurvig 1789, blev Student 1807. — Laudab.

Den 14 October.

7. Matth. Fris Jrgens Bergh, Cancellist i det udenlandske Departement. En Søn af G. G. Bergh, Sognepræst i Ringsager i Aggershuus Stift, fød 1786, blev Student 1807. — Laudab.
8. Nic. Ditl. Amund Ræder (s. ovenfor ved 19 Jun. S. 288) — Laudab.
9. Christen Estrup. En Søn af Amtsprovst P. Estrup i Randers, fød 1790, blev Student 1809. — Laudab.

Den 15 October.

10. Jens Andr. Graah. En Søn af Conferentsraad og Høiesterets Assessor P. H. Graah, fød 1788, blev privat inscriberet som Student 1804. — Laudab.
11. Jul. Marc. Biering. En Søn af afg. Sognepræst til Asminderød C. P. Biering, fød 1784, blev Student 1802. — Haud illaudab.

12. Eged. Ludv. Langberg. En Søn af Dis-
pacheur K. L. Langberg i Kiøbenhavn, fød
1791, blev Student 1808. — Haud illa-
laudab.

Den 16 October.

13. Bernh. Henr. L. Wilkens (s. ovenfor S.
282 ved 6 April). — Haud illaudab.
14. Christ. Mich. Rottbøll. En Søn af afg.
Conferenzer. og Prof. i Medic. Christ. Friis
Rottbøll, fød 1791, blev Student 1809. —
Laudab.

Den 17 October.

15. L. C. Brink Seidelin (s. disse Annal.
1811. I B. S. 68 ved 18 Jan.). —
Laudab.
16. Joh. Rasm. Brandt. En Søn af afg.
Sørenskriver H. A. Brandt, fød 1789, blev
Student 1807. — Laudab.
17. Joh. Christ. Wittusen. En Søn af Pro-
prietær Christ. Wittusen til Dverkebyegaard
i Sieland, fød 1791, blev Student 1808.
— Haud illaudab.

Den 19 October.

18. Eiler Holck Marcker. En Søn af afg. Sognepræst Clem. Funch Marcker, fød 1787 i Aggersborg i Aalborg Stift, blev Student 1806. — Haud illaudab.

b. Dansk.

Den 20 October.

1. Henr. Christ. Schonberg. En Søn af Overgraver Schonberg i Odense, fød 1790. — Beqvem
2. Pet. Lor. Jac. Eiler. En Søn af Sognepræst D. Eiler i Tierebye, fød i Spandet i Ribe Stift. — Beqvem
3. Gabr. Fougner. En Søn af Proprietær S. Fougner, fød 1791 i Eger i Buseruds Amt. — Beqvem
4. Thor. Nic. Petersen. En Søn af Byes og Herredsfogd Petersen i Ringsted, fød 1792. — Beqvem

Den 22 October.

5. Lauritz Ostenfeld. En Søn af Møller Ostenfeld, fød i Jylland 1789. — Beqvem

6. And. Jac. Schyth. En Søn af Dr. Sogneprest Schyth paa Falster, fød i Jylland 1790. — Beqvem
7. Jens Petersen. En Søn af Skoleholder Peder Jensen i Suldrup i Aalborg Stift, fød 1790. — Beqvem
8. Jørgen Nielsen. En Søn af Bonden Niels Rasmussen paa Ballesgaard i Veile Amt, fød 1791. — Beqvem

Den 23 October.

9. Landmaaler Simon Jørgensen. Faderen Bonde paa Biørnsholms Gods i Aalborg Amt. — Ei ubeqvem
10. Jac. Gregor. Graah Fabritius (s. forr. Hæfte S. 39 ved 24 Jan.). — Ei ubeqvem
11. Joh. Pedersen Hviid (s. ovenfor S. 291 ved 27 Jun.). — Beqvem
12. Jens Munthe. En Søn af afd. Provst Ch. Munthe i Sognedal i Christianssands Stift, fød 1788. — Beqvem

Den 24 October.

13. Rasmus Møller. En Søn af E. Møller, Eier af Uttersløv Mølle, fød 1790. — Ei ubeqvem

14. Hans Breien. En Søn af Proprietær Michael Breien, fød paa Ringeriget 1791. — Beqvem
15. Hans Pet. Alsing. En Søn af afg. Degn til Giersted i Sieland, A. Alsing, fød 1791. — Beqvem
16. Thyge Jesper Nyegaard. En Søn af Forvalter Joh. Nyegaard, fød 1791 i Egeholms Mølle i Veile Amt. — Beqvem

Den 26 October.

17. Jørgen Fogh (s. over S. 292 ved 1 Jul.) — Ei ubeqvem
18. Jens Hansen Schmidt. En Søn af S. N. Schmidt, fød i Kjøbenhavn 1791. — Ei ubeqvem
19. Joh. Nyres. En Søn af dansk Generalsconsul Nyres i Lissabon, fød 1792. — Ei ubeqvem
20. Fred. Georg Lindorff. En Søn af afg. Forvalter Lindorff ved Speciesbanken, fød 1792. — Ei ubeqvem

Den 27 October.

21. Pet. Alex. Petersen. En Søn af afg.

Kammerlaqvai J. Petersen, fød i Horsens
1785. — Ei ubeqvem

22. Niels Pagh. En Søn af Brændeviins-
brænder Pagh, fød i Kiøbenhavn 1791. —
Ei ubeqvem

23. Kasim. Blichfeldt. Fød 1791 paa Gaar-
den Fuglsang under Grevskabet Frisenborg.
— Ei ubeqvem

Den 29 October.

24. Thom. Sever. Birch. En Søn af Sog-
præst Birch i Hammel i Jylland, fød 1789.
— Beqvem

25. Fred. Wilh. Wilcke. En Søn af Barto-
ner Wilcke, fød 1793. — Beqvem

26. Søren Nielsen Siirsbeck. En Søn af
Selveier Niels Siirsbeck ved Ringløbing. —
Ei ubeqvem

B. Practisk Prøve.

a. Candidati juris.

1. Albr. Pet. Gude (Ex. theor. d. 5 Oct. 1811,
Laudab.). — Laudab.

2. Kammerjunker Fred. Wilh. Caspar de
Benzon. — Haud illaud.

3. Christ. Thøger Carolus Wormskjold. — Laudab.
4. Christ. Vilh. Haagen. — Haud illaudab.
5. Johann. Georg Holm. — Laudab.
6. Nic. Christ. Bendz. — Laudab.
7. Math. Friis Jrgens Bergh. — Laudab.
8. Nic. Dittl. Amund. Ræder. — Haud illaudab.
9. Jens And. Graah. — Laudab.
10. Christ. Mich. Kottboll. — Laudab.
11. Ludv. Christ. Brink Seidelin. — Haud illaudab.
12. afviist

B. Examinati juris.

1. afviist
2. Fred. Ludv. Fabricius (Ex. theor. d. 18 April 1812, Beqvem). — Lemm. Bel
3. Hans Ramm (Ex. theor. d. 21 Junii 1811, Beqvem) (cfr. 5 Julii 1811 og 9 Julii 1812) Lemm. Bel
4. Rasm. Schmidt (Ex. theor. d. 10 Oct. 1811, Beqvem) — Bel
5. Christ. Christensen (Ex. theor. d. 29 Junii 1812, Beqvem). — Lemm. Bel

6. Henr. Christ. Schonberg. — Wel
7. Pet. Vor. Jac. Eiler. — Temm. Wel
8. Gabr. Fougner. — Wel
9. Thor Nicol. Petersen. — Wel
10. Lauritz Ostenfeldt. — Temm. Wel
11. Jens Petersen. — Wel
12. Jørgen Nielsen. — Wel
13. Jens Munthe. — Wel
14. Rasmus Møller. — Temm. Wel
15. Hans Breien. — Wel
16. Hans Ped. Utsing. — Wel
17. Thyge Jesper Nygaard. — Wel
18. Jørgen Fogh. — Temm. Wel
19. Thom. Sev. Birch. — Temm. Wel

Ved denne Leilighed anmærkes, at i forrige Hæfte S. 36 bliver ved Navnet J. F. Carse Characteren: Laudabilis at rette til: Haud illaudabilis; ligesaa S. 42 ved Navnet P. B. Hammerich Characteren: Laudabilis til: Haud illaudabilis. I Henseende til disse tvende Feil, hvorpaa Udg. er bleven giort opmærksom, har han ved nærmere Undersøgelse fundet, at den første er indløbet ved hans egen Korseelse, at den anden derimod hidrører fra en Urigtighed i de officielle Lister.

5. Medicinsk Embeds-Examen.

(Fortsat fra forrige Hæfte S. 44).

Den 3 Julii.

1. Bernh. Georg Hasberg, fød i Christiania 1789, blev Student 1807. — Laudab.

Den 17 December.

2. Rasm. Emil. Bruun, fød i Kjøbenhavn 1790, blev Student 1807. — Laudab.

6. Pharmaceutisk Examen

i Maret 1812.

Den 2 Martii.

1. Laur. Jens. Eeg, fød 1791. Faderen Giestgiver ved Randers. — Laudab.

Den 23 April.

2. Erich Rasm. Wiborg. En Son af Klædefabrikdirecteur Wiborg, fød 1792. — Laudabilis

Den 1 Mai.

3. Johan Preuert. En Son af Borger Preuert i Tronhiem, fød 1791 — Laudab.

Den 12 Mai.

4. Hans Adolph Keetz. En Son af afg. Sognepræst Keetz i Chrstrup i Jylland, fød 1791. — Laudab.

Den 16 Mai.

5. Lorenz Holst, fød 1791. Faderen Sognepræst i Skibsted i Jylland. — Haud illaudab.

Den 23 Mai.

6. Lauritz Gottlob Ulstrup, fød 1793. Faderen Eier af Kalkbrænderiet ved Lyng. — Laudab.

Den 18 Julii.

7. Jørg. Carl Ustwald, fød 1790. Faderen Borger i Viborg. — Haud illaudab.

Den 1 August.

8. Met. Fred. Schive, fød 1787. Faderen Copiist i Rentekammeret. — Haud illaudab.

V. Privatinscriberede *).

i Maret 1812.

Den 4 Januarii.

1. Pet. Hansen Steenschwang, academisk Borger i Kiel.

Den 2 Martii.

2. Henning Gottfr. Lindberg, academisk Borger i Halle.

Den 18 April.

3. Matth. Nic. Sothman, academisk Borger i Kiel.

VI. Promotion.

Den 5 Sept. forsvarede constitueret Lærer ved Slagelse lærde Skole, Candidat. Theolog. Jacob Jacobsen Dampé, offentligen i Regentkirken sin af det philosophiske Facultet med følgende Censur:

*) I Overensstemmelse med Gdn. angaaende Examen artium af 22 Mart. 1805 og den kongelige Resolution af 26 Jun. 1806.

Doctam hanc disquisitionem Facultas Philosophica Hafniensis dignam censet, quæ ad summos in Philosophia honores apud nos obtinendos publicæ disputationi sub- jici possit.

N. C. Kall.

p. t. Decan. fac. philos.

antagne Inauguraldisputats: *Conspectus et æst- imatio ethicæ Corani (62 pp. 4.).* De or- dentlige Opponentere vare efter Directionens Numodning dHrr. Etatsr. Prof. N. C. Kall, Dr. Prof. P. E. Müller og Prof. J. Møll- ler. Efterat Udfaldet af denne offentlige Actus var igiennem Directionen til Hs. Maj. indbe- rettet, behagede det Allerhoistsamme, under 29 Dec. allernaadigst at tillade, at Magistergraden ved Kiøbenhavns Universitet maatte confereres fornævnte J. J. Dampé, og til den Ende Ma- gisterdiplomet for ham udfærdiges.

VII. Fortegnelse paa de Studiofi, som i Aaret 1812 have erholdt Com- munitets, Stipendiet.

L. Nagaard, Theolog, dimitt. fra Eolding Skole.
P. C. Bechman, Medic., dimitt. fra Kiøbenh. Sk.
M. Bull, Theol., dimitt. fra Bergens Sk.

- H. Bunkelod, Theol., dimitt. fra Odense Skole
 F. Bøggild, Theol., dimitt. fra Aarhus Sk.
 J. Cornisch, Jurist, dimitt. fra Christiania Sk.
 A. Daae, Jurist, dimitt. fra Bergens Sk.
 N. Ellefsen, Theol., dimitt. fra Christiania Sk.
 H. Estrup, Theol., dimitt. fra Randers Sk.
 F. W. Gamborg, Theol., dim. fra Roskilde Sk.
 J. M. Hartman, Theol., dim. fra Christiania Sk.
 C. S. B. Hejberg, Medic., dim. fra Horsens Sk.
 H. B. Helm, Theol., dim. fra Odense Sk.
 H. A. Hielm, Theol., dim. fra Christiansand Sk.
 H. C. Hirsch, Theol., dim. fra Christiania Sk.
 H. H. Holmbo, Theol., dim. fra Christiania Sk.
 J. M. Høeg, Theol., dim. fra Randers Sk.
 J. Jørgensen, Jurist, dim. fra Viborg Sk.
 P. F. Jørgensen, Jurist, dim. fra Fredericia Sk.
 C. C. N. Langhorn, Theol., dim. fra Nykøbing Sk.
 F. C. Lorentsen, Theol., dim. fra Frederichsb. Sk.
 A. Olsen, Jurist, dim. fra Bergens Sk.
 J. G. Olsen, Theol., dim. fra Slagelse Sk.
 H. H. Preuss, Theol., dim. fra Christiansand Sk.
 P. Sandal, Theol., dim. fra Helsingørsk Sk.
 J. A. Westergaard, Medic., dim. fra Aarhus Sk.
 H. Würzen, Jurist, dim. fra Frederichsborg Sk.

VII. Høitideligheder.

- 1) Rectorskifte og Præmiers Uddeling.

Torsdagen den 25 Jun. nedlagde Dr. Prof. Ridder C. F. Horneman det i afvigte academiske Aar førte Rectorat ved Universitetet, og overleverede samme til Hr. Conferensraad Ridder J. F. W. Schlegel. Den fratrædende Rector holdt i Regentkirken en Tale, som handlede om Nødvendigheden og Nyttens af, tilbørligen at iagttage Forskiellen mellem Menneskets lavere og høiere Natur.

Efterat Talen var tilende, uddelede Universitetets Præmiemedailleer i Guld til de Studerende, hvilke samme tilforn vare tilkiendte, nemlig Candid. juris (nu Secretær i Høiestret) Christian Kothe, Studiosus N. F. B. Schiern, Studios. H. P. Thrieger og Studios. Bernh. Sev. Inngemann, Alumnus paa Balchendorfs Collegium.

Det i Anledning af denne Høitidelighed udstædte academiske Program, forfattet af Professor B. Thorslacius, handlede om Menneskeoffere i de første Aarhundrede efter Rom's Anlæggelse.

2) Reformationseften.

Onsd. d. 11 Nov. celebreredes den aarlige Universitetsfest til Erindring om den danske Kirkes og Høiskoles Reformation og i Anledning af de nye academiske Børgeres Optagelse. Den offentlige Tale holdtes af Prof. Med. Dr. J. D. Herholdt, der fremstillede de Fordele, som

Menneskeheden og i Særdeleshed Fædrelandet har høstet af de medicinske Videnskabers Dyrløse efter Reformationen.

Derpaa fremtraadde Etatsraad N. C. Kall, som p. t. Decanus i det philosophiske Facultet, og meddeelte en kort Udsigt over Udfaldet af den nysafholdte Examen Artium.

Til Høitideligheden var indbudet af Professor Herholdt ved et latinsk Program, som indeholdt en Udsigt over Medicinens Historie saavel hos Nationerne i Almindelighed, som i Særdeleshed i Fædrelandet efter Reformationens Indførelse *).

IX. Academiske Feilighedsskrifter og Disputationer.

1. *Quomodo in sacrificiorum humanorum, a vicinis sibi tradito, instituto versati fuerint primis ab U. C. seculis Romani.* Programm. scripsit *B. Thorlacius*, Prof. Ling. Lat. Ord. 4 p. fol.
2. *Selecta ex historia artis medicæ.* Programm. Scripsit *Joh. Dan. Herholdt*, Doct. et Profess. Med. P. E. 78 p. 4.

*) Af dette Program, forsaavidt det angaaer Medicinens Historie i Fædrelandet, er meddeelt et Udtog i dette Hæfte S. 161 — 178.

3. *De viis compendiariis strenuo literarum cultori haud facile commendandis. Prolusio, qua commilitones suos ad scribendi disputandique exercitia secum instituenda officiosissime invitat Janus Möller, in Universitate Hauniensi Theolog. Prof. (P. E. 26 p. 8. *)*,
4. *Conspectus et æstimatio ethicæ Corani, adjecto animadversionum philologicarum in arabicos scriptores specimine. Dissert. inauguralis, quam pro summis in philosophia honoribus rite obtinendis publico examini subijcit Jacobus Jacobi Dampe. 62. p. 4.*

X. Studentervæbning **).

Under 19 Jul. d. A. har det behaget Hs. Majestæt Kongen at befale, som følger:

- 1) Alle Studerende ved Kiøbenhavns Universitet skalle, naar ikke Legems Svaghed forbyde

*) Denne Prolusion er nu aftrykt i Forfatterens Theologiske Bibliothek 3 B. S. 1 ff.

***) Formedelt Mangel paa de fornødne Meddelelser har denne Artikel ikke kunnet fortsættes i disse Annaler, fra den Tid den ophørte med Uargangen 1809 2 B. S. 76.

dem det, være pligtige at indtræde i Bort Livcorps, saasnart de have taget Examen Artium, og forblive der, indtil de have taget Embedsexamen eller forlade Universitetet. Det paalægges Universitetets Foresatte, som Pligt, at paasee denne Befalings Opfyldelse.

2) Tiden til Corpsets Vaabensøvelser bestemmes saaledes: at de begynde i de første Dage af Julii Maaned og ere endte forinden samme Maaned's Udgang, og skal Corpset til Døvelse i alt kun samles otte Gange aarlig. Det paalægges Professorerne at tage Hensyn hertil ved Bestemmelsen af de offentlige Læretimer i denne Maaned af Aaret.

3. Saalænge Krigen varer, maa ingen Ansøgning om Embeds Erholdelse indgives af nogen Candidat eller Studerende ved Kiøbenhavns Universitet, med mindre den ledsages med Paategning af Chefen for Bort Livcorps, hvori angives, hvorlænge Ansøgeren har staaet i Bort Livcorps, eller Marsagen, hvorfor han ikke har været ansat i samme.

I Overensstemmelse dermed har Directionen foranstaltet en offentlig, under 13 Aug. udfærdiget, Bekiendtgjørelse af denne allerhøieste Befaling, og foranlediget, deels at denne Bekiendtgjørelse strax ved at opslaaes paa behørigte Steder er bleven bragt til de Studerendes Kundskab, deels

at et Exemplar af samme bliver tilligemed de academiske Leges overleveret enhver, der herefter immatriculeres som Student ved Universitetet.

Med Udgangen af Aaret 1812 udgjorde det i 8 Compagnier inddeelte Corpsets Total-Styrke: 8 Compagnie-Chefer, 8 Prem. Lieutenanter, 7 Sec. Lieutenanter, 61 Underofficerer og 434 Mand; desforuden 2 Chefs-Adjutanter og 1 Corps-Adjutant. Af de samtlige Corpsets Medlemmer vare omtrent 80 Candidater i Theologie eller Lovkyndighed.

XI. Blandede Efterretninger.

Med allernaadigst Resolution af 30 Mai d. A. er hidtilværende Volontair ved Universitetsbibliotheket, Rasmus Christian Rask, antaget til Amanuensis sammiesteds, med en fast aarlig Gage af 100 Rd.

Det theologiske Facultet havde andraget om, at det, i Betragtning af Tidsomstændighederne og alle Fornødenheders høie Priis, maatte bemyndiges til, ogsaa *) for indeværende Aar af Communitetsskassens Overskud at inddele en

*) Jvf. disse Annal. 1811 1 B. S. 89.

vis Sum til overordentlig Hielp for trængende og værdige Studerende ved Kiøbenhavns Universitet, især dem, som enten ved den sidste Besættelse af vacante Communitetspladser maatte formedelst de Søgendes Antal forbigaaes, eller, fordi de tyhigen vare til Universitetet dimitterede, ei endnu havde Adgang til ordenlige Universitets-Stipendier. Paa Directionens i denne Anledning gjorde allerunderdanigste Forestilling behagede det H. S. Majestæt Kongen, ved allernaadigst Resolution af 22 April d. A. at tillade, at en Sum af indtil 2500 Rld. maatte som overordentlig Understøttelse af Communitets-Cassens Overskud uddeles blandt de meest værdige og trængende Studerende ved Kiøbenhavns Universitet, saaledes at den høieste Understøttelse blev 45 Rld., den ringeste 25 Rld. for hver.

Ligesom Universitetsbogtrykker Directeur Schulz, som nuværende Forpagter af Almanakfens Udgivelse, ved. allerhøieste Resolutioner *) var, i Betragtning af Materialiers og Arbeidsløns stegne Priser, bleven bemyndiget til at forhøje de danske Almanakkers Udsalgspris til 3½ Sk. for de uhæstede og 4 Sk. for de hæstede

*) S. disse Annal. 1811 I B. S. 91.

pr. Stykke, saaledes er ham ogsaa ved allernaadigst Resolution af 17 Jul. d. A. tilladt at udsælge for Aaret 1813 de almindelige danske Almanacker til en Priis af $7\frac{1}{2}$ Sk. for Stykket af de uhæstede og 8 Sk. for Stykket af de hæstede, hvilken Priis trykkes paa Tittelbladet; dog betaler han for bemeldte Aar til Universitetet en Forhøielse af 1700 Rd. i den ellers ved Forpagtningscontracten bestemte Afgift *).

*) Det Kiøbenhavnske Universitet blev ved D. L. 2—21—5 og N. L. 2—20—5 forundt Privilegium paa at lade trykke og forhandle alle Slags Almanacker i begge Riger. Denne Ret er siden ydermere bleven stadfæstet ved Rescripterne af 1 Martii 1684, 18 Aug. 1685, 2 Dec. 1690, 8 Martii 1727. Imidlertid hengik over et Aarhundrede, forinden dette Privilegium blev i nogen Grad frugtbringende for Universitetet. Den siden Fordeel, man lovede sig af Almanackers Afsetning, blev i Aaret 1725 forundt Professor Ramus formedelt hans særdeles Fortjenester. Han afskød atter med kongelig Tilladelse 1750 sin Ret til Joh. Høpsner og dennes Søn Nic. Christ. Høpsner. Gaavel Faderen som Sønnen svarede allene 200 Rd. Honorarium til Professor Astronomiæ. Men ved Rescript af 21 Jul. 1773 blev efter Consistorii Forestilling fastsat, at, naar Bogtrykker N. C. Høpsner ved Døden afgik, skulde Kiøbenhavns Universitet, til

Af det Universitet tilhørende Strøegods i
Marhuus Stift, Præbenda Lveed kaldet, ere

Fordeel for det astronomiske Observatorium og astronomiske Jagttagelser, allene, isølae Loven og de derom ergangne Anordninger, være berettiget til at lade trykke alle danske Almanacker, med Forbeholdenhed af, nærmere at bestemme, hvorledes den deraf flydende Fordeel bedst maatte være at anvende. Efter bemeldte Høpfners Død blev Rettigheden af Consistorio bortforpagtet til den Afsødes Søn Peter Marquard Høpfner, som var bleven høistbydende ved offentlig Auction, mod en aarlig Afgift af 1070 Rd. paa 10 Aar, nemlig fra 1785 til 1794 incl. Et Kgl. Rescript af 14 Jan. 1785 bestemmer, at heraf 100 Rd. skulde tillægges Prof. Peder Horrebom aarlig for meteorologiske Jagttagelser, 200 Rd. aarlig til Bibliothecarius ved Universitetets Bibliothek, 100 Rd. til Samulus ved samme, og 200 Rd., ligesom forhen, til Prof. Astronom. for hans Umage med Almanackerne m. m., men det øvrige anvendes til at vedligeholde Observatorii Indretning samt at besørge Observationer anstillede og til Trykken befordre. Henimod den Tid, da Forpagtnings-Contracten udløb, blev den efter P. M. Høpfners Ansøgning fornyet paa andre 10 Aar imod en ringe Forhøielse, saa at han i alt kom til at svare 1100 Rd. Kort efter den store Ildbrand 1795 tilkøbte Directeur Schults sig det Høpfnerske Bogtrykkerie og tilligemed samme Ret til at

end videre *) indtil 12 Sept. d. A. afhændede til Eiendom:

trykke og udsælge Almanacker. Da den med afdøde Directeur Høpsner afsluttede sidste Contract vilde udløbe 1804, og Directeur Schulz, ved at anholde om Contractens Fornyelse, tilbød allerede for 1803 og følgende Aar, altsaa 2 Aar for den stipulerede Tid, den Forpagtningsafgift af 2000 Rd. aarslig, som af andre Eysthavende var anbudet, foruden at han paatog sig den Forpligtelse, til Norges Bedste at besørge egne Almanacker for tvende nordligere Polhøider end Kiøbenhavn's, saa overdrog Consistorium i Aaret 1801 Directeur Schulz Almanackens Udgivelse fremdeles paa 25 Aar fra den sidste Forpagtnings Udlob, og skulde Almanacken da sælges for den gamle Priis (1½ Sk. for Stykket af de ubæstede og 2 Sk. for Stykket af de bæstede). Men i Anledning af en fra bemeldte Directeur Schulz i Aaret 1801 indkommen Ansøgning om Almanackprisens Forhøielse og dermed forbundne Tilbud af en Forhøielse af 300 Rd. i Forpagtningsafsten modificeredes ef-

*) S. disse Annal. 1810 2 B. S. 249. Det er ved allerhøieste Resolution af 6 Martii 1807, at Commissionen for Universitetets og Communitetets Jordegods's bedre Indretning er bleven bemyndiget til, paa den for Universitetet fordeelagtigste Maade at afhænde dette Strøegods. (S. disse Annal. 1807 1 B. S. 121).

1) fem Gaarde i Hinnerup, af hvilke enhver staaer for 6 Tdr. 3 Skp. 1 Kdf. Hartk., og hvis Landgilde hidtil har været aarlig for hver 2 Td. Rug, 3 Td. 4 Skp. $3\frac{1}{2}$ Kdf. Byg, 2 Td. Havre, $1\frac{3}{4}$ Otting Emør og $\frac{4}{5}$ Boelsvoin, til disse Gaardes Fæstere mod en Kiøbesum af 3200 Rd. D. C. for hver Gaard. J 11 Jun. 1811 have de modtaget Skøde.

2) et Huus i bemeldte Hinnerup med 4 Skp. 1 Alb. Hartk., hvoraf hidtil er svaret Landgilde 4 Rd. 68 Sk., til Fæsteren med en Kiøbesum af 400 Rd. D. C. Skødet er udstædt under 4 Dec. 1811.

3) en Gaard i Høyborre, som staaer for Hartkorn 7 Td. 2 Skp. $2\frac{1}{2}$ Alb., og hvoraf hidtil er svaret i Landgilde $2\frac{1}{2}$ Td. Rug, 6 Td.

ter Brevverling mellem Consistorium, Patronatet og det Kongl. Danske Cancellie, den første Bestemmelse derhen, at 1) Forpagtningstiden indskrænkedes til 13 Aar (1805 — 1817 incl.) 2) Forpagterens Fulde erlægge til Universitetet 2300 Rd. aarlig. 3) Almanakernes Pris maatte forhoies med 1 Sk. Stykket, altsaa til $2\frac{1}{2}$ Sk. for de ubæstede, og 3 Sk. for de bæstede. Denne Forpagtnings-Contract mellem Universitetet og Directeur Schulz er underskrevet den 29 Mai 1802, og vil saaledes udløbe med Udgangen af Aaret 1817.

3 Byg 5 Td. Havre, 1 Boelsviin og i Penge 36
 9 Sk., til Fæsteren mod en Kiøbesum af 3000 Rd.
 D. C. Skjødet er udfærdigt i 11 Jun. 1812.

4) En Gaard i Bisdstrup, staaende for 5
 2 Td. 4 Skp. 1 Tdf. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartk., og hvis Land-
 gilde hidtil har været 1 Td. 2 Skp. Rug, 3
 2 Td. Byg, 5 Td. Havre, 1 Eviin, 1 Fodenød
 og 42 Sk. i Penge, til Fæsteren for 2800 Rd.
 Dansk Courant. Skjødet udfærdiget i 11 Jun.
 1 1812.

5) en Gaard i Følle, som staaer for Hartk.
 6 Td. 5 Skp. 3 Tdf. 1 Alb., og hvis Landgilde
 hidtil har været aarlig 5 Td. 1 Skp. 1 Tdf.,
 2 Byg, $1\frac{1}{4}$ Otting Smør, $\frac{3}{4}$ Boelsviin, og 14 Sk.
 i Penge, til Fæsteren for en Kiøbesum af 7000
 Rd. Dansk Courant. Skjødet udfærdigt i 11 Jun.
 1 1812.

6) en Gaard i Weilbye, staaende for Hartk.
 7 5 Td. 2 Skp. 3 Tdf. 2 Alb., og hvoraf hidtil
 er svaret i Landgilde $3\frac{1}{8}$ Td. Rug $2\frac{2}{3}$ Td. Byg,
 1 1 Otting Smør, 1 Boelsviin og i Penge 64 Sk.,
 til Fæsteren for 2500 Rd. Dansk Courant. Hele
 9 Summen indbetales i Viborg Snapsting 1813
 med et Aars Rente, og da udfærdiges Skjødet.
 2 Endelig har

7) Fæsteren af Kiær Mølle vedtaget at be-
 tale med 7000 Rd. D. C. bemeldte Mølle med

Tilliggende, og derom bliver med ham oprettet behørig Kiøbe-Contract. Møllen staaer for Hartorn Jordskyld 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb., Møllenskyld 4 Skp. 1 Fdk. Den aarlige Landgilde har været 4 Ed. 5 Skp. Rug, 4 Ed. 7 Skp. Byg, 1 Ditting Smør, og 86 Sk. i Penge.

Den 17 Jun. har Consistorium approberet den nu paa de orientalske Sprog's Studium udenlands reisende Mag. Jens Lassen Kasemusens Udnævnelse til at nyde det Hopnerske Legat.

D. 15 Jul. har Consistorium udnævnt Stud. Theol. J. H. Bredsdorff til Alumnus paa Walchendorfs Collegium.

D. 30 Sept. ligeledes Cand. Theol. Joh. Wilh. Angell og Cand. Theol. Jens Fred. Becker til Alumni paa Elersens Collegium.

D. 28 Oct. ligeledes Stud. Theol. N. Repholtz, Stud. jur. And. Olsen og Stud. Theol. Hector Fred. Estrup til Alumni paa Walchendorfs Collegium; og Stud. Jacob Løchte til Alumnus paa Elersens Collegium.

D. 18 Nov. har Consistorium udnævnt Sophia Dorothea Bentzen, en Datter af afg.

Oberstlieutenant Bentzen, til at nyde det Hol-
bergſke Udſtyrſlegat.

Den 16 Nov. fratraadde Statsraad Professor
M. C. Kall Decanetet i det philoſophiſke Facul-
tet, og overleverede ſamme til Statsraad Professor
Ridder Abrah. Kall.

C.

U n i v e r s i t e t e t i N o r g e .

I. Medfættelse af en Bygningscom-
mission.

Allerede i det Kongelige aabne Brev af 10 April d. N. er tilkiendegivet, at Hs. Majestæt vil lade Planer til Bygninger for Universitetet affatte ved duelige og betroede Mænd, som dertil udsees, og at Allerhøistfamme under s. D. har udnævnt en Bygningscommission i Christiania, til at drage Omsorg for Bygningsarbeidets Udførelse. Denne Commission, som strax skulde træde i Virksomhed, blev det tillige overdraget at handle om de fornødne Pladser. Til Medlemmer af Bygningscommissionen behagede Hs. Majestæt at udnævne, foruden nuværende Stiftamtmand, Hr.

M. G. Rosenkrantz, Storkors af Dannebrog,
 AdHr. Kammerherre P. Anfer, Storkors af Dan-
 nebrog, og forhenværende Stadshauptmand i Chri-
 stiania, Poul Thrane, Ridder af Dannebrog. Det
 i denne Anledning udstædte allernaadigste Commis-
 sorium lyder saaledes:

Frederik den Siette xc. xc. Vor
 synderlige Begaagenhed! Da Vi have beslut-
 tet i Vort Kongerige Norge at oprette et Uni-
 versitet, som anlægges i Christiania, og til
 dette Universitets Bestemmelse udfordres ad-
 skillige Bygninger og Indretninger, for hvil-
 ke Vi ville lade affatte Planer og Tegnin-
 ger; saa have Vi fundet for godt, i denne
 Anledning at nedsætte en Commission, i hvil-
 ken Vor Stiftamtmand over Aggershuus Stift
 skal have Forsædet. Thi er Vor allernaadigste
 Villie og Befaling, at J, Os Elskelige Mar-
 cus Gise Rosenkrantz, Storkors af
 Dannebrogen, Vor Kammerherre, som nuvæ-
 rende Stiftamtmand over Aggershuus Stift; Pe-
 der Anfer, Storkors af Dannebrogen, Vor
 Kammerherre; Poul Thrane, forhen Stads-
 hauptmand i Christiania, Ridder af Danne-
 brogen, sammentræde i en Commission, for i
 Almindelighed at overlægge om Alt, som an-
 gaaer bemeldte Bygninger og i Særdeleshed

paa Vores Approbation at handle om de fornødne Pladser, at indkøbe Bygningsmaterialer efterhaanden, som de beqvemst og til antagelige Priser kunne erholdes, og siden i Forening med den Bygningskyndige, som Vi maatte overdrage Overbestyrelsen af Bygningsarbeidet paa Stedet, og som da indtræder i Commissionen, at fremdrive Bygningsarbeidet med al den Kraft, som i behørig Orden kan gøres muelig. De Beføstninger, som hertil medgaae, ville Vi have Eder bemyndigede til at anvise paa de ved frivillige Subscriptioner i dansk Courant og Species indkomne eller indkommende Summer, hvorom J have at henvende Eder til Subscriptionensfondets Administrateurer. J øvrigt have J i alle fornødne Tilfælde at brevvexle med Vor Direction for Universiteterne og de lærde Skoler, til den at indberette om Indkøbene og Bygningsarbeidets Fremgang, og til den at indsende alle de Betænkninger og Forslage, som samme maatte forlange, eller J finde Eder foranledigede til at afgive. Dermed skeer Vor Villie. Befalende Eder Gud! Skrevet i Vor Kongl. Residentsstad Kiøbenhavn den 10 April 1812.

Under Vor Kongl. Haand og Seigl.

Frederik R.

I Begyndelsen af Jun. Maaned androg den
 saaledes nedsatte Bygningscommission det Ønske,
 at Antallet af dens Medlemmer maatte, da de hid-
 tilværendes øvrige Forretninger ofte vilde gjøre det
 umueligt for dem alle, stedse at være tilstæde, for at
 kunne lette de dem overdragne Forretninger og fremme
 disse hurtigere Gang, forsøges med tvende nye, og
 at disse maatte være dHr. Amtmand over Buske-
 ruds Amt, Johan Caspar Herman, Greve af
 Wedel Jarlsberg, Commandeur af Danne-
 brog, og Major Chr. Juell, forhen Capitain-
 og Wagtmeister i Aggershuus Fæstning. Efterat der-
 om allerunderdanigst var indstillet, behagede det
 Hs. Majestæt, under 22 Jun. at tillægge Sidst-
 nævnte allernaadigst Befaling til at indtræde i den
 af Allerhøistamme under 10 Apr. nedsatte Byg-
 ningscommission, hvilken saaledes nu bestaaer af
 fem Medlemmer, hvortil vil komme den Architect,
 som Bygningernes Opførelse i sin Tid maatte
 blive betroet.

II. Kongelig Gave af Gaarden Tøyen
 med Tilliggende til Universitetet.

Med allernaadigst Resolution af 24 Martii
 d. A. havde Hs. Majestæt befaleet, at Universitetet

i Norge skulde oprettes i Christiania, naar des dertil fornødne og bequemme Bygningspladser der vare erhjoldte. Med Hensyn til de forskjellige Egenskaber af Omfang, Grund, Beliggenhed o. s. v., som maatte ansees enten for ønskelige eller uundværlige ved de Grunde og Pladser, hvorpaa Universitetsbygninger skulde opføres, blev Anskaffelsen af saadanne Grunde og Pladser et af de første og væsentligste Anliggender. For at forkorte Omhandlingerne herom, behagede det Hs. Majestæt, under 15 Jun. d. A. at tillægge Hr. Geheime-Conferensraad Mallin g, Medlem af Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler, Storkors af Dannebrog, og Hr. Overbygningsdirecteur Statsraad H a n s e n, Ridder af Dannebrog, at foretage en Reise til Christiania, for der i Forening med Bygningscommissionen at overlægge, og efter Omstændighederne at afslutte, angaaende Pladser og andre Leiligheder for det tilkommende Universitet, ligesom og at udsee og i fornødent Fald at træffe Foreninger om saadanne Leiligheder, som kunde benyttes ad interim, saalænge indtil Universitetsbygningerne kunde blive færdige, og i øvrigt paa lige Maade at tage under Overveielse, om ellers skulde være noget, som paa Stedet kunde være fornødent at omhandle for at fremme den for Universitetets Istandsættelse lagte Plan; alt paa nærmere allerhøieste Approbation.

Efterat denne Reise var tilendebragt, og Resultaterne af de i Forening med Bygningscommissionen foretagne Undersøgelser og Omhandlinger, saaledes som de vare blevne Bygningscommissionens Protocol tilførte, vare med tilføiede Oplysninger og et af Overbygningsdirecteuren besørget Skort til Directionen afgivne, saae denne sig nu i Stand til allerunderdanigst at foredrage Hs. Majestæt denae Sag med Betænkning og Forslag.

Blandt de ved Undersøgelsen paa Stedet omhandlede Pladser i og ved Byen, hvis Grund og øvrige Omstændigheder tillode dem at komme i Betragtning, befandtes især Gaarden *Tøyen*, uden for Byen paa dens østre Side, tilhørende Justitsraad Ridder Bull, at fortjene Opmærksomhed, og i Sammenligning med de andre Eiendomme at have udmærket Fortrin.

Tøyen er en samlet Sædegaardseiendom, og indbefatter 11 à 1200 Maal Jord eller circa 255 Tdr. Land; deraf ere omtrent 800 Maal Jord for Tiden bortforpagtede, men dog c. 350 Maal strax disponibel Jordvei, hvilket allerede betydelige, med fuld Raadighed strax disponible Areal i Tiden kan forøges, efterhaanden som de bortforpagtede Lodder falde tilbage. Af alle paa-tænkte eller tilbudne Pladser frembød denne, efter Overbygningsdirecteurens Erklæring, den skønneste Beliggenhed, ogsaa beqvem til Anlæg af et Observatorium. Sat i Forbindelse med Byen

ved mellembygte Professorgaarde, kunde den dan-
 ne et nyt Qvarteer af samme, smukkere end no-
 get af dem, Staden allerede har. Omkring
 Universitetsbygningerne kunde anlægges Plant-
 ninger til de ellers ved Christiania nu aldeles
 savnede Spadseregange, saavel for Studerende
 som for Byens Indvaanere. Professorerne, som
 sit Boliger omkring Universitets-Bygningerne,
 kunde gives tillige ikke allene rummelige Haver,
 men endog saa saa megen Jord, at de kunde hol-
 de sig hver et Par Røer, hvilket for Familier i
 Christiania af lige Classe med dem er et Slags
 Nødvendighed. For Professorernes Huusholdnin-
 ger vilde det ogsaa være til Bequemmelighed, at
 de kom til at boe i Nærheden af Waterlands-
 Torvet, hvor den egentlige Handel med Victua-
 lier foregaaer. Skulde Universitetsbygninger,
 Professorer og Studerende samles i den nu meest
 bebyggede Deel af Byen, vilde denne nye Til-
 vœxt af Bygninger og Personer mueligen end
 mere fordyre Vaaningøleiligheder m. v., hvilket
 mindre kunde befrygtes, naar Universitetsbygning-
 gerne gabe en ny Tilvœxt til Byen og saa at
 sigge dannede et nyt Qvarteer. Paa Tøyen vilde
 Universitetsbygningerne ikke alene aldeles være
 sikke for Jldsvaade fra Byen af, men ogsaa
 ligge uden for Fæstningens Skudvidde. Dens
 Afstand fra Byen kunde vel synes at medføre

nogen Ubequemmelighed for Professorer og Studerende; men denne Afstand, beregnet fra den yderste Deel af Tøen mod den Side, eller fra Lassegaden, udgjør dog ikke over 1200 Alen *). Da nu desuden den Priis, for hvilken bemeldte Gaard Tøen med Tilliggende kunde erholdes, nemlig 170,000 Rd. D. C., var antagelig frem for den, hvorfor nogen af de øvrige Eiendomme, der kunde komme under Overveielse, havde kunnet erhverves, eftersom, naar fra den begiærte Kiøbesum afdrages for de bortforpagtede Jorder, som ei ere disponible, en Capital, som svarer til den aarlige Forpagtningsafgift, anseet som Rente à 4 pC., Kiøbesummen for de 350 Maal Jord eller c. 78 Tdr. Land, hvorover strax havees fri Raadighed, blev, Bygningerne iberegne, 145,000 Rd. D. C., d. e. pr. Maal c. 414 Rd. eller pr. Td. Land c. 1865 Rd. D. C.: saa fandt Directionen overveiende Grund til, i Sammenhæng med sit allerunderdanigst Foredrag af alle Omstændigheder og i Forbindelse med nogle andre Punkter til allerhøieste Resolution at indstille, at forømmeldte Eiendom maatte kiøbes for det Norske Universitet.

*) En Distance som den fra Enden af Gøtersgaden mod Volden til omtrent midt paa Kongens Nytorv.

Derpaa behagede det Hs. Majestæt Kongen,
under 5 Sept. d. A. at resolvare saaledes:

"Efterat have taget de heri af Directionen
"allerunderdanigst fremsatte Omstændigheder i
"allerhøieste Overveielse, bifalde Vi allernaadigst,
"digst, at Gaarden Løien med de til Samme,
"efter Opgivende af nuværende Eier, hørende
"II til 1200 Maal Jord, samt alle bemeldte
"Gaard og dens Jorder tilliggende Herligheder
"og Rettigheder, maa kjøbes til Eiendom for
"det Norske Universitet, og Bygnings-Commis-
"sion desbaarsag bemyndiges til, under alle be-
"hørigte Formaliteter, at afslutte Kjøbet for en
"Kjøbesum af indtil 170,000 Rd., saaledes,
"som allerunderdanigst indstillet; og ville Vi
"derhos allernaadigst have Directionen bemyn-
"diget til at brevvekle med Bort Finants-Col-
"legium om, at den til Kjøbet fornødne Sum
"af indtil 170,000 Rd. kan vorde aldeles udbe-
"talt af Vor Casse til førstkommende 11 Dec.
"Termin, da Vi saaledes allernaadigst ville
"have forbemeldte Gaard med Jorder uden al
"Restance paa Kjøbesum, fra 11 Dec. d. A.
"af, skienket som en kongelig Gave til det Nor-
"ske Universitet.

"Endeligen bifalde Vi allernaadigst, at
"Bygnings-Commissionen overtager Gaarden
"paa Universitetets Vegne til den Tid, som

”omforenes, og derefter administrerer den, samt
 ”deraf drager de erholdelige Fordele for Uni-
 ”versitetet, saalænge og forsaavidt de nævren-
 ”de Bygninger og Jorder ikke udlægges til
 ”Brug og Benyttelse for Universitetet, hvoraf
 ”følger, at ingen nye Forpagtninger eller Leie-
 ”Contracter kunne indgaaes paa længere Tid,
 ”end aarvis.

Denne allerhøieste Resolution blev derpaa
 communiceret den i Christiania nedsatte Byg-
 ningscommission, paa det at Riset formeligen
 kunde vorde afsluttet. Dette blev ufortøvet iværk-
 sat, og en Riskecontract indgaaet, hvis Indhold
 i det Væsentlige er:

1) Justitsraad og Præsident, Ridder Bull
 overdrager Sædegaarden Tønen og underliggen-
 de Kislberg i Aggers Sogn, skyldende hver 2
 Skpd. Tunge, med sine Herligheder i den Stand,
 den nu befindes, og med den Ret og Rettighed,
 som han den hidtil eiet og brugt haver, til fuld-
 kommen Eiendom for det vordende Norske Uni-
 versitet.

2) Tilligemed disse Jordeiendomme overdra-
 ges alle paa samme værende ham tilhørende
 Bygninger.

3) For Tønen og Kislberg med alt forbe-
 meldte Tilliggende i den Stand, hvori det nu
 befindes, betales Sælgeren Justitsraad Bull til

indeværende Mars 11 Dec., af den norske Zahl-
casse den Summa 170,000 Rd. D. C., hvori-
mod alle Forpagtningsafgifterne og Grundleier-
ne fra samme Datum tilfalder det Norske Uni-
versitet.

4) Sælgeren forbeholdes at bruge og beboe
Gaarden Løyen og Havnegang for sine egne
Creature til 14 Oct. 1813, samt fornødent
Huusrum paa Gaarden til Nølingens Opbeva-
ring, og Huusværelser for de til Afgrødens Ud-
tærskning fornødne Folk til Vaarens Faredag
1814, imod derfor at erlægge en Afgift af 1000
Rd. til Universitetets Casse, og deshos selv ud-
rede alle paa Gaarden hæftende Skatter og Ud-
gifter.

5) Det norske Universitet, eller paa dets
Begne den for samme anordnede Bygningscom-
mission, forbeholdes fri Disposition over Huus
og og Grund, for saavidt samme maatte behø-
ves til Materialiers Opbevaring og Bygnings-
anlæg, samt nye Veie.

6) Sælgeren Justitsraad Bull fritages for
Skiodets Bekostning og det stemplede Papir
dertil.

Efterat derom allerunderdanigst var indbe-
rettet, behagede Hs. Majestæt Kongen under 4
Nov. d. A. allernaadigst at bifalde, at Skiodet
paa Gaarden Løyen med Tilliggende, affattet es-

ter Kisbecontractens Indhold, maatte i sin Tid modtages, samt at befale, at dette Skisde skulde udstædes til Hs. Majestæt selv, for derefter ved Allerhøistfammes Gavebrev at skænkes til det Norske Universitet.

Under samme Datum blev til Hs. Durchlauchtighed, Vicesatholderen i Norge, Prinds Friederich til Hessen, udfærdiget et allerhøieste Rescript, saaledes lydende:

Frederik den Siette 2c. 2c. Vor venlige Hilsen og hvad Vi ellers formedelst Slægtskab og Svogerskab mere kiært og godt formaae, Durchlauchtige Fyrste, elskelige kiære Fætter og Svoger! Efterat have ladet Os allerunderdanigst foredrage de efter Vor Befaling foretagne Undersøgelser og Omhandlinger angaaende Grunde og Pladser for det Universitet, som Vi have besluttet at skulle anlægges i Vort Rige Norge, have Vi givet den ved Christiania liggende frie Sædegaard *Løyen*, formedelst dens Nærhed ved bemeldte Bye og dens øvrige Herligheder, Fortrinet for de øvrige paatænkte Byggepladse, og ladet Os den tilkiøbte for en Sum af 170,000 Rd. D. C. Og skal derefter denne Eiendom med alle derunder liggende og dertil hørende Grunde og Jorder, Rettigheder og Herligheder, af Os være skænket, og ved Gavebrev, som nærmere bliver udfærdiget, overdrages til

bemeldte Universitet, som Grundvold for dets
Oprettelse, og til Beviis om den Omhue, Vi
bære for en Stiftelse, der er Os kjær.

Dette gibe Vi Eders Kiærlighed herved al-
Iernaadigst tilkiende til Egen Efterretning, og
til Bekjendtgjørelse for Vore kiære og troe Un-
dersaatter i Vort Kiige Norge.

Vi forblive isvrigt Eders Kiærlighed med
Kongl. Raade tilgedan og bevaagen. Skrevet paa
Vort Slot Frederiksberg den 4 Nov 1812.

Frederik R.

Malling. Moldenhawer. Rothe. Treschow.

Skjodet paa Løyen med tilhørende Eien-
domme er derpaa under 11 Dec. d. A. ifølge
forommeldt allerhøieste Befaling allerunderdanigst
udstædt til Hs. Majestæt Kongen, derefter læst i
Aggershuus Stifts Overret og publiceret paa
Maanedstinget for Aggers Sorenskriverie.

Udg. forbeholder sig, ved Fortsættelsen af dis-
se Efterretninger at meddele Kundskab om Frem-
gangen af de Arbeider, som vedkomme Bygnings-
arbeidet, og hvad dermed staaer i Forbindelse,
ved det Norske Universitet. Tidsumstændigheder-
ne have giort en vis Barsomhed i de didhøren-
de foreløbige Foranstaltninger, s. Ex. i Materia-

liers Indkjøb, tilraadelig og nødvendig. Ogsaa udfordres adskillige Forberedelser, førend med Bygningsarbeidet selv kan begyndes, og deriblandt især en combineret Bygningsplan i det Hele med tilhørende Tegninger.

III. Blandede Efterretninger.

Udgiveren forbeholder sig, i sin Tid, naar det, som vedkommer det norske Univesitets Fonds, Indtægter og Udgifter, endeligen og fuldstændigen er grundet og ordnet, at meddele en Oversigt over dets oeconomiske Forfatning efter sammes Hovedgrene. De af Hs. Majestæt Univesitetet allernaadigst anviste Indtægtskilder ere allerede i disse Annaler *) anførte. Hvad angaaer de Bidrag, som den allerhøieste Resolution af 2 Sept. 1811 tillader at maatte efter Omstændighederne ydes til det nye Univesitet fra det Sorøiske Academie, fra det Ankeriske Fideicommiss, fra det Angelske Legat og fra det offentlige og beneficerede Jordegods i Norge, da indskrænker Udgiv. sig her til, foreløbigen at anmelde, at Hs. Majestæt ved allernaadigst Resolution af 24 Martii d. A. har tilladt, at en Capital af 100,000

*) 1811 2 B. S. 82 f. S. 246 ff.

Rd. D. C. eengang for alle maa afgives fra Sorøe Academie til det norske Universitet og til samme udbetales i 11 Jun. Termin 1813, hvilken Capital skal lægges til Universitetets Grundfond og dens Renter anvendes til Bestridelsen af Universitetets aarlige Udgifter. Til Udbetalingen af disse 100,000 Rd. i næste 11 Jun. Termin er allerede af Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler føiet fornøden Foranstaltning.

Beløbet af den frivillige Subscription til Universitetet udgjorde ved Udgangen af Mæret 1812 *)

	Eengang for alle.	Aarligt Bidrag
A. 3 Rigsdaler D. C.	774,785 $\frac{2}{4}$	12,519 $\frac{3}{4}$
B. 3 Rigsdaler D. Spec.	3960	'
C. 3 Bøg 748 $\frac{3}{8}$ Rdr. aarl.	'	748 $\frac{3}{8}$ R. B.
D. 3 Havre 235 $\frac{7}{8}$ Rdr. aarl.	'	235 $\frac{7}{8}$ R. H.

I øvrigt har Hs. Majestæt under 25 Mai d. A. allernaadigst tilladt, at de Subscriptionssummer, som ikke paa rescriptmæssig Sikkerhed kunne udsættes, maa blive modtagne i Allerhøist. sammes Casse til Forrentning, og at denne, i Betragtning af det offentlige Brug, hvortil disse frivillige Bidrag ere bestemte, maa beregnes til

*) Tillæg til Bladet Budstikken, Fjerde Deel No. 17.

4½ pCent aarlig af de i Dansk Cour. indkommende Summer, og til 5 pCent aarlig af de Summer, der indkomme i Species.

De Høitideligheder, der siden det norske Universitets Stiftelse i denne Anledning ere anstillede i begge Riger, ere allerede i flere offentlige Blade omtalte og beskrevne. Saa interessant derfor end Forbindelsen er mellem disse Høitideligheder og Universitetets Stiftelses Historie, anseer Udgiv. det dog ufornodent, i disse Annaler at gientage, hvad allerede, tildeels ved omstændelige og actmæssige Beretninger, er Almeenheten bekiendt og for Efterafslægten opbevaret. Han indskrænker sig derfor til, Her at nævne de tvende for Historien vigtigste officielle Kundgjørelser angaaende forommeldte Høitideligheder, nemlig

Forhandlinger ved Festen i Kiøbenhavn d. 11 Dec. 1811. Kiøbenh. 1812. 157 S. 8.

Indberetninger om Nationalfejden d. 11 Dec. 1811 i Anledning af Hans Majestæts Kong Frederik den Siettes Befaling om et Universitet i Norge. Udgivne af det Kongl. Selskab for Norges Vel, ved Ludvig Stoud Platou, Selskabets Secretær, Overlærer og Ridder af Dannebrog. Christiania 1812. 338 S. 8.

D.

De lærde Skoler i Danmark og
Norge.

I. Nedlæggelse af Kongsberg Middelskole.

Blandt de fuldstændige lærde Skoler, som for medelst deres smaae Indtægtskilder bleve ved Forordningen af 12 Dec. 1806 forvandlede til Middelskoler, var ogsaa den i Bergstaden Kongsberg, som i Aaret 1790 var bleven oprettet, især for Sønner af Embedsmændene i denne Bye, og for at forberede Lærlinger til det 1786 stiftede Bergs Seminarium. Den blev som Middelskole organiseret i Aaret 1807, og dens Udgifter skulde, ligesom den forhen fuldstændige Skoles, bestrides af den for den og Almueskolevæsenet paa Stedet fæl-

les Casse, den saa kaldte Kongsbergſke Skolecasse, ved hvis Indtægter 10 Almueſkoler i og i Nærheden af Bergſtaden tillige ſkulde underholdes. Af denne aarlige Indtægt, i alt 24 à 2500 Rd., ſom deels beſtod i Renter af en opſamlet Capital af nu tilſidſt ifkun 35000 Rd., deels i Contingenter, Bøder, o. ſ. v., medtoges nyſnævnte Almueſkoler 1400 à 1500 Rd. aarlig. For den lærde Skole blev da kun c. 1000 Rd. tilbage. Det øvrige maatte tilſkydes fra Chriſtiania Cathedralſkole, og da Udgifterne til de uundværlige Underviisningsanſtalte, ſom af den fælles Skoleclaffe ſkulde underholdes, tiltoges i ſamme Grad, ſom Hielpkilderne formindſkedes, ſaa maatte Fondets Utilſtræffelighed, og derved Tilſkuddet fra Chriſtiania Skole, hvert Aar blive ſtorre.

Allerede havde Chriſtiania Cathedralſkole ſaaledes forſtrakt Kongsberg Middellſkole med 3082 Rd., og da den imidlertid ogſaa havde maattet komme de øvrige lærde Skoler i Norge til Hielp, ſaa var den derved endog ſelv kommen i Underbalance.

Til de Kongsberg Middellſkole foreſkudte Underſtøttelſer havde dens Freqvenz ingeniinde været forholdsmæssig. Disciplenes Antal, ſom aldrig havde overſteget 16, var tilſidſt kun 4, og de locale Omſtændigheder, i Særdeleshed Stedets Af-

tagelse, gavede ingen Grund til at vente, at det nogenstunde vilde blive betydeligere.

Under saadanne Omstændigheder maatte Directionen finde Middelskolens Nedlæggelse at være tilraadelig, ligesom Exploatererne ogsaa udtrede deres Formening derhen, at, hellere end at lade en lærd Middelskole og Almueskolerne staae ved Siden af hinanden med deelte utilstrækkelige Indtægter, maatte Middelskolen, som lærd Skole, nedlægges, og Almueskolevæsenet derimod forbedres. Til en saadan Forandring var ogsaa med Hensyn til Lærerpersonalet nærværende Dieblif fra Middelskolens Side gunstig, da tvende af Lærerne havde anholdt om Entledigelse.

For Tiden *) vare Kongsbergs fælles Skolecasses Fonds disse:

a) rentebærende Capital **)	35 200 Rd. 20 Sk.
b) indkommet af de fra Branden ***)	reddede Levninger af Middelskolens
Bygning og Inventarium	2484 — 62 —

*) Efter Regnskabet for 1811.

***) Opspartet især af Bergbetjenternes og Bergarbejdernes aarlige Contingenter. Denne Capital var paa det høieste i Aaret 1789 (da over 47000 Rd.).

***) S. disse Annal. 1810 i B. S. 124.

- c) Assurance, Summen for
den afbrændte Middelsko-
lens Bygning 5080 Rd. . 8.
- d) Dito for den afbrændte
danske Skole 194 -- 48 --
- e) Værdien af den Tomt,
hvorpaa Middelskolens
Bygning stod, omtrent 5000 --

Beløbet af Capitalrenterne, Skolepenge og
Borgerfæbets Contingent udgjorde den aarlige
Indtægt, hvilken i Aaret 1805 beløb 2949
Rd. 39 8., men siden aarlig aftog, især da den
rentebærende Capital formedelst Tab paa Huus-
panter stedse formindskedes.

Middelskolen eiede desuden en Bogsam-
ling, især anlagt for den lærde Skole, og der-
for meest bestaaende af Bøger, passende for den
lærde Skoleunderviisning.

For at nu ved Middelskolens Ophævelse Bor-
ger- og Almueskolevæsenet paa Kongsberg maatte
desbedre fremmes og bestaae, formeente Directio-
nen, at dertil kunde overgaae alle foransførte Fonds
og aarlige Indtægter, imod at Christiania Skole
tilbagebetaltes de derfra modtagne Forskudde; at de
aarlige Pensioner til tvende i Aaret 1807 entledi-
gede Hørere udrededes af det Kongsbergste Skolevæ-
sen, og at Middelskolens Bogsamling forbeholdtes

til Fordeling mellem andre lærde Skoler i Norge.

Efter at herom af Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler allerunderdanigst var foredraget og indstillet, behagede det Hs. Majestæt, under 15 Dec. d. A. allernaadigst at bifalde og resolve:

1) at Middelskolen i Kongsberg strax nedlægges;

2) at Overlærer Jacob Sverdrup og Adjunct C. F. Gottwaldt efter Ansøgning i Raade entlediges fra deres Lærerposter ved bemeldte Skole;

3) at, paa det Forældre paa Stedet, hvis til Studeringer bestemte Sønner nu for Tiden besøge Middelskolen, ei skulle pludseligen berøves al Leilighed til at see disse Underviisning fortsat, indtil de kunne overgaae til en fuldstændig Skole, den constituerede Lærer H. P. Bader, af det almindelige Skolefond, indtil han andensteds ansættes, beholder den for en Adjunct fastsatte Gage, med den Forpligtelse at give de endnuværende Middelskolens Disciple paa Stedet, hvis Forældre ønske det, Underviisning, især i de gamle Sprog.

4) at samtlige Fonds og Indtægter, som Middelskolen har havt tilfælles med Almueskolevæsenet paa Kongsberg, (derunder ogsaa indbefattet Comten, hvorpaa den afbrændte Skolebygning har staaet, Bygningens Assurance-Sum, og hvad

for de folgte Materialier er indkommet) maa aldeles og udeelt gives til Borger- og Almueskolevæsenet sammensteds, uden nogen videre Forbeholdenhed i nogen Maade;

imod:

- a) at deraf udredes alle Beføstninger for Middelskolen til 1 Oct., da den ophører;
- b) at deraf tilbagebetales den lærde Skole i Christiania samtlige de Forstudde, som deraf fra til Kongsbergs Middelskole i de forbigangne Aar ere giorte;
- c) at deraf udredes Pensionerne eller Bartpensionene til de afgaaede Lærere Bud og P o p p e 366 Rd. 4 Mk., saalænge de nyde samme;
- 5) at det Kongsberg Middelskole tilhørende Bibliothek forbeholdes andre lærde Skoler i Norge, og af Directionen imellem disse fordeles efter enhveres Fornødenhed.

II. Befordringer og Afgang.

Den 29 April ere Adjuncter ved Kiøbenhavns Cathedralskole F. C. K i e l s e n, J. K r u m m og H. A. R o f o d udnævnte til Overlærere, og den første er tillige, med Prædicat af Inspector, overdraget under Rectors Overopsyn Specialtil-

synet over Skoledisciplinen; hidtilværende Adjunct ved Helsingør's lærde Skole Mag. S. Meisling forflyttet i lige Egenkab til Kiøbenhavns Cathedral-skole, samt hidtilværende Time-lærer Hans Hansen, i Anledning af Adjunct Weinschenck's Befordring til geistligt Embede, bestikket til Adjunct ved sidstnævnte Skole.

D. 12 Mai er hidtilværende Overlærer ved Viborg Cathedral-skole, Frederik Haselbach, bestikket til Rector ved Roeskilde lærde Skole i den ved Døden afgaaede Rector Schulz's Sted.

D. 16 Jun. er Candid. Theol. Hans Severin Arentz, i Anledning af Adjunct N. Bergelands Befordring til geistligt Embede, bestikket til Adjunct ved Christiansands Cathedral-skole.

D. 16 Jul. er Candid. Theolog Immanuel Friis bestikket til Adjunct ved Frederiksborg lærde Skole, i den til Bornholm forflyttede Adjunct Nyhres Sted.

D. 15 Dec. ere Overlærer Jacob Sverdrup og Adjunct C. F. Gottwaldt efter Ansøgning i Raade entledigede fra deres Lærerposter ved Kong'sberg Middelskole.

D. 29 s. M. er Candid. Theolog. Mag. Jacob Jacobsen Dampé bestikket til Adjunct ved Slagelse lærde Skole.

III. L e g a t e r.

Pastor C. W. Hertels Legat til Aarhus Cathedralsskole.

a) Fundatsen selv.

Jeg underskrevne Christian West Hertel, Sognepræst for Østertorslev Menighed i Aarhus Stift, tilstaaer herved, at, da min Hensigt at gavne Aarhus Kjøbstæds Fattigvæsen, ved at bestemme samme Fordelen af den af mig i Aarene 1808 — 1810 udgivne antiquarisk-historiske Beskrivelse over Aarhus Domkirke, ikke har kunnet opnaaes, saasom Indkomsterne for dette Skrift formedelt Tidkomstændighederne ei engang have kunnet dækket de paa sammes Udgivelse anvendte Bekostninger; saa haver jeg i Betragtning af det Gode, jeg under Guds Belsignelse har nydt i Aarhus Bye, i hvis lærde Skole jeg modtog min første videnskabelige Dannelse, og i hvis Domkirke jeg igiennem en Række af Aar har virket som Embedsmand, med min kiære Families Samtykke besluttet at anvende en liden Deel af den tarvelige Formue, Forsynet har betroet mig, til Fordeel for Aarhus Byes Fattigvæsen og dens Cathedralsskole.

Til dette Niemeed skænker og giver jeg herved 1300 Rd., skriver Et Tusinde og Tre Hundrede Rigsdaler Dansk Courant, hvilke

Gaver skal bære Navn af Aarhus Domkirkes Legat til Byens Fattigvæsen og dens Cathedral-skole. Af denne Capital skal de 800 Rbd., skrives Otte Hundrede Rigsdaler, komme Aarhus Riobskædes almindelige Fattigvæsen tilgode, saaledes, at af Renterne 32 Rbd. skal hvert Aar uddeles tre Præmier, een paa 16 Rbd., een paa 10 Rbd., og een paa 6 Rbd., til Opmuntring for unge uconfirmerede Almuebørn af begge Køn, som udmærke sig ved Flid i Arbeide og Frembringelse af een eller anden nyttig Haandgierning, og tillige ere bekiendte for et godt moralsk Forhold. De øvrige 500 Rbd., skrives Fem Hundrede Rigsdaler, skulle derimod tildeles Aarhus Cathedral-skole, saaledes at der af Renterne, 20 Rbd. aarligen, skal distribueres tre Præmier for de flittigste af Skolens Disciple udi første, anden og tredie Classe, som ved den Examen, der hvert Aar anstilles i Skolen i September Maaned, godtgjøre at have gjort størst Fremgang i de for deres Alder og i deres Classe dyrkede Videnskaber, i Særdeleshed i Religion, Latinsk og græsk Sprogkundskab, og tillige have gode Vidnesbyrd for deres moralske Forhold. Disse tre Præmier, som bestemmes til 10 Rbd., 8 Rbd. og 4 Rbd., uddeles af Skolens Ephorer, efterat Examen er tilendebragt, til Disciplene selv, og paa Ephorerne beroer Valget af de Disciple, som hvert Aar hædres med denne Beløn-

ning. Ligeledes overlades det til Ephorerne's Godt-
befindende, hvad enten Præmien skal gives i Pen-
ge, eller og de derfor ville anskaffe og til Discip-
lene levere passende Bøger, hvori der foran teg-
nes: "Flittigheds Belønning skænket til N. N.
af Pastor Hertels Legat til Aarhus Cathedral-
skole."

Den aarlige Udnævnelse af Almuens Børn
i Aarhus til de forstnævnte tre Præmier skeer
af Stiftamtmanden og Biskoppen efter Forslag
af Fattigvæsen'scommissionens Lemmer, som til
den Ende udi hvert Mars Julii Maaned tilstiller
Stiftamtmanden og Biskoppen en navnlig For-
tegnelse paa de unge uconfirmerede Mennesker,
som ved ovenmeldte attræede Flid og ualmindes-
lige Færdighed i en eller anden nyttig Haands-
gierning dertil ansees qualificerede. Men skulde
i Tiden, som meget ønskes, i Aarhus vorde op-
rettet en egen Industrieskole, da skal Renten af
forbemeldte 800 Rd. til denne Skoleindretning
aldeles være henlagt, og Præmierne paa samme
Maade uddeles til dem af Skolens Elever, som
sammesteds udmærke sig ved Flid og Fremgang,
og Forslaget til Udnævnelsen da meddeles Stift-
amtmanden og Biskoppen af Skolens Bestyrere
og Lærere.

Begge disse Legatsummer ere udbetalte i
dette Mars Snapsting, og indtagne iblant Mar-

huus Stifts øvrige publique Midler, som staae under Stiftsøvrighedens umiddelbare Bestyrelse; men i de .aarlige Regnskaber, som aflægges for Cathedralsskolen og Aarhus Byes almindelige Fattigvæsen, skulle de Disciple og unge Mennesker navnlig anføres, som erholde disse for dem legerede Præmier, til hvilken Ende Gienpart af denne Fundats tilstilles saavel Aarhus Fattigvæsens Bestyrere som og Cathedralsskolens Forstandere, for i deres Archiv at giemmes. Originalen indleveres i Aarhus Stiftskiste til sammesteds at opbevares.

Ostertørslev Præstegaard d. 4 Sept. 1812.

Christian West Hertel.

b) Kongelig Confirmation derpaa.

Vi Frederik den Siette af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Benders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg, giøre vitteligt: At eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert Vor allernaadigste Confirmation paa den herhos in originali vedhæftede Fundats for det af Sognepræsten for Ostertørslev Menighed udi Aarhus Stift i Bort Land Nørre-Jylland, Hr. Christian Hertel, Kiøns

kede Legat til Aarhus Byes Fattigvæsen og dens Cathedralsskole under Navn af Aarhus Domkirkes Legat, af hvilken Fundats en ligelydende Gienpart er indleveret i Bort Danske Cancellie, saa ville Vi allernaadigst have denne Fundats i alle dens Ord, Puncter og Clausuler, saaledes som den her findes, confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmere og stadfæste samme. Forbydende alle og enhver, imod det, som forskrevet staaer, Hinder at gjøre. Givet i Bort Kongl. Residentsstad Kiøbenhavn d. 2 Oct, 1812.

Under Bort Kongelige Seigl.

(L. S.).

Efter Hans Kongl. Majestæts allernaadigste Befaling.

K a a s. C o l d. B å l o v.
B e r n e r. L a s s e n. H a n s e n. F i s c h e r.

IV. Høitideligheder.

I. Ved Aalborg Cathedralsskole.

(meddeelt).

I en talrig Forsamling af agtede Medborgere fra Aalborg og Omegnen, indsatte Hs.

Høiærværdighed Hr. Biskop og Ridder Jansen,
 d. 16 Jan. 1812, Rector C. Tauber ved en latin-
 sk Tale paa Skolens store Høresal til Rector-
 Embedet ved Aalborg Cathedral-skole. Efterat
 Biskoppen havde i Indledningen bragt den fra-
 trædende Rector, Hr. Professor Kisbye, det of-
 fer af Taknemmelighed, som denne Mand's Fortie-
 nester af det offentlige lærde Skolevæsen have saa
 billig en Fordring paa, gif Han i sin Tale over
 til at undersøge: De Hindringer, som paa
 nærværende Tid lægges i veien for den
 studerende Ungdom. Først anstillede han
 en udførlig Undersøgelse af disse Hindringer fra
 den til Studeringer bestemte Ungdoms første Bør-
 naar, og saalænge den forbliver i Forældrenes
 Huse; dernæst ledede han tillige Opmærksomhe-
 den hen paa adskillige Hindringer, som, efter
 hans Formening, enten aldeles afholde Unglinge
 fra at indsættes i de lærde Skoler, eller virke
 til at indskrænke det velgiørende Nøiemed af den
 offentlige Underviisning. Da Biskoppen med den
 ham egne Sandhedskierlighed havde over dette
 Emne talt ret fra Hjertet, aflagde Rectoren of-
 fentlig fra Kathedret den i Ritualet foreskrevne
 Sed, hvorpaa Indsættelsen fulgte. Rector Tau-
 ber tiltraadte derpaa sit Embede ved at holde
 en latin sk Tale, som handlede om Skoleunder-
 viisningens Formaal, at forædle Ung-

lingens Hierte og berige hans Forstand med hensigtspassende Kundskaber, hvad enten hans Bestemmelse er at blive akademisk Borger, eller en brugbar Mand i en anden Stilling i Staten. Høitideligheden vandt Meget ved en skøn Musik, som før, imellem og efter Talerne opførtes af Hr. Organist og Stadsmusicus Heis, understøttet af adskillige Musikelskere af Byen, der velvilligen deeltog i Udførelsen, ligesom og ved passende Sange, som bleve affungne af nogle af Cathedral skolens og Almueskolens Disciple.

2. Ved Ribe Cathedral skole.

a.

Samme Dag, da den halvaarlige Examen tog sin Begyndelse her i Skolen i Martii d. 21., døde Disciplen Fr. Chr. Orn Toste efter 12 Ugers Sygdom af Tæring. Da Skolens Lærere troede det godt, ved enhver Leilighed at lægge deres Kiærlighed for den dem betroede Ungdom for Dagen, og tillige ansaae det for at være en passende Anledning til at gjøre et gavnligt Indtryk paa de Efterlevende, besluttede de at bidrage til hans hædrende Jordefærd. Han blev derfor baaret til Graven af hans Meddisciple af

3die Klasse; de øvrige tilligemed samtlige Lærere fulgte efter. Da Toget just faldt forbi Skolen, blev Liget med Følge der ført ind, og da Kisten var indsat i Skolens rummeligste Værelse og Disciplene stillede deromkring, bleve de 3 første Vers af en af Hr. Adjunct Bohnsen dertil forfattet Sørgefang afslungne, hvorpaa Hr. Conrector Thorup holdt en passende og rørende Tale. Det sidste Vers af forommeldte Sang sluttede Handlingen, hvorefter Liget blev ført videre til Kirkegaarden.

b.

Den offentlige Skole-Examen begyndte Mandagen den 14 Sept., efter at de i og i Nærheden af Byen værende Embedsmænd og andre Honoratiøres og Videnskabsyndere vare dertil indbudne ved et af Hr. Adjunct H. J. Hansen udstædt Program under Titel: Et Par Ord om Metboden i Geometrien. Examen sluttedes med en i Overværelse af et talrigt Publicum holdt Tale, hvori Hr. Viceconrector Thorup fremstillede de Farer, som ere forbundne med Overgangen til det academiske Liv, saavel for Sæderne som for den videnskabelige Dannelse. For og

efter Taler opførtes Musik, ledsaget med følgende
Sange af Hr. Adjunct Bohnsen:

Før Taler.

Med Omhu kyndig Landbo spreder
Udsete Jord om Plantens Rod;
Med kiærlig Baretægt han freder
Omkring sin spæde Yndlings God;
:: Afvender skarpe Straales Brand
Dg Nordvinds Træk fra kolde Strand. ::

Mod Frugten af anvendte Nøie
Han skuer tillidsfuld og fro;
Snart kneiser Planten mod det Høie
Som løvrigt Træ for Fædrebo;
:: Dets Barndoms Skytsaand did kan tye,
Dg finde i dets Skygge Lye. ::

Som Landbo hist, saa Staten freder
Om hver sin Søn med Moderhaand;
Den yngre Slægt den kiærlig leder,
Den tænder Lyset for dens Aand;
:: Den modner spæde Kraft til Daad,
Ustadigt Sind til vise Raad. ::

Sin Ungling seer den gamle hylde
 O Sandhed! dig i rene Siel;
 Hist vandrer han i Manddoms Fylde,
 Og i hans Fied groer Borgerheld;
 ∴ Det lyse Blik, den sikre Haand
 Nu værner selv om States Baand. ∴

Saa er det Haab, som Staten nærer,
 Dens Løn for hvad den kærteg gav.
 Held hver dens Søn, hvis Hierte ærer
 Det hellige, det store Krav!
 ∴ Ham Ungdoms Aar er Sædetid,
 Og Manddom Høst for Vaarens Glid. ∴

Efter Talem.

Hellige Magt, der skuer vor Idret;
 Skienk til vort Samfund velsignende Bifald,
 Styrke til Unglingens stræbende Aand!
 Fred om det Lys, din Godhed ham tændte,
 Dydens Hævder — almægtige Fader!
 Hør vor Bøn!
 Hør vor Bøn!
 Vi haabe paa Dig.

3. Ved Colding Skole.

Translocationshøitideligheden ved Colding Skole, som fulgte paa den offentlige Examen i September Maaned, og som et talrigt Auditorium bisvaanedes, indlevedes ved en Instrumental-Overture af de Disciple, som nyde Underviisning i Musikken, hvorefter Skolens første Lærer, Hr. Rector Thorlacius, i en dansk Tale fra Skolens Catheder sagte at udvikle grundige Kundskaber's Værd som beroende paa tvende Egenskaber: Nøiagtighed og Færdighed i deres Anvendelse.

Efter Talen, bleve nogle Linier, forfattede af Adjunct Plog, affungne under Instrumenters Ledfagning. Derpaa skete Opflytningen, og Acten endtes med en kort Slutningstale og med et Chor af Disciple, som ligeledes ledsagedes af Instrumenter, og hvortil en af Skolens Lærere, Hr. Pastor Garnæs, havde leveret Ordene.

4. Ved Nykøbing Cathedralsskole.

Ved Translocationen d. 6 Oct., efter fuldendt offentlig Examen, var et talrigt Personale af Disciplenes Forældre og andre Skolens Beihynderer tilstæde. Efterat Solemniteten var aabnet ved et

Chor af Skolens Disciple, holdt Rector Mag. Ridder Bloch en Tale, hvori han anbefalede Ungdommen en omhyggelig og velordnet Privatlæsning som et af de herligste Midler til Kundskabens Udvidelse og Mandens Forædling.

V. Gymnastik ved de lærde Skoler *).

Ved Frederiksborg Skole ere Svømmesvelserne i sidstafvigte Sommer, forsaavidt Veirliget tillod det, uafbrudt fortsatte under Veiledning af Læreren Hr. Goos. De allerfleste Disciple have dert taget Deel, og de, som allerede forhen havde gjort nogen Fremgang, opnaaede en betydelig Færdighed, saavel i Svømmen som Dykken. 10 Disciple svømmede i Længden fra 4000 til 6000 Alen, 18 fra 2500 til 3000; 10 fra 400 til 800 Alen.

(efter Indberetning fra Hr. Goos)

Ogsaa ved Naakø v. Middelskole ere disse Svøvelser i sidste Sommer blevne fortsatte, forsaavidt det i det Høle ugunstige Veirligt er var til Hinder.

*) Jvfr. disse Annaler 1811 2 B. S. 94.

VI. N e c r o l o g.

D. 30 Mai d. N. afgang ved Døden forhenværende Corrector ved Viborg lærde Skole, Mag. Cai Ditlev Kruse, 80 Aar gammel. I 45 Aar tjente han som Skolemand, og det i meget trange Aar, med en Lyst, et Talent og en Samvittighedsfuldhed, der vistnok endnu taknemmelig ihukommes af de Mange i Fædrelandets forskjellige Egne, til hvis Ungdoms Dannelse han omhyggelig har medvirket. Ofte beklagede han endnu i sin høie Alderdom den store Tungørighed, der nødte ham til, for omtrent 12 Aar siden, at søge Afkeed fra en Skole, hvorved hans Virksomhed var saa erkendt, at den kongelige Raade forundte ham i Pension, til hans Gieldes Betaling og Alderdoms Bederqvælgelse, Embedets hele Indkomst.

Sine 9 sidste Leveaar, dem han fornemmelig helligede til Selvbetrægtning, Læsning og Forberedelse til det sidste vigtige Skridt, tilbragte han hos sin eeneste Søn, Hr. Amtsprovst Kruse i Randers.

Følgende, af ham selv forfattede Gravskrift, der fandtes blandt den Saliges Papirer, bærer Præget af den Aand, der besjelede ham:

*Conduntur tumulo hoc arthritica membra Magistri,
Qui docuit pueros integra lustra novem.*

Munere cedenti tribuit schola præmia grata,

Post meliora dabit gratia sola Dei.

Cajus Ditlevus Petrides cognomine

Kruse

Hæc monumenta senex scripserat ipse sibi.

I, Lectorque eadem Te fata manere memento!

*Fidus sis opere, et præmia grata feres! *)*

VII. Afhændelse af Skolegods.

I disse Annalers forrige Aargang S. 279 ff. ere de Grundfætninger fremstillede, efter hvilke det de lærde Skoler endnu tilhørende Jordegods efterhaanden afhændes, nemlig mod en bestemt aarlig, til Eiendommens Værd svarende, Kornafgift, foruden høieste Kjøbesum i Penge, og Udgif. har allerede haft Leilighed til at anmeldte adskillige Afhændelser af Skolegods, skete efter disse Grundfætninger **), ved hvilke Skolerne tilveiebringes en høiere, og derhos ligesaa varig som

*) Efter en offentlig Anmeldelse af den Afdødes Søn, Hr. Amtsprøvt P. J. Kruse i Randers.

***) S. disse Ann. 1811 2 B. S. 123 — 126. S. 298 ff. 1812 1 H. S. 126.

sikker, Indtægt fra denne Kilde, medens de have at beklage et ubodeligt Tab ved de forhen uden Reservation af nogen aarlig Afgift blot mod en Kjøbesum i Penge til Fæsterne selv eller andre solgte Gaarde og Eiendomme baade i Danmark og Norge *).

Foruden den i forrige Hæfte S. 126 omtalte Jordlod ere endnu i Aaret 1812 nogle flere, de lærde Skoler tilhørende, Jordeiendomme solgte, saaledes som af det Efterfølgende vil sees.

Til Ribe Cathedralskole er henlagt en Gaard i Sædding **) Bye, Guldager Sogn, Ribe Amt, af Hartkorn 5 Edr. 3 Skp. 2 Fdk. 1 Alb., som beboes af tvende Fæstere. Da den eene Part af denne Gaard, hvis Hartkorn er 2 Edr. 5 Skp. 3 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb., og dens Areal $47\frac{3}{4}$ Tønder Land, der efter Boniteringsberegning er ansat i reduceret Jord til omtrent 7 Edr. Land, var bleven ledig, blev den, i Overensstemmelse med Rescr. af 19 Mai 1810, stillet (tvende Gange) til offentlig Auction mod en aarlig Afgift i Korn, der svarer til 4 Skp. Rug pr. Tønde boniteret Land (altsaa 28 Skpr. Rug) og høieste Kjøbesum i Penge, og der

*) Jvf. disse Annal. 1810 2 B. S. 279 Anm. 1811. 1 B. S. 291 og 1807 1 B. S. 274.

**) Skrides hos Hofman IV. S. 540 Seeden.

hos, da der paa Gaarden hvilede en betydelig aar-
 lig Aftægt til en gammel Kone, med det Vilkaar
 til Kiøberens Fordeel, at den aarlige Kornafgift
 først skulde tage sin Begyndelse, naar Aftægten
 ophørte. Ved en paa saadanne Vilkaar under
 4 Martii d. A. afholdt Auction blev, foruden
 Kornafgiften, 28 Skp. Rug aarlig, samt $2\frac{1}{2}$ Skp.
 Rug, der fremdeles, som hidtil, aarlig skal af
 Gaarden svares til Ribe Domkirke, budet i Kiøbe-
 sum eengang for alle 510 Rd. Dette Bud er ef-
 ter foregaaende Brevvexling med Directionen for
 Universiteterne og de lærde Skoler af det Konge-
 lige Rentekammer indstillet til allerhøieste Bifald,
 og ved allernaadigst Resolution af 7 Sept. appro-
 beret. Ifølge heraf er bemeldte Gaard i Eæd-
 ding Bye overdraget Hans Pedersen Kourfeld til
 Eiendom for Kiøbesum 510 Rd. og mod en aarlig
 Kornafgift til Ribe Cathedralsskole af 28 Skp. Rug,
 foruden de $2\frac{1}{2}$ Skp. Rug, som aarligen svares til
 Ribe Domkirke. At Gaardens Jorder ikkun ere
 middelmaadige og dens Huusbygninger forfaldne,
 maa det især tilskrives, at høiere Bud i Kiøbesum
 ei kunde erholdes. Den aarlige Indtægt af denne
 Halvgaard var hidtil omtrent 5 Skp. Rug, $1\frac{1}{2}$ Ld.
 Byg og 2 Rd. i Penge; den nu tilveiebragte ud-
 giør $3\frac{1}{2}$ Ld. Rug og i Penge 20 Rd. 2 Mk.
 $6\frac{2}{3}$ Sk.

Med Kongelig Resolution af 3 October d. A. er det allernaadigst bifaldt, at i Løb 18 Mk. Emør i Gaarden Duestad, Matrif. No. 44, i Etne Skibrede, Sundhørs Fogderie og Søndre-Bergenhøus Amt, med hvilken Gaard Christian-sands Cathedralskole og det residerende Capellanie sammesteds *) er beneficeret, maa til Eiendom overdrages Johannes Larsen, der er gift med den sidste Leilændings, Jøer Nslaksens Enke, for Kjøbesum 687 Rd. 48 Sk., der strax erlægges, samt med Vilkaar:

1) at af Eiendommen svares en derpaa med første Prioritet bestandig hæstende aarlig Afgift af 7 Rd. $2\frac{1}{8}$ Skp. Havre, der dog ikke leveres in natura, men betales med Penge efter Middeltallet af de hver Betalingstermin foregaaende 10 sidste Aars Capitelstaxter;

2) at Kjøberen udreder alle af Salget flydende Omkostninger;

3) at paa Eiendommen ingensinde maa hæfte Odelsindløsning **).

*) Saaledes nemlig, at Skolen deri eier $\frac{2}{3}$ og Capellanet $\frac{1}{3}$.

***) Denne Punkt er i Overensstemmelse med Jdn. 5 April 1811 §. 10.

Af denne Anpart af Gaarden Questad var Skolens og Capellaniets Indtægt hidtil kun 3 Rd. 92 Sk. aarligen.

VIII. Leiligheds Skrifter *).

Om de Foranstaltninger, som i de senere Aar ere blevne fæiede ved Kiøbenhavns Cathedral- skole til at fremme Sædelighed og Flid blandt Skolens Disciple. Af Dr. Niels Lang Risse- sen, Professor og Skolens Rector. Første Heste Kiøbenh. 1811. Andet Heste Kiøbenh. 1812. Til- sammen 35 S. 4.

Fortsat Beretning om Underviisningen i Ny- sjobing Cathedral- skole, tilligemed nogle Anmærk- ninger angaaende Methodiken, især i den latinske og den danske Underviisning. Ved Dr. S. N. J. Bloch, Skolens Rector. Mariboe 1811. 59 S. 4.

Bidrag til Beviserne for Gavnligheden af det etymologiske Conjugationssystem's Anvendelse i den græske Sproglære. Første Heste. Ved S. N. J.

*) Forsaavidt de ere komne til Udgiverens Kund- skab. De ere alle Indbydelses- skrifter i Anledning af offentlige Skole- Examina.

Bloch, Rector ved Nykøbing Cathedralsskole, Ridder af Dannebrog. 39 S. 4.

OPENTRA Græcorum. Prolusio etc. Scripsit Profess. *Benedict. Bendtsen*, Rector Scholæ Fridericiburg. Hauniæ 1812. 29 p. 4.

Meditationes quasdam de ratione, quæ analysis atque synthesis intercedat, propositionum geometricarum triade synthetica methodo tractanda illustrare conatus est *Carolus Ferdinand. Degen*, Reg. Soc. Sc. M. O. et Scholæ Viburg. Rector. Hauniæ 1812. 28 p. 4. c. f.

Forsøg paa en Oversættelse af Aulus Persius Flaccus's tredie Satyre. Programma etc. Scripsit *Th. Chr. E. Vithusen*, Scholæ Slaglos. Rectoris vice fungens. Soræ 1812. 15 p. 4.

Christian den Andens Fængsels og Befrielses-Historie. Efter Documenter udarbejdet af *H. Behrmann*, Overlærer ved Roeskilde lærde Skole. Kiøbenh. 1811. 88 S. 8.

Om nogle fremmede Troppers Ophold her i Danmark under Kong Christian den Anden, og deres og Kongens Forhold til hinanden. Efter Documenter udarbejdet ved *H. Behrmann*, Overlærer ved Roeskilde lærde Skole. Kiøbenh. 1812. 36 S. 8.

Et Par Ord om Methoden i Geometrien. Af *H. J. Hansen*, Adjunct ved Ribe Cathedralsskole. Ribe 1812. 20 S. 8.

Comraentatio brevis de arte quadam memoriae, quasi mechanica, studiosæ juventuti utilissima. Edidit *Fr. Chr. Holberg Arentz*, Professor, Rector Scholæ Cathedral. Bergens. et Eques Ord. Dannebrog. Bergis 1812. XXXV p. 8.

Om Diemedet og Vigtigheden af offentlige Skole-Examina, ved Overlærer *S. Kas musen*. Christiania 1812. 7 S. 4.

IX. Blandede Efterretninger.

Med offentlig Auction er den Grund, No. 8 i Skindergaden, paa hvilken forhen Frue Skoles Bygning stod, og som i Aaret 1811 blev til Universitetet mageskiftet *), tilslagen Commissionen for Frue Kirkes Gienopbyggelse for 5 Rd. 2 Mk. pr. □ Alen, hvilket for 1458 □ Al. udgør 7776 Rd. Dette Auctionsbud er under 1 Febr. 1812 af Universitetsdirectionen approberet.

Af de 42 Fierdinger 2 Slaader Jord paa Ringsted Riobstæds Mark, som tilhørte de lærde Skolers Fond, men ved Foreening af 2 Oct. 1810

*) See disse Annal. 1811 2 B. S. 112 ff.

(s. disse Annal. 1811 I B. S. 93 ff.) bleve overdragne bemeldte Ringsted Kjøbstad til Eiendomme paa visse Vilkaar, ere i Aarene 1811 og 1812 18 Fierdinger og 1 Slaade, som fæstledige, bleve bortleiede til nye Fæstere, af hvilke 18 Fierdinger i Slaade de lærde Skolers Fond saaledes nu oppebærer den ved Foreningens §. 3 fastsatte Afgift af 1 Td. Byg pr. Td. Land.

Til Cantoratet ved Roeskilde Domkirke og Skole, hvis faste Indtægter nu ifølge den Kongel. Resolution af 7 Martii 1806 (s. disse Annal. 1806 I B. S. 186) deles mellem Kirken og Skolen, er henlagt Konge Korntienden af Taarnborg Sogn i Sorø Amt. Angaaende bestandig Afgift af denne Eiende er under 21 April 1806 afsluttet en, derefter alernaadigst confirmeret, Forening mellem Roeskilde offentlige Stiftelsers Inspecturer paa den eene, og Taarnborg Sogns Eiendeydere paa den anden Side, ifølge hvilken disse sidst er for bestandig overdraget bemeldte Korntiende mod en aarlig Afgift af $4\frac{1}{2}$ Skp. Byg pr. Td. Hartkorn aarligen, at betale og tilsvare, een for alle og alle for een, paa den Maade og til den Tid, som den Kongl. Indbydelse af 18 Martii 1796 §. 7. fastsætter (for det forløbne Aar inden næste Mars 1 Jan.), samt at

Yderne desforuden selv betale alle kongelige Skatter af Tienden *)

Ved Kiendelse af Tiendecommissionen for Odense og Ruggaards Districter, stadfæstet ved den overordnede Tiendecommissionens Kiendelse af 8 Oct. 1812, er for Klinte Sogn under Skam Herred, Odense Amt, bestemt aarlig Tiendeafgift af Sognet for alle tre Tiender: 131 Edr. $\frac{5}{8}$ Skp. 3 Fdk. Rug; 210 Edr. $\frac{1}{2}$ Skp. 2 Fdk. Byg, 100 Edr. 5 Skp. $3\frac{1}{2}$ Fdk. Havre, at betales med Penge efter Middeltallet af de sidste 10 Aars Capitelstaxt, aarlig inden December Maanedes Udgang. Communitetet i Odense nyder deraf, som Beneficiarius af Kongetienden, en Trediedeel, eller i alt 43 Edr. 7 Skp. 1 Fdk. Rug, 70 Edr. $\frac{1}{2}$ Skp. $\frac{2}{3}$ Fdk. Byg og 33 Edr. 4 Skp. $2\frac{1}{2}$ Fdk. Havre. Sognets tiendeydende Hartkorn er 225 Edr. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Altsaa, naar 2 Edr. Rug og 4 Edr. Havre regnes lige med 3 Edr. Byg, bliver Communitetets Andeel 88 Edr. 1 Skp. $13\frac{5}{8}$ Fdk. Byg eller omtrent 5 Skp. $2\frac{1}{2}$ Fdk. Byg pr. Edr. Hartkorn.

*) Sognets Hartkorn, som i Foreningen ikke er anført, beløber 465 Edr. 1 Skp. 1 Fierdk. $2\frac{1}{2}$ Alb. Denne bestandige Tiendeforening har Udgei for kunnet anmeldes, da den i sin Tid er bleven affluttet uden Deeltagelse af Directionen for de lærde Skoler, og dens Existance først nu er kommen til hans Kundskab.

— Ved Begyndelsen af Skoleaaret 1812 — 1813 (som indtraadde med 1 Oct. 1812) var Disciple- nes Antal i de lærde Skoler, derfra regnede de, som i samme Efteraar vare til Universitetet dimit- terede, omtrent følgende †).

Kiøbenhø. Cathedral-skole havde Disciple	180
Helsingørsk lærde Skole	50
Roskilde	39
Frederiksborg	54
Slagelse	10
* Bordingborg Middelskole	16
København Middelskole	29
Nykøbing Cathedral-skole	54
Nakskov Middelskole	24
Odense Cathedral-skole	82
Nyborg lærde Skole	31
Ribe Cathedral-skole	38
Colding lærde Skole	30
Fredericia	15
Aarhus Cathedral-skole	65
Randers lærde Skole	58
Horsens	20
Aalborg Cathedral-skole	39
* Viborg	30

†) Ved et Par var Antallet lidg. ei nøie bekiendt, hvorfor han ved disse, der ere mærkede med *, har antaget det, de pleie at have.

Christiania Cathedralsskole havde Disciple	57
Christiansands	44
*Bergens	36
*Tronhiems	34

i alt 1033

Disciplenes Antal var saaledes ved sidste Skolekaars Begyndelse i alt omtrent 1033, hvoraf de lærde Skoler i Danmark havde 862 og de i Norge 171. Af dette Antal udgjorde de Ikkestuderende omtrent 60.

E.

Udenlandske Universiteter og
Skoler.

1. Det Østerrigke Monarchie.

Wien.

Efter et Tidrum af 26 Aar blev af den i Wien værende Studie- Hofcommission i Aaret 1810 forordnet, at de Candidater i Medicinen, som attraaede Doctorgraden i Lægevidenskaben, skulde, efter overstaaet streng Prøvelse, skrive og til det medicinske Facultet indsende en Afhandling over en medicinsk Gienstand, og, naar samme af Facultetet var antaget, desuden offentlig forsvare nogle Sætninger af Medicinen mod fire Opponentter, som maatte være Doctorer i Medicinen. Begyndelsen gjorde d. 11 Martij 1812

Joh. Hüber, som skrev en Dissertat. inaug. moris disputandi et disserendi originem, successum et fata, speciatim in Universitate Vindobonensi recensens. Den anden, Hr. J. Carnovitz skrev en Dissert. de debilitate in morbis spuria ex viribus oppressis oriunda. Stilen er tvungen og ulatinisk. Til Prøve et Par Theses, som vare bestemte til at disputere over: Opium me hercle! sedat; — medicamina materiam immutant; — Venæ sectio qua remedium roborans interdum consideranda.

(Af Hall. allg. Lit. Zeit. 1811 No. 344).

For Kloster-Studierne (d. e. de theologiske Huuslæreanstalter, som finde Sted i Præstehuse og ved geistlige Ordensmenigheder), hvilke af Keiserinde Theresia bleve paa mange Maader indskrænkede, af Joseph 2 ophævede, af Leopold 2 igien tilladte (dog saaledes, at Eleverne skulde undervises af prøvede Lærere efter foreskrevne Lærebøger og examineres ved offentlige Læreanstalter), er udstedt en egen Instruction af 8 Febr. 1811. Ogsaa Kirkehistorien maa nu foredrages i disse Læreanstalter, og Eleverne ere fritagne fra Examen ved Universitetet eller ved Landets Lyceum.

Lærerpersonalet ved Hovedskolerne have faaet Afgang til Pension.

Professuratet i den theoretiske Medicin ved Universitetet i Wien er anvist en Løn af 1000 Gylden i Indløsnings-Sedler.

Det System, som allerede følges ved det medicinske Studium, ved Ansættelse af Adjuncter og Assistentter paa tvende, høist fire, Aar, med en Gage af 400 Gylden, at danne en Planteskole for Professorer, er nu ogsaa blevet udstrakt til det philosophiske, theologiske og juridisk-politiske Studium. Dog forbliver det ved den Indretning, at Lærerpladserne besættes ved Concurſ, hvilken ogsaa saadanne Adjuncter og Assistentter maae underkaste sig. Forslaget til Adjunctpladserne gøres af Professorerne i de Videnskaber, til hvilke Adjuncten skal danne sig.

(Af Hall. allg. Lit. Zeit. 1812 No. 140).

Den theoretiske og practiske Landoeconomies Studium er anvist det philosophiske Facultet, og alene erklæret som Evangsstudium for dem, der for Fremtiden ville søge Ansættelse i oeconomisk Fag paa Landet.

(Sammeft. No. 143).

Keiseren af Østerrig har udsat en Priis af 2000 Gyld. for den bedste Lærebog i Comptabi-

litets eller Statsregnskabsvidenskaben. Termini-
nen er til Enden af März 1814.

(Sammeft. No. 150).

Der oprettet en Nationalskole for den ikke
unerte græske Menighed, som ei skal staae under
det catholiske Skoleopsyn. Organisationen er end-
nu ikke fuldendt; dog tæller Anstalten allerede
42 Disciple, og besidder en sikker Formue af
301,000 Gyld. og et hyppeligt Locale.

Som det hedder, skal der nu ogsaa arbeides
paa Udførelsen af en polytechnisk Skole, hvorom
Ideen allerede i mange Aar har været i Bevægelse.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812 Int. Bl. No. 610).

Med Universitetet her gives 36 forskjellige
Stiftelser for fattige Studerende af de forskelli-
ge Nationer. Særskilte Facultets-Stiftelser gi-
ves under det theologiske Facultet 2, det juridi-
ske 1, det medicinske 6. I Aaret 1811 bleve
graduerede til Doctorer i Theologien 1, i Lov-
kyndigheden 16, i Medicinen 7, i Philosophien
1. I alt tæller det theologiske Facultet 41, det
juridiske 221, det medicinske 201, det philosophi-
ske 38 Doctorer.

(Efter en Anmeldelse af Phillebois's Taschenbuch der
Wiener-Universität i Hall. Lit. Zeit. 1812. Erg.
Bl. No. 115).

Ungarn.

Grev Georg Festetics ikke blot underholder Læreanstalten Georgicon i Pesthely; men og siden 1803 tvende Convicter for saadanne Stipendister, som han lader danne paa egen Bekostning. Deres Gymnasialstudium fuldende disse Stipendiater, sædvanlig 5 i Tallet, i Dedenburg, men de philosophiske og juridiske Studier ved Universitetet i Pesth. Foruden i disse Videnskaber have disse Stipendiater egne Lærere i det franske og tyske Sprog, i Fægten, Riden og Vaabensvelser.

(Af Hall. Lit. Zeit. 1812 No. 147).l

Ved Universitetet i Pesth studerede i Aaret 1812 70 Theologer, 171 Jurister, 189 Medicinere, Chirurger og Apothekere, 270 Philosopher og Mathematikere, til sammen 700.

(Sammest. No. 134.)

Den 25 Jun. 1812 høitideligholdt Universitetet i Pesth sin Stiftelsesdag. Det blev, som bekendt, stiftet af Dronning Maria Theresia 1780. Universitetets nuværende Rector, Domherre og Professor Michael von Korbelyi, holdt i det store Auditorium en Tale, hvori han skildrede Videnskaberne's Fremskridt i Ungarn.

Det Evangeliske Gymnasium i Sedenburg
talte i det forløbne Skoleaar 331 Studerende.

(Af Leipz. Lit. Zeit. Nov. 1812 No. 283).

Papirpengenes og den voldsomme Finanzope-
rations skadelige Følger i Henseende til Skole- og
Kirkevæsenet i Østerrig ere ingensteds blevne saa
levende skildrede som af Rector M a g d a i et 1811
udkommet Program: De discrimine, in quo scho-
læ evangelicæ in Hungaria cum tota re evangeli-
ca versantur. Hvad han siger om det evangeliske
Skolevæsen, gielder ogsaa om det catholiske. Hans
Skildringer have ganske Sandhedens Fortieneste.
”Alt, siger han, styrter nu til Algerdyrkning, Haand-
værker og Handel, for ikke at hungre i den lærde
Stand. Inden kort Tid maa der opstaae en total
Mangel paa Pastorer, Professorer og Skolelærere.
Alle Fundationsbidrag ere ved Patentet reducerede
til Lidet. Disciplene, advarede ved Synet af
deres vansmægtende Lærere, afdrage efterhaanden
Sindet fra Studeringer. Af Mangel paa andre
maae de middelmaadigste Personer ansættes som
Professorer og Lærere. De hyperligste Hoveder,
som egen Tilbøielighed hendirger til Litteratur-
ren, overvinde alligevel denne, for som oeco-
nomiske Embedsmænd o. dsl. at føre et ma-
geligere Liv. Den smægtende Lærer foragtes

oven i Riøbet af de andre, bedre levende, Stænder. Ingen Adelig beklæder for nærværende Tid en Lærerplads ved noget protestantisk Gymnasium i Ungarn (om derved meget skulde være tabt?) At Kiøbe Bøger, er formedelst disse høie Priser blevet umueligt, og saaledes maa der snart blive Mangel paa duelige Lærere. Ungdommen selv iler, formedelst de besværlige Underholdnings-Omkøstninger, saa snart mueligt giennem Skoleklasserne, og forlader dem umoden i Nar og Kundskaber &c.

(Efter Hall. allg. Lit. Zeit. 1812 No. 56).

2. Frankrig.

Strasburg.

Det herbærende Academie af det keiserlige Universitet begynder i de første Dage af Novemb. sit tredje Studie-Nar. De to allerede oprettede Faculteter for Jurisprudens og Medicin fortsætte i den hele foreskrevne Fuldstændighed deres Forelæsninger for et stort Antal deels indenlandske, deels udenlandske Studerende. Ligeledes fortsættes Forelæsningerne i det mathematisk, physiske og de skønne Videnskabers Facultet. Det theo-

logiske Facultet er ei endnu organiseret, men de theologiske Videnskaber foredrages i de tvende herværende Seminarier, (det protestantiske, og catholske.

(Efter Hall. Lit. Zeit. 1812 No. 255).

Paris.

I følge den 14 og 21 Artik. af det keiserlige Decret af 15 Nov. 1811 maae alle i Instituter og Pensioner optagne Lærlinge, men ikke de externe, fra næste Skoleaar af bære Lyceernes Uniform. Uniformen er ved et keiserligt Decret, givet til Witepisk d. 31 Jul. 1812, bleven bestemt saaledes: Lærlingene og Pensionærerne i Lyceerne skulle for Fremtiden klædes i blaat Tøj, som er farvet med Baid-Indigo. Lyceerne faae igien den blaa Uniform med himmelblaa Kraver og Opsluger. Ved Collegierne ere Kraverne og Opslugene gule, Knapperne gule, ganske af Metal, med Ordet Collège i Midten, og ved Kansden den Byes Navn, hvor Collegiet befinder sig. I Instituterne og Pensionerne ere Kraven og Opslugene hvide, Knapperne hvide, ganske af Metal, med Ordet: Institut eller Pension i Midten, og rundt om Forstanderens Navn som Legende.

(Af offentlige Blade).

3. Kongeriget Bayern.

I den forrige Rigsstad Kaufbeuren skeer siden Skolevæsenets Organisation ved hvert Aars Slutning en høitidelig Priisuddeling, og denne Festlighed forhøies derved, at af Liebhaber-Theater-Selskabet paa denne Dag gives en passende Forestilling, og Præmiernes Uddeling da foretages paa Theatret. Da nu den evangeliske Sognepræst som Skole-Inspector især maa lade sig see derved, saa indtræder her det vist sieldne Tilfælde, at den Geistlige, der ellers blot pleier at høres fra Prækestolen, ogsaa engang foranlediges at lade sig see og høre paa Theatret *).

(Hall. allg. Lit. Zeit. 1812 No. 327).

4. Kongeriget Westphalen.

Ifølge en udførlig Beretning i Maanedsskriftet: Westphalen unter Hieronymus Napoleon Martii 1812, beløbe Udgifterne for samtlige Instituter ved de westphalske Universiteter for Aaret 1812, foruden Lønningerne, 200,850 Fr., hvoraf 112,000 Fr. ere bestemte for Göttingen, 54,350

*) Meppe er enten det ene eller det andet en belødig Idee. Udg. Anm.

Fr. for Halle (de Frankſke Stiftelser dog ei medindbegrebne) og 34,600 for Marburg. Til Universitetsbibliothekernes Bedligeholdelse ere anviste 25,600 Fr., nemlig for det Göttingſke 1600, for det Halliſke 6300, for det Marburgſke 3300 Fr.; men for den botaniſke Have i Göttingen 8000 Fr.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812 Intell. Bl. No. 157).

Göttingen.

Den 14 Jul. tabte Universitetet her ved Døden ſit ældſte Medlem, Chriſt. Gottl. Heyne, Ridder af den veſtphalſke Krone. Et Elagflod rev ham ud af ſine Forretningers Kredſ, hvilke han endnu i ſit 83de Aar foreſtod indtil den ſidſte Dag. I 50 Aar havde han med uafbrudt Iver tient Universitetet, hvis Vel var hans førſte og ſidſte Anliggende. D. 17 fandt hans høitidelige Liigbegiærgelſe Sted, ved hvilken Toget aabnedes af Leines Departementets Præfect. Det hele Folge beſtod af 600-700 Personer. Ved Graven holdtes en Tale af Prorector Pott. Strax efter blev i Universitetets Navn udfædt et af Profeſſor Mitscherlich forfærdiget latiniſk Digt. Ogsaa en af de Studerende hædrede hans Minde ved et græſk Digt.

Med at anføre denne Notiꝝ efter Gøtt. Gelehrte Anzeig. 1812, 119 og 121 St., kan Udg., der ſelv med ſaa mange hans Landsmænd har

I havt Leilighed til, personligen at kiende og skatte
 denne store Lærde, ikke nægte sig, her at lade af-
 trykke et, af den Forevige Hr. Professor B.
 Thorslacius, i Anledning af dennes til Heyne
 dedicerede Samling af populære antiquariske Af-
 handlinger, tilføjet, Udg. venstabeligen meddeelt,
 Brev, der fandtes i Concept efter Forfatterens
 Død, og derefter er kommet Hr. Professoren til-
 hænde. Dette Brev, hvis Mærkværdighed forhyses
 derved, at det efter en af Forfatterens Svigersøn,
 Prof. Heeren, tilføiet Paategning var det sidste
 fra den Afdødes Haand, er følgende:

Eo honore me mactasti, vir præstantissime,
 amantissime, quo nisi aperte præ me ferre vel-
 lem, me magnopere lætatum esse, ineptam uti-
 que me modestiam affectare, cordatus quisque
 merito diceret. Collatum itaque in me benefi-
 cium lubens accipio gratoque animo ut tibi ac-
 ceptum fero, quandoquidem hoc tuo de me ju-
 dicio meique studio populares nostros edocuisti,
 senectam meam non adeo inhonoratam esse,
 quam nonnulli ex iis, qui suæ laudi accedere
 putant, quod mihi detrahunt, sibi aliisque per-
 suadere velle videntur; quidni itaque palam pro-
 fitear, animum meum, tam multis rerum, mune-
 rum temporumque molestiis fessum, non parum
 esse recreatum, multoque magis, quod hoc de
 me meritum profectum est a viro præclaro,

quem ego a multis annis singulari amore et studio sum amplexus, ejusque laudi crescentique famæ sum suffragatus, quandoquidem in eo eas ingenii doctrinæque copias agnoscere mihi videbar, et eum in paucis esse crederem, a quibus solidiores humanitatis literæ jamjam labantes præsidium vigoremque novum sint habituræ.

Quæ de libro tuo, munere mihi gratissimo, dicenda habeo, imprimisque de epistola, mihi quidem tam honorifica scriptaque elegantissime, differam ea et servabo recensibus nostris literariis; libentius enim te ea cogniturum esse ex plagulis ad te missis suspicor, quam si ambitiose ea in his literis perscripta tibi afferrentur. De aliis rebus scribam ad te tempore alio, liberiore forte animo et levato a curis molestiisque, quibus vita nostra publica privataque infestatur. Tu interea amare me perge, persuasumque habe, nunquam me ab officio studioque tui esse recessurum. Vale et ama.

Professor Heeren's Paategning Lyder saaledes:

Litteræ hæ fuerunt ultimæ ab Heynii manu exaratæ. Datæ sunt ad V. A. Thorlacium, Professorem Havniensem; reperi enim eas in pulpito juxta librum a V. Cl. editum (Populære Ufsåge) et Heynio dedicatum, pro quo gratias de-

bitas persolvit. Scripsit eas die 13 Julii; proximo die 14 Julii bene mane ad coelites abut.

Goettingæ d. 17 Jul. 1812.

H. A. L. Heeren.

5. Preussen.

Berlin.

Universitetet her er i vedvarende Opkomst. Studenternes Antal tiltager stedse. For nærværende Tid er deres Antal 700 — 750. Studenterne føre et stille og videnskabeligt Liv. Collegierne besøges med prisværdig Flid. Endnu har Regeringen Relegation fundet Sted. I Midten af Jun. Maaned er oprettet saavel et theologisk som et phisikologisk Seminarium.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812 No. 176).

Breslau.

Hovedbibliotheket er nu blevet foreenet med Universitetet og Universitetsbibliothekerne. Universitetets Etat er betydeligen forøget, indtil 260000 Rd.

D. 9 April holdt Prof. og Regieringsraad Universitets og Skole=Annaler 1812. B b

v. Raumer en offentlig Forelæsning om Studenter-Frihed og Studenter-Tvang, hvis Hovedsæmmeed var reen polemisk mod en i Berlin (af Fichte) holden Tale af lige Tendenz. Auditoriet var talrigt besat med Studenter. Ogsaa vare nogle Professorer tilstæde.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812 Intel. Bl. No. 101).

Det protestantiske theologiske Facultet er blevet bemyndiget til, aarligen at udsætte tvende Priis-spørgsmaal, hvoraf det eene skal angaae en Gienstand af den exegetiske, systematiske eller historiske Theologie, det andet et homiletisk Thema. Den bedste Afhandling af første Slags belønnes med 50 Rd., af sidste med 30 Rd. Afhandlingerne af den lærde Theologie maae skrives paa Latin. En lignende Indretning forventes ved de øvrige Faculteter.

(Af Hall. allg. Lit. Zeit. 1812 No. 116).

Königsberg.

Et Program af Joh. Mich. Hamann, Director for Gymnasiet her, fortæner fortrinlig Opmærksomhed i vore Dage, da det tager Hensyn paa Hr. Director Jahmanns Program: Ueber das Verhältniß der Schule zur Welt o. a., og med

Bittighed og Alvor angriber de store Forjættelser om den tydske Nationalitets Tilbageførelse ved Skoleopdragelsens Omdannelse og Forsøgene paa at hensejtte vore Skoler fra en verdensborgerlig, men gemeen, Virkelighed ind i en overjordisk Region og Disciplene i en idealistisk Tilværelse, for at vore Kvintaner allerede maae leve aandelig i Sandheden, levende anskue det Skønne, i deres Indre idealistisk skikkede, nedsænke deres Siel i Gud, nære sig ved det Hellige og Guddommelige &c.

(Leipz. Lit. Zeit. 1812 No. 173).

6. Rusland.

Petersborg.

De literariske Producter af ethvert Slags ere for nærværende Tid hos os i en saadan exorbitant Priis og saa vanskelige og sieldne at erholde, at mange Lærde ikke blot her i Staden, men endnu langt mere i andre Rigets Stæder og fjerne Egne ere nødsagede til, at opsoge og recapitulere det Gamle. Saaledes koster f. Ex. den Halliske Literatur-Tidende 45 Rubler, den Genaiske 44, den Leipziger 42, Minerva 48, den Hamborgske politiske Tidende 58 &c. Derhos

erfarer man saa lidet fra fremmede Lande, at vi i denne Henseende leve i en sand Armod og ønske snart en Forandring i Tiderne.

(Af Leipz. Lit. Zeit 1812 No. 233. Intell. Bl.).

Dorpat.

De herbærende Studerendes Antal var steget til 300; dog ere paa en Maanedes Tid flere afgaaede til udenlandske Universiteter.

(Af Leipz. Lit. Zeit 1812. Intell. Bl. No. 120).

9 9

Charkow.

Universitetet her har af Rigs-kantsleren, Grev Romanzow, til Erindring om hans afdøde Morbroder, Fyrst Golizijn, forhen russisk Gesandt i Wien, erholdet til Foræring en Gave af 2000 Rubler, hvis Renter aarlig skulle anvendes til Uddeling af 5 Sølv-Belønningsmedailler med den Afdødes Billede til 5 flittige og sædelige Studerende. Tillige har Rigs-kantsleren skænket Universitetet en liden Bøgsamling.

(Af Leipz. Lit. Zeit. 1812. Intell. Bl. No. 164).

7. Engelland.

Til Kundskab om Theologiens Tilstand ved de engelske Universiteter er følgende et Bidrag:

Indtil April Maaned d. 2. vare indkomne saa mange Ansøgninger fra Catholiker om større Religionsfrihed, at deres Antal næsten svarede til en Fierdedeel af Rigets Folkemængde. Ogsaa fra oplyste protestantiske Undersaatter vare indkomne mange Petitioner, som anbefalede denne retfærdige Sag til Parlamentets Opmærksomhed. Den 20 April anmeldte Lord Grenville, at han havde at forelægge et Andragende af en ganske anden Natur, nemlig en Petition fra Universitetet i Oxford, som gaaer ud paa, at de Indskrænkelse i Religionsfrihed, der gielde for Catholiker, ikke maatte blive hævede, og at Parlamentet maatte vedblive at afflaae alle didsigtende Andragender, hvad enten fra Catholiker eller Protestanter i Irland eller Engelland. Ved at forelægge samme, beklagede den ædle Lord denne Universitetets Meningsforskjellighed og bemærkede, at, skiont hans eget Navn (som Universitetets Canzler) efter dette Instituts officielle Former stod i Spidsen af Ansøgerne, skyldte han sig selv at erklære, at han aldeles misbilligede sammes Gienstand. Han troede endnu at burde, for Universitetets Væres Skyld, tilføie, at, skiont denne Act var bifaldt af

Majoriteten af Universitetets Medlemmer, og følgelig var at betragte som en Act af den hele Corporation, havde den dog ikke eensstemmigen været samtykt, men derimod bekæmpet af Vice-Canzleren, begge Prorectorerne, adskillige Formænd for Collegierne og en Mængde ved Lordom og Rettsaffenhed agtværdige Individuer. Den ædle Lord sluttede saaledes: "Himlen give, at Eders Beslutning maa blive den meest skikede til at fremme det Religionens og Statens Vel, som jeg smigrer mig med, at de, som beholde, og de, som misbillige denne Petition, have lige meget paa Hierte..."

Dagen efter blev en lige Petition fra Universitetet i Cambridge fremlagt af Hertugen af Gloucester, som dette Universitets Canzler. Han tilføiede ligeledes, at, endskiønt hans Navn nødvendig maatte findes indbegreben i denne Ansøgning, ønskede han dog ikke at betragtes som den, der havde antaget de deri fremsatte Meninger eller compromitteret sin egen Mening, denne Gienstand angaaende. Lord Hardwicke gjorde den Bemærkning, at denne Petition først Løverdag eller Søndag blev proponeret, og derpaa om Mandagen understrebet og adopteret blot med en Majoritet af 39 mod 38, saa at der var Grund til at troe, at, dersom dette respectable Corps havde haft mere Tid til at beraadslaae, vilde dets Beslutning have faldet anderledes ud.

(Af offentlige Blade).

T i l l æ g

1) til den S. 232 sluttede Fortegnelse paa Legater ved Kiøbenhavns Universitet.

LXVIII. Christian den Syvendes Legat. Saaledes kaldes en Capital, som ved Gaver af Kong Christian den Syvende er henlagt til den botaniske Haves Fornødenheder. Den er grundet ved Rescript til Rector og Professore af 3 Febr. 1769, ved hvilket bemeldte Konge af de for Characterbestallinger i det Danske Cancellie betalte Penge skænkede 2500 Rd., hvoraf den aarlige Rente alene skulde anvendes til den botaniske Haves Istandsættelse og bestandige Dyrelse ved Studiegaarden. Capitalen udgjør for nærværende Tid ialt 5500 Rd. *).

2) til Legater og Gaver S. 345.

Hans Excellence Hr. Beheim-Conferenzraad Bülow til Sanderumgaard har i denne Sommer foræret til Odense Cathedralsskoles Bibliothek: Væ-

*) Denne kongelige Gave omtales, dog uden nærmere Oplysning, af Janson S. 35.

relse Kammerherre Suhms Buste i Gips bronze-
ret, med en dertil passende Piedestal.

Desuden har Hs. Excellence forhen skienket
til Bibliotheket følgende Skrifter:

Dictionnaire de l'Academie françoise. Paris
1762 Tom. 1 — 2. fol.

Symbolæ Botanicæ, autore *Martino Wahl*,
Hafniæ 1790 — 91. 1 — 2 Tom. fol.

Scheels Krigen's Skueplads. Kiøbenhavn
1785. 4.

Parerga historica. 1782. 4.

Hourgoin's neue Reise durch Spanien.
Jena 1789. 1 — 2 B. 8.

Pfeiffers Grundsätze der Universal Kameral-
Wissenschaft. Franckfurt am Main 1783.
1 — 2 B. 8.

Martfeldt om Kornhandelen. Kiøbenhavn
1774. 8.

Ketteise.

I forrige Hæfte blive følgende Trykfeil at rette
saaledes, at der S. 5 Lin. 2 istedet for "noget høit,
skiont, haardt,.. læses "noget høit, skiont haardt .. og
S. 7 Lin. 4 og 5 istedet for "Da Sang og Musik vare,
som forhen er anført, foreenede med Instrumental-Mu-
sik.. læses "Da Sang og Musik vare, som forhen er
anført, foreenede med Instrumental-Musik..

